

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๐๐ - กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ราคา ๑๐ บาท

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ - กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ราคา ๑๐ บาท

นิสิตนักศึกษาอาจขอ **ปรีทสัน** ได้ในอัตราฉบับละครั้งราคา จาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณาจารย์	แสงอรุณ วัคคสิกร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	คณาจารย์	ระวี ภาวิไล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	คณาจารย์	สายสุวี จุติกุล	คณาจารย์	ไพฑูริย์ สันลาวัฒน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	คณาจารย์	วิสุทธิ บุญกุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	คณาจารย์	สุวิ เอกะทิคานนท์	มหาวิทยาลัยพายัพ	คณาจารย์	เสนีย์ งามรัก	คณาจารย์	วิเศษศรี จินตนา	คณาจารย์	เกษม ศรีสัมพันธ์	คณาจารย์	นิยอน สนิทวงศ์	คณาจารย์	เคือนใจ ศรีเปารยะ	คณาจารย์	รังสรรค์ ธนะพรพันธ์	คณาจารย์	อภิขัย ประกอบผล	คณาจารย์	อมร วัฒนาสถ์	คณาจารย์	ไพจิตร เอื้อทวิกุล	คณาจารย์	ศรีปวีญญา รามโกมล	คณาจารย์	อรรณณ เอี่ยมเจริญ	คณาจารย์	วิวัฒน์ เคมีพันธ์	คณาจารย์	ศิริงาม อมาตยกุล	คณาจารย์	เปี่ยมศรี นาคพัฒน์	คณาจารย์	จินตนา แดงเทียง	คณาจารย์	ฤดีมน ปรัดต์สนิท	คณาจารย์	สุวรรณ แก้วเหล็ก	คณาจารย์	สุภา อิ่มสงวน	คณาจารย์	เสงี่ยม พวงคำ
คณาจารย์	ระวี ภาวิไล	คณาจารย์	สายสุวี จุติกุล	คณาจารย์	ไพฑูริย์ สันลาวัฒน์	คณาจารย์	วิสุทธิ บุญกุล	คณาจารย์	สุวิ เอกะทิคานนท์	คณาจารย์	เสนีย์ งามรัก	คณาจารย์	วิเศษศรี จินตนา	คณาจารย์	เกษม ศรีสัมพันธ์	คณาจารย์	นิยอน สนิทวงศ์	คณาจารย์	เคือนใจ ศรีเปารยะ	คณาจารย์	รังสรรค์ ธนะพรพันธ์	คณาจารย์	อภิขัย ประกอบผล	คณาจารย์	อมร วัฒนาสถ์	คณาจารย์	ไพจิตร เอื้อทวิกุล	คณาจารย์	ศรีปวีญญา รามโกมล	คณาจารย์	อรรณณ เอี่ยมเจริญ	คณาจารย์	วิวัฒน์ เคมีพันธ์	คณาจารย์	ศิริงาม อมาตยกุล	คณาจารย์	เปี่ยมศรี นาคพัฒน์	คณาจารย์	จินตนา แดงเทียง	คณาจารย์	ฤดีมน ปรัดต์สนิท	คณาจารย์	สุวรรณ แก้วเหล็ก	คณาจารย์	สุภา อิ่มสงวน	คณาจารย์	เสงี่ยม พวงคำ								
คณาจารย์	ระวี ภาวิไล	คณาจารย์	สายสุวี จุติกุล	คณาจารย์	ไพฑูริย์ สันลาวัฒน์	คณาจารย์	วิสุทธิ บุญกุล	คณาจารย์	สุวิ เอกะทิคานนท์	คณาจารย์	เสนีย์ งามรัก	คณาจารย์	วิเศษศรี จินตนา	คณาจารย์	เกษม ศรีสัมพันธ์	คณาจารย์	นิยอน สนิทวงศ์	คณาจารย์	เคือนใจ ศรีเปารยะ	คณาจารย์	รังสรรค์ ธนะพรพันธ์	คณาจารย์	อภิขัย ประกอบผล	คณาจารย์	อมร วัฒนาสถ์	คณาจารย์	ไพจิตร เอื้อทวิกุล	คณาจารย์	ศรีปวีญญา รามโกมล	คณาจารย์	อรรณณ เอี่ยมเจริญ	คณาจารย์	วิวัฒน์ เคมีพันธ์	คณาจารย์	ศิริงาม อมาตยกุล	คณาจารย์	เปี่ยมศรี นาคพัฒน์	คณาจารย์	จินตนา แดงเทียง	คณาจารย์	ฤดีมน ปรัดต์สนิท	คณาจารย์	สุวรรณ แก้วเหล็ก	คณาจารย์	สุภา อิ่มสงวน	คณาจารย์	เสงี่ยม พวงคำ								

สมาชิกในต่างประเทศชำระค่าบำรุงได้กับตัวแทนของเรา ราคานามบัตรต่อไปนี้ โดยใช้เงินตราในประเทศนั้นๆ ฉบับนักศึกษาที่ไม่ส่งให้ สมาชิกนอกประเทศซื้อได้ในอัตราเล่มละ ๑๕ บาท ฉบับธรรมดาขายปลีก ๒๐ บาท

Our Correspondent

LONDON Sanoh Tanbunyueng, B.B.C. Bush House, Aldwych, London W.C. 2

Our Agents

- AUSTRALIA** (๕ 2) Srisakti Vallibhotama, Currie Hall, Mounts Bay Rd., Crawley, W.A.
- FRANCE** (18 NF) Dhongchai Yosapol, Maison Internationale, 21 Blvd. Jourdan, Paris 14
- LOAS** (1500 KIPB) Leo S. Sudham, Suchinda, 64. Sihom Rd, Vientiane.
- MALAYSIA** (M 5 9) Supap Prakonsin, Faculty of Arts, University of Malaya, Kuala Lumpur.
- NEW ZEALAND** (๕ 1) Chai - Siri Samudavanit, 9 Fitzherbert Ter., Wellington.
- PHILIPPINES** Prasert Chivavibul, Thai Student's Department 1786 Taff Ane. Pasay City.
- U.K.** (๕ 1, 5 5) The Treasurer Wat Thai, 99 Christ Church Road, East Sheen, S.W. 14.
Kamol Somvichian, 69 Bolingbroke Grove, London, S.W. 11
Robin Martin, Worcester College, Oxford.
P.M. Sathienporse, Trinity College, Cambridge.
- U.S.A.** (๕ 2) Charnvit Kaset Siri, 301 Eddy St. Ithaca N.Y.
Charles Keyes, Dept. of Anthropology, Washington University, Seattle.
Likhit Dhiravegin, Fletcher School, Tufts University, Medford 55, Mass
Xaleoy Bunnag, 638 Independence Av. S.E. Washington D.C. 20003.
Boonchoo Kulvarayudha, 308 E 18th St. N.Y.C. (Apt 4 A).
Pienvit Tantibhaedyangkula, 1347 Eastern Park Way, Brooklyn N.Y.
Koson Srisang, Divinity School, University of Chicago, Chicago Ill. 60302
Herbert Philipps, Dept. of Anthropology, University of California, Berkley.
Warin Wonghanchao, Economic Dept., North Carolina State University, Fort Bragg, N.C. 28307
C. Maksirovoravan, 1852 N. Las Plamas Ave # 7 Hollywood, Calif. 90028
Charnchai Wichayanuparp, 57 South 8th St., San Jose Calif. 95112
Aran Patanothai, Agronomy Dept. College of Agriculture Iowa State University, Ames Iowa 50010

บทนำ - ประชาชนกับคตินิยมกับความหวังของเอเชีย	๓	สารานุกรม
พุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน	๖	แสง จันทร์งาม
อุบัติโทษ	๑๘	ถาว คำหอม
Notes On the Shan State	๒๖	Our Correspondent
ทุนแก่หัวเราะว้า	๓๖	คิพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ
ข้อคิดคำนึงบางประการจากยุโรป	๓๗	ส. ศิวรักษ์
ปัญหาเงินดอลลาร์สหรัฐ	๔๕	รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์
จดหมายจากอินเดีย	๕๖	ผู้สื่อข่าวของเรา
การลดค่าพรีเมียหมข้าว	๖๕	Trent J. Bertrand
		วารินทร์ วงศ์หาญเซาวิ
แรกเขียนเยอรมัน	๗๘	ชวลิต บุญญาถักมณ
คำพิงเพยฝรั่ง	๘๖	ว. ชยางกูร
จดหมายจากกัวลาแลมเปอรี	๘๘	สุชาติ สวัสดิ์ศรี
คนกับงาน - พระยาศราภิชัยพิพัฒน์ และ ฟ. ฮีแลร์	๑๐๐	เอก วิสฤกษ์
ป. อินทรปาลิต	๑๐๖	ยศ วัชรเสถียร
สหรัฏฐกับนโยบายต่างประเทศ	๑๑๕	บรรณาธิการ
ปฏิกริยาจากผู้อ่าน	๑๒๗	ม.จ. สิทธิพร กฤดากร
จดหมายถึงบรรณาธิการ	๑๓๔	ผู้อ่าน
วิจารณ์หนังสือ	๑๓๘	นักวิจารณ์
		ผู้เขียน ๑๕๖
		บรรณาธิการ ๑๕๘

ผู้วิจารณ์หนังสือ คีเวก กฤศิริสวัสดิ์ แดมสุข นุ่มนนท์ สุจิตรา วุฒิสถียร เสถียร จันทิมะระ
คัก วงศ์รัฐบุญญา วารินทร์ วงศ์หาญเซาวิ บุพา สังศิริ จันทัก ทองประเสริฐ

จดหมายถึงบรรณาธิการจาก ชุมพล เขวศัลย์ ชูรัฐ จันทร์คุณาสุขะ เศษ บุญนาถ
เจ็ดสฤกษ์ เมษศรีวรรณ เกลิม อัญเวียงชัย เดวิด วายมอดด์ กมล สมวิเชียร สายสมร จรรยาศิริ
ไพโรสินธุ์ ทองประเสริฐ ขณะ วิชาการ โกลศ ศรีสังข์ พระมหาชย อภาภาโร เจ.เอม. รอคเนส

ปก : ภาพจิตรกรรม ของ พิซัย นิรันดร์

เจ้าของ : พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครสวรรค์พงษ์ประพจน์
แทนสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
สารานุกรม สมาคมสังคมศาสตร์ฯ : นายสมศักดิ์ ชูโต
บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายสุถักมณ ศิวรักษ์

สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
ถนนพญาไท ปากจุฬาฯ ซอย ๒ พระนคร โทร. ๕๖๖๒๒
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ศิวพร นายจรัส วันทนทวี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๐
๑๔ ซอยรัชฎภักดิ์ วงเวียนมักกะสัน พระนคร โทร. ๒๖๖๒๒

ห้องสมุดอนุমানราชชน

วันที่ ๑๔ ธันวาคม นี้ จะมีพิธีเปิดห้องสมุดอนุมานราชชน ที่ใน
หอสมุดแห่งชาติ เพื่อเป็นเกียรติแก่ ศาสตราจารย์พระยาอนุมาน
ราชชน (อักษรศาสตร์คหบดีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ราชบัณฑิตทางวรรณ
ศิลป์ เจ้าของนามปากกาเสฐียรโกเศศ) คณะกรรมการจัดห้องสมุด
ดังกล่าว ซึ่งมีนายชนิด อยู่โพธิ์ เป็นประธาน ขอเรียนมายังมหาชน
ว่า ห้องสมุดแห่งนี้จะเก็บงานนิพนธ์ของเสฐียรโกเศศให้มากที่สุด
เท่าที่จะทำได้ หากผู้ใดมีหนังสือหรือต้นฉบับลายมือของท่านผู้นี้
จะพิจารณามอบให้ห้องสมุด หรือแม้เพียงให้ยืม คณะกรรมการก็
จะขอบคุณอย่างยิ่ง และจะจารึกชื่อผู้ให้ความร่วมมือไว้กับสมบัติ
ทุกชิ้นที่ได้รับ อนึ่ง ถ้าท่านผู้ใดทราบว่ามีเรื่องของเสฐียรโกเศศ
ปรากฏอยู่ในนิตยสารใด ๆ บ้าง ขอได้โปรดบอกให้คณะกรรมการ
ทราบด้วย

กรุณาติดต่อที่ นางสาวสุภาพันธุ์ สุนทรธณี เลขานุการคณะกรรมการ

ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี โทรศัพท์ ๘๑๕๔๔๕

บทนำ ของสารานุกรม

ประธานาธิบดีสหรัฐฯ กับความหวังของอาเซียน

ชัยชนะของนายโรนัลด์ เรแกน ได้ก่อให้เกิดปฏิวัติจากประเทศเสรีในอาเซียนอาณานิคม และได้สร้างความหวังขึ้นว่า การเปลี่ยนแปลงประธานาธิบดีครั้งนี้ จะเป็นผลดีต่อประเทศในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินการต่อต้านฝ่ายตรงข้าม ที่เป็นของธรรมดาที่การเปลี่ยนแปลงย่อมสร้างความหวังขึ้น แต่เราก็ควรจะพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่า ความหวังดังกล่าวมีรากฐานจากข้อเท็จจริงมากน้อยเพียงใด เราจะหวังในประธานาธิบดีนี้สักแค่ไหน

การเลือกตั้งประธานาธิบดีที่เพิ่งเสร็จสิ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการแสดงออก ว่าคนอเมริกันต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง แต่การที่นักสังคมนิยมฟรีเมอม์อย่างหวุดหวิด นับเป็นการแสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่มิได้มีความกระตือรือร้นในตัวนักสังคมนิยม ดังนั้น นักสังคมนิยมซึ่งเป็นที่เลื่อมใสในความเกลียดชังคอมมิวนิสต์ก็ยอมเข้าใจสภาพการดังกล่าวและคงจะไม่เสี่ยงดำเนินการตามความพอใจ การกำหนดและดำเนินนโยบายคงจะไม่เปลี่ยนแปลงจากนโยบายของรัฐบาลประธานาธิบดีจอห์นสันมากนัก โดยเฉพาะในระยะต้น ๆ การเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายน่าจะไม่มีเกิดขึ้น

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งในการเปลี่ยนตัวประธานาธิบดีเท่าที่เคยมีมาในอดีต ก็คือมีการต่อเนื่องกันมากกว่าการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะพรรคใหญ่ทั้งสองพรรคของสหรัฐมีลักษณะคล้ายคลึงกันมากกว่าแตกต่างกัน ยิ่งกว่านั้น ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีก็มักเป็นผู้ที่มีความคิดไม่รุนแรง เป็นผู้เดินสายกลางมากกว่าจะเป็นผู้นิยมฝ่ายขวาหรือฝ่ายซ้าย ที่แตกต่างกันอยู่ก็อาจเป็นผู้เดินสายกลางที่เอนเอียงไปทางฝ่ายซ้ายหรือฝ่ายขวาเท่านั้น โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่า ประธานาธิบดีพรรครีพับลิกันมักเอนเอียงไปทางฝ่ายขวา ส่วนประธานาธิบดีพรรคเดโมแครตมักเอนเอียงไปทางฝ่ายซ้าย ถึงแม้ว่าเป็นที่คาดหมายว่าประธานาธิบดีนี้จะมีแนวโน้มเอนเอียงไปทางฝ่ายขวาก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นก็คงมีน้อยกว่าการต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาลเดิม

การที่ประเทศเสรีในเอเชียอาคเนย์ดูเหมือนจะมีปฏิกริยาอันดีต่อประธานาธิบดีนิกสัน ก็เพราะเกิดความเข้าใจว่า ประธานาธิบดีนิกสันจะจัดการกับปัญหาเวียดนามอย่างเฉียบขาด คือ ถ้าไม่สามารถก่อให้เกิดการตกลงโดยสันติเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายสัมพันธมิตรไว้ ก็อาจกลับไปดำเนินการทางทหารให้รุนแรงยิ่งขึ้นเพื่อจะได้เผด็จศึกเวียดนามเสียเลย ถ้าความเข้าใจมีอยู่เช่นนี้จริง ก็นับเป็นการสร้างความหวังไว้มากเกินไป ในเรื่องเวียดนามนั้น ประธานาธิบดีคนใหม่ ดูเหมือนจะต้องดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดสำคัญสองประการด้วยกัน คือ ข้อจำกัดเรื่องเวลา และข้อจำกัดเรื่องกำลังทหารที่จะใช้ในระยะเวลา ประธานาธิบดีนิกสันจะต้องหาทางยุติสงครามเวียดนามให้รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการสร้างฐานะตนเอง ทำนองเดียวกับเมื่อครั้งประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ยุติสงครามในเกาหลี นอกจากนี้ ประชาชนอเมริกันเริ่มรู้สึกเบื่อหน่ายสงครามครั้งนั้นมากยิ่งขึ้น ดังนั้น นิกสันจะถูกแรงผลักดันของประชามติที่ต้องการสันติภาพในเวียดนามและในฐานะที่เป็นนักการเมือง ซึ่งชั่วของ เขาจะไม่ฝันประชามติถ้าไม่จำเป็น ในเรื่องกำลังทหาร นับเป็นการยากอย่างยิ่งที่ประธานาธิบดีคนใหม่จะเพิ่มจำนวนทหารอเมริกันให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ซึ่งถ้าหวังชัยชนะทางการทหารในเวียดนาม สหรัฐอาจต้องทุ่มเทกำลังทหารเพิ่มขึ้น ดังนั้นนิกสันคงจะไม่ดำเนินการในเวียดนามแตกต่างไปจากที่ประธานาธิบดีจอห์นสันกำลังดำเนินอยู่ และคงจะพยายามทุกทางที่จะทำให้การตกลงนี้กรุงปารีสเป็นผลสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเวียดนามนั้น ถึงแม้จะเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของสหรัฐ แต่ก็เป็นที่ยอมรับว่าอาจมีความสำคัญน้อยกว่าปัญหาภายใน อันได้แก่การแตกแยกของประชาชนอเมริกัน จากสาเหตุเรื่องผิว เรื่องปัญหาความสงบเรียบร้อย เรื่องปัญหาระหว่างคนหนุ่มกับคนวัยอื่น ๆ และเรื่องปัญหาระหว่างชนชั้นต่าง ๆ นิกสันเองก็ยอมรับว่าปัญหาสำคัญที่สุดของประธานาธิบดี คือการหาทางให้

ประชาชนอเมริกันกลับมาปรองดองกัน ดังนั้นถ้าภาวะอันยิ่งใหญ่ ไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว ก็ย่อมจะกระทบกระเทือนสหรัฐในฐานะที่คนเป็นสังคมนานาชาติได้เคยและในฐานะมหาประเทศที่มีบทบาทไปทั่วโลก การแก้ไขปัญหภายในจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินนโยบายต่างประเทศให้มีผล เพราะถ้าแก้ปัญหภายในไม่ตกแล้ว สหรัฐก็ย่อมจะต้องลดบทบาทของตนในด้านการเมืองระหว่างประเทศ ชัยชนะอย่างหวุดหวิดของนิกสันประกอบกับการขาดลักษณะที่ทำให้เกิดความเชื่อถือ ต้องถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในความพยายามของประธานาธิบดีคนใหม่ที่จะประสานรอยร้าว และทำให้ประชาชนอเมริกันหันกลับเข้ามาด้วยกัน

เราทุกคนที่ต้องการให้สหรัฐมีบทบาทสำคัญในหมู่เสรีประเทศ ย่อมหวังว่าประธานาธิบดีนิกสันจะสามารถจัดการกับปัญหาทั้งภายในและภายนอก ได้อย่างจริงจังและอย่างมีผล แต่เนื่องจากปัญหาที่สหรัฐกำลังประสบเป็นปัญหาอันยิ่งใหญ่และผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญที่สุดในการแก้ปัญหา คือ ประธานาธิบดีนิกสัน ยังไม่สามารถก่อให้เกิดความเชื่อถือได้โดยสิ้นเชิง ทำให้อันเหมาะสมที่สุดก็คือรอคอยกันไปก่อน และอย่าหวังมากเกินไปนัก เราควรจะมีเหตุผลที่ช่วยตัวเอง ก่อนหวังในความช่วยเหลือของผู้อื่น ซึ่งเป็นหลักที่ใช้ได้อยู่เสมอและไม่มีทางพินสมัย ไม่ว่าใครจะมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐก็ตาม

พุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน

แสง จันทร์งาม

บทบาทของพระสงฆ์ไทยในอดีต

เมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้ามาตั้งเป็นปึกแผ่นในเมืองไทยแล้ว บทบาทของพระสงฆ์ไทยก็เปลี่ยนแปลงไปจากบทบาทของพระสงฆ์ในสมัยพุทธกาล กล่าวคือมีบทบาทมากขึ้น บางบทบาทก็เกินขอบเขตคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า บทบาทในด้านการศึกษาพระธรรม พระวินัยและภาษาบาลี การปฏิบัติตามพระวินัยและการปฏิบัติทางสมณะวิปัสสนายังคงมีอยู่ ปฏิเวธอันเป็นผลของปฏิบัติก็ยังมีตามส่วน การสั่งสอนประชาชนก็ยังมีเป็นปกติ ในสายตาของคนไทย สถาบันสงฆ์เป็นสถาบัน

อันสูงส่ง บริสุทธิ์สะอาด เป็นศาสนทายาท เป็นผู้แทนพระพุทธเจ้าดังกล่าวแล้ว ความเชื่อที่ว่าพระสงฆ์เป็นผู้บริสุทธิ์ปราศจากกิเลสตัณหาแม้ในปัจจุบัน คนไทยทุกชั้น ตั้งแต่พระราชามหากษัตริย์ลงมา นิยมให้ลูกหลานผู้ชายบวชในพระพุทธศาสนา เพราะการบวชถือว่าเป็นการทำบุญอย่างสูงสุด เป็นวิธีการทดแทนบุญคุณมารดาบิดาอย่างสูงสุด เป็นโอกาสที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนา และวิชาการอื่น ๆ บางอย่าง เป็นการฝึกฝนอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี เป็นการนำตนเข้าไปเป็นญาติสนิท กับพระรัตนตรัย

เป็นการก่ออายุพระพุทธศาสนา พระภิกษุรูปใดอยู่ในพระศาสนาได้ตลอดไป ก็ถือว่าเป็นความดีอย่างสูง ภิกษุรูปใดอยู่ไม่ได้ลาสิกขาออกมา ก็ถือว่าเป็นคนดี ได้รับความฝึกฝนอบรมแล้ว เป็นคนสุกแล้ว ไม่ใช่คนดิบ เป็นที่ปรารถนาของสังคม และของหญิงสาวด้วย ยังมีคำพังเพยของหญิงสาวทางภาคเหนือว่า บัได้น้อยจะขอห้อยขันนํ้า คนดิบคนตายมาปานจะเอาดินตั้งหน้า

ในด้านการศึกษาของพระสงฆ์นั้น นอกจากจะศึกษาพระธรรมวินัย ภาษาบาลี บทสวดมนต์ และพิธีกรรมต่าง ๆ แล้ว ยังมีการศึกษาวิชานอกพระพุทธศาสนาอีกด้วย เช่นวิชาโหราศาสตร์ วิชาดาราศาสตร์ คีตศาสตร์ คือการฝึกหัดเทศน์มหาชาติ และแหล่งทำนองต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีวิชาอื่น ๆ เช่น การช่าง การฝีมือ การก่อสร้าง วรรณคดี และอื่น ๆ อีก ในทางภาคเหนือ ผู้ที่เป็นนักปราชญ์อาจารย์ แต่งเพลงขอให้พวกชอนำไปขับร้อง ก็คือพระนั่นเอง ทางภาคอีสาน ผู้แต่งกลอนให้หมอลำนำไปร้องรำก็คือพระเหมือนกัน ในทางภาคอีสาน แม้วิชาตัดเสื่อตัดกางเกงแบบพื้นเมือง พระก็เป็นผู้ตัด ในภาคกลางแม้วิชาพันตาบ ก็เรียนกับพระที่วัด ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในสมัยก่อนพระ

มีบทบาทต่อสังคมอย่างสำคัญยิ่ง เป็นผู้นำทางจิตใจและทางสังคมของชาวบ้าน เป็นสภระที่พึ่งอย่างดีของชาวบ้าน บทบาทของท่านบางอย่าง แม้จะไม่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา แต่ก็สนองความต้องการของสังคมในยุคนั้นได้เป็นอย่างดี

บทบาทของวัดในอดีต

เนื่องจากพระกับวัดมีส่วนเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด แยกกันไม่ออก จึงขอพูดถึงบทบาทของวัดควบคู่กันไป

อาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยในอดีต ประกอบด้วยสถาบันที่สำคัญสองหน่วย คือหมู่บ้านและวัดประจำหมู่บ้าน ถ้าหมู่บ้านขนาดเล็ก ก็มีเพียงวัดเดียวตั้งอยู่ติดกับหมู่บ้าน ถ้าหมู่บ้านใหญ่ก็อาจจะมีถึงสองหรือสามวัด ถ้ามีถึงสามวัดมักจะเรียกว่าวัดเหนือ วัดกลาง วัดใต้ ถ้าเป็นเมืองใหญ่ ก็มีการแบ่งเป็นคุ้ม (เหนือ—อีสาน) เป็นบางหรือบ้าน (ภาคกลาง) แล้วก็มีวัดประจำคุ้มหรือบางนั้น บ้านเป็นสถานที่สำหรับอยู่อาศัยและประกอบกิจกรรมส่วนครอบครัวเท่านั้น ส่วนวัดประจำหมู่บ้านมีบทบาทมาก เพราะต้องทำหน้าที่หลาย ๆ อย่าง ดังต่อไปนี้

วัดเป็นโรงเรียน กลุ่มบุตรที่อยากเรียนเขียนอ่านเป็นเบื้องต้นต้องไปอยู่วัด เรียน

กับพระ ถ้าต้องการเรียนทางธรรมและทางโลกชั้นสูงขึ้นไป ก็ต้องบวชเป็นสามเณรหรือเป็นพระ เพราะฉะนั้นจึงมีคำกล่าวติดปากคนไทยว่า *บวชเรียน*

วัดเป็นโรงพยาบาล เพราะคนที่เจ็บไข้ได้ป่วยจะต้องไปหาพระ ขอให้พระรักษาด้วยยาสมุนไพร ถ้วยน้ำมัน น้ำมัน ถ้วยเวทมนต์คาถา ถ้วยการทำพิธีสะเดาะเคราะห์ ไล่เสนียดหรือภูตผีปีศาจแล้วแต่กรณี นอกจากจะเป็นโรงพยาบาลธรรมดาแล้ว ยังเป็นเสมือนโรงพยาบาลโรคจิตอีกด้วย เพราะเมื่อชาวบ้านเกิดความทุกข์ใจ จะต้องไปวัด พระท่านจะช่วยรักษาด้วยพระธรรมบ้าง ถ้วยการทำนายโชคชะตาราศี เป็นการปลอบใจบ้าง ถ้วยการให้คำปรึกษาแนะนำวิธีแก้ปัญหาวิตถิบ้าง เข้าช่วยแก้ปัญหาวิตถิตโดยตรงบ้าง

วัดเป็นโรงเรียน กรณีพิพาทเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างชาวบ้าน เมื่อตกลงกันไม่ได้มักจะถูกนำไปสู่วัด ให้ท่านสมภารช่วยพิจารณาตัดสิน หรือไกล่เกลี่ยประนีประนอม เมื่อท่านสมภารตัดสินชี้ขาดอย่างไร ชาวบ้านก็มักปฏิบัติตามด้วยความเคารพ เฉพาะคดีที่เกินขอบเขตของพระท่านนั้นจึงจะขึ้นถึงโรงถึงศาล

วัดเป็นสโมสร เมื่อมีธุรกิจส่วนรวมเกิดขึ้น ชาวบ้านจะไปประชุมปรึกษากันที่วัด ใช้ศาลาวัดหรือกุฏิสมภารเป็นที่ประชุม ถ้ามีปัญหาขัดแย้งกัน สมภารก็เป็นผู้ชี้ขาด ชาวบ้านผู้ชวยเวลาว่าง ๆ ก็ชอบไปคุยกัน หรือคุยกับพระที่วัด หรือไปนอนพักผ่อนหย่อนใจที่วัด เพราะบรรยากาศของวัดสงบเงียบดี

วัดเป็นเสมือนสถานบันเทิงเริงรมย์ ตามปกติที่วัดมักจะมีงานเทศกาลต่าง ๆ เป็นครั้งคราว ในงานเช่นนั้น มักจะมีมหรสพต่าง ๆ เช่น ลิเก เพลงฉ่อย ซอ หมอลำ ให้ประชาชนชมหรือฟัง พระเองบางทีก็ให้ความบันเทิงแก่ญาติผู้ศรัทธาด้วยการเล่นทำนองต่าง ๆ อีกด้วย เนื่องจากไม่มีสถานบันเทิงอื่น ๆ และไม่มีเครื่องบันเทิงให้ประชาชนชมตลอดวันอย่างสมัยนี้ ชาวบ้านจึงได้ความบันเทิงจากวัดเป็นส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด

วัดเป็นเสมือนโรงแรม เป็นที่สำหรับคนเดินทางไกลเข้าพักค้างคืนโดยไม่ต้องเสียค่าที่พัก บางที่ยังรับประทานอาหารเศษเหลือจากพระฟรีเสียอีก คนเดินทางที่มีญาติพี่น้องในหมู่บ้านเท่านั้น จึงจะไปพักในหมู่บ้าน คนแปลกหน้าไปพักที่วัดเป็นพื้น

วัดเป็นศูนย์เยาวชนสำหรับเด็ก เด็ก ๆ ชอบไปวิ่งเล่นตามวัด เพราะพื้นที่ของวัด

มักเป็นทรายอันราบเรียบ มีต้นไม้ขึ้นร่วม เย็น นอกจากจะได้เล่นกันสนุก ๆ แล้ว ยัง ได้กินขนมหวาน ๆ อีกด้วยเพราะพระอยู่ในวัดนาน ๆ ท่านก็เหงา บางที่ท่านก็มาเล่นกับเด็ก ๆ นำขนมที่เหลือจากฉันมาแจก ถ้าเด็กทะเลาะกันท่านก็เข้าไปไกล่เกลี่ย โดยนำธรรมะง่าย ๆ หรือนิทานชาดกมาสอน เด็กจึงมีโอกาสเรียนพระพุทธศาสนาไปด้วยโดยไม่รู้สีกตัว

วัดเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์ สำหรับเก็บ ศิลปวัตถุและของมีค่าอื่น ๆ อันแสดงถึง ศิลปวัฒนธรรมของไทย เช่นตัวโบสถ์ วิหาร เจดีย์เอง สร้างขึ้นด้วยศิลปอันสูงส่ง อยู่แล้ว ยังมีพระพุทธรูป ตู้คัมภีร์ ธรรมาสัน ภาพแกะสลักตามประตูหน้าต่าง ภาพเขียนอันวิจิตรสวยงาม ทามฝาผนัง โบสถ์วิหาร

วัดเป็นเสมือนคลังพัสดุ สำหรับเก็บ เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ เช่น เสื้อ พรหม กระโถน ถ้วยชาม โต๊ะเก้าอี้เป็นต้น ของใช้เหล่านี้แม้จะเป็นสมบัติของวัด แต่ชาวบ้านก็มีสิทธิใช้ได้ เวลามีการม็องภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านจะไปยืมของที่วัดมาใช้เสมอ

จากบทบาทของพระและวัดดังที่กล่าวมานี้ ท่านก็คงเห็นแล้วว่าในอดีตนั้นพระและวัด มีบทบาทใกล้ชิดกับชาวบ้านมากเพียงใด

บทบาทของวัดและพระสงฆ์ในปัจจุบัน

วัดกับบ้าน เริ่มเห็นห่างจากกัน เมื่อความเจริญแบบตะวันตกแพร่เข้ามาสู่ประเทศไทย เมื่อบ้านเมืองเกิดมีโรงพยาบาลแผนใหม่ขึ้นมา คนหันไปนิยมวิชาแพทย์แผนปัจจุบัน วัดก็หมดหน้าที่เป็นโรงพยาบาล จะยังเป็นอยู่บ้างก็เฉพาะที่ห่างไกลจากโรงพยาบาล หรือในถิ่นที่คนยังมีศรัทธาต่อ ยาแผนโบราณ หรือวิธีการรักษาแบบเก่าเท่านั้น เมื่อบ้านเมืองเกิดมีโรงแรม วัดก็หมดหน้าที่ในการเป็นโรงแรม หรือมีอยู่บ้างเป็นบางแห่ง เมื่อบ้านเมืองมีโรงภาพยนตร์ โรงลิเก มีบาร์ มีไนท์คลับ วัดก็หมดสภาพเป็นสถานให้ความบันเทิง เมื่อเกิดมีสโมสร มีสนามกีฬา มีสนามกอล์ฟ สนามฟุตบอลล์ มีศูนย์เยาวชน มีสวนสาธารณะ วัดก็หมดหน้าที่เป็นสโมสรและศูนย์เยาวชน เมื่อบ้านเมืองมีศาล วัดก็หมดหน้าที่เป็นศาล เมื่อบ้านเมืองมีโรงเรียน และเรียนวิชาการต่าง ๆ มากมายขึ้น วัดก็หมดสภาพเป็นโรงเรียน เมื่อสภาพการณ์เป็นเช่นนี้ ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่คนทุกเพศทุกวัยจะไม่เข้าวัด เพราะเกิดมีสถานที่ต่าง ๆ ขึ้นมาทำหน้าที่แทนวัดเสียหมด หน้าที่ที่ยังเหลืออยู่ ก็เห็นจะเป็นหน้าที่โรงพยาบาลโรคจิต เป็นพิพิธภัณฑ์และเป็นคลังพัสดุ

แต่หน้าที่เหล่านี้กันนับวันแต่ละคนน้อยถอยลงตามกาลเวลา

เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างพระกับฆราวาสก็ลดน้อยลง คนที่ไปวัดก็มีแต่คนแก่ ๆ เท่านั้น คนหนุ่มคนสาวไม่นิยมไป ถ้าไป ก็ถูกหาว่ากรี จะไปบ้างเป็นครั้งคราวก็เฉพาะในคราวมีงานเทศกาล เช่นเวียนเทียนหรือหรืองานวัด บางคนก็อาจจะไปหาพระที่ตนรู้จัก หรือไปหาพระประเภทหมอกุ เพื่อจะให้ท่านายโศกชะตาราศี ในยามมีความทุกข์เท่านั้น

เนื่องจากคนห่างจากวัดและพระ ก็ย่อมจะเห็นห่างจากพระธรรมเป็นธรรมดา เมื่อเห็นห่างจากพระธรรม ก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระธรรม ไม่ปฏิบัติพระธรรม ไม่ได้รับผลคือสันติสุขจากพระธรรม เมื่อไม่มีพระธรรมเป็นหลักใจหลักชีวิต คนก็ไปยึดหลักอื่น ๆ เป็นปรัชญาชีวิต หลักที่คนหันไปยึดก็คือวัตถุนิยม ไม่เชื่อบุญ ไม่เชื่อบาป ถือว่าเกิดชาติเดียว ควรหาความสุขทางเนื้อหนังเต็มที กินดื่ม เสพกาม ร้องรำทำเพลงไปวัน ๆ แล้วก็ตายไป บูชาเงินเป็นพระเจ้า ยอมขายทุกอย่างทุกอย่าง ขายชื่อเสียง ขายเกียรติ ขายหน้าขายตัว ขายทุกอย่างทุกอย่างเพื่อเงิน เพื่อ

กาม เข้าลักษณะ ขายหน้าเอาผ้ารอด ขอให้ได้มาเป็นใช้ได้ วิธีการไม่สำคัญ (ends above means)

ในยุคที่วัตถุนิยม และกามารมณ์ครองโลกนี้ ไม่มีคำใดที่จะหอมหวลไปกว่าคำว่า เงิน ไม่มีใครจะมีเกียรติยศชื่อเสียงไปกว่านางงามและคาราทีทั้งหลาย ไม่มีสถานที่ใดจะมีความสำคัญต่อคนแทบทุกชั้นเท่า บาร์ ไนต์คลับ สถานอาบ อบนวด โรงโบลิ้ง ทัศนคติของคนเปลี่ยนแปลงไป

ในสมัยก่อน ความดีคือความสะอาด สว่าง สงบ ความดีสำหรับคนสมัยนี้คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ และกามสุข คนที่ทำดีเพราะรักในความสะอาด สว่าง สงบ หายาก แต่ที่ทำดีเพื่อหวังลาภ ยศ สรรเสริญ และกามสุขหาง่าย ถ้าทำดีแล้วไม่ได้สิ่งเหล่านี้ก็บ่นเพื่อว่า ทำดีไม่ได้ดี เลยเกิดทัศนคติใหม่ขึ้นมาว่า ทำดีไม่ได้ดี

ในสมัยที่คนยังใช้หลักธรรมเป็นหลักปรัชญาชีวิต คนยอมเสียชีพเพื่อรักษาสัตย์ ซึ่งเป็นธรรมอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสว่าพึงสละทรัพย์เพื่ออวยวะ พึงสละอวยวะเพื่อรักษาชีวิต พึงสละชีวิตเพื่อรักษาธรรม แต่ในสมัยนี้คนเรายอมสละธรรมเพื่อรักษาชีวิตอันพะ

พอนของตนไว้ ไม่มีคนประเภทใดที่จะนำ
หัวเราะสำหรับคนพวกนี้ ยิ่งไปกว่าคน
ประเภทพันท้ายนรสิงห์

ข้าพเจ้าจะขอหันเข้าหาวัดและพระอีก
ต่อไป ลัทธิขงจื้อเขาฝักรอดเผื่ออิทธิพล
เข้าไปครอบงำแม่กระทั่งในวัด ค้วยอิทธิ
พลของเงิน เวลานั้นวัดมากมายหลายแห่ง
ทั้งในกรุงและหัวเมือง ที่เคยตั้งเป็นสง่า
เป็นร่มใจของชาวพุทธ เวลานั้นมองไม่เห็น
แล้ว เพราะทางวัดอนุญาตให้คนต่างชาติ
สร้างตึกรามห้องแถวหลาย ๆ ชั้น ในที่
ของวัดก็ล้อมไว้รอบค้ำ

สมบัติอันมีค่าของวัด เช่นพระพุทธรูป
รูป ตุ๊กกัมภีร์ หนังสือโบราณเก่า ๆ ตลอดจน
สิ่งสังกะสลักอันสวยงาม ได้ถูกนำออก
ขายแก่คนต่างชาติ หรือถูกแลกเปลี่ยน
กับสินค้าญี่ปุ่นราคาถูก ๆ จนไม่มีอะไร
เหลือ ถ้าท่านเข้าไปในโบสถ์ของวัดบาง
วัด ท่านอาจจะเห็นแผ่นผ้าโฆษณาวิทยุ
ชั้นโย หรือรถจักรยานยามาฮ่าแชนไว
ข้างหลังพระประธานในโบสถ์ ภาพเช่นนี้
นับวันแต่ที่จะกลายเป็นของธรรมดาสามัญ
ในสมัยนี้ถ้าสมภารองค์ใดไม่มีโทรศัพท์ ไม่
มีตู้เย็น ไม่มีเรือนกล้วยไม้ ก็นับว่าแยะเต็ม
ที่สมภารหลายองค์ มีรถยนต์ประจำตัวแล้ว
สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นอิทธิพล
ของวัตถุนิยมต่อวงการศาสนา

เท่าที่พูดมานี้ มิได้หมายความว่าพระ
ทุกองค์เป็นอย่างนั้น มีเพียงบางองค์บาง
ท่านเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ยังมีพระที่ดี ๆ
ที่ศึกษาและปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามพระ
ธรรมวินัย เป็นที่เคารพนับถืออย่างสูง
ของปวงชน ข้าพเจ้ามิได้ตำหนิสถาบัน
พระสงฆ์หรือพระสังฆมณฑล เพียงแต่พูด
ความจริงตามที่ได้รู้ได้เห็นมา เกี่ยวกับ
บุคคลในผ้าเหลืองบางคนเท่านั้น ถ้าจะ
บรรยายให้หมดเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของ
พระสงฆ์ในปัจจุบันก็จะกินเวลามากเกินไป
จึงขอสรุปแต่เพียงว่า บทบาทของพระ
สงฆ์ในปัจจุบันต่อสังคม มีน้อยกว่าสมัย
ก่อน ความสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์
ระหว่างพระกับชาวบ้านมีน้อยลง ถ้าจะ
พูดอีกสำนวนหนึ่งก็คือว่า สถานการณ์ยังไม่
เป็นที่น่าพอใจ ข้าพเจ้าจะไม่ตำหนิใคร
เพราะไม่ใช่โทษของใครโดยเฉพาะ ทุกสิ่ง
ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

บทบาทของพระสงฆ์ในอนาคต

ข้าพเจ้าเชื่อว่า ถ้าเราปล่อยให้เหตุการณ์
ดำเนินไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ อาจจะเป็นไป
ได้ว่า สักวันหนึ่งพระพุทธรศาสนาอาจจะ
เสื่อมสิ้นไปจากประเทศไทยก็ได้ เพราะ
ศาสนาก็เหมือนสถาบันทั้งหลายของสังคม
ย่อมมีไว้เพื่อบริการสังคม ในด้านใดด้าน
หนึ่ง ถ้าศาสนาหรือผู้เกี่ยวข้องในวงการ

ศาสนาไม่สามารถจะบริการสังคมได้ หรือสังคมไม่ต้องการ ศาสนาก็อาจจะถูกลืมและหายไปในที่สุด อย่าเข้าใจว่าสถาบันพระพุทธศาสนาจะอยู่คู่กับเมืองไทยตลอดกาล แม้ว่าพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจะเป็นสัจธรรมคงอยู่คู่กับโลกก็ตาม พระพุทธศาสนาเคยเจริญรุ่งเรืองอยู่ในหลายประเทศในเอเชีย แต่เวลานี้ในบางประเทศเกือบจะไม่มีพุทธศาสนาอยู่เลย ในบางประเทศพระพุทธศาสนาก็กำลังเสื่อมโทรม ฉะนั้นจึงถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องเลิกปลอบใจตัวเอง โดยยกจำนวนวัด จำนวนพระ และเปอร์เซ็นต์ของชาวพุทธในเมืองไทยขึ้นมาอ้าง แล้วก็ภาคภูมิใจโดยมิได้คิดหาทางแก้ไขปรับปรุง

ข้าพเจ้าคิดว่า ในการปรับปรุงนั้น ต้องปรับปรุงที่พระสงฆ์ก่อน เพราะพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา มีความสำคัญต่อชาวพุทธทั้งกล่าวแล้วแต่ต้น ในด้านพระธรรมนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีอะไรที่เราจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ เพราะคำสอนของพระพุทธเจ้า ในระดับจริยธรรมและระดับปรัชญานั้น เหมาะสมกับกาลสมัยอยู่แล้ว

ในด้านกรปรับปรุงพระสงฆ์นั้น ข้าพเจ้าคิดว่า ควรจะได้รับการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

ก. ในด้านการศึกษา ในสมัยก่อน พระสงฆ์มีความรู้ดีกว่าคฤหัสถ์ หรือชาวบ้าน ชาวบ้านจึงเคารพนับถือ ไว้วางใจ เชื่อฟังอย่างเต็มที่ ต่อเมื่อวิชาการต่าง ๆ มีมากขึ้น คฤหัสถ์ก็ได้ร่ำเรียนวิชาต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศมากกว่า มีความรู้ดีกว่าพระสงฆ์ ส่วนพระสงฆ์ไม่ได้เรียนวิชาต่าง ๆ มากเท่าทางโลก ยิ่งกษัตริย์ในสองวิชา คือวิชาพุทธศาสนากับภาษาบาลี คฤหัสถ์จึงเห็นว่าพระรู้น้อยกว่าตน หรือโง่กว่าตน ความเคารพนับถือจึงลดน้อยลง ในสมัยก่อน คฤหัสถ์เคารพพระเพราะนิยมยกย่องในความรู้ด้วย เพราะเพศอันสูงส่งของพระด้วย เพราะความปฏิบัติชอบด้วย เพราะอุปการคุณที่พระสงฆ์มีต่อตนด้วย ต่อมาเมื่อพระสงฆ์ขาดคุณสมบัติในด้านความรู้ ความเคารพนับถือในด้านนี้ก็ย่อมหายไปเป็นธรรมดา ฉะนั้นพระสงฆ์จะต้องปรับปรุงด้านความรู้ของตนให้เรียนทันหรือสูงกว่าฆราวาสโดยวิธีดังต่อไปนี้

๑. ทางคณะสงฆ์ควรบรรจุวิชาการทางโลกบางอย่างที่จำเป็น เข้าไปในหลักสูตรของพระ เช่น ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมวิทยา จิตวิทยา เป็นต้น

๒. ในการศึกษาพระพุทธศาสนา ควรปรับปรุงวิธีการและหลักสูตรใหม่ ในปัจจุบันนี้ หลักสูตรวิชาธรรมมีสาระเนื้อหาพอเหมาะแล้ว ยังขาดแต่การจัดลำดับว่าอะไรควรเรียนก่อนหลังเท่านั้น เช่นในชั้นต้น ๆ ควรเรียนพุทธประวัติ ศาสนประวัติ คำสอนระดับจริยธรรม คำสอนระดับปรัชญาชั้นต้น ในชั้นสูงควรเรียนระดับปรัชญาชั้นสูง คำสอนของนิกายต่างๆ และศาสนาเปรียบเทียบเป็นต้น ในชั้นนี้ควรย้ำการวิจัย วิจาร์ณ ที่ความเปรียบเทียบเป็นสำคัญ วิธีการศึกษาตามหมวดธรรมซึ่งเนื้อหาไม่ติดต่อกัน และวิธีการท่องจำทำเดี่ยวโดยไม่เข้าใจความหมายนั้น ควรเลิกเสีย

๓. ในก้านภาษาบาลี ข้าพเจ้าคิดว่าควรศึกษาควบคู่ไปกับธรรมะ จัดเนื้อหาให้เหมาะสม ควรสอนในทางปฏิบัติควบคู่ไปกับไวยากรณ์ ไม่ใช่เรียนไวยากรณ์แล้วจึงไปแปลบาลีเป็นไทย แล้วจึงไปแปลไทยเป็นบาลีอีกต่อหนึ่ง ควรเรียนพร้อมกันไปทั้งสามอย่าง

อีกอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าเห็นว่าการเรียนภาษาบาลีสสมัยนี้ ไม่ควรให้มากมายถึงแก่ประโยค เพราะพระไตรปิฎก อรรถกถา และปกรณ์พิเศษต่างๆ มีการแปลเป็นไทย และเป็นภาษาอื่น ๆ แล้วเป็นส่วนมาก จึง

ไม่จำเป็นจะต้องมุ่งให้นักเรียนบาลีแปลพระไตรปิฎกได้ทุกคน ควรมุ่งพอให้ความรู้พื้นฐานทางบาลีพอที่จะวิจัยวิจารณ์ศัพท์เทคนิคทางพระพุทธศาสนาได้เท่านั้น

๔. คณะสงฆ์ควรจัดหลักสูตรเบื้องต้นของการศึกษาทางธรรม ให้คล้องจองกับระบบการศึกษาและหลักสูตรของกฤษฎีกา ควรแยกเรียนหนักเป็นบางสาขาวิชา ในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น

๕. คณะสงฆ์ควรจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นหรือสนับสนุนและให้การรับรองแก่สถาบันทางสงฆ์ ซึ่งมีอยู่แล้วอย่างจริงจัง

ถ้าทำได้อย่างนี้ พระสงฆ์ที่จบการศึกษาแล้วก็จะมีความรู้เท่าเทียมกับฝ่ายฆราวาส จะสามารถเรียกร้องความเคารพนับถือในก้านวิชาความรู้กลับมาได้

๖. ในด้านการปฏิบัติ พระสงฆ์สามเณรควรจะปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพราะแบบฆราวาสต่าง ๆ เช่น สะพายกล้อง ใส่แว่นตากันแดดขนาดใหญ่ เดินถือวิทยุทรานซิสเตอร์เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ เป็นข้อบกพร่องเล็กน้อยที่พระภิกษุสามเณรมักจะถือว่าไม่สำคัญ แต่เป็นเครื่องทำลายศรัทธาของประชาชนอย่างสำคัญที่สุด

เมื่อไม่นานมานี้ ข้าพเจ้าได้ถามปัญหาข้อหนึ่งแก่นักศึกษาวิชาศาสนาประมาณ ๑๐๐ คน ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่า พระสงฆ์ควรจะปรับปรุงตนอย่างไรบ้าง ปรากฏว่านักศึกษาทั้งร้อยตอบว่า อันดับแรกควรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ต้องสำรวจมรรวัชวิธียาบทให้เป็นที่น่าเลื่อมใส

ในด้านการปฏิบัติทางจิตใจ คือการเจริญสมณะและวิปัสสนา ควรมีการสอนและการปฏิบัติอย่างจริงจัง ทุกวัดควรมีการบังคับให้พระภิกษุสามเณรเจริญสมณะและวิปัสสนาตามเวลาที่กำหนดไว้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่มีการบังคับ และมีการปฏิบัติกันน้อยมาก เมื่อไม่มีการปฏิบัติ มีแต่ปริยัติ ปฏิเวธก็ไม่เกิด เมื่อไม่มีปฏิเวธ ก็เลศก็ไม่เบาบาง เมื่อกิเลสไม่เบาบาง พระก็ไม่แตกต่างจากฆราวาสในค่านจิตใจ เมื่อไม่แตกต่างกัน ความประพฤติก็ไม่น่าเลื่อมใส ดังเห็นกันอยู่ทั่วไป การบังคับคนให้เข้าสู่ร่องรอยอันถูกต้อง ไม่มีโทษ ไม่มีภัยแก่ประการใด

ถ้าพระสงฆ์ปฏิบัติเคร่งครัดขึ้น คนจะเกิดศรัทธาเลื่อมใสอย่างแน่นอน เมื่อเลื่อมใสแล้วเขาก็อยากทำบุญให้ทาน พระสงฆ์ก็จะไม่ลำบากในค่านับจยสี่ ถึงกับวิ่งปล้นหาเรียไร หรือประกอบกิจการ

วิชาหาเลี้ยงชีพอีกต่อไป ประชาชนจะไม่ปล่อยให้พระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ออกตายเป็นอันขาด ดังจะเห็นได้ว่าเวลานี้สาธุชนตั้งตาคอยว่าจะมีพระที่อยู่ที่ไหน ถ้าได้ข่าวจะคันทันไปไหว้ ไม่ว่าจะอยู่ไกลเพียงใดก็ตาม

ค. *ด้านการศึกษา* ซึ่งเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของพระสงฆ์นั้น ควรมีการปรับปรุงดังต่อไปนี้

๑. การพูดมนต์ ควรให้มีภาษาไทย แปลกำกับภาษาบาลีด้วย เลือกสวดเฉพาะสูตรที่มีคำสอนดี ๆ เช่น มงคลสูตร เป็นต้น

๒. พระภิกษุสามเณรส่วนมากที่เรียนจบนักธรรมชั้นโทหรือชั้นเอกแล้ว นับว่ามีความรู้ทางธรรมเพียงพอที่จะสอนประชาชนได้ แต่ความจริงปรากฏว่า พระสงฆ์ส่วนมากเทศน์ไม่เป็น หรือเทศน์เป็นแต่คนฟังฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง ทั้งนี้ก็เพราะพระเหล่านั้นขาดการศึกษาในด้านการพูดต่อสาธารณชน (Public Speaking) และวิชาวาทศิลป์ (Rhetories) วิธีแก้ คณะสงฆ์จะต้องจัดวิชาเหล่านี้ในหลักสูตรการศึกษา ให้มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างแท้จริง อย่างที่ศาสนาอื่นเขาทำกันอยู่ ถ้าทำได้แบบนี้ เราก็จะมีพระนักเทศน์ นักแสดงธรรมที่ทันสมัยมากพอ

เท่าที่เป็นอยู่เวลานี้ ในจังหวัดหนึ่งซึ่งมี พระอยู่ตั้งพันองค์ จะหาพระที่พอจะ เทศน์ให้นักเรียนฟังได้อย่างจับใจสักองค์ สององค์ก็ไม่ได้ ซึ่งนับว่าเป็นข้อบกพร่อง อันยิ่งใหญ่ที่ควรแก้ไขอย่างรีบด่วน

๓. การเทศน์เป็นทำนองเนิบนาบนั้น นับว่าเหมาะสมแล้ว พระรูปใดยังเทศน์ แบบนั้น ก็เท่ากับว่า ยังยึดมั่นอยู่ในประเพณี การเทศน์ไม่ควรมุ่งรักษาประเพณี แต่ควรมุ่งให้ผู้ฟังเข้าใจซาบซึ้งในรสพระธรรมเป็นสำคัญ

๔. พระสงฆ์ไม่ควรตั้งบ้อมคอยเทศน์ ให้คนฟังอยู่ที่วัดในวันพระอย่างเดียว ควรหาทางติดต่อกับสถาบันต่าง ๆ เพื่อไป แสดงธรรมไปรศเขา เช่นโรงเรียน โรงงาน กองทหาร เรือนจำ เป็นอาทิ แม้ในโอกาสที่เขานิมนต์ไปในพิธีต่าง ๆ ก็ควรหาโอกาสเทศน์ แบบปราศัยย่อ ๆ ก่อนหรือหลังพิธีนั้น ๆ บ้าง ถ้าคัดเลือกข้อธรรมที่เหมาะสม ๆ และพุทธคติ ๆ บางทีอาจได้ผลดีกว่าเทศน์กัณฑ์ยาว ๆ เสียอีก

๕. วัดต่าง ๆ ควรเปิดโบสถ์เปิดวิหาร ทำพิธีทางศาสนา และแสดงธรรมในวันเสาร์วันอาทิตย์บ้าง เพื่อให้คนที่ไม่มีโอกาสไปวัดในวันพระ (ที่ไม่ตรงกับวันหยุดงาน) ไปได้ไปวัดฟังเทศน์บ้าง ถ้ามีพระเทศน์ดี ๆ เข้าใจว่าจะมีคนไปอย่างแน่นนอน ส่วนวันพระก็ควรทำเป็นปกติ

๖. วิธีการเผยแผ่ควรจะมีหลาย ๆ แบบตามความเหมาะสม ไม่ใช่มีแต่เทศน์ บนธรรมาสน์อย่างเดียว ควรศึกษาวิธีการที่ศาสนาอื่นเขาทำอยู่แล้วนำมาดัดแปลงแก้ไขใช้กับของเราบ้าง

ถ้าทำได้ดังเสนอมาทหข้อนี้ ประชาชน จะเข้าถึงธรรมโดยผ่านพระสงฆ์ได้มากกว่า ปัจจุบันนี้มาก

๗. ด้านการนำเพ็ญประโยชน์ หรือการให้บริการแก่ประชาชนในถิ่นอื่น ๆ นอกจากถิ่นจิตใจและธรรมะ พระสงฆ์ก็ควรทำบ้าง แต่ไม่ควรทำแต่ถิ่นอื่นจนลืมถิ่นธรรมะ ถิ่นอื่น ๆ ที่ว่านี้หมายถึง

๑. การพัฒนาชุมชน เนื่องจากประชาชนเคารพนับถือพระอยู่แล้ว ถ้าพระนำชาวบ้านในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ชาวบ้านจะทำตามด้วยความยินดี งานบ้านนี้พระบางองค์บางถิ่นกระทำอยู่แล้วเป็นส่วนตัว แต่ถ้าจะให้ได้ดี ควรให้เป็นงานของคณะสงฆ์เสียทีเดียว ควรมีการศึกษา อบรมในระยะสั้น การสัมมนา การดูงานเกี่ยวกับงานประเภทนี้เป็นครั้งคราว

๒. การเป็นที่ปรึกษาของชาวบ้าน พระในชนบทในปัจจุบัน มีความรู้และภาวะทางจิตใจไม่แตกต่างอะไรกับชาวบ้าน จึงเป็นที่ปรึกษาของชาวบ้านไม่ได้ ถ้าพระประจำหมู่บ้านได้รับการศึกษาอบรม

แบบใหม่ตามแนวที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้ว พระจะเป็นผู้สามารถในการแนะนำชาวบ้านในด้านการรักษาสุขภาพอนามัย ด้านการเกษตร การค้าขาย ด้านกฎหมาย เป็นต้น ถ้าทำได้อย่างนี้ พระจะไม่เพียงแต่ นำเอาบทบาทของคนที่สูญเสียไปกลับคืนมาเท่านั้น แต่ยังสามารถเพิ่มความเข้มแข็งและให้ความเคารพนับถือเพิ่มขึ้นตามส่วน ในปัจจุบันมีวัดกว่า ๒๐,๐๐๐ วัด เกือบครบจำนวนหมู่บ้านในประเทศไทย ถ้าสมภารวัดเหล่านี้ เป็นผู้รอบรู้ในวิชาการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ช่วยแนะนำชาวบ้านจะช่วยประเทศชาติอย่างมหาศาล เท่ากับทางรัฐบาลมีหน่วยเร่งรัดพัฒนาถึง ๒๐,๐๐๐ หน่วยทีเดียว

อีกเรื่องหนึ่งที่ใครจะกล่าวเกี่ยวกับพระก็คือ เรื่องจำนวน มีบางคนกล่าวว่า เวลานี้พระมีจำนวนมากเกินไป แต่ข้าพเจ้าคิดว่าจำนวนสองแสนเศษทั่วประเทศ ในอัตราส่วนองค์หนึ่ง ต่อพลเมือง ๑๑๐ คนนั้นก็นับว่าพอดีแล้ว แต่ข้อเสียอยู่ที่ว่า พระจำนวนสองแสนนี้ ไม่ได้กระจายอยู่ทั่วประเทศอย่างได้สัดส่วน ในขณะที่วัดบางวัดในกรุงเทพฯ มีพระจำนวนหลายร้อย จนไม่มีกุฏิจะอยู่ แต่ในชนบทที่ห่างไกล พระมีเพียงวัดละองค์สององค์เท่านั้น บางวัดไม่มีพระเลย ชาวบ้านจะทำบุญทำทาน หรือทำพิธีทางศาสนา ต้องไปนิมนต์พระ

มาจากหมู่บ้านอื่นไกลแสนไกล บางหมู่บ้านถึงกับช่วยกันเรียโรเงินออกจ้างพระให้มาอยู่วัดก็มี พระที่มาอยู่นั้นบางที่ก็เป็นพระใหม่บวชเพียงปีสองปี หรือเป็นหลวงตาแก่ ๆ ที่ไม่มีความรู้อะไร เทศนาสั่งสอนญาติโยมก็ไม่ได้ มาอยู่เฝ้าวัดพอให้ชาวบ้านได้เห็นผ้าเหลืองบ้างเท่านั้นเอง

ปัญหาสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรเราจะสามารถกระจายพระให้ไปอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอ เท่าที่เป็นอยู่เวลานี้พระสงฆ์ก็เหมือนข้าราชการ คือติดความสะดวกสบายในกรุงเทพฯ ไม่อยากออกหัวเมือง แม้แต่ต่างจังหวัดก็ไม่อยากออกไปอยู่ เรื่องที่จะออกไปอยู่หมู่บ้านอันห่างไกลนั้นไม่ต้องพูดถึง ทางคณะสงฆ์เองก็ยังไม่มีความตระการที่จะจัดส่งพระผู้มีความรู้ความสามารถไปหัวเมืองถึงมีก็ไม่ค่อยได้ผล เพราะไม่มีอำนาจใด ๆ จะบังคับพระได้ มีวัดตามบ้านนอกหลายวัด ที่ส่งพระเณรไปเรียนในกรุงเทพฯ เพื่อให้กลับไปช่วยบ้านเกิด แต่พระเหล่าเหล่านั้น เมื่อเรียนจบแล้วก็หาได้กลับไม่ ถ้าไม่สึก ก็แอบดักกันอยู่ในวัดที่กรุงเทพฯ นั้นเอง

ตัดตอนจากคำบรรยายที่โรงแรมรถไฟ เชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ ในการสัมมนาเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทย

ธนาคารทหารไทย จำกัด

92-96 อาคาร 2 ราชดำเนิน พระนคร

โทร. 24675-79

สาขารายประสงค์

74 ถนนราชดำริ พระนคร

โทร. 86980-81

สาขาทำอากาศยาน

ในทำอากาศยานกรุงเทพฯ

โทร. 70060 ต่อ 258-259

สาขาชลบุรี

775/11-13 ถนนเจดเจ้านรงค์ ชลบุรี

โทร. 2984

สาขาสัตหีบ

0651 ถนนบ้านนา อ. สัตหีบ ชลบุรี

โทร. 6128

สาขาสุมทรวราการ

772/40 ถนนศรีสมุทร ปากน้ำ สุมทรวราการ

โทร. 300

ทุนจดทะเบียนและชำระแล้ว	10,000,000 บาท
ทุนสำรอง	44,250,000 บาท
สินทรัพย์ทั้งหมด	788,000,000 บาท

ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ทุกประเภท

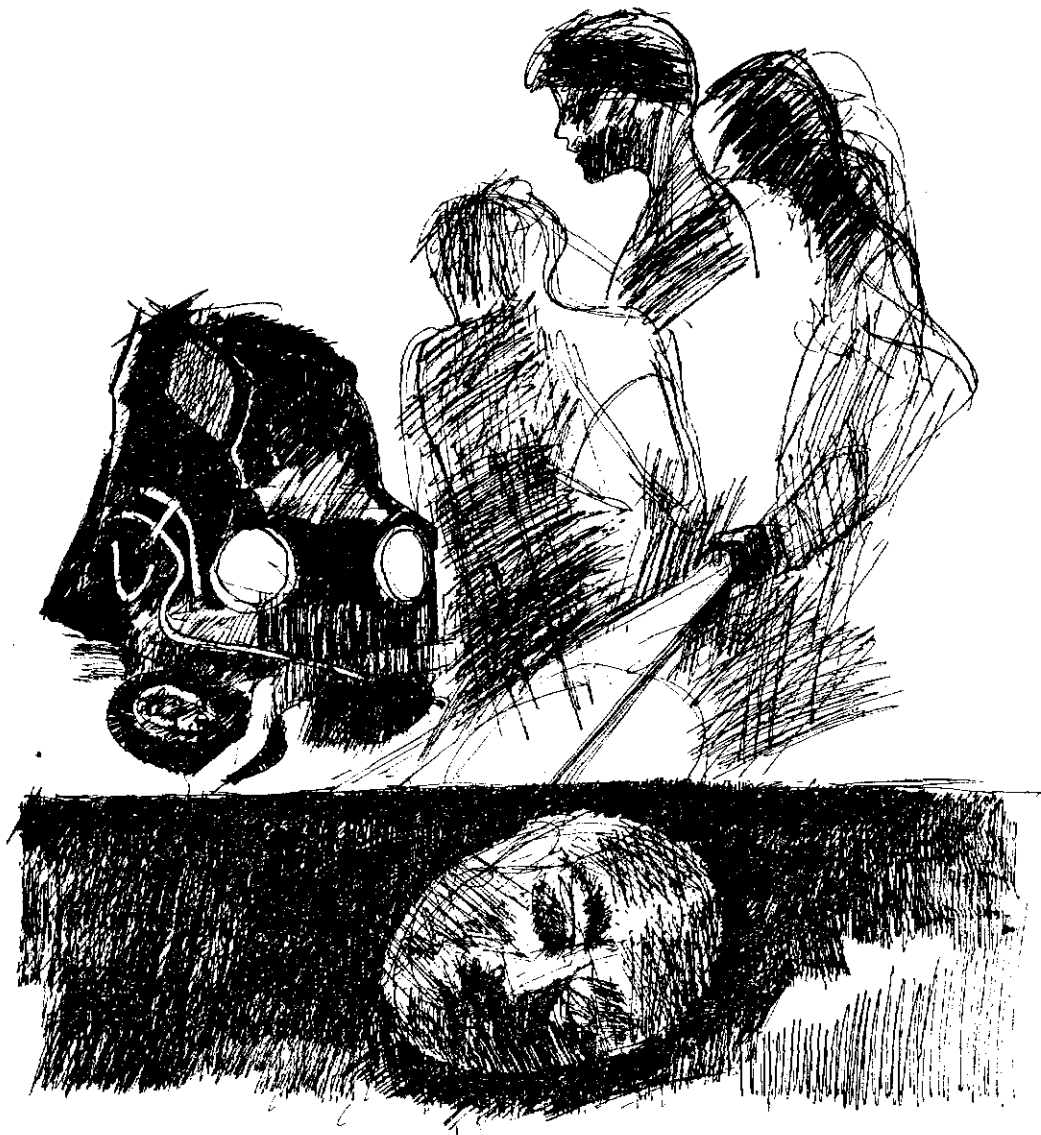
สุขุม นวพันธ์

กรรมการผู้จัดการ

ถึงจะรู้แะใจค้ว่า มนุษย์เราไม่อาจอยู่คนเดียวในโลกได้ แต่ผมก็ไม่เคยคิดว่าการตายของใครคนหนึ่ง จะต้องเป็นหนี้บุญคุณผู้ใดอื่น ยิ่งในกรณีการตายของตัวเอง ผมก็ยังมองไม่เห็นเหตุผลที่จะเป็นหนี้บุญคุณใคร จนเมื่อมันได้อุบัติขึ้นนั่นแหละ ผมจึงแจ้งแะใจว่าการตายของตนเองค้ันนั้น ผมได้ตกเป็นหนี้บุญคุณมากมายแะกับบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งผมเองไม่เคยมีก้ัน แม้ชื่อเสียงของเขาก็จำแทบไม่ได้

ผมเคยฟังคนพูดกันเสมอ ถึงเรื่องขงลางบอกเหตุ เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการตายกันขึ้น ผู้อยู่หลังเป็นต้องม้เรื่องกูเรื่องขึ้นมำเล่ากันเป็นตุเป็นตะ ผมพยายามรำลึกถึงเหตุการณ์ทั้งตอนกลางวัน วันนั้น แะก่อนหน้าวันนั้นว่า มีลางสังหรณ์หรือไม่ว่าตัวเองจะต้องตาย แต่ก็ไม่นึกไม่เห็นเหตุผิตปรกค้ันใด พอจะโมเมให้เป็นลางได้ อะไรๆที่เกี่ยวข้งก็ล้วนเป็นเหตุการณ์ธรรมดา เช่นเดียวกับวันอื่น ๆ อ้อ แต่ผมก็ไม่อยากคิดว่ามันเป็นลางเป็นแสงแะแต่อย่างไร นั่นก็คือตอนสายๆ ขณะที่นั่งค้มกาแพ้อยู่ในคลาถมี นายหน้าหาประกันชีวิตเร้เข้ามำร่วมโต๊ะ ไบหน้าของเขาอม ทากลมแะหัวล้าน เวลาพูด จ้องหน้าเป้งเหมือนกำลังทำการสะกดจิต เขาพยายามโอ้โลมให้ผมซื้อกระดาศกรรมธรรม์ก้วยเทคนาโวหารคิบบๆ สุกๆ ช้ให้นึกถึงมรณานุสติแะความทุกข์ร้อนขงลูกเมียเมื่อเราตาย ถึงหมอจะมีท่าทางปรากเปรี้ยวเหมือนหมูบ้ำ พุคค้ล่องยังกับนักไ้วาทิ ทำให้ฟังเพลินอยู่บ้าง แต่เขาก็มิใช่รายแรก หากว่าการที่ต้องเผชิญหน้ากับนักหา

ประกันชีวิต เป็นลางร้ายถึงต้องตายต้องล้ม ผมก็น่าจะตายนานแล้ว จริงอยู่หรรอก
สูตรเลขกลของเขาทำให้ผมเคลิ้มไปบ้าง แต่คราวก่อน ๆ ผมก็เคยรู้สึกเช่นนั้นเหมือนกัน
พังนานไปผมเริ่มรู้สึกรำคาญที่จะคอยอือ ๆ ออ ๆ ฝ่ายเขาก็ฝอยไม่มีท่าว่าจะหยุด พอดี
เจ้าเพื่อนโตะถักไปยื่นหน้าสอดเข้ามาข้กั้จ้หวะ “อะไร ๆ ก็ดีหรรอก” เพื่อนว่า “ไม่คิ
อย่างเดี่ยวตรงที่บริษัทรับประกันชอบตายก่อนคนประกันนี้สิ ไม่คิเอา มาก ๆ” นักชาย

ประวัคิ เต้้เจรวญ เขียนภาพประกอบ

กรมธรรม์หุบปาก ผมได้จังหวะรีบลุกหนีออกจากร้าน ขับรถเข้าไปทางในเมือง ผ่านหน้าโรงหนัง เห็นคนจับกลุ่มดูหนังแผ่นอยู่หมู่ใหญ่ ผมคิดขึ้นได้ว่ามันเป็นหนังญี่ปุ่น เรื่องราวของนักคาบซามูไรที่ตนเองตั้งใจจะดูตั้งแต่เห็นป้ายโฆษณาบนผนังร้านกาแฟเมื่อเดือนก่อน จึงรีบจอดรถไว้ที่ขอบถนนแล้วตีตัวเข้าไปดู หนังเรื่องนี้สนุกจนผมไม่รู้สึกเสียดายเงิน ผมตั้งใจหายใจว่าไปกับบทบาทของนักคาบผู้เกรียงไกร หัวหาญ ซื่อสัตย์ กตัญญู และจบลงด้วยอาการล้มตัวก้นสิ้นชีวิตกลางถนนหลวง

เมื่อออกจากโรงหนัง ผมรู้สึกหิวจึงแวะที่แผงขายข้าวแกง ยังไม่ทันจะออกปากสั่งเพื่อนอีกคนหนึ่งที่นั่งอยู่ก่อน ยื่นปากที่กำลังเคี้ยวข้าวไปที่รถ *คุณหญิงทวด* เขากลืนข้าวลงคอก่อนพูดต่อ “เดินวนรถนายหลายรอบ ไม่ใช่ท่านจะให้ไปส่งหรือ” ผมหัวเราะคนอื่นยิ้มเมื่อมองไปเห็นสาวสองนางยืนอยู่ในร่มตะขบ เพื่อนของผมยังไม่หมดอารมณ์สนุก ทำอาการพยักพยักขี้มาที่ตัวผม เจตนาที่คงจะบอกว่าผมเป็นคนขับแท็กซี่ป้ายดำกันนั้น ผมยังไม่ตัดสินใจว่าจะทำอะไร สองอนงค์ก็กระต๊อบเท้าเข้ามาหา เธอทั้งสองอยู่ในชุดรับแขก กระโปรงจู้ตีแดง ขอบบนต่ำกว่าระดับสะดือ ขอบล่างสูงเหนือเข้าประมาณศอก ยกทรงสีดำแล้วคลุมด้วยชุดนอนผ้าดกเนื้อบางละเอียด

ระหว่างกลับจากชมตลาดใหม่นอกเมือง ใกล้ค่ายทหารมิตรประเทศ ผมฉุกคิดถึงคำว่า *คุณหญิงทวด* ขึ้นมาอีก ออกจะเป็นผรุสวาทที่แก่และช้า ซึ่งยังไม่พอที่คนในร้านข้าวแกงยืนแล้วยิ้มนอกหน้า ผมไม่รู้ว่าในโลกนี้จะมีอีกกี่ภาษาที่กึกก้องติดกันผวนผันหยันเขี่ยเปรยเปรียงได้เจ็บปวดเหมือนคำไทย อยากทราบอารมณ์ของคนที่ใช้คำนี้เรียกนางโลมริมค่าย ว่าเขาหมั่นไส้คุณหนูเมียเช่า หรือทหารต่างค้ำที่แฟนพ่านค้ำมช่องโสเภณีและโรงอบนวดในตรอก แต่มีเอกสิทธิ์เสมือนทูต

เอ้ หรือจะเป็นโสเภณีนั่งรถแล้วนำเสนียกมาให้ แต่ก็ไม่น่าจะเป็น เพราะอันนี้อีกนะแหละ มันไม่ใช่ครั้งแรกที่คุณเธอนั่งรถของผม ผมไม่เคยรังเกียจรังอน และที่สำคัญก็คือผมไม่เชื่อถือกับคติอะไร ๆ ดังกล่าว ผมเชื่อแต่อย่างเดียวว่าโสเภณีนำโรคมาให้ และก็ไม่ใช่เพียงโสเภณีเท่านั้นหรอก ถึงอาหารอร่อย ๆ ราคาแพง หากตะกละไม่ระวังก็มีทางเจ็บป่วยได้เหมือนกัน ถ้าโสเภณีนำช่วยวิบัติมาให้มนุษย์จริง ผมก็มองไม่เห็นว่าจะมีสิ่งใดเหลือหลออยู่ก็มากนัก เออละนับแต่กระต๊อบชายตัมเครื่องในสัตว์สี่เท้า

ข้างถนนขึ้นไปจนถึงภัตตาคารหรูที่มีนักร้องเท่กล่อมเวลากิน จากร้านขายเพชรนิล
มรกตลงมาถึงร้านขายแปรงขัดหัวส้วม จากสำนักงานชอมช้อของท่านกำนันตะขิ่นไป
จนถึงทำเนียบทบวงกรม มีที่ไหนบ้างเล่าที่กล้ายืนยันว่าปลอดจากรอยเท้าของพวกเธอ
จะพูดไปทำไมแค่รถรับจ้าง รถนั่งราคาแสน เรือเมล์ รถไฟ และเครื่องบินที่เหาะ
ว่อนฟ้า ไม่วายวอคมอคม้วยกันหมดหรือ

แตกตอนบ่ายจัดจ๋าเหมือนจะไหม้ผิวดนหน ผมจึงกลับเข้าบ้าน จับเอาความขี้เกียจ
หน่อยหนึ่ง ขึ้นเอาเมื่อวิหุขข้างบ้านกำลังประกาศผลการออกสลากกินแบ่ง รีบล้างหน้า
ลวกๆ แล้วนำรถไปจอดทิ้งไว้ที่ท่าข้างสถานีรถประจำทาง แวะแวบเข้าร้านกาแฟขา
ประจำ พบเพื่อนฝูงนั่งอยู่ก่อนแล้วหลายคน เขาทักและถามว่ามาช้าไม่ได้ซื้อไว้บ้างหรือ
ผมบอกว่ามีอยู่หลายใบและหลายเบอร์ แล้วสั่งกาแฟมาดื่ม ถ้าฟังฟังผลการออกหวย จะ
นอนฟังสบายๆ อยู่กับบ้านก็ได้ แต่มันไม่สนุกเหมือนไปที่ร้านกาแฟ ความจริงจะเรียกว่า
ไปตรวจล็อตเตอรี่ก็ไม่ค่อยจะตรงนัก เพราะไม่เห็นใครสนใจตรวจสลากที่อยู่ในกระบี่
ทุกคนสนใจกับการพนันสดถึงเลขตัวสุดท้ายของรางวัลที่หนึ่ง สอง และสาม บางงวด
ถ้ามีสมาชิกมากพอ ก็จะพนันลามกันไปจนถึงตัวที่สองที่สาม ผมมัวอยู่จนมืดจึงผละจาก
ร้านกาแฟ ความสนุกตื่นเต้นหายไปรู้สึกเพลียและเสียค่ายเงิน มันเป็นความรู้สึกเก่าๆ
คือเกียจคร้านในวันหวยออก เดินกรายสถานีรถประจำทาง ไฟฟ้าส่องแสงสว่าง ผู้คน
ยังเดินไขว่ ผ่านมาทางรถจอด เห็นพระภิกษุที่คุ้นหน้าคุ้นตาสร่วมอยู่องค์เดียว จึงออก
ปากถามท่านว่าจะไปไหน ก่อนจะเลยไปเปิดประตูรถ อันที่จริงไม่ได้คิดจะหาเงินจาก
พระคอก เพียงแต่นึกว่า ถ้าท่านไปแถวใกล้ๆ หรืออยู่ในทางผ่านเข้าบ้าน ก็จะบริการ
เอาบุญหน่อย แต่เมื่อท่านบอกชื่ออำเภอรอบนอก จึงเลิกคิดจะทำบุญ พอเลื่อนรถ
ออกมาหน่อย ก็มีชายสามคนเดินจ้ำออกมาจากสถานีรถประจำทาง ตามเหมาให้ไป.....
ผมเรียกส่งๆ ร้อยห้าสิบบาทซึ่งเป็นราคาสองเท่าของราคาปรกติ บุษขทั้งสามเปิดประตู
เข้าไปนั่งง่าย ๆ ทำให้ผมเอะใจนึกหน่อย พอตื้นึกขึ้นได้ถึงพระภิกษุรูปนั้น ที่ที่ท่าน
บอกจะไปอยู่ทางเดียวกัน แต่เลยจากที่ชายสามคนจะไปอีกเล็กน้อย ผมจึงถามอนุญาต
ว่าขอรับพระไปด้ายองค์ได้ไหม โดยบอกกับเขาว่าท่านจะไปทางเดียวกัน ผู้โดยสาร
ตอบตกลงเกือบพร้อมกัน ผมถอยรถกลับเปิดประตูนิมนต์ พระท่านออกจะงง แต่แล้ว
ก็พิมพ์าเจริญพรพลางก้าวเข้ามาในรถ

เมื่อพ้นบริเวณตัวเมืองออกมาแล้ว ผมจึงรู้ว่ามันเป็นเวลาค่อนข้างอีก เคือนข้างแรม
อ่อน ๆ ส่องแสงมัวเหนือยอดไม้ ทางที่กำลังไปมีชันเขาและวากวนเล็กน้อย แต่ก็เป็นที่
ช่วงสั้น ๆ ซึ่งผมไม่รู้สึกรู้สึอะไร เพราะคุ้นกับทางเส้นนี้ที่เท่ากับที่รู้จักประตูบ้านของ
ตนเอง ถึงมันจะเป็นเส้นทางค่อนข้างใหม่ที่เพิ่งตัดมาเมื่อประมาณสองปีเศษ ๆ แต่ก็
นับได้ว่าเป็นถนนที่ดีมากสายหนึ่งเท่าที่เครื่องมืออยู่คนนี้จะสร้างขึ้นได้ ทุกมุมทุกโค้งและ
หัวสะพานมีป้ายเครื่องหมายจราจรราวไปหมด ผมจำชื่อทางการไม่ได้ ทุกคนเรียกมัน
ง่าย ๆ ว่า ถนนพัฒนาการ เช่นเดียวกับหมู่บ้านสองข้างทาง ซึ่งแต่ละแห่งมีป้ายบอกชื่อ
แผ่นโตทั้งภาษาไทยและภาษาฝรั่ง ผมขับไปเรื่อย ๆ อย่างสบายอารมณ์ คิดไปก็ขำ
ทั้งที่รู้สึกขี้เกียจ ไม่ใส่ใจกับการงาน ก็ยังจะได้เงินอย่างสบาย ๆ ตั้งร้อยห้าสิบบาท
และแถมได้ส่งพระเอาบุญด้วย

พ้นเนินเขา ทางเริ่มลาดลง พันโค้งหน้าก็จะเป็นทุ่งนาและมีหมู่บ้านติดต่อกันไปเป็น
ระยะ ผมชะลอความเร็วลงเมื่อเข้าทางโค้ง แล้วเร่งเครื่องขึ้นอีกเมื่อถึงทางตรง มันเป็น
จังหวะเดียวกับที่พระซึ่งผมคิดว่าท่านนั่งหลับมาตลอดทางร้องเอะขึ้นเมื่อควายสองตัวโผล่
พรวดไล่กันมาจากแนวไม้ริมถนน ผมหักหลบ รุดแฉขึ้นขอบทาง พลันไฟหน้าจ้าจับ
ท้ายรถบรรทุกเครื่องเสียที่จอกซุ่มอยู่ในความมืด มันกระชั้นชิดเกินระยะจะห้ามล้อทัน
ผมหักหลบอีก คราวนี้ชกกับราวสะพานเสียงดังอย่างกับฟ้าผ่า ประตูคงจะหลุด ผมรู้สึก
ว่าตัวเองถูกเหวี่ยงหรือไปในอากาศก่อนจะครูดไถลไปค้างอยู่บนคันนา เสียงร้องอย่าง
แค้นและครางอย่างเจ็บปวดขอความช่วยเหลือดังระงมจากทุกทิศทาง เสียงเหล่านั้น
ค่อย ๆ เหมยลงและแผ่วหาย

เป็นเอาว่าผมประสบอุบัติเหตุอย่างร้ายแรงก็แล้วกัน มันเป็นภาวะสุดวิสัยจริง ๆ
ต่อให้เทวดาถ้ามี เหาะลงมาขับก็จะหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุครั้งนี้ไม่ได้ ผมตกใจจนไม่รู้จะทำ
อย่างไรกับตนเองและกับคนอื่น และก่อนที่จะคิดอะไรต่อไป ผมได้ยินเสียงคนวิ่ง
แผ่นดินสะเทือนตื้น ๆ เข้ามาพร้อมกับมีแสงไฟวูบวาบ แลเห็นคนสี่ห้าคนวิ่งกรูไปที่รถ
โฉบฉวยสิ่งของที่หล่นกระจายอย่างคล่องแคล่ว เสียงครางที่เงียบไปชั่วขณะดังแผ่วขึ้น
จากอีกฟากหนึ่งของซากรถ คนกลุ่มนั้นโผล่ไปตามเสียง “ยังไม่ตายนี่” ชาค่านั้น
ผมได้ยินเสียงเหมือนกับว่าตะแคงไม่แน่ว่าเป็นก้อนดินหรือก้อนหินกระทบกระดูกกระโหลก
สองโพละ ผมรู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น แวบสติที่กลับมาคือภาพชกดินชกขังของนักตบ

ซามูไรบนจอหนังที่เพิ่งดูอนเทียง ผมหงายหน้าลงบนกันนา ค่อยผ่อนลมหายใจปากอ้า
ตาเหลือก มือหงิก และมันเป็นจังหวะเดียวกับที่มีเสียงดังสวบสวบดังขึ้นข้าง ๆ เงาม
มนุษย์สองคนยื่นผงาดเหนือหัว เจ็บแปลบที่คอเมื่อเส้นสร้อยถูกกระตุกและนาฬิกาถูกรูท
ออกจากแขน “คนมา...” เสียงหนึ่งแว่วมาจากฝั่งถนน มนุษย์สี่ห้าคนนั้นผละว้างหาย
ไปในความมืด

ผมสูดหายใจกลับเข้าท้องและลืมตา แสงตะเกียงโคมร้วเรือง ๆ ใกล้เคียงเข้ามา ผม
ตะแคงหน้าชำเลือง เห็นคนอีกหมู่ใหญ่ นอกจากโคมร้วสองดวง หลายคนถือจอบ
มีดและไม้ เหมือนเตรียมตัวจะออกไปตีกับหน้าทำนา คนเดินหน้าชูตะเกียงสูงถึงนำไป
ที่รถ “อ้าวพระ” เขาตตะเกียงต่ำลง “มีพระติดอยู่ในรถองค์หนึ่ง อาจารย์.....”
เงียบกันไปอีกใจหนึ่งก่อนจะมีเสียงดังขึ้นอีก “พระองค์นี้รายนะ ย่ามหายไปไหน.....”
ต่อมาได้ยินเสียงดังกึ่งกึ่งที่รถ เท่านั้นเองผมก็กลับระลึกถึงพ่อโตชิโรนักดาบ และลงมือ
ตายครั้งที่สอง พยายามให้แนบเนียนกว่าหนแรก คราวนี้ตาหลับและยิงฟันแทง มือ
เหยียด การตายมือหงิกหนก่อน ทำให้การปลดนาฬิกาจากแขนไม่สะดวก หวดหวัด
จะถูกตัดมือ ตอนนั้นยังมีแหวนเหลืออีกวงหนึ่ง จึงคิดให้ความสะดวกเต็มที่ หนึ่งเล่า
การตายมือหงิกก็ค่อนข้างดีอยู่บ้าง เพราะเมื่อพ่อนักดาบตายนั้น เขาตายบนถนน
ขณะที่หิมะกำลังตกหนัก แต่ผมตายในคีนอบอ้าวของฤดูแล้ง

งานค้นหาสมบัติผีเป็นไปอย่างร้อนรนในตอนต้น ๆ แล้วค่อยเนือยลง หันเข้าจับกลุ่ม
ซุบซิบ การพุดจาเริ่มด้วยข้อสมมติฐานของอุบัติเหตุ เรื่อยไปถึงโชคเคราะห์ชะตากรรม
บ้างพุดสงสาร บางคนสมน้ำหน้า ตอนปลาย ๆ เป็นการเปรียบเทียบความรุนแรงของ
อุบัติเหตุกับคราวก่อน ๆ การสนทนาเบาลงเมื่อเสียงรถยนต์ดังหึ่งใกล้เข้ามา ที่สุดมี
เสียงห้ามล้อ เสียงตะโกนถามมาจากคนในรถ เสียงคอบอธิบายของชาวบ้าน เครื่องยนต์
ดับ “ตำรวจ-ตำรวจ” เสียงพึมพำบอกกันเบา ๆ

ผมยันตัวจะลุกนั่ง แต่ไม่สามารถทำได้ รู้สึกเจ็บปวดไปทั่วร่าง เริ่มคิดว่าบางส่วนของ
ร่างกายได้รับอันตรายถึงแตกหัก เจ้าหน้าที่ลงมือกราดไฟดูซากศพ

“เฮ้ย จำ มาคุโธม่อนนี่ชิ คุณเหมือนจะใช้”

ไม่เพียงจำคนเดียว เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ผลผมตามไปมุงดูด้วย จึงงำกันอยู่ครู่หนึ่ง
ก่อนจะมีเสียงตอบยืนยัน

“แหงเลยครับ โธ่ ไอ้เสือ ไม่นึกเลยจะสั่นลายเอาง่าย ๆ”

“แต่รางวัลจับเป็นหรือตายก็เท่ากัน”

“ฮือ”

“งั้นเจาะหน้าผากชกกูไม่ตี”

ความเงิบงันกลับมามีอีก คราวนี้ผมไม่คิดถึงไอ้โต แต่ละลឹกลึงพระ ‘อรหิ อรหิ’
ผมภาวนา

“พูดเป็นบ้าไปได้” จำได้ว่าเป็นเสียงแรกที่เรียกหาจำตั้งคุงั้นทำลายความเงิบ
จากนั้นจึงแยกกันตรวจดูรอบ ๆ แต่เป็นการตรวจอย่างลวก ๆ การพูดคุยลำคับถัดมา
ผมจับความได้เพียงกระท่อนกระแท่นว่าเขาพูดกันถึงซุ่มโจรก็กหนึ่ง

“มันก็คนกันแน่นะ”

“เจ้าทุกระบอกว่าหก”

“งั้นก็หายไปคนหนึ่งซี แล้วพระนี่เข้ามาร่วมแก๊งกับเขาตอนไหนนะ”

เป็นครั้งแรกที่ผมรู้สึกอายความเป็นคนของตนเอง และอยากร้องไห้ ชาวบ้านก็คง
จะรู้ทั่วกันแล้วว่าอะไรเกิดขึ้น หมาเห่าและหอนเกรี้ยวกราวทั้งละแวก เสียงรถยนต์
ดังไล่ ๆ กันมาอีกหลายคัน ผู้คนแห่ออกมาดูมากขึ้น เพลงลูกทุ่งครวญเสียงละห้อย
แข่งกับรายการปาฐกถารรณะจากวิทยุถ่านที่ชาวบ้านถือมา

ท่านที่จะส่งเงินให้สำนักพิมพ์ทางธนาคารหรือเช็ค ปณ.

กรุณาส่งจ่าย

บรรณาธิการ

ที่ ป.ท. รongเมือง

Distinguished Works on Asian Philosophy and Religion

Now Available in Paperbound Editions

WAYS OF THINKING OF EASTERN PEOPLES:
INDIA, CHINA, TIBET, JAPAN (Revised Edition)

by Hajime Nakamura

Edited by Philip P. Wiener

A study of the history and consequences of the spread of Buddhism, Confucianism, Taoism, ancestor worship, and other typically Eastern creeds and beliefs, wherein the history-of-ideas approach is applied to Eastern thought. "... some of the subtlest scholarship and sensitivity to thought patterns that a student of oriental philosophy, religion, and art is likely to find." Eliot Deutsch. *Journal of Philosophy*

paper US. \$4.95
cloth \$12.50

THE CHINESE MIND

Essentials of Chinese Philosophy and Culture

THE INDIAN MIND

Essentials of Indian Philosophy and Culture

THE JAPANESE MIND

Essentials of Japanese Philosophy and Culture

Edited by Charles A. Moore

The essays which comprise these three companion volumes present an examination of the richest, most complicated, and most profound philosophical traditions of all time. Written by men of exceptional competence, they provide a unique interdisciplinary approach to the philosophies and cultures discussed. Designed for the educated reader as well as the student and scholar, each volume examines the many facets of the particular philosophic tradition, showing its basic, unique characteristics.

Each volume paper US. \$3.95
cloth \$9.50

EAST-WEST CENTER PRESS--Honolulu, U.S.A.

Cultural and Technical Interchange Through books

Notes On The Shan State

Our Correspondent

The Shan State with a population of 5 million lies in South East Asia bordered by Burma, Thailand, Laos and China. It is an area of 62,000 square miles of wooded highlands with an average elevation of 3,000 feet above sea level.

In the cold season which is from November to February the temperature drops during the night to freezing point in the valleys and below freezing in the hills. During the warmest months, April and May, the valleys become very warm (90° F or more) and dry, but the towns are pleasant at 70° F.

The hills are delightful through the year with pine forests and flowering trees: the purple jacaranda, yellow laburnum and red flame of the forest. In the summer the hill slopes and grassy meadows are dotted with bushes of edible yellow and black berries. In winter the hills are covered with pink cherry blossoms.

The Shan people are of the Thai race and are devout Buddhists. Most of them live in villages situated in broad river valleys separated from one another by high ranges of thickly forested mountains (the highest peak is Loi Leng at 10,000 feet).

Each village is self-sufficient and as the soil is moist and fertile there is plenty for everyone provided he is not lazy or addicted to opium or to gambling. Each villager owns the fields he works on and in addition he has buffaloes and cows which he keeps tied up every evening under his house (which is raised 5 or 6 feet from the ground on stilts) after a hard day's toil in the paddy fields for both man and beasts.

The life of a Shan villager is not hard however for he does not need to work the whole year round. He ploughs the fields just before the monsoonal rains in June. By August he has finished sowing all his paddy

fields. He does not have much to do while the rice is growing until harvest time in December.

If he is energetic, he plants vegetables: carrot, cabbage, cauliflower, soya-bean, pea, chilli, onion, garlic, pumpkin, turnip, cucumber, etc. But if he is not, he easily gathers edible leaves, roots and flowers in the forest nearby which his wife makes into dishes to eat with rice. He also goes fishing in the swollen streams that swirl down from the mountains. He is not an avid hunter but he will hunt for wild boar and barking deer armed with an old musket or rifle.

For the Shan villager, the happiest time of the year is when it is time to reap the golden fields of rice stalks heavy with grain. The stalks are cut and the hay threshed to separate the grain from the stalk and the grain is stowed away in granaries which are in fact gigantic baskets woven of bamboo.

The whole village including grandparents and very young children turn out to harvest all the paddy fields (which belong to individual villagers and not to any landlord—indeed the system of landlordism, absentee or otherwise, is not known in the Shan State). This is a co-ordinated communal tradition which is characteristic of

the Shan village communities as well as the town communities where religious ceremonies, weddings, deaths and other gatherings are wholly communal affairs.

Harvest time is the time when trade is brisk and money changes hands. The villagers are happy for they have money in their pockets and rice to the last for a year. Their happiness and contentment is expressed in the numerous fiestas that take place in every village so that at night the sound of the heavy throbbing Shan drums and insistent gongs fill night-air with a sense of excitement and merry-making. It is the time when young men make advances to shy, rosy-cheeked maidens and love words are whispered beneath the clear moonlight of the Shan sky.

The land of the Shans is a land of gentle beauty, of whispering pines and cherry blossoms. Shans love their land with a proud passion. They are a proud people because they have a sense of living history which is not derived from any textbook crammed down their throats in any stuffy classroom or from any state-managed propaganda but which exists in Shan minds in colourful episodes of heroic battles and great deeds, of time when great kings ruled and whose power extended not only over

puny men but over dragons and ogres and celestial beings. Indeed their kings ruled over empires both in China and South East Asia.

This sense of living history is handed down from one generation to another in song, verse, poetry and folk-lore and gives the ordinary villager the sense of being the rightful owner of the land he tills and on which he builds his hut; it gives him the feeling of owning the clumps of swaying slender bamboo, the clear laughing brooks and the high purple peaks shrouded in mist—and thus a Shan feels completely free and resents interference in the affairs of his daily life. There is no stylized code of behaviour as with the Hindus and the followers of Confucius but instead there is a great deal of tolerance among the Shans and no human error is too evil to be forgotten or forgiven.

In addition to being agriculturists, Shans enjoy trading and commercial dealings. Commercial activity includes travelling about from village to village and town to town. Often a man sets out to buy and sell when life seems to be losing its sweetness or when the heart becomes restless. He buys produce from one village and sells it to another or makes a round of the rural market towns.

Often however several villagers and their families team up to form a trading caravan. They load their bullock carts with products around their village like tangerines, tea-leaves and tobacco, and they set off on a slow and leisurely journey towards the nearest town on the car road.

Many stops are made on the way as the caravan visits relations and friends in the villages enroute. And sometimes when two caravans meet there is much good-natured bantering and exchanging of gossip and jokes. When night falls the bulls are unhitched near a stream, fires made and a meal cooked. After the meal the men build up a roaring fire against the cold of the falling night while the women and children sleep in the carts. The length of these trading forays is irregular. In most cases it depends on the whim of the moment—whether or not the excitement of travel seems to be palling and the prospect of returning home to the village seems pleasant.

Most of the villages in the valleys are connected by well-defined paths and cart trails. The towns however are connected by motor roads which are maintained by the Public Works Department of the Shan State government.

The three most important towns in the Shan State are *Taunggyi* in the southern region known as the southern Shan State, *Lashio* in the northern region or the northern Shan State and *Kengtung* in the eastern Shan State.

Taunggyi is the administrative capital of the Shan State and the seat of the Shan State government. It nestles on a plateau 4,000 feet above sea level. It is very cold in winter but cool during the rest of the year. The famed wooded Crag overlooks the plateau - this range of hills towers over the town and is covered by tall pine trees which scent the breeze as it blows over the town. In the cold season *Taunggyi* comes alive with pink cherry blossoms while in summer pink and white *Taunggyi* lilies grow in wild profusion by the roadside.

The capital is a sprawling town with shop-lined streets, blocks of sedate government buildings, hospitals, schools, colleges, cinema halls, restaurants and busy market place. The roads are clean and the offices neat with flower beds, green hedges and trim lawns. The hospitals are very well equipped. The nurses and midwives trained at the modern Sao Sam Htun Hospital and the other *Taunggyi* General Hospital are among the best in the Union of Burma (of which

the Shan State is part, as it is one of the seven constituent States which form the Union). It is said that young doctors and interns of the Rangoon and Mandalay Universities vie with each other to be posted to *Taunggyi* partly due to the good equipment and partly due to the presence of *Taunggyi's* fair nurses!

Taunggyi is very much a town of young people who flock from all over the Shan State to be educated and trained at the many training centres and medical institutes in the capital. It is common to see crowds of laughing, chattering girls and men in the streets, shops, cinema halls and restaurants and of course on the football fields and tennis courts. Badminton, basketball, volleyball, table tennis and marathon hikes are popular with the young men and women. They give the capital an air of zest, vigour and youthful vitality which is very engaging. The older people, the shopkeepers and merchants, government employees, teachers, doctors and Cabinet ministers look at the young people and their explosive bubbling spirits with quiet amusement and affectionate concern.

As a commercial centre *Taunggyi* is a busy thriving hive of activity but the best place to be to see the

action is the market place at any time in the morning before noon. The place teems with people haggling in different tongues as many languages and dialects are spoken and understood by the people in Taunggyi. One hears snatches of Burmese, Indian, Chinese mingling with soft Shan words as well as musical sounds in the Pa-O, Intha and Danu dialects.

One can buy silk woven by the silk-weavers of the Inlay Lake, sturdy Shan bags from Namkham, tiny silver knives from Mong Nawng, exquisite lacquerware from Kengtung, glazed pottery from Mong Kung, carved animals from Mong Nai, tobacco from Langkher, tangerines from Lawk-sawk, avocado pears and crab-apples from the surrounding hills as well as textiles from Japan and India, utensils from Germany, salted fish from Rangoon and dried chillies from Mandalay.

It is fun to watch shy Pa-O girls in black smocks and silver leggings haggle with bearded Sikhs while gold-toothed Chinese hawkers noisily shout their wares. Shan girls in colourful sarongs and silver belts bargain with heavy, nut-brown Intha fishermen selling fish freshly caught in the early dawn of that morning in the waters of the Inlay Lake; Padaung women with their astonishing elongated necks

encased in silver rings chat comfortably in soft tones among themselves. The market place is exciting and as one leaves one carries away a little of the colour and animation of the Shan scene

Three hundred miles to the north of Taunggyi is *Lashio*, the administrative centre of the northern Shan State. Lashio however is more of a centre of trade and commerce as it is linked by road and rail with Mandalay, the second largest town in Burma, and by road with Kyukok on the Shan State - China border.

Downtown Lashio is thus a noisy bustling place full of trucks carrying goods and merchandise from Kyukok, Namkham, Kunlong, Hsipew, Taunggyi and Mandalay. The shops are owned by Chinese, Indian and Burmese merchants who do brisk business. The Shans who reside in town are mainly officials and employees of the Shan State government.

While downtown Lashio is crowded with shops and buildings and narrow streets choked with vehicles of all sizes and descriptions, the outlying suburbs spread out on the broad plain are rural in character with thatched roofs nestling beside clusters of graceful bamboo groves and

cows grazing placidly in the green meadows.

Kengtung, the provincial capital of the eastern Shan State, is separated from the rest of the Shan country by the raging waters of the deep Salween river (the Nam Khoang) which cuts into the Shan plateau flowing from north to south. Unlike either Taunggyi or Lashio, Kengtung is an old city. It was founded in the 13th century by King Mengrai (who also founded Chiengsaen and Chiangmai in northern Thailand). His descendants ruled Kengtung till very recently and still bear the proud surname Mengrai. The ruins of the old city walls and remnants of the moat which surrounded the city can still be seen.

The majority of the people of Kengtung are a Shan race who call themselves "Khun" and they are more akin to the people of northern Laos and northern Thailand than the western Shans (in general the people of the Shan State, Laos and Thailand belong to the same ethnic stock the Thai or Tai). The Khuns are much fairer in complexion with lighter coloured hair and eyes than the rest of the people of the Shan State; they are considered more shrewd and yet more impulsive. The women have a reputation for beauty and the men for being handsome.

The people of the city are close-knit and practically every day there is a community affair like offering food to the monks at the monastery with money collected from each household.

But of all the festivals and ceremonies celebrated through the year on feast days, the Buddhist New Year celebration in mid April called *Sarnng-gyarn* (in Thai *Songkran*) is the liveliest. The people of Kengtung throw themselves heart and soul into merry-making and of course the young people have a riotous time. But everyone manages to observe the religious significance as well through the three day celebration.

The young people begin by getting together to do good deeds at the numerous monasteries and pagodas by sweeping the compounds and offering alms to the clergy. They pour water on the hands of their parents and other aged relatives who bestow blessings. Gifts of clothing and food are also presented to old people who gather at the monasteries to fast and recite rosaries. It is customary for each household to make sweet rice cakes wrapped in banana leaf to be distributed to neighbours, relatives and friends.

However much of the fun lies in the custom of throwing water on everyone whether in the street or in their houses. The Shan legend behind this custom explains it this way. The king of Angels (Thevada or Khun Sagya) quarreled with Brahme (Sang) and wanted him killed. But he could not be killed in any ordinary way. Seven strands of hair were needed to form the magical cord with which his head could be severed. For this purpose, Khun Sagya wooed the seven daughters of Brahma whose names are used for the seven days of the week. The youngest daughter Saturday succumbed to his charms and she used seven strands of her hair to cut her father's head from his shoulders. The severed head fell to earth and wherever it rolled it caused fires. To prevent this, the seven sisters agreed to hold the head in their hands each for a period of a year. At *Sarng-gyarn* the head is handed over to the next sister waiting her turn. People on earth splash one another with water presumably in preparation for any accidental fumbling on part of the sisters!

As mid April is the height of the warm season, the cooling water is welcomed although one is wringing wet from head to toe. Young people gather in parties and 'raid' the

homes of friends and neighbours especially if the daughters of the house are pretty. The girls hide in locked bathrooms and under their beds while the raiders invade the house armed with water buckets to look for the girls who usually cannot escape getting thoroughly doused. By this time the entire house is wet and the girls retaliate by splashing water on the raiders amid much laughter and revelry. The parents look on with beaming smiles and genial chuckles.

For three days there is splashing and merriment in the streets and homes as parties of young men and girls engage in 'water fights' and there is a great deal of teasing and flirting among the girls and men. Young children are seen everywhere making nuisances of themselves with squirt guns and having a glorious time. And at night the city and the surrounding countryside resound to the rhythm of the long drums and clashing cymbals and young men dance to the music in the flickering light of burning torches.

Although nature is kind to the people of the Shan State bestowing upon them lush green fertile valleys and mist-covered purple mountains, recent political events have caused the Shans much sorrow and bitterness.

The golden fields and high peaks now echo to the sound of harsh gun-fire and the angry roar of exploding shells. Young men are flocking into the jungle to kill and be killed in the fight against what they consider the rape of their land by the soldiers of the Rangoon government of Burma. War with all its cruelty, hate, brutality and stark tragedy of shattered lives and shattered hopes and bleak destruction has come to stay.

Taunggyi is now a heavily garrisoned town and gone are the lovely days when merry bright-eyed girls strolled the shaded Lovers' Lane at the foot of the Crag with their escorts, lithe handsome young men with a devil-may-care air about them. The streets of Lashio are filled with the heavy roar of army trucks and the tread of armoured cars. At night the noodle shops are empty; people dare not roam the streets any longer as they once did so gayly. They now stay behind locked doors listening with

fear and trepidation to the forlorn howling of stray dogs in the dark deserted night. In the Kengtung valley, armed men stalk each other amid the green and gold paddy fields. How long this war and slaughter will go on no one can say.

Young Shan nationalists educated at the schools and colleges in Rangoon and Mandalay are now in ragtag uniforms roaming the hills and valleys of the Shan State fanning the flames of nationalism. They are determined to free land from what they term "Burmese oppression and expansionism". The Burma Army on the other hand is doing its best to stamp out what they call "narrow Shan extremism". Each side firmly believes that justice and right is on their side but who can say where justice lies? The cancerous madness of modern war has inflicted much horror and grief on the once peaceful land of the Shans, a land of cherry blossoms and misty mountain peaks.

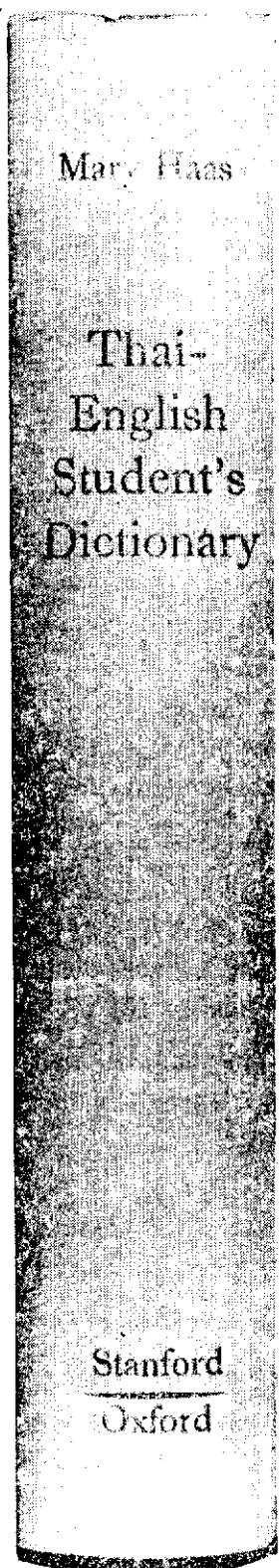
PHYA ANUMAN RAJADHON

ESSAYS on THAI FOLKLORE

Baht 120.-

SOCIAL SCIENCE ASSOCIATION PRESS OF THAILAND

OXFORD REFERENCE BOOKS

THAI-ENGLISH STUDENT'S DICTIONARY

Compiled by M. HAAS

'The user may feel confident that he has in one volume a competent distillation of the text that has gone before as well as much original work which was done under the direction of the compiler.'

17cm. x 25½cm. 686 pp. M\$27.00

THE FAR EASTERN QUARTERLY

SHORTER OXFORD ENGLISH DICTIONARY: THUMB INDEX. (1 volume Edition)

'The best dictionary of the English language placed at the disposal of the man of moderate means: an incalculable, enriching possession.'

20½cm. x 27cm. 2544 pp. M\$71.00

LIVERPOOL DAILY POST

OXFORD COMPANION TO ENGLISH LITERATURE

Edited by P. HARVEY

All the information necessary to the study of English Literature is presented in style and clarity.

15½cm. x 24cm. 980 pp. M\$25.00

OXFORD DICTIONARY OF QUOTATIONS

Since the publication of its first edition, this famous reference book has been established as an invaluable handbook to all concerned with the spoken or written word, professionally or otherwise.

18cm. x 23½cm. 1028 pp. M\$22.50

OXFORD UNIVERSITY PRESS

P.O. BOX 282, Kuala Lumpur, Malaysia.

OXFORD UNIVERSITY PRESS

MURMURING STREAM (2 volumes)

By J.D. FRODSHAM

'Men have always spoken and will always speak of the beauty of mountains and streams. Yet since the time of (Hsieh) K'ang-io, no one has been able to feel at once with these wonders as he did.'

This two Volumes show the life and works of Hsieng Ling-Yun, ranked as the first and almost certainly the greatest of China's renowned schools of nature-poet. 13½cm. x 21½cm. 1967. 252 pages (volume 1), 232 pages (volume 2), 2 maps and 1 chart.

Volume 1 M\$15.00, Volume 2 M\$20.00, per set M\$30.00

Sole Distributor: Oxford University Press,

P.O. Box 282, Kuala Lumpur, Malaysia.

UNIVERSITY OF MALAYA PRESS

กระเบื้องลอนเล็ก

เหมาะสำหรับหลังคาอาคารทั่วไป

ผลิตภัณฑ์ของบริษัทกระเบื้องกระดาศไทยจำกัด บางซื่อ พระนคร

บริษัทค้าวัสดุก่อสร้าง จำกัด

967 ถนนเจริญกรุง ตู๊ ป.ณ. 1770 พระนคร

โทรศัพท์ 35937-38-39, 38820. ผู้จัดจำหน่าย

หนุแก่หัวเราะร่า

สั้มนานฟ้าขาว
รอยพ้องราวหมอกเมฆไฉน
เถียงกันจากหัวใจ
ใครจะเอากระดิ่งแขวนคอแมว
หนุแก่หัวเราะร่า
มองตาหนุอ่อนตาแป้ว
หนุน้อยตาวาวแวว
ประชุมแล้วมุดหัวนอนเอย

ตีพิมพ์ที่ ไชยวงศ์เกียรติ

ข้อคิดคำนึงบางประการ

จากยูโ

ที่ข้าพ

เห็น

๓. ทิวทัศน์

ตั้งแต่จัดทำ สังคมศาสตร์ปริทัศน์
ข้าพเจ้าไปยุโรปสี่ครั้ง แต่ครั้งล่าสุด
ออกจะตื่นเต้นเป็นพิเศษ ค้วยได้ไปที่
นั้น โดยไม่ต้องไปสหรัฐอเมริกา
นายทุนที่ออกค่าโดยสารให้ คือมูลนิธิ
คริส นอยมานน์ แห่งสหพันธ
เยอรมัน ต่อจากนั้น บริติชควอนซิล
ไปอังกฤษ สมาคมนานาชาติค้วย
ภาพทางวัฒนธรรม เชิญไปฝรั่งเศส
รัฐบาลออสเตรเลียและอิสราเอล เชิญ
ประเทศนั้น ๆ ค้วย เป็นกัณฑ์แถม
ในทางภูมิศาสตร์ อิสราเอลจะไม่ได้
ในยุโรปก็ตาม แต่ถือได้ว่าไปพบฝรั่ง

เมืองฝรั่ง และแวนแคว้นแคนาดาเลสเตอร์
แถบนี้ ก็เป็นต้นเค้าที่มาของอารยธรรม
ฝรั่งด้วยกระแสหนึ่ง จึงขมวดเอาประเทศ
อิสราเอลไว้ด้วยในบทความเรื่องนี้

ออสเตรเลียกับอิสราเอล ข้าพเจ้าไม่เคย
ไปมาก่อน ไปเห็นมาเข้าก็เลยออกค้นค้น
ไม่ได้ ยิ่งอิสราเอลด้วยแล้ว ข้าพเจ้ามี
อคติมาก่อนด้วยซ้ำ ด้วยฟังคำคนไทยที่
ไปมา แล้วมาสรรเสริญเยินยอจนออก
รำคาญ ฟังคำที่เขาพรรณนา ก็ดูจะหลง
ไหลในความวิเศษมหัศจรรย์ของประเทศ
นั้น ที่สร้างตัวเองขึ้นมาจากทะเลทราย
เอาชนะอาหรับได้อย่างง่ายดาย ทั้ง ๆ ที่
พลเมืองทั้งประเทศ ยังน้อยกว่าชาวกรุง
โคโร และมีความสำเร็จก้าวหน้าในทาง
วิทยาการวิทยาศาสตร์อย่างใหม่ๆ ไปไกล
มาก ถึงกับส่งสินค้าแบบแปลก ๆ ออกตี
ตลาดโลก ทั้งทางด้านกิจกรรมและอุตสาหกรรม
ข้าพเจ้าเคยหมั่นไล่พวกที่เห่อ
ญี่ปุ่นมานานักก่อนแล้ว มาได้ยินพวกเห่อ
ยิวเข้าอีกยิ่งทนไม่ได้หนักขึ้น เขาลืมเสีย
แล้วหรือว่าคนที่มานำประเทศนั้นนั้น มี
นิวาสสถานอยู่ยุโรป (และอเมริกา) มา
ก่อนเป็นส่วนมาก รู้จักวิธีการด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ
มาแล้ว ทั้งได้เงินอุดหนุน
จากพวกยิวที่มั่งคั่งนอกประเทศเออ ได้
จากรัฐบาลสหรัฐและยุโรปเออ (โดย

เฉพาะเยอรมันตะวันตกนั้น ส่งเงินมา
ช่วยมาก เพื่อล้างบาปที่ฮิตเลอร์เอายิว
ไปฆ่าเสีย ประมาณหนึ่งในสามของชน
เชื้อชาติทั้งหมด) และเหนือสิ่งอื่นใด
พวกยิวที่มาตั้งรกราก ณ อิสราเอล มีปม
ค้อยที่ชาติประเทศชาติมาตั้งร่วมสองพัน
ปี ระเห่ร้อนไปอยู่ประเทศไหน แม้จะ
ได้รับความสำเร็จทางเศรษฐกิจ แต่ก็มัก
เป็นที่รังเกียจของคนพื้นเมืองในประเทศ
ต่าง ๆ ที่ตนไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ แม้ตนจะ
อยู่มาสองสามชั่วคนแล้วก็ตาม ด้วยเหตุ
ฉะนั้นจึงมีมานะที่จะฟันฝ่าอุปสรรค บักมัน
ลงในดินแดนแห่งนี้ของตนให้จงได้ ด้วย
พระเจ้าเคยประทานพันธสัญญาไว้แล้วว่า
ที่ตรงนี้จะ เป็นของพวกอิสราเอล ถึงที่ตน
จะหมดดี คนพวกนี้ก็พยายามใช้วิธี
การแผนใหม่ต่าง ๆ ทุ่มเทกำลังกาย
กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ สร้าง
สรรคเนรมิตที่ทางแถบนั้น ให้ดีขึ้นจนได้
ยิ่งเติมอังกฤษไม่ต้องการให้อิสราเอลเป็น
เอกราช ปัจจุบันประเทศอาหรับรอบ ๆ
ไม่ต้องการให้อิสราเอลคงความเป็นประ
เทศอยู่ คนพวกนี้ยังรวมกำลังกัน สมัคร
สมานสามัคคี ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความ
อยู่รอดของตน และต้องการประกาศให้
โลกรู้ว่า ตนควรมีสติหิอยู่ได้ในประเทศ
บ้านเมืองที่เดิมเป็นของตน ตามสติ
แห่งมนุษยชนบนพื้นพิภพนี้

ถ้าเข้าใจเสียเช่นนี้แล้ว ความตื่นเต้นอันเกี่ยวด้วย ความวิเศษมหัศจรรย์ของประเทศนั้น ก็คงหมดไป คงหันมาทำ ความเข้าใจอิสราเอลได้ ในฐานะที่เป็นประเทศใหม่ ที่เพิ่งจะตั้งตัวขึ้นมาได้ครบ ๒๐ ปี ทั้งนี้โดยที่ประเทศอื่น ๆ อีกเป็นอันมาก ก็ยังหาได้รับรองความเป็นรัฐเอกราชของชนชาตินี้ไม่ นั่นคือ เยอรมัน ตะวันตกก็ฉนั้น เบอรัลนก็ยังแบ่งเป็นสองกึ่งที่เยรูซาเล็มเคยเป็นของจอแดนครึ่งหนึ่งด้วยเหมือนกัน สถานศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของศาสนายิว ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลามในเมืองอันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ ก็ล้วนอยู่ในเขตจอแดนทั้งสิ้น เพราะเหตุนี้เมื่อปีกลายมีสงครามเกิดขึ้นทว่าวัน อิสราเอลได้ชัยชนะ จึงยึดนครหลวงไว้ได้ทั้งหมดและแผ่อาณาเขตออกไปไกลกว่าเดิมมาก

เยอรมันกับยิวมีพันธะซึ่งกันและกันมาก แม้จะบอกว่า ฮิตเลอร์ไม่ใช่เยอรมัน (เพราะเกิดที่เมืองลินซ์ในออสเตรีย และเป็นเผด็จการ) แต่ก็ส่งประหารยิวในนามรัฐบาลเยอรมัน ก็ประเทศเรานี้ที่เปลี่ยนชื่อมาใช้ว่า Thailand นั้น ไม่ใช่การกระทำของเผด็จการตอกหรือ และแล้วยิวฮออันนั้นก็ยังติดตัวเรามาจนบัดนี้ รัฐบาลของประเทศใด ไม่ว่าจะปกครองด้วย

ระบอบใด ดีเลวเพียงใด ย่อมมีผลกระทบกระเทือนถึงคนทั้งชาติ ต่อไปถึงอนาคตด้วยเสมอ เพราะรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ โกงอย่างโจ่งครึ่มเป็นเหตุ ย่อมมีผลมาถึงเยาวชนทุกวันนี้ ที่มีไค้สันตะเตือนต่อทิวไรต์ป๊ะ และถ้ารัฐบาลปัจจุบันยังโกงอยู่ จะไปหวังให้คนรุ่นต่อไปทำแต่ความดี มีศีลธรรม ถือความสัตย์นั้น เห็นจะหวังยาก

เมื่อเสร็จสงครามคราวที่แล้ว เยอรมันก็สิ้นเนื้อประดาตัว และแล้วกลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้ จนบัดนี้ นับว่ามั่งคั่งที่สุดในยุโรป นี่ก็คล้ายอิสราเอลกับตะวันออกกลาง เยอรมันเคยระวางสงครามเย็นจากค่ายฝ่ายคอมมิวนิสต์ กังท้ออิสราเอลต้องเกณฑ์ให้เยาวชนทุกคน ทั้งชายและหญิงเป็นทหาร เพื่อเตรียมรับสงครามร้อนจากอาหรับ ผู้มีรัสเซียหนุนหลัง (ถ้าจะมองในแง่ของอาหรับ ก็เพราะโลกฝ่ายนายทุนคอยเอาเปรียบ จึงต้องหันเข้าหาฝ่ายที่ตรงข้ามกับระบบนายทุนเท่านั้นเอง หามิทางเลือกอย่างอื่นไม่) ครั้นสงครามเย็นจากยุโรปตะวันออกเย็นซึ่ดลงไปทุกที ความ เป็นหนึ่งเดียวของเยอรมันก็คลายลง จนนักการเมืองตะกันเอง นักเขียนวิวาทกับนักการเมือง และนิสิตนักศึกษาวิวาทกับครูบาอาจารย์ และกับนักการเมืองด้วย

ครูบาอาจารย์ และกับนักการเมืองด้วย (เพราะเยอรมัน ก็ใช้ระบบข้าราชการคุม มหาวิทยาลัยไม่แพ้เมืองไทยเท่าไหนก็ดอก) นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความมั่งคั่งทางทรัพย์สินคงการ ความกินดีอยู่ดี และความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านวัตถุ หาช่วยให้สังคมกลมกลืนกันอย่างเป็นสุขไม่ ความข้อนี้ อิสราเอลก็ตระหนักอยู่ ที่เยาวชนต่างก็พากันเข้ากิบูตซ์* ในสมัยแรกเริ่มเพื่อหักล้างดวงพง เพื่อส่วนรวม โดยไม่ต้องประสงคความร่ำรวยในทางส่วนตัวนั้น ครั้นระดับการครองชีพดีขึ้นทุกที ก็ย่อมหาผู้ที่อาสาสมัคร ไปดำเนินชีวิตเช่นนี้ยากขึ้นทุกทีด้วย แม้ระบบ Moshav Shitufi ชนิดที่ให้แต่ละคนครอบครองบ้านเรือนได้จนตลอดอายุขัย ลูกเข้าอยู่กับเราเองได้ มีเงินเดือนจ่าย มีสมบัติพัสดุในบ้านได้ เป็นแต่ทำงานร่วมกัน รายได้และผลกำไร เอารวมกันไว้เป็นกองกลางนั้น ครั้นหลังก็ยังบ่นกันว่าลำบากเกินไป จะมียอดยนต์ส่วนตัวสักคันก็ไม่ได้ ต่อไปก็เห็นจะต้องให้แต่ละหลังคาเรือนมียอดยนต์ได้นั่นเอง ความข้อนี้ดู ๆ ก็คล้ายระบบของคณะสงฆ์ ที่เดิมท่านก็อยู่กันโคนไม้ใช้

* ผู้สนใจในเรื่องนี้ ขอให้ดูอ่านจดหมายจากอิสราเอลของ หม่อมกุญแจ บริพัตร ณอยุธยา ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑

ผ้าสามผืน ต่อมาก็เห็นปลุกตึกถวายเป็นที่ ท่านจำวัดกันในห้องติดเครื่องปรับอากาศก็มีบ้างแล้ว บางรูปก็มีรถยนต์ติดเครื่องปรับอากาศด้วย ถ้าไม่ติดกับของภายนอกพวกนี้ ก็เห็นจะไม่กระไร แต่ฟังเสียงพวกเด็กใหม่ ๆ ในยุโรป ดูจะติควัดศุภภายนอกกันแทบทั้งนั้น แม้พระของเราเองที่จะเอาชนะโลกธรรมได้ ก็เห็นจะมีน้อยรูปเต็มที

การที่ในอิสราเอล เด็กรุ่นใหม่ยังไม่ถึงกับเคอะผู้ใหญ่อ่างในเยอรมัน และยุโรปตะวันตกอื่น ๆ นั้น ก็เพราะสงครามข้างๆ บ้านไม่ใช่สงครามเย็น พวกอาหรับคอยยิงมาให้พวกยิวร่ำกักกันอยู่เสมอ และสงครามเมื่อเดือนมิถุนายนศกก่อน ยิ่งช่วยให้เด็กและผู้ใหญ่ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น นอกไปจากนี้แล้ว ผู้ใหญ่ของเขาส่วนมาก ก็เป็นคนชนิดที่มีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวมจริง ๆ และยินดีรับฟังความคิดเห็นของเยาวชนอย่างจริงจัง รัฐมนตรีบางคนเป็นสมาชิกอยู่ในกิบูตซ์ ซึ่งเคร่งครัดยิ่งกว่าพระสงฆ์ในบางนิกาย กล่าวคือรับนิตยภัตบิ๊จจยอันเป็นอดิเรกလာหาได้ไม่ เงินเดือนรัฐมนตรีต้องจ่ายให้กิบูตซ์อันตนสังกัด ตนเองคงได้เบียดเบียนเท่ากับกรรมกรคนอื่น ในสังคมนั้น เท่านั้น นาย เบน กูเรียน ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ก็คงไปเลี้ยงงัวอยู่กับ

ก็บุคซึแห่งหนึ่งด้วยเหมือนกัน ดังหนึ่ง
ซินซินนาตัส ของโรมสมัยโบราณ ที่ละ
นามาป้องกันประเทศ เสร็จแล้วก็กลับไป
ไถนาตามเดิม นักการเมืองชั้นอุดมการณ์
อย่างนี้ ที่กระเป่าแห้งด้วย และแม่จะแก่
แล้ว แต่ก็ยังนำผู้เยาว์ได้ด้วย นี่แหละคือ
บุคคลที่ทุกประเทศต้องการ และทุกประ
เทศกำลังขาด ประเทศเราเองก็ต้องการ
บุคคลชนิดนี้ไม่น้อยกว่าประเทศอื่น และ
ตราบไคเรายังไม่มีคนเช่นนี้ เห็นทีเราจะ
เอาตัวรอดยาก

หากกรณีรัสเซียบุกเชโกสโลวาเกียจะ
เริ่มสงครามเย็นอีกในยุโรป ดังที่ประชา
ชนเยอรมันอาจจะหันหน้าเข้าหากัน ทำ
การด้วยความเสียสละซึ่งกันและกันอีก ก็
ได้ แต่นั่นแหละ สงครามเย็นย่อมเต็ม
ไปด้วยการโฆษณาชวนเชื่ออันไม่น่าพิสมัย
ต่าง ๆ ไม่เหมือนสงครามร้อน ให้เยาวชน
บางคนไปตายเสียบ้าง ด้วยเหตุผลที่ควร
ตายจริง ๆ เสียด้วย ที่เหลือก็ต้องรักกัน
และกันเพื่อความอยู่รอดของตน อย่างไม่
เป็นปัญหา ปัญหาเยาวชนในยุโรปเวลานี้
เกิดขึ้น เพราะไม่มีโอกาสอะไร ที่จะให้ใคร
ไปตายที่ไหนเลย จึงได้เดินขบวนกันอะ
อะไว้วายนัก เตืออร์อันแทนคนที่เขา
ตายในเมืองญวน เตืออร์อันแทนพวกผิว
ดำที่ได้รับความอยุติธรรมในอเมริกา และ

เตืออร์อันแทนชาวเมืองไบอาฟรา ที่รบ
กับประเทศไนจีเรีย ยิ่งการปกครองเป็นไป
ในแบบประชาธิปไตย เด็กแกลแสดงเสรี
ทัศนะได้ และแกลเห็นความเหลวและของ
ผู้ใหญ่ แม้จะไม่โกง แต่แกลและล้าสมัย ไม่
อาจนำแกลได้ แกลก็ต้องคัดค้านอย่างรุนแรง
ดังเช่นในฝรั่งเศส อังกฤษ และ
เยอรมันเป็นอุทาหรณ์

ผู้หลักผู้ใหญ่ ที่จะให้เสรีภาพแก่ผู้เยาว์
กว่านั้น ประการแรกต้องแน่ใจในความ
เป็นผู้นำของตัวเองก่อน ขนาดฝรั่งเศส
ซึ่งเทอโกลเชื่อมั่นในตัวเอง ถึงขนาดนั้น
ยังรังเกียจนักศึกษาไว้ไม่ไหว เหตุก็เพราะ
ไม่รู้จักผ่อนผันเปลี่ยนแปลงตามกาลเทศะ
นั่นเอง แท้ที่จริง ก็เป็นเพราะยุโรปขาด
ผู้นำที่แท้จริงอยู่ด้วย หาไม่ไหนเลยคน
ขนาดคุณปู่อย่างเทอโกล จะยังต้องกุมอำนาจ
อยู่เล่าเยอรมันสิ้นอเทอเนาวิ์ อังกฤษ
สิ้นเชอซิลแล้ว ต่างก็มีแต่คนเล็ก ๆ ที่
อยากขึ้นมาเป็นผู้นำด้วยกันทั้งสิ้น จึงได้
แต่เชิกกันคนละเพลงสองเพลง ประเดี๋ยว
ก็ตกม้าตายไปตาม ๆ กัน

สำหรับประเทศที่ไม่ให้เสรีภาพแก่ประ
ชาราษฎร วิธีที่จะไม่ให้มีการคัดค้านต่อ
ค้ำนรัฐบาล รัฐบาลก็ต้องยุบส่งเสริมให้
เยาวชน “ปฏิวัติในทางวัฒนธรรม” โดย
หาทางออกให้คนพวกนี้ได้ค่าศักรูทางการ

เมืองของตน จะเป็นศัตรูในประเทศก็ตาม
นอกประเทศก็ตาม ทั้งนี้ก็เพราะคนที่ยังไม่
ย่างเข้าเขตมิซมิวัย ย่อมมีสัญชาติญาณใน
ทางทำลายล้าง ยิ่งกว่าในทางสร้างสรรค์
เนรมิต หนุ่มสาวที่ประกอบกามกริทาในวัย
รุ่นนั้น มักมีแรงผลักดันไปในทางลบ มาก
กว่าในทางบวก ก็คนเล่าที่ต้องการมีลูก
(บวก) นอกไปจากต้องการระงับความ
ใคร่(ลบ) ด้วยเหตุนี้มหาสมณสาสน์ของ
พระสันตปาปาเรื่องการคุมกำเนิด จึงเป็น
ที่รังเกียจของคนหนุ่มหัวสมัยใหม่มากกว่า
คนแก่หัวโบราณ สงครามโลกทั้งสอง
คราวนั้น แม้จะพรากชีวิตเยาวชนไปเสีย
นักต่อนัก แต่ก็ช่วยให้เกิดเสถียรภาพใน
ยุโรปแต่ละประเทศ เพราะเอาแรงทำลาย
ล้างไปใช้กับศัตรู ที่เหลืออยู่จึงมีแต่พลัง
ในการสร้างสรรค์ ช่วงระหว่างสงครามโลก
ครั้งแรกกับครั้งที่สอง ก็มีสงครามกลาง
เมืองในสเปนมาช่วย ให้เยาวชนอาสา
สมัครไปรบและไปตายที่นั่นกันมาก เคอ
โกลรัฐจิตวิทยาข้อนี้ดี จึงหาโอกาสค้าชาติ
ต่าง ๆ ที่ฝรั่งเศสเห็นว่าเป็นศัตรู อังกฤษ
บ้าง อเมริกาบ้าง คานาดาบ้าง แล้วแต่
กรณี ถ้าเคอโกลมีหลิชาติไว้ภายในประ
เทศอีกสักคน เราคงได้เห็น ยามแดง หรือ
ที่ถูก ยามน้ำเงิน ภายในปารีสกันบ้างเป็น
แน่

ที่กล่าวมาแล้วนั้น หยิบยกมาเอ่ยถึง
แต่ประเด็นเดียว ที่กำลังเป็นปัญหาใหญ่
อยู่ในยุโรป แม้กระนั้นก็ยังไม่ได้เอ่ยถึง
ออสเตรียเลย ที่ละไว้ก็เพราะออสเตรียไม่
เหมือนใครในยุโรป จะว่าเก่าก็ใช่ เพราะ
เคยเป็นถึงศูนย์บัญชาการ ของจักรวรรดิ
โรมันอันศักดิ์สิทธิ์ จะว่าใหม่ก็ถูก เพราะ
ประเทศปัจจุบัน เพิ่งได้รับการรับรองจาก
นานาชาติ เมื่อสิบปีที่ผ่านมาเอง จะว่าเป็น
กลางอย่างสวิสก็ได้ แต่ก็ไม่ใช่ทีเดียวนัก
ที่ตั้ง ก็อยู่ระหว่างค่ายตะวันออกและตะวัน
ตก ที่เวียดนาม มีทั้งรัสเซีย ยูโกสลาเวีย
อเมริกัน เดินกันให้เกร่อ ภาษาและระบบ
การหลายอย่างใช้แบบเยอรมัน แต่ผิดกับ
คนเยอรมันอะไรเช่นนั้น

ชีวิตความเป็นอยู่อย่าง ๆ น่าสบายแบบ
ไทย ๆ แต่เน้นหนักไปในทางศิลปะและ
ดนตรี ชนิดที่มีคุณภาพสูงมาก คนส่วน
มาก ไม่สู้จะมีความกระตือรือร้นกว้างไกล
ไปเท่าไรนัก นี่ก็เหมือนเรานี้จริงอยู่ มี
คนกลุ่มน้อย ที่พยายามจะรวมเข้ากับยุโรป
ให้เป็นหนึ่งเดียว แต่เคอโกลก็ยอมขัด
ขวางอยู่เอง ออสเตรียเลยต้องไปอยู่ค่าย
เศรษฐกิจร่วมกับอังกฤษ แทนที่จะอยู่กับ
เยอรมัน เยาวชนในออสเตรียก็หาได้เอะ
อะวอยวายทั้งในยุโรปและประเทศอื่น ๆ ไม่
เพราะประเทศแก่อยู่ง่าย ๆ แบบไทย

ก๊งแล้วแล้ว และมหาวิทยาลัยก็สอนแต่ในทางทำมาหากิน หาได้สอนให้คิดลึกซึ้งเท่าไรนักไม่ นี่ก็คล้ายแบบไทยอีก แต่เมืองไทย ต่อไปนักเรียนมหาวิทยาลัยจะก่อการุ่นวายขึ้นมาก โดยที่ยากจะมีชั้นที่ออสเตรียได้ เหตุเพราะเด็กออสเตรียต้องการเข้ามหาวิทยาลัยน้อย จบมัธยมศึกษา ก็ทำงานทำได้แล้ว และการวางหลักสูตร เขาก็มองถึงความต้องการของตลาด อยู่ด้วย ว่าต้องการบัณฑิตชนิดไหนเท่าไร นอกไปจากนี้แล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ซึ่งคุมตลอดถึงมหาวิทยาลัย) ยังพร้อม ที่จะรับฟังความเห็น ของเยาวชนอีกด้วย แม้ข้าราชการประจำจะคอยขัดขวางการปฏิรูปใด ๆ เมื่อพวกผู้เยาว์พูดกับผู้ใหญ่ในชั้นนโยบายรู้เรื่อง จึงเห็นว่าทุกอย่างยอมร่วมมือกันแก้ไขให้สำเร็จได้ ไม่เร็วก็ช้า ถ้าจะให้มหาวิทยาลัยเป็นเพียงโรงเรียนชั้นสูง ที่รัฐบาลคุมอยู่ห่าง ๆ โดยไม่ต้องการให้เป็นสถานที่ฝึกปัญญาอย่างสูงสุด และอย่างวิเศษสุด ก็ต้องเอาอย่างออสเตรีย ถ้าจะให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาน

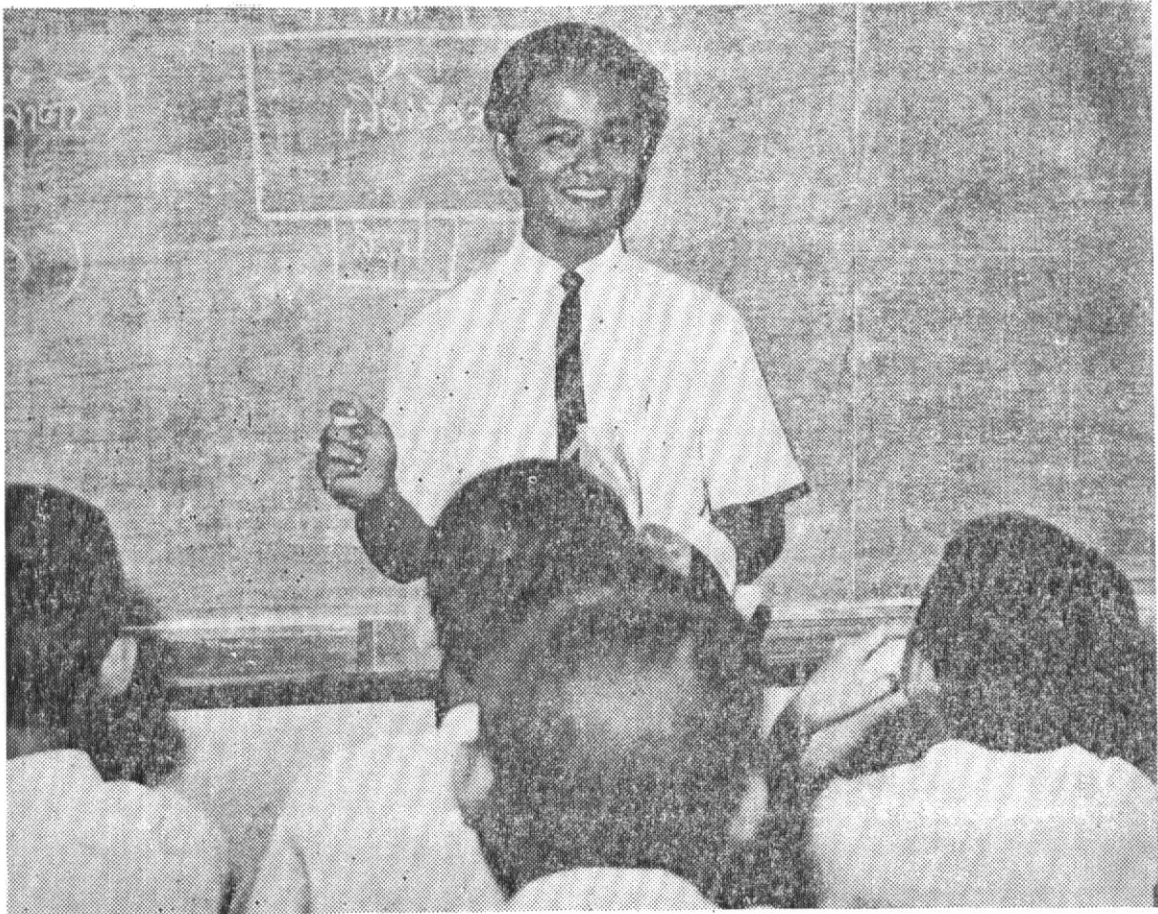
ที่ สำหรับฝึกปรี๊ดความคิดอย่างเสรีที่สุด ด้วยวิธีการอันแยบคายที่สุด ภายในเวลาอันจำกัดที่สุด ก็ต้องเอาอย่างอังกฤษ ถ้าจะไม่เอาอย่างใครเลย ก็ต้องคิดแบบอย่างของเราเองขึ้นมาให้เหมาะสมกับกาละเทศะที่สุดอีกเหมือนกัน หากปล่อยเรื่องของการศึกษาเรื่องของเยาวชน ไว้อย่างไม่นำพาตั้งในปัจจุบันนี้ วันหนึ่งข้างหน้า ภายในไม่ช้าไม่นานนี้หนามจะยอกอกสังคมไทยอย่างเจ็บที่สุด ชนิดที่เราไม่เคยเจอเจอมาก่อนเลย หมกสมัยแล้ว ที่ยังคงต้องส่งนักเรียนหัวกะทิไปเมืองนอก แต่จะทำเช่นนั้นได้ ก็ต้องคิดว่า ถึงเวลาแล้วที่จะมีสถาบันการศึกษา ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเราเอง สักแห่งหนึ่งเป็นอย่างน้อย

สำหรับออสเตรีย มีอะไรหลายอย่างที่น่าจะเป็นบทเรียนแก่เราได้ ในเรื่องความเป็นกลาง ชนิดที่ห่างจากคอมมิวนิสต์เพียงแค่อ้อมด้วยแล้ว ยิ่งเป็นเรื่องที่เราน่าจะเอามาคิดกันให้มาก ๆ หากถึงคราวจำเป็นที่เราจะต้องเป็นเช่นนั้นบ้าง จะได้เคยชินกับแบบฝึกหัดมาบ้าง

สมาชิกรายที่อยู่ กรุณาแจ้งสำนักพิมพ์

เสริมสร้างความมั่นคงในการทำงาน veyการออมทรัพย์

เรามักพบว่าในอาชีพที่ตนถนัดและมีรายได้มากพอที่จะสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัว เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ประกอบอาชีพทุกแขนง เช่น ครูอาจารย์ เสมียนพนักงาน กนงานและช่างฝีมือ ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพอิสระอื่นๆ ก็มีโอกาสร่วมสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและครอบครัวได้เหมือนกัน ถ้ารู้วิธีเก็บออมที่ปลอดภัยและเกิดดอกออกผล

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ซึ่งประกอบกิจการกว้างขวางมั่นคงเป็นที่เชื่อถือของประชาชนทั่วไป มีบริการรับฝากเงินเพื่อระออมทรัพย์ประเภท "สินมัยยะ" ที่อำนวยความสะดวกรวดเร็วให้แก่ท่านเมื่อจะฝากหรือจะถอน ทั้งยังได้ดอกเบี้ยสูงถึง 50 บาท ก็ฝากได้

ติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่สาขาทุกแห่ง และที่

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

สำนักงานใหญ่ 3-9 ถนนเสื่อป่า พระนคร โทร. 29050

ปัญหาเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

รังสรรค์ ณะพรพันธ์

ความเบื้องต้น

ระบบมาตรฐานปรัวรรตทองคำ (Gold Exchange Standard) ซึ่งใช้เป็นระบบมาตรฐานการเงินระหว่างประเทศในขณะนี้ ได้ก่อให้เกิดภาวะอันใหญ่หลวงแก่ประเทศเจ้าของเงินตราสกุลหลัก (Key-Currency Countries) ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการที่ประเทศอื่น จะมีเงินตราสกุลหลักจำนวนมากพอแก่การชำระหนี้ อันเกิดจากการค้าระหว่างประเทศได้นั้น ย่อมหมายความว่า ประเทศเจ้าของเงินตราสกุลหลัก จะต้องมีการชำระเงินขาดดุลในขณะเดียวกัน หากการขาดดุลติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และเป็นจำนวนมากแล้ว ความไว้วางใจในค่าของเงินสกุลหลักนั้นก็จะเสื่อมลง และอาจกดดันให้ต้องลดค่าของเงินได้ ดังที่เกิดแก่ประเทศอังกฤษเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นอาทิ ข้อที่น่าวิตกยิ่งกว่า ก็คือในสภาวะที่มีเงินตราสกุลหลักเพียงสองสกุลเช่นนี้ ระบบมาตรฐานปรัวรรตทองคำย่อมไม่อาจจะใช้ได้ดี ถ้าหากมีการลดค่าเงินสกุลหลักสกุลหนึ่งสกุลใด ดังจะเห็นได้ว่า การลดค่า

เงินปอนด์ ไม่แต่จะทำให้ผู้คนเสื่อมความเชื่อถือในเงินปอนด์เท่านั้น หากยังผลให้ค่าของเงินดอลลาร์สั่นคลอนด้วย การที่ทองคำมีราคาสูงกว่าราคาทางการ (คือ ออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์) เป็นอันมาก ย่อมเป็นประจักษ์พยานอันดี ตลอดระยะเวลาเกือบชวบปีที่ผ่านมา นี้ ได้มีความเคลื่อนไหวนานัปการเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศดังกล่าว แต่ความพยายามทั้งปวงจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดหรือไม่นั้น เป็นสิ่งที่จะพิจารณาในบทความนี้

วิกฤตการณ์ทองคำ

ภายหลังที่อังกฤษได้ประกาศลดค่าเงินปอนด์นั้น เกิดมีการกว้านซื้อทองคำกันขนานใหญ่ เนื่องจากเกรงว่าจะมีการลดค่าเงินปอนด์อีก และอาจมีการลดค่าเงินดอลลาร์ด้วย ยังผลให้ราคาทองคำสูงขึ้นจนกระทั่งสหรัฐฯ ยืนยันว่า จะรักษาราคาทองคำ ในอัตราออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์ตามเดิม ภาวะตื่นทองจึงลดลง อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาต่อมา การตื่นซื้อ

ทองคำได้เกิดขึ้นเป็นพัก ๆ ในเดือน ธันวาคม ๒๕๑๐ เดือนกุมภาพันธ์ และมีนาคมศกต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขึ้นซื้อทองคำในเดือนมีนาคมนี้ ทำให้ กองมูลภัณฑ์ทองคำ (Gold Pool) ไม่อาจ จะรักษาระดับราคาได้ จนกระทั่งในวันที่ ๑๕ มีนาคม รัฐบาลอังกฤษ โดยคำขอร้อง ของรัฐบาลอเมริกัน ได้สั่งปิดตลาด ทองคำที่นครลอนดอน วันต่อมา ประเทศ สมาชิกกองมูลภัณฑ์ทองคำ อันได้แก่ สหรัฐฯ อังกฤษ เยอรมันตะวันตก อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์ ได้ประชุมกันที่นครวอชิงตัน ที่ ประชุมมีมติ ให้แบ่งแยกตลาดทองคำออกเป็นสองตลาด คือตลาดทางการ ซึ่งเป็น ตลาดสำหรับทองคำ ที่ใช้เป็นสำรองเงิน ตรา (Monetary Gold) โดยกำหนดราคา ไว้ที่ขายตัวออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์ และ ตลาดเสรี ซึ่งเป็นตลาดสำหรับทองคำที่ ใช้เป็นสินค้า โดยปล่อยให้ราคาเคลื่อนไหวตามดีมานด์และซัพพลาย การแบ่ง แยกตลาดทองคำออกเป็นสองตลาดเช่นนี้ ก็เพื่อช่วยให้การกว้านซื้อทองคำ เพื่อเก็บ กำไรลดลง เพราะเท่ากับบังคับให้ประเทศ ผู้ผลิตทองคำ นำทองคำออกขายในตลาด เสรีเพียงแห่งเดียว ราคาทองคำจึงอาจมี แนวโน้มลดลงได้

ดอลลาร์กับทองคำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา สหรัฐฯ ได้รักษาค่าของเงินดอลลาร์ไว้ใน อัตราคงที่ กล่าวคือ เงิน ๓๕ ดอลลาร์ มี ค่าเทียบเท่ากับทองคำบริสุทธิ์หนักหนึ่ง ออนซ์ (ที่จริงกำหนดราคาซื้อไว้ ออนซ์ละ ๓๕.๙๑๒๕ ดอลลาร์ และราคาขายออนซ์ ละ ๓๕.๐๘๗๕ ดอลลาร์)^๒ ภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อการก่อตั้งกอง ทุนการเงินระหว่างประเทศ ล่วงด้วยดี เงินดอลลาร์ ได้กลายเป็นเงินตราสกุลหลัก ของโลก ยังผลให้สหรัฐฯ ต้องมีภาระใน การรักษาค่าเสมอภาค ของเงินดอลลาร์ และยอมรับแลกเปลี่ยนกับทองคำ ตามมูลค่า ที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นเสถียรภาพ ของค่าเงินดอลลาร์ จึงขึ้นอยู่กับปริมาณ สำรองทองคำของสหรัฐฯ ครอบคลุมเท่าที่ สหรัฐฯ ยังมีสำรองทองคำมากพอแก่การ แลกเปลี่ยนกับเงินดอลลาร์ ค่าของเงิน ดอลลาร์ก็จะมีเสถียรภาพ แต่ถ้าเมื่อใดที่ สำรองทองคำของสหรัฐฯ ทยอยหรือลง สหรัฐฯ จะประสบปัญหาการเสื่อมความ เชื่อถือในค่าของเงินดอลลาร์ (Crisis of Confidence) อย่างไรก็ตาม การที่สำรอง ทองคำจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้น ขึ้นอยู่กับ ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศว่าจะขาด กุลหรือเกินดุลเป็นสำคัญ

ตารางแสดงสำรองทองคำ การชำระหนี้ และดุลการค้าของสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๐๑-๑๑
(ล้านดอลล่าร์)

พ.ศ.	สำรองทองคำ	ดุลการชำระเงิน	ดุลการค้า
๒๕๐๑	๒๐,๕๘๒	- ๓,๕๒๔	๓,๓๑๒
๒๕๐๒	๑๙,๕๐๗	- ๓,๗๔๓	๕๗๒
๒๕๐๓	๑๗,๘๐๔	- ๓,๘๘๑	๑,๗๓๖
๒๕๐๔	๑๖,๙๔๗	- ๒,๓๗๐	๕,๔๔๔
๒๕๐๕	๑๖,๐๕๗	- ๒,๒๐๓	๕,๔๑๗
๒๕๐๖	๑๕,๕๕๖	- ๒,๖๗๐	๕,๐๗๕
๒๕๐๗	๑๕,๔๗๑	- ๒,๗๕๘	๖,๖๗๖
๒๕๐๘	๑๔,๐๖๕	- ๑,๓๓๗	๔,๗๗๒
๒๕๐๙	๑๓,๒๓๕	- ๑,๔๒๔	๓,๖๕๘
๒๕๑๐	๑๒,๐๖๕	- ๓,๕๗๐	๓,๔๘๓
๒๕๑๑			
มีนาคม	๑๐,๗๐๓	-	-
พฤษภาคม	๑๐,๕๖๘	-	-
มิถุนายน	๑๐,๖๘๑	-	-
กรกฎาคม	๑๐,๖๗๖	-	-

ที่มา ๑. International Financial Statistics, September, 1968.
๒. Statistical Abstract of the United States 1964 and 1967.

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นต้นมา สหรัฐฯ มีดุลการชำระเงินขาดดุลทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งมีผลทำให้สำรองทองคำลดน้อยลงตามลำดับ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลงใหม่ๆ นั้น สหรัฐฯ มีสำรองทองคำถึงสองในสามของโลก^๑ แต่หลังจากนั้นมา อัตราส่วนระหว่างสำรองทองคำของสหรัฐฯ กับสำรองทองคำของโลกได้ลดลงตามลำดับ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ อัตราส่วนดังกล่าวเท่ากับ ๔๖.๘% ลดลงเหลือ ๓๐.๕% ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ในปัจจุบัน ประมาณครึ่งหนึ่งของสำรองทองคำของโลก ตกอยู่แก่ประเทศในยุโรป

ตะวันตก (๔๘%) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝรั่งเศสและเยอรมันตะวันตก^๒ สหรัฐฯ ต้องปรับดุลการชำระเงินกับนโยบายสะสมทองคำของฝรั่งเศส ทั้งมีการในด้านการให้ความช่วยเหลือและเงินกู้แก่ต่างประเทศ ทั้งทางทหาร และทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ มีการส่งเงินทุนออกนอกประเทศถึง ๖.๙ พันล้านดอลล่าร์ เทียบกับ ๔.๓ พันล้านดอลล่าร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ประกอบกับบัญชีเดินสะพัด (Current Account) มีส่วนที่เกินดุลน้อยลง ทำให้ดุลการชำระเงินมีส่วนที่ขาดดุลมากขึ้น^๓ อย่างไรก็ตาม ดุลการค้าของ

สหรัฐฯ ยังคงเกินดุลอยู่ทุกปี เพียงแต่ ส่วนที่เกินดุล ในระยะสี่ปีหลังได้ลดลงตาม ลำดับ ภาวะการณ์เช่นนี้ ประกอบกับ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งระดับราคาสูงขึ้นปีละ ๔% และอัตรา ค่าจ้างสูงขึ้นถึงปีละ ๖-๗%^๖ ทำให้คาดว่า กุลการค้าและดุลการชำระเงินจะมี ฐานะเลวร้ายยิ่งไปอีก แรงกดดันเหล่านี้ ยังผลให้ประธานาธิบดีจอห์นสัน ประกาศ ใช้โครงการปรับปรุงดุลการชำระเงิน เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๑ โดยมีมุ่งหมายที่จะ ลดเงินทุนที่ส่งออกนอกประเทศ (Outflow of Capital) ในรูปการช่วยเหลือทาง เศรษฐกิจและวิชาการ การช่วยเหลือทาง ทหารและเงินกู้ ขณะเดียวกัน ก็พยายาม ส่งเสริมสินค้าขาออก และลดรายจ่ายด้าน การท่องเที่ยว^๗ แต่ถึงกระนั้น ความหวัง ก็ยังคงมี कम อยู่ เนื่องจากประสบอุปสรรค ทางการเมือง

ในที่สุด รัฐบาลอเมริกันก็ตัดสินใจ ประกาศยกเลิกอัตราสำรองทองคำ ตาม กฎหมายที่หนุนหลังเงินดอลลาร์อยู่เสียเมื่อ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๑ เดิมกฎหมาย กำหนดให้รัฐบาลอเมริกัน ต้องถือสำรอง ทองคำมูลค่า ๒๕% ของปริมาณเงิน ดอลลาร์ที่พิมพ์ออกใช้ แต่ในระยะหลัง ๆ

นี้ สำรองทองคำของสหรัฐฯ ได้ลดลงเป็น อันมาก ตามสถิติเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ มีสำรองทองคำ มูลค่า ๑๑.๕ พันล้านดอลลาร์ ในจำนวนนี้เป็นทองคำ สำรองตามกฎหมาย ๑๐.๗ พันล้านดอลลาร์ ส่วนทองคำที่มีไว้ สำหรับแลกเปลี่ยนเงิน ดอลลาร์นั้นมีเพียง ๑.๒ พันล้านดอลลาร์ เท่านั้น เพราะฉะนั้น หากวิกฤตการณ์ ทองคำยังไม่เพลาลง สหรัฐฯ อาจมีทองคำ ไม่มากพอที่จะใช้หนุนหลังเงินดอลลาร์ที่ พิมพ์ออกใช้ตามกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่ง สำรองทองคำส่วนที่เป็น Free Gold สำหรับแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์ อาจมีน้อย หรือไม่มีเลย ดังนั้น การยกเลิกอัตรา สำรองทองคำตามกฎหมายในครั้งนี้ ก็เพื่อ ให้มีทองคำมากพอ ให้แลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์ ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการตรึงราคาทองคำในตลาด มิให้สูงเกินไป เพราะถ้าหากราคาตลาดสูงเกินไป สหรัฐฯ ก็อาจจะระบายทองคำ ออกสู่ตลาด เพื่อให้ราคาลดลงได้

อย่างไรก็ตาม ในระยะสองสามเดือน ต่อมา สำรองทองคำของสหรัฐฯ ยังคง ลดลงอีก ขณะเดียวกันราคาทองคำก็ยังอยู่ ในระดับสูง กล่าวคือระหว่างเดือนเมษายน กับเดือนมิถุนายนนั้น ราคาทองคำเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง ออนซ์ละ ๓๘ ถึง ๔๒.๖๐

ดอลลาร์^๕ ส่วนสำรองทองคำในเดือน พฤษภาคม ลดลงเหลือ ๑๐,๘๖๘ ล้านดอลลาร์ เมื่อเทียบกับ ๑๒,๐๖๕ ล้านดอลลาร์เมื่อสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๑๐ กรณ์ในเดือนมิถุนายน สำรองทองคำ กลับมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอีก ๒๑๓ ล้านดอลลาร์ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนเพิ่มที่สูงสุด ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา^๖ แต่กลับลดลงอีกในเดือนกรกฎาคม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงหนี้สินต่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งมีถึง ๓๓.๑๓ พันล้านดอลลาร์ เมื่อสิ้นเดือน พฤษภาคม ๒๕๑๑ และในจำนวนนี้เป็นหนี้สินระยะสั้นถึง ๒๙.๙๕ พันล้านดอลลาร์แล้ว^๗ จะเห็นได้ว่าสหรัฐฯ มีทองคำไม่พอให้แลกคืน

อนาคตของปัญหา

จะเห็นได้ว่า ความพยายามในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเงิน ระหว่างประเทศ เท่าที่ผ่านมาแล้ว อาจจำแนกได้เป็นสองประการใหญ่ๆ ประการแรกได้แก่ ความพยายามในอันที่จะลดราคาทองคำ เพื่อให้ค่าของเงินดอลลาร์มีเสถียรภาพ ประการที่ ๒ ได้แก่ความพยายามในการจัดสรรทองคำ ให้เพียงพอแก่การแลกกับเงินดอลลาร์ ในกรณีที่เกิดการเสื่อมความเชื่อถือในค่าของเงิน นอกจากนี้ ก็มีความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการสร้างสำรอง

ระหว่างประเทศชนิดใหม่ ซึ่งเรียกว่า “สิทธิถอนเงินพิเศษ” (Special Drawing Rights) หรือ “ทองคำกระดาษ” (Paper Gold) เพื่อให้สภาพคล่องระหว่างประเทศ (International Liquidity) มีสถานะที่ดี ปัญหาที่มีอยู่ว่า ความพยายามโดยเฉพาะในสองประการต้น จะบรรลุเป้าหมายเพียงใด

สำหรับการแบ่งแยกตลาดทองคำ ออกเป็นสองตลาด เพื่อตรึงราคาทองคำนั้น จะมีอุปสรรคอยู่มาก และไม่อาจใช้ได้ผลในระยะยาว ดังจะเห็นได้ว่า ในกรณีที่ราคาในตลาดเสรี สูงกว่าราคาในตลาดทางการ เป็นอันมากแล้ว ประเทศเล็ก ๆ ที่เป็นลูกหนี้ของสหรัฐอเมริกา อาจจะนำทองคำที่มีอยู่ออกขายในตลาดเสรี แล้วนำเงินดอลลาร์ไปชำระหนี้ ในกรณีเช่นนั้น เท่ากับว่า ประเทศดังกล่าวชำระหนี้ในรูปทองคำ คิดเป็นปริมาณน้อยลง เมื่อเทียบกับการชำระหนี้เป็นดอลลาร์ โดยไม่ขายทองคำในตลาดเสรี นอกจากนี้ อาจจะมีบางประเทศที่ซื้อทองคำในตลาดทางการ แล้วนำออกขายในตลาดเสรีอย่างลับๆ เพื่อแสวงหากำไรจากส่วนแตกต่างของราคาในตลาดทั้งสอง อุปสรรคของการแบ่งแยกตลาดอีกประการหนึ่ง ก็คือ เป็นการยากที่จะควบคุม หรือห้ามมิให้ประเทศผู้ผลิตทองคำขายทองคำในตลาดทางการ เพราะ

วิธีหลีกเลี่ยงมีอยู่หลายวิธี เป็นต้นว่า ประเทศผู้ผลิตทองคำอาจจะชำระค่าสินค้าและบริการเป็นทองคำแก่ประเทศเจ้าหนี้ หรืออาจให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ กู้ในรูปทองคำ ทั้งที่ประเทศสหภาพ ออฟริกาใต้เคยให้กู้มาแล้ว ไม่แต่เท่านั้น ข้อบังคับ ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ยังระบุให้ประเทศสมาชิกนำทองคำ ไปแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ ในประเด็นนี้ หากราคาตลาดสูงกว่า ๓๕ ดอลลาร์แล้ว สหรัฐฯ ถือว่าเป็นการซื้อขายโดยตรง ซึ่งขัดกับมติของที่ประชุม ประเทศสมาชิก กองมูลภัณฑ์ทองคำ ณ นครวอชิงตัน (Washington Arrangement)^{๑๑} แต่ประเทศอื่น ๆ ยังไม่เห็นด้วยกับสหรัฐฯ ในข้อนี้ ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่า หากปล่อยให้ทองคำออกสู่ตลาดเสรีเพียงแห่งเดียว ราคาตลาดอาจลดลงต่ำกว่าราคาทางการ ซึ่งทำให้มูลค่าของสำรองทองคำลดลง

การแบ่งแยกตลาดทองคำ ไม่แต่จะเป็นมาตรการที่มีช่องโหว่มากมายเท่านั้น หากยังเป็นมาตรการ ที่บรรลุเป้าหมายได้ยาก เมื่อพิจารณาถึงปัญหาขัดแย้งทางการเมืองระหว่างสหรัฐฯ กับสหภาพอฟริกาใต้และฝรั่งเศส ในกรณีแรก สหภาพอฟริกาใต้ย่อมจะไม่ยอมขายทองคำที่ซุกได้

ใหม่ในตลาดเสรีทั้งหมด เพราะรายได้จากสินค้าขาออก ส่วนใหญ่ได้จากทองคำ การส่งทองคำออกขายในตลาดเสรีเพียงแห่งเดียว ย่อมจะทำให้ราคาทองคำตกต่ำลง ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนฐานะทางเศรษฐกิจ ของสหภาพอฟริกาใต้เอง เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเป็นไปได้ที่สหภาพอฟริกาใต้จะยอมขายทองคำ ในตลาดเสรีเพียงแห่งเดียว สหภาพอฟริกาใต้อาจจะหลีกเลี่ยง ด้วยการขายทองคำอย่างลับ ๆ แก่ประเทศต่าง ๆ ดังที่ทำมาแล้วในเดือน พฤษภาคมและมิถุนายน ๒๕๑๑^{๑๒} ซึ่งปรากฏว่ามีได้มีผลกระทบกระเทือน ต่อราคาทองคำแต่ประการใด ด้วยวิธีการเหล่านี้ นโยบายการแบ่งแยกตลาดทองคำ จึงไม่อาจทำให้ราคาทองคำในตลาดเสรีลดลงมาเท่ากับราคาทางการได้ เว้นแต่ว่าจะมีการทำความตกลงกันในระหว่างประเทศสมาชิกกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศ เกี่ยวกับปริมาณ และอัตราการเพิ่มขึ้นของสำรองทองคำ ของประเทศผู้ผลิตทองคำ เช่นสหภาพอฟริกาใต้ มิฉะนั้นเราไม่อาจทราบได้ว่า ทองคำที่ประเทศเหล่านั้นนำออกขายนั้น เป็นทองคำที่เป็นสำรองทางการเงิน (Monetary Gold) หรือเป็นทองคำที่เป็นสินค้าชนิดหนึ่ง นอกจากนี้ ยังควรที่จะทำความตกลงกัน ในเรื่องราคา

ทองคำ กล่าวคือ หากปริมาณทองคำในตลาดเสรีมีมาก จนกระทั่งทำให้ราคาต่ำกว่าราคาทางการแล้ว ก็น่าที่จะยอมให้ประเทศผู้ผลิตทองคำ ขายทองคำในตลาดทางการได้ เงินไขเหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้นโยบายการแบ่งแยกตลาดทองคำสัมฤทธิ์ผล ถึงกระนั้นก็ตาม ยังมีเงินไขอีกประการหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ก็คือ ประเทศต่างๆ จะต้องไม่มีนโยบายสะสมทองคำ กังที่ฝรั่งเศสกำลังทำอยู่ เพราะนโยบายเช่นนี้ ย่อมกดดัน ให้ราคาทองคำในตลาดเสรีสูงขึ้น ยิ่งถ้าอัตราการสะสมทองคำเพิ่มขึ้น มากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้น ของซัพพลายทองคำแล้ว ก็ยากที่ราคาทองคำในตลาดเสรีจะลดลงมาได้ อนาคตเรื่องนี้อาจจะดูแจ่มใส ถ้าหากประธานาธิบดีอเมริกันคนใหม่มีความสัมพันธ์อันดีกับประมุขแห่งประเทศฝรั่งเศส กังนี้ จะเห็นได้ว่า ค่าของเงินดอลลาร์จะมีเสถียรภาพหรือไม่นั้น ในระยะยาว มิได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของนโยบายการแบ่งแยกตลาดทองคำ หากว่าขึ้นอยู่กับความสามารถในการแก้ปัญหาดุลการชำระเงิน และการสร้างเงินสำรองระหว่างประเทศชนิดใหม่ เพื่อแบ่งเบาภาระของเงินดอลลาร์และเงินปอนด์

จนกระทั่งเมื่อต้นเดือนตุลาคมปีนี้ ที่ประชุมกองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ลงมติเห็นชอบกับข้อเสนอ ของนายออตมาร์ เอ็มมิงเกอร์ (Otmar Emminger) ผู้แทนเยอรมันตะวันตก อนุญาตให้สหภาพอัฟริกาใต้ขายทองคำที่ซุกได้ใหม่ ในตลาดทางการได้ เฉพาะในกรณีที่ราคาทองคำในตลาดเสรีเท่ากันหรือต่ำกว่าออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์ หรือในกรณีที่ต้องการเงินตราต่างประเทศ เพื่อแก้ไขดุลการชำระเงินที่ขาดดุล ถึงกระนั้นก็ตามสหภาพอัฟริกาใตียังไม่ยอมรับมติดังกล่าว นายนิโคลาส คีทริชต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกล่าวว่า กองทุนการเงินระหว่างประเทศมีภาระผูกพันตามกฎหมาย ที่จะต้องรับซื้อทองคำที่ประเทศต่างๆ เสนอขาย ตามอัตราออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์ ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงเงินไขใด ๆ

อันที่จริง มาตรการการแบ่งแยกตลาดทองคำออกเป็นสองตลาดนี้ เป็นข้อเสนอของเยอรมันตะวันตก ในการประชุมที่นครวอชิงตันดังกล่าว เหตุผลที่ข้อเสนอนี้ได้รับเป็นมติของที่ประชุม ก็เพราะว่าเป็นวิธีแก้ไขปัญหาคู่ที่อยู่ที่กลางระหว่าง การรักษาราคาทองคำในอัตรา ออนซ์ละ ๓๕ ดอลลาร์ กับการลดค่าเงินดอลลาร์^{๑๓} ทั้งนี้ เนื่องจากความเชื่อถือในค่าเงิน

ดอลลาร์เสื่อมลง ประกอบกับมีการเก็งกำไรในการซื้อขายทองคำ ซึ่งทำให้ราคาทองคำสูงขึ้น จึงเป็นการยากที่จะรักษาราคาทองคำในอัตราเดิม โดยที่มิได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของตลาด ส่วนการลดค่าเงินดอลลาร์นั้นแล้ว จะยังความเสียหายแก่ระบบมาตรฐานการเงินระหว่างประเทศทั้งระบบ เพราะทำให้ประเทศต่าง ๆ เสื่อมความเชื่อถือ ในค่าของเงินตราสกุลหลักธนาคารกลางของประเทศที่ถือทองคำเป็นสำรองระหว่างประเทศเป็นจำนวนมาก จะสามารถ พิมพ์ธนบัตรออกใช้ได้มากขึ้น เนื่องจากสำรองระหว่างประเทศมีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้เกิดเงินเพื่อทั่วโลกได้ยิ่งกว่านั้น สหรัฐฯ เองจะขาดประโยชน์ในฐานะที่เป็นประเทศเจ้าหนี้ ทั้งการลดค่าเงินดอลลาร์ ก็จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศผู้ผลิตทองคำ คือ สหภาพโซเวียตและสหภาพแอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นคู่ปรปักษ์ทางการเมืองของสหรัฐฯ ทั้งสองประเทศเหตุผลเท่าที่กล่าวมานี้ ทำให้สหรัฐฯ ไม่ยอมใช้การลดค่าของเงิน เป็นวิธีแก้ไขปัญหาโดยสิ้นเชิง เพราะฉะนั้นนโยบายการแบ่งแยกตลาดทองคำ ออกเป็นสองตลาด จึงดูเหมาะสมกว่าด้วยประการทั้งปวง

ส่วนการยกเลิกอัตราสำรองทองคำตามกฎหมายของสหรัฐฯ นั้น จะเห็นได้ว่าหาใช้วิธีแก้ปัญหานั้นแท้จริงไม่ หากแต่เป็นเพียงการยืดเวลาการสูญเสียทองคำให้เห็นนานออกไป เพราะถ้าหากสถานการณ์ยังไม่กระเตื้องขึ้น สักวันหนึ่ง สำรองทองคำของสหรัฐฯ อาจหมดคลังได้ สำหรับประเทศอื่น ๆ นั้น อาจจะได้รับประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวนี้ ถ้าหากว่าการยกเลิกอัตราสำรองทองคำตามกฎหมายครั้งนี้จะทำให้ค่าของเงินดอลลาร์ มีเสถียรภาพ แต่ถ้าหากสถานการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศยังไม่ดีขึ้น ก็ออกจะเป็นปัญหาน่ากลัวอยู่มาก เพราะอาจทำให้ประเทศต่าง ๆ หันไปถือทองคำเป็นสำรองทางการเงินแทนเงินดอลลาร์ และสหรัฐฯ อาจมีทองคำไม่พอให้แลก เว้นแต่ว่า ความพยายามในการใช้ทองคำกระดาษ (Paper Gold) หรือสิทธิถอนเงินพิเศษ (Special Drawing Rights) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศจะสัมฤทธิ์ผล

มาตรการอื่น ๆ

โดยที่สถานการณ์เป็นอยู่เช่นนี้ จึงมีความจำเป็น ที่จะต้องใช้มาตรการอื่น ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พร้อม ๆ กันไป ข้อเสนอในเรื่องนี้นอกจากการลดค่า

ของเงิน ซึ่งมีผลเสียยิ่งกว่าผลดีแล้ว ก็ได้แก่ การที่ประเทศพัฒนาแล้วอื่น ๆ ช่วยแบ่งเบาภาระ ค่าบริการช่วยเหลือทางทหาร ทางเศรษฐกิจและวิชาการ ตลอดจนต้นทุนในบัญชีทุน (Capital Account) ของสหรัฐฯ หรืออาจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของการช่วยเหลือ และเงินกู้ให้ประเทศผู้รับซื้อสินค้าและบริการจากสหรัฐฯมากขึ้น ส่วนในกำนของสหรัฐฯเอง จำเป็นต้องตัดทอนรายจ่ายออกนอกประเทศที่ไม่จำเป็นลงเสีย เป็นต้นว่ารายจ่ายด้านทหาร ท่องเที่ยว และค่าเดินทางของข้าราชการอเมริกัน นอกจากนี้ ควรจะเรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปลดอัตราดอกเบี้ยลง เพื่อว่าประเทศที่เคยฝากเงินกับประเทศในยุโรป จะได้หันไปฝากเงินกับสหรัฐฯ บาง จะได้ช่วยลดจำนวนการขาดดุลในบัญชีทุนลง การที่เสนอให้ประเทศในยุโรปลดอัตราดอกเบี้ยลง แทนที่จะให้สหรัฐฯ ขึ้นอัตราดอกเบี้ยเสียเอง ก็เพราะเหตุว่าอัตราดอกเบี้ยในยุโรปนั้นสูงเกินไปประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง หากสหรัฐฯ จะใช้วิธีขึ้นอัตราดอกเบี้ยแล้ว ย่อมจะทำให้ ระบบเศรษฐกิจภายในประเทศหดตัวได้ เพราะอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ย่อมทำให้การลงทุนมีน้อยลง

อีกวิธีหนึ่ง ที่ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ก็โดยขอร้อง ให้ประเทศเจ้าของเงินตราสกุลสำคัญ ๆ ขึ้นค่าของเงิน (Appreciation) ซึ่งเท่ากับทำให้เงินดอลลาร์มีค่าลดลง วิธีนี้สหรัฐฯ เคยได้รับความช่วยเหลือจากเยอรมันตะวันตก โดยเยอรมันตะวันตกขึ้นค่าเงินมาร์ก ๕% ในปี ๒๕๐๔^{๑๔} ส่วนนโยบาย การควบคุมเงินตราต่างประเทศ และนโยบายรัดเข็มขัดเพื่อลดปริมาณสินค้าเข้านั้น จะทำให้การค้าระหว่างประเทศ และรายได้ประชาชาติลดลง จนเกิดการว่างงานได้ แม้ในขณะนี้ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ก็ยังต่ำกว่าของยุโรปอยู่แล้ว จึงเห็นได้ว่านโยบายดังกล่าวนี้ไม่สู้เหมาะสมนัก

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงโครงการปรับปรุงดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๑ นั้น จะเห็นได้ว่า ได้นำมาตรการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มาใช้แล้ว ส่วนความสำเร็จจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับฐานะทางการเมือง ของรัฐบาลอเมริกัน ตลอดจนความเข้าใจในปัญหาอันระหว่างประชาชาติต่าง ๆ

ปัจฉิมลิขิต

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ เงินดอลลาร์เริ่มมีบทบาทมากขึ้น ทำให้โลกมี

เงินตราสกุลหลักเพิ่มขึ้นเป็นสองสกุลแทนที่จะมีเงินปอนด์สเตอร์ลิง ซึ่งมีอิทธิพลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๑๓ เป็นต้นมา เพียงสกุลเดียว ครั้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ภัยพิบัติจากสงคราม ทำให้การค้าระหว่างประเทศของอังกฤษซบเซา เงินดอลลาร์จึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้น เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นประเทศเดียว ที่ได้รับผลกระทบกระเทือนจากสงครามไม่มากนัก ในฐานะที่เป็นเงินตราสกุลหลัก เงินดอลลาร์มีหน้าที่สองประการ คือ เงินตราที่ใช้เป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนภายในประเทศ (Transaction Currency) ประการหนึ่ง และเงินตราที่ใช้ เป็นสำรองระหว่างประเทศ (Reserve Currency) อีกประการหนึ่ง โดยที่สภาวะเป็นอยู่เช่นนี้ สหรัฐฯ จึงต้องเผชิญกับปัญหาพื้นฐานสองประการ คือ ประการแรก ปริมาณเงินดอลลาร์ที่ใช้หมุนเวียนควรจะเป็นเท่าใด จึงจะก่อให้เกิดสภาพคล่องระหว่างประเทศ (International Liquidity) และไม่กตค้นให้เกิดภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศ ประการที่สอง ทำอย่างไรจึงจะทำให้ค่าของเงินดอลลาร์มีเสถียรภาพ และสร้างความเชื่อถือในค่าของเงินดอลลาร์ได้

เนื่องจาก สภาพคล่องระหว่างประเทศ ในสถานการณ์ปัจจุบัน จะมีมาน้อยเท่าใด

ขึ้นอยู่กับอัตราการเพิ่มขึ้น ของเงินตราสกุลหลัก เทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นของการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ เนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้น ของสำรองทองคำต่ำมาก จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึง การที่สภาพคล่องระหว่างประเทศจะมีสถานะที่ดีไต้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนการขาดดุลในดุลการชำระเงิน ของประเทศเจ้าของเงินตราสกุลหลัก ถ้าหากประเทศเจ้าของเงินตราสกุลหลัก มีส่วนเกินดุลในบัญชีเดินสพัด (Current Account) ก็จำเป็นต้องนำเงินไปลงทุนต่างประเทศ เพื่อให้มีสภาพคล่องคงกล่าว ทั้งนี้อังกฤษเคยปฏิบัติในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ หรือถ้าหากประเทศเจ้าของเงินตราสกุลหลัก มีสำรองทองคำจำนวนมากแล้ว ก็อาจทนให้ดุลการชำระเงินขาดดุล เพื่อให้โลกมีสภาพคล่องได้ ทั้งนี้เกิดแก่สหรัฐอเมริกาในขณะนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ฐานะของเงินตราสกุลหลักจึงอยู่บนทางสองแพร่ง กล่าวคือเงินตราสกุลหลัก จะต้องไม่เป็นเงินที่มีค่ามั่นคง (Hard Currency) จนหายากเกินไป และจะต้องไม่เป็นเงินที่หาง่ายจนกระทั่งการขาดดุลในดุลการชำระเงิน ทำให้ผู้คนขาดความเชื่อถือและค่าของเงินไม่มีเสถียรภาพ (Soft Currency)^{๑๔}

สหรัฐฯ ได้แก้ปัญหาการเสื่อมความ
เชื่อถือในค่าของเงินดอลลาร์ ด้วยการ
ยกเลิกอัตราสำรองทองคำ ตามกฎหมาย
เพื่อให้มีทองคำมากพอ ที่จะให้ประเทศ
ต่าง ๆ นำเงินดอลลาร์มาแลกได้ ขณะ
เดียวกัน ก็แบ่งแยกตลาดทองคำออกเป็น
ตลาดทางการ และตลาดเสรี (Two-Tier
System) เพื่อยับยั้งราคาทองคำมิให้สูงขึ้น
และเพื่อให้ค่าเงินดอลลาร์ มีเสถียรภาพ
อย่างไรก็ตาม มาตรการทั้งสองอย่างนี้เป็น
เพียงมาตรการในระยะสั้น ในระยะยาว
ควรที่จะมีการแก้ปัญหา การชำระเงิน
ระหว่างประเทศ ขณะเดียวกัน ก็ควรเพิ่ม

เงินตราสกุลหลักอีกหนึ่งหรือสองสกุลเพื่อ
แบ่งเบาภาระ ของประเทศเจ้าของเงินตรา
สกุลหลัก หรือสร้างเงินตราระหว่างประเทศ
ชนิดใหม่ขึ้นมา ดังโครงการสิทธิถอนเงิน
พิเศษ (Special Drawing Rights) ของ
กองทุนการเงิน ระหว่างประเทศในขณะนี้
นอกจากนี้ การกระชับสัมพันธไมตรีกับ
สหภาพอัฟริกาใต้และฝรั่งเศส ก็น่าจะมี
ความสำคัญไม่น้อย ปัญหาที่น่าคิด ก็คือ
ระบบมาตรฐานปริวรรตทองคำเป็นระบบ
มาตรฐานการเงินระหว่างประเทศที่เหมาะสม
กับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่

- ๑ ธนาคารแห่งประเทศไทย “ทองคำ” รายงานเศรษฐกิจรายเดือน (มีนาคม ๒๕๑๑) หน้า ๔๖-๔๖ ; IMF, 1968 Annual Report, pp. 83-4.
- ๒ James C. Ingram, *International Economic Problems* (New York: John Wiley & Sons Inc. , 1966), p. 147.
- ๓ Ingram, *Ibid.* , p. 148.
- ๔ *International Financial Statistics*, Sept., 1968. สำรองทองคำของโลกเมื่อสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๑๑ เท่ากับ ๓๗,๘๐๐ ล้านดอลลาร์ ของสหรัฐฯ เท่ากับ ๑๐,๗๐๓ ล้านดอลลาร์ และของยุโรปตะวันตก ๑๘,๒๕๕ ล้านดอลลาร์
- ๕ IMF, *op. cit.* , p. 34.
- ๖ *The Bangkok Post*, July 27, 1968.
- ๗ รั้งสรรค์ ชนะพรพันธุ์ “โครงการปรับปรุงดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา” *วารสารเศรษฐศาสตร์* ปีที่ ๓ เล่มที่ ๑ (๒๕๑๑) หน้า ๑๓๘-๑๕๕
- ๘ IMF, *op. cit.*, p. 83
- ๙ *The Bangkok Post*, July 26, 1968.
- ๑๐ *International Financial Statistics*, September, 1968.
- ๑๑ *The Bangkok Post*, July 30, 1968.
- ๑๒ *The Bangkok Post*, July 30, 1968. ทั้งนี้จากการเปิดเผยของนายนิโคลาส ดีดิวิชส์ (Nicolaas Diederichs) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สหภาพอัฟริกาใต้
- ๑๓ W.M. Scammell, “The Recent International Crisis” *Intereconomics* (July, 1968), pp. 199-203.
- ๑๔ Walter Krause, *International Economics* (Boston : Houghton Mifflin Co. , 1965), pp. 573-99.
- ๑๕ Scammell, *op. cit.*, p. 201-2.

จดหมายจากอินเดี๋ย

ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณ ที่ได้ส่งผม มาร่วมประชุมในการสัมมนา ซึ่งมีชื่อภาษาอังกฤษว่า 6th International Colloquium on Democracy and Development ซึ่งมูลนิธิ Friedrich Naumann จัดร่วมกับ Indian Liberal Group และ Leslie Sawhny Programme ณ สโมสรเมืองคูนัว (Coonoor) บนเทือกเขานิลคีรี ภาคใต้ของประเทศ อินเดีย ตั้งแต่วันที่ ๒๑ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๑ การที่ได้จัดให้มีขึ้นที่ประเทศอินเดีย นั้น เนื่องด้วยผู้จัดเห็นว่าสถานการณ์ทาง เศรษฐกิจและการเมืองในประเทศอินเดีย มีองค์ประกอบที่น่าสนใจ และประเทศที่กำลังพัฒนาในทวีปเอเชียอาจได้รับบทเรียน อันอาจนำมาใช้ในการพิจารณา ปรับปรุงบ้านเมืองของตนให้ดีขึ้นได้ ผู้แทนจากทวีปเอเชีย ยกเว้นประเทศเจ้าภาพประกอบด้วย ลังกา เนปาล มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย เวียดนามใต้ และ เกาหลีใต้ นอกนั้นมีประเทศต่างๆ ในยุโรป อีกหกประเทศ พอสรุปผลการประชุมในวันสุดท้าย ผมจึงรู้ว่าทำไมโดนสรุปเข้าเป็น พวกลิเบอรัลไปกับเขาเสียแล้ว เพราะผู้เข้าร่วมสัมมนาจากทวีปยุโรปหลายคนเป็น นักการเมืองระดับเลขาธิการพรรคลิเบอรัลในประเทศของตนทั้งสิ้น และผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายประเทศเจ้าภาพ ก็มาจากกลุ่ม

ลิเบอรัลโดยสังกัดพรรคการเมืองชื่อ *สวตัน ตระ* ซึ่งมีนายมาซานี่ ผู้แทนราษฎรเมือง บอมเบย์เป็นผู้อำนวยการฝ่ายเจ้าของบ้าน และ ดร. วุสตี เป็นผู้อำนวยการฝ่ายมูลนิธิ ผู้จัด

ในการพิจารณาเรื่องประชาธิปไตยและการเจริญเติบโตนั้น ได้แบ่งเป็นหัวข้อย่อยสามหัวข้อคือ การเศรษฐกิจ การเมืองและการศึกษา ซึ่งผู้จัดได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาวิชาต่างๆ มาบรรยาย กับมีการแลกเปลี่ยนความคิดและถกเถียงซักถามปัญหาถกกัน ดังที่ผมได้กล่าวมาข้างต้น ถึงเหตุผลในการจัดสัมมนาครั้งนี้ที่ประเทศอินเดีย บรรยายากศย่อมโน้มเอียงไปในด้านปัญหาของประเทศอินเดีย ผสมกับ ประสบการณ์ในระบบประชาธิปไตยปัจจุบันตามแนวความคิดเห็นของพวกลิเบอรัลจากยุโรป ฉะนั้นหากผมจะนำข้อสรุปผลการประชุมมาแปลลงในที่นี้ทั้งหมด ย่อมมีผลประโยชน์กับเราน้อย นอกจากบางข้อซึ่งเรามีปัญหาเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อเริ่มต้นการสัมมนา ประธานที่ประชุมได้กล่าวเตือนถึงอันตรายในหัวข้อที่มาประชุมกันครั้งนี้ว่า อย่าว่าแต่เราจะมาถกกันแก้ปัญหาอันยากยิ่งนี้เลย เพียงแต่แค่สรุปผลการเจริญเติบโตของปกครองประเทศต่างๆ ว่าจะเป็นไปได้ในรูปใดก็ยังไม่สมควร ทั้งนี้แม้ว่าเราสามารถที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ

ที่สมบูรณ์พร้อมมาแจกันในที่ประชุม ก็ยังไม่อาจชี้ชัดลงไปได้ว่า ระบบการปกครองชนิดใดดีที่สุด ในการปกครองประเทศทั่วโลก ซึ่งพลเมืองมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประมาณปีละ ๒,๐๐๐.— บาท และสภาพความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ตั้งแต่ประเทศเล็ก ๆ ซึ่งมีพลเมืองหนึ่งแสนคน ถึงประเทศใหญ่ซึ่งมีพลเมืองเจ็ดร้อยกว่าล้านคน และเป็นที่ยอมรับกันว่าไม่มีทางลัดทางใดที่แต่ละประเทศจะแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองได้ และคุณลักษณะพิเศษของพวกดิเบอรัลคือไม่มีคำตอบง่าย ๆ สำหรับปัญหาทางเศรษฐกิจและทางการเมืองเลย

สำหรับปัญหาทางเศรษฐกิจนั้น ที่ประชุมได้เน้นถึงความสำคัญด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศที่ด้อยพัฒนา ข้อนี้รัฐบาลควรจะสนับสนุนแทนที่จะสนับสนุนการอุตสาหกรรมหนัก เช่น ตั้งโรงงานถลุงเหล็ก อันเป็นต้นเหตุให้เกิดความล้มเหลวทางเศรษฐกิจ ดังเช่นประเทศอินเดียได้ประสบอยู่ขณะนี้ การชลประทานที่ดี การตั้งโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี การเลือกพืชพันธุ์ที่เหมาะสมกับสถานที่ สนับสนุนวิธีการในการเพิ่มผลผลิตโดยการใช้หลักวิชาสมัยใหม่เข้าช่วย การให้ความเป็นธรรมในเรื่องราคาขาย ให้กับเกษตรกรผู้

ผลิต ตลอดจนการร่วมมือในการควบคุมราคาผลิตทางเกษตรระดับชาติของประเทศซึ่งมีผลผลิตทางเกษตรเหมือนกันย่อมนำมาซึ่งการกินที่อยู่ดีของกสิกร และเป็นรากฐานทางระบบเศรษฐกิจอย่างดีของประเทศที่อยู่ในระหว่างพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ๆ ประเทศด้อยพัฒนาที่มีความจำเป็นที่จะต้องกู้เงิน จากองค์การช่วยเหลือระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก และจากประเทศที่เจริญแล้ว โดยผ่านสาขาต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ มาวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ ในด้านสร้างถนน การสื่อสาร การคมนาคม การศึกษาทุกระดับ การมีน้ำเพื่อบริโภค การชลประทาน การไฟฟ้า การสาธารณสุข การบำรุงทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่รัฐบาลประเทศด้อยพัฒนาต้องเร่งรีบปรับปรุงให้ดีขึ้น ตลอดจนถึงปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานของข้าราชการท้องถิ่น ให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ให้มากขึ้น ในการอำนวยความสะดวกและบริการแก่ประชาชน และประการสุดท้าย รัฐบาลต้องควบคุมค่าของเงินตราของประเทศให้มั่นคง เพราะขณะนี้บางประเทศกำลังประสบความเดือดร้อนในค่าเงินเพื่อ ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจในท่านอื่นนั้น ควรยกให้เป็น

หน้าที่ของเอกชนทำบ้าง โดยรัฐให้การสนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้มีการค้าเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้ประเทศที่พัฒนาแล้วมาลงทุน หรือสนับสนุนให้เอกชนกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างประเทศ เพราะการกู้เงินแบบนี้ รัฐไม่ต้องมีภาระผูกพันในการใช้เงินต้นและดอกเบี้ย หากการลงทุนนั้นจะสูญเสียไป รัฐก็ไม่จำเป็นในภาระที่จะรับใช้ เพราะการให้กู้ชนิดนี้ เจ้าของเงินเป็นผู้เสี่ยงมาลงทุนเอง อีกทั้งยังกระตุ้นให้การค้นคว้าด้านวิชาการและการบริหารธุรกิจของเอกชนในประเทศก้าวหน้าอีกด้วย หากรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างและดำเนินการด้านอุตสาหกรรมเองแล้ว ก็ควรที่จะให้กิจการนั้น ๆ เป็นการค้าแบบเสรี ปราศจากระบบผูกขาด

ปัญหาคำนึงถึงอีกด้านหนึ่งของประเทศอินเดีย ซึ่งเว้นที่ระนำมากแล้ว ณ ที่นี้ไม่ได้คือ ปัญหาการเพิ่มพลเมือง ขณะนี้ปีหนึ่ง ๆ มีพลเมืองเพิ่มขึ้นถึง ๑๓ ล้านคน เท่ากับยกเอาพลเมืองของประเทศออสเตรเลียทั้งทวีปมาเทใส่ประเทศอินเดียทุก ๆ ปี และหากไม่มีการควบคุมกันอย่างถึงขนาดแล้ว พลเมืองประเทศอินเดีย ซึ่งขณะนี้มี ๕๒๕ ล้านคน จะเพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๐๐ ล้านคน ภายในระยะเวลา ๒๖ ปีข้างหน้า เมื่อมีคนเกิดมากขึ้น ก็

ย่อมช่วยกันบริโภคอาหารซึ่งผลิตได้น้อยอยู่แล้ว ให้น้อยลงไปจนเหลือแทบจะไม่พอขาย เป็นเหตุให้รายได้ถัวเฉลี่ยของพลเมืองน้อยลง นับว่าเป็นผลเสียทางเศรษฐกิจอยู่มาก พวกที่เกิดใหม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อาทิเช่น ต้องการที่อยู่มากขึ้น ต้องการโรงเรียนและครูมากขึ้น ต้องการงานมากขึ้น กินอาหารมากขึ้น ใช้เสื้อผ้ามากขึ้น ฯลฯ วิธีแก้ปัญหของอินเดีย เท่าที่ทำมาแล้วก็คือ ใช้นโยบายการวางแผนครอบครัว เป็นนโยบายของชาติ ให้ประชาชนทุกชั้นคุมการเกิด โดยการใช้เงินงบประมาณของประเทศกว่าหนึ่งพันล้านบาทในปีนี้ และกำลังจะออกกฎหมายกำหนดอายุสมรส เป็นชายอายุ ๒๐ ปี ผู้หญิงอายุ ๑๘ ปี ซึ่งเทียบกับอัตราปัจจุบัน ผู้ชายสมรสเมื่ออายุโดยเฉลี่ย ๒๐ ปีและเด็กผู้หญิงอายุ ๑๔ ปีครึ่ง การเพิ่มอายุสมรสนี้ อาจจะช่วยชะลอการเกิดได้บ้าง แต่กฎหมายนี้จะออกได้หรือไม่ ขณะนี้ยังไม่ทราบ เมื่อมาถึงปัญหาข้อนี้ ผมก็อดเปรียบเทียบปัญหาของอินเดียกับประเทศเราไม่ได้ จริงอยู่ขณะนี้เรามีพลเมืองเพียง ๓๓ ล้านคน แต่ปัญหาเรื่องพลเมืองเกิดมาก โดยเทียบอัตราการเกิดของเรา ๓.๕ กับอินเดีย ๒.๓ และก็น่าจะเป็นเรื่องที่เราควรเตรียมพร้อม

รับการวางแผนครอบครัวให้เป็นนโยบายของรัฐได้แล้ว เพราะในระยะเวลาเท่ากันคือ ๒๖ ปี พลเมืองในประเทศเราอาจเพิ่มเป็นอัตราส่วนมากกว่าประเทศอินเดียเป็น ๗๐ กว่าล้านคน และปัญหาที่จะประสบจะคล้ายคลึงกัน

คำถามการศึกษานี้ ทุกประเทศที่ด้อยพัฒนาล้วนแต่ประสบปัญหาทางการศึกษา ซึ่งปฐมไม่เพียงพอด้วยกันทั้งนั้น และขาดการศึกษาขั้นวิชาชีพ ต่อจากชั้นปฐมศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในทางสังคมและงานอาชีพ เพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ หากได้มีการสนับสนุนการศึกษาแบบนี้แล้ว จะทำให้ลดจำนวนผู้ที่ได้รับการศึกษาขั้นสูง ซึ่งไม่พอใจที่จะประกอบอาชีพซึ่งต่ำกว่าที่ได้เรียนมา ฉะนั้นระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ ควรได้รับการพิจารณาจากความต้องการของแต่ละท้องถิ่น และแต่ละประเทศโดยเฉพาะ ข้อเท็จจริงที่น่าสนใจในการสัมมนาครั้งนี้คือ ธนาคารโลกได้เคยให้รัฐบาลประเทศกาน่าเงินไปลงทุนสร้างโรงเรียน ซึ่งการให้กู้เงินประเภทนี้ไม่เคยมีมาก่อน การศึกษาอย่างเดียวยังไม่พอประเทศด้อยพัฒนา ยังต้องการผู้นำที่สามารถในทางการเมือง ผู้นำทางสังคม ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวิชาวิทยา

ศาสตร์แขนงต่าง ๆ การขาดผู้นำทางการเมืองและสังคม เน้นถึงความต้องการในบุคคลประเภทนี้อย่างมาก การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในระบอบการปกครองประชาธิปไตย ที่ประชุมได้ยกเอาข้อสรุปการประชุมพรรคเดโมแครตนานาชาติ ณ กรุงเฮก เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๑ มากล่าวถึงนี้

การรณรงค์อย่างมีระเบียบแบบแผนเพื่อต่อต้านความเขลาและขาดการศึกษา ควรเป็นนโยบายเบื้องต้นของรัฐบาลทุกประเทศ การจัดระบบการศึกษาที่ดี ย่อมยังผลที่สำคัญในด้านเศรษฐกิจ และการเจริญเติบโตของสังคม เพราะการศึกษาเป็นบ่อเกิดแห่งวิทยาการต่างๆ ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและหมู่คณะ

สำหรับปัญหาคำถามการเมืองนั้น พอจะสรุปได้ตามคำของ เซอร์วินสตัน เชอร์ชิลล์ว่า “ระบบการปกครองทั้งหลายที่มีอยู่ การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองแบบเร็วที่สุด ยกเว้นการปกครองแบบอื่น ” เพราะตั้งแต่มีการปกครองประเทศแบบต่าง ๆ ทั่วโลก ยังไม่มีการปกครองชนิดใดที่ดีที่สุด ยกตัวอย่างเช่น ระบบการปกครองประชาธิปไตยของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งผู้ก่อการคณะราษฎรได้นำมาเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทย

เป็นครั้งแรกเมื่อ ๓๗ ปีที่ผ่านมา ขณะนี้ประชาชนกำลังเปิดการปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มที ปาฐก นายจาคส์ ซีเกอร์ (Jaques Zighera) ศาสตราจารย์ชาวฝรั่งเศสได้กล่าวในที่ประชุม ถึงปัญหาของฝรั่งเศสไว้อย่างน่าฟัง ถึงความล้มเหลวของการปกครองแบบประชาธิปไตยของฝรั่งเศสในขณะนี้คือ

๑. ประชาชนมีการศึกษาไม่พอ ไม่รู้จักเลือกผู้แทนที่ดี ไม่สนใจศึกษานโยบายของพรรคการเมืองและผู้แทน
๒. สื่อสารมวลชนไม่สนับสนุนอย่างเพียงพอ หนังสือพิมพ์ไม่สนใจเสนอข่าวการเมืองที่มีประโยชน์
๓. ผู้แทนราษฎรมีคุณภาพแล้ว
๔. ประชาชนขาดการเคารพกฎหมาย
๕. ความล้มเหลวในการบริหารของพรรค พรรคไม่แถลงนโยบายบริหารประเทศให้ชัด และไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้ มีการขัดแย้งกันในพรรคด้วยเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการเมืองเลย

สรุปแล้ว ประชาชนชาวฝรั่งเศสขาดความเข้าใจในการปกครองแบบประชาธิปไตย ถ้อยแถลงดังกล่าวนี้ไม่น่าจะมาจากชาวฝรั่งเศสหรือประเทศในยุโรป ซึ่ง

คนไทยเรายกย่องกันหนักหนา ว่าเป็นประเทศประชาธิปไตยตัวอย่างของเรา ที่ประชุมได้วิจารณ์ ถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบควบคุม (Guided Democracy) ไว้ว่า ผู้นำทางการเมืองชนิดนี้เป็นอันตรายอย่างยิ่งในการปกครองประเทศ เนื่องจากข้อสมรรถภาพ การปกครองแบบนี้เป็นเรื่องน่าหัวเราะเพราะผู้นำมักอ้างว่า “จะมีข้าวกินหรือจะเลือกอิสรภาพ” ซึ่งไม่แน่นอนไปว่าการปกครองชนิดนี้จะมีข้าวกินให้กินทุกครั้ง และตามความเป็นจริงแล้วมักตรงกันข้าม ในสายตาของพวกลิเบอร์ลันนั้น เห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระยะยาวย่อมมีสมรรถภาพเหนือกว่าการปกครองแบบลัทธิเผด็จการ นักสังเกตการณ์จากประเทศในยุโรปมักยอมรับกันว่าปกครองระบอบเผด็จการ เป็นการปกครองที่ใช้ได้ผลดีในประเทศด้อยพัฒนา ทั้ง ๆ ที่ประเทศของตน ได้รับเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยมานาน เมื่อพิจารณาให้ละเอียดแล้ว การปกครองระบอบประชาธิปไตยยังมีหลายแบบ และการปกครองแบบอัคราธิปไตย ออกจะค่อนำพิสมัยอยู่ การเปลี่ยนแปลงย่อมมีอยู่เสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น ที่ประชุมมีความเห็นว่า การจัดการปกครอง

ของประเทศค่อยพัฒนา โดยแบบฉบับ เฉพาะของประเทศนั้น ๆ ย่อมมีความสำคัญในเนื้อหา ซึ่งต้องการการวิจัยและศึกษาอย่างรีบด่วน

ที่ประชุมได้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรุ่งเรืองของประเทศกับสิทธิเสรีภาพในทางการเมือง ตลอดจนกระทั่งความมั่นคงของรัฐบาล ว่าเป็นสิ่งจำเป็นแก่กันแก่ไหน และรู้สึกวาทังสองข้อนี้มีความสัมพันธ์ในกันที่ว่า ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศก่อให้เกิดความมีอิสระ เสรีภาพทางการเมืองและความมั่นคงของรัฐบาล และหากปราศจากความมั่นคงในเสถียรภาพทางการเมืองแล้ว ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจจะมีน้อยในประเทศค่อยพัฒนา ที่รัฐบาลมีเสถียรภาพมั่นคง ประชาชนมักมีเสรีภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจก็ตามมา ประชาชนมีรายได้ในการครองชีพที่ดี และประเทศเจริญก้าวหน้ารวดเร็ว

ที่ประชุมได้พิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงสาเหตุแห่งความเสื่อม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศอินเดียในปัจจุบัน ซึ่งผมขอนำมาสรุปโดยย่อไว้ดังนี้ คือ

๑. พรรคคองเกรสพรรคเดียว ปกครองประเทศอินเดียระยะนานเกินไป โดย

ปราศจากคู่แข่งที่สำคัญในรัฐสภา จึงทำให้การบริหารประเทศ เป็นไปในทำนองรวบอำนาจ

๒. แผนการเศรษฐกิจห้าปีระยะสองและสามผิดพลาด ด้วยเหตุสำคัญสองประการ ประการแรกคือ เน้นความสำคัญด้านอุตสาหกรรมหนักและละเลยการสนับสนุนโครงการเกษตรกรรม ประกอบด้วยอากาศแห้งแล้งทำให้ผลผลิตทางเกษตรได้น้อย ประการหลังคือ ภาครัฐการเงินตราต่างประเทศผิด โดยใช้เงินตราต่างประเทศหมด และเกิดภาวะเงินเฟ้อในต่างประเทศ

๓. พลเมืองเกิดมากเกินไป

๔. เสียค่าใช้จ่ายไปในการทำสงครามกับปากีสถานและจีนแดงเป็นจำนวนมาก

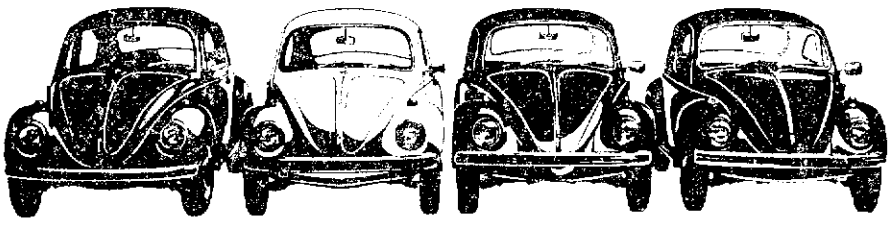
๕. กิจกรรมทุกอย่างเกี่ยวกับเศรษฐกิจ รัฐบาลควบคุมหมดโดยไม่เปิดการค้าแบบเสรี ก่อให้เกิดภาวะผูกขาดการผลิต การจำหน่ายและราคา ซึ่งทำให้ประชาชนรับหน้าที่เสียภาษีให้รัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อมเพิ่มมากขึ้น

ขณะที่มีเวลาว่างจากการประชุม ผมและเพื่อนร่วมสัมมนาชาวอินเดีย ได้ไปพักผ่อนชมสวนสาธารณะเมืองอูทกมณฑ์ (Ootacamund) และได้มาหยุดยืนดูรูปไม้ประดับเป็นรูปเสาสิงห์ ทรายแผ่นดินประ

เทศอินเดีย ผมถามเพื่อนเขาว่าทำไม
ผู้นำประเทศอินเดีย ถึงได้เลือกเสาอศอก
เป็นตราแผ่นดิน และเขามีความเห็น
อย่างไรถึงความหมายของเสานี้ เขา
อธิบายว่าเดิมทีเดิวนั้น สิ่งทั้งสี่รองรับ
รัฐธรรมนูญอีกอันหนึ่ง แต่ขณะนี้โดน
ทำลาย รัฐธรรมนูญนั้นแตกกระเด็นหา
ชิ้นดีไม่ได้ สิ่งทั้งสี่จึงเป็นผู้รักษา
รัฐธรรมนูญ ส่วนรัฐธรรมนูญที่ใต้ฐานและมี
รูปสัตว์ทั้งสี่คือ ช้าง ม้า สิงห์และโคหมายถึง
ถึงผู้รักษาพระโอภาส เขาให้ความเห็น
ว่า การที่เห็นรูปเสาอศอกซึ่งไม่สม
บูรณ์มาเป็นตราแผ่นดิน ประชาธิปไตย
ของอินเดียจึงอาจพลอยไม่สมบูรณ์ไปด้วย
เพราะตามสัญลักษณ์เท่านั้น อาจหมายถึง
อำนาจเป็นผู้เกิดกรรมและปกครอง
ด้วยกรรม แต่ตามความหมายปัจจุบัน คือ
อำนาจอยู่เหนือกรรม ปกครองโดยใช้
กรรมเป็นอำนาจ

สิ่งแรกและสิ่งสุดท้ายที่กระทบใจผม
ขณะอยู่ประเทศอินเดีย คือความยากจน
ของพลเมืองของประเทศนี้ ซึ่งผมคิดว่า
แทบทุกคนที่มาเยือนประเทศนี้คงมีความ
รู้สึกเช่นเดียวกับผม เพราะมองเห็นได้ชัด
เหลือเกิน คำตอบง่าย ๆ แต่แก้ยากก็คือ
ประเทศอินเดียหรือชมพูทวีปนี้ขาดผู้นำที่
สามารถ เราจะหาบุคคลเช่น พระบรม
ศาสดาหรือคานธีได้ง่าย ๆ อย่างไม่ หรือ
จะต้องคอยให้พระศรีอารย์มาโปรด เมื่อ
มาเห็นประเทศนี้แล้ว ให้รู้สึกระลึกถึง
พระคุณของพระศาสนาพระมหากษัตริย์
ของเราเหลือเกิน และภูมิใจที่ได้เกิดมา
เป็นคนไทย ซึ่งถึงแม้เราจะขาดผู้นำเช่น
อินเดีย แต่ก็ยังไม่ขาดครูอาจารย์ทาง
ศาสนา ซึ่งยังพอหวังให้เป็นที่พักทางใจ
พอที่จะให้ชีวิตอันปวดร้าวของเราในโลกนี้
ได้ทนอยู่ต่อไป

ผู้สื่อข่าวของเรา

1 VW 1200 45 แรงม้า	2 VW 1300 50 แรงม้า	3 VW 1500 55 แรงม้า	4 VW Automatic 55 แรงม้า . เกียร์อัตโนมัติ
			
<h2 style="text-align: center;">เดี๋ยวนี้แต่่าทองมี 4 แบบ</h2>			
<p style="text-align: center;"> เชิญชมได้ที่ เกียต ปรุ่ย้ายนคร จักัด นครนร และสาขานักัวระราชวจากจักร์ </p>			

งานแปลของสภาวิจัยแห่งชาติ

สภาวิจัยแห่งชาติ ได้จัดแปลหนังสือประเภทสารคดี และวิชาการในสาขาวิชาการต่าง ๆ งานแปลเหล่านี้จำหน่ายในราคาถูก ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมสติปัญญาและความรอบรู้ของประชาชน งานที่พิมพ์ออกจำหน่ายแล้วมีดังนี้

๑. *มิสเตอร์ทอมป์กินส์เรียนลิต (Mr. Tompkins Learns the Facts of Life)* เป็นสารคดีที่น่ารู้ที่เขียนให้อ่านได้อย่างเพลิดเพลินเกี่ยวกับชีวิต และให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักชีววิทยาและกรรมพันธุ์ ๕ บาท
๒. *การประยุกต์วิทยาศาสตร์ในการประมงน้ำจืด (The Application of Science to Inland Fisheries)* เป็นเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการนำวิทยาศาสตร์ไปใช้ปฏิบัติในงานประมงน้ำจืด แนะนำการเพิ่มปริมาณปลา การตั้งฟาร์มเพาะเลี้ยง และการจับปลาที่ถูกต้องวิธี ๕ บาท
๓. *คู่มือการตรวจสอบคอนกรีต (A.C.I. Manual of Concrete Inspection)* เป็นสารคดีทางหลักวิชาอันมีคุณค่าแก่ผู้ประกอบอาชีพทางก่อสร้างและผู้เกี่ยวข้องกับงานคอนกรีต ๑๐ บาท
๔. *การเลี้ยงดูและอบรมเด็ก (Child Care and Training)* เป็นเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและอบรมเด็ก ๘ บาท
๕. *ประโยชน์ของวิชาเคมีต่อมนุษย์* เป็นสารคดีที่ทำให้ผู้อ่านประจักษ์ถึงประโยชน์ของวิทยาศาสตร์เคมีซึ่งมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ๕ บาท
๖. *เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน (Economics of Everyday Life)* สารคดีที่ทำให้เข้าใจเนื้อหา และรู้จักแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้อย่างดียิ่ง ๕ บาท
๗. *ประธานาธิบดีอเมริกัน (The American Presidency)* และ *ประชาธิปไตยสมัยปัจจุบัน (Modern Democracy)* ทั้งสองเรื่องนี้มีประโยชน์มากสำหรับผู้ที่สนใจในด้านการเมือง ๖ บาท
๘. *ฟันสำหรับผู้สูงอายุ (New Teeth for Old)* เป็นสารคดีที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติให้กับลักษณะของฟัน การใช้และบำรุงรักษาฟันธรรมชาติ และฟันเทียมโดยถูกต้องวิธี ๕ บาท
๙. *ความเจริญทางเศรษฐกิจตามลำดับขั้น (The Stages of Economic Growth)* เป็นสารคดีที่น่าอ่านยิ่ง บรรยายไปพร้อมกับความรู้ในทางเศรษฐกิจ ความเจริญในการพัฒนาการเศรษฐกิจ ๘ บาท
๑๐. *อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (The Story of Albert Einstein)* เป็นหนังสือที่จะแนะนำให้ผู้อ่านโดย

- เฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนได้รู้จักชีวิตนักวิทยาศาสตร์ชั้นเยี่ยมของโลกได้เป็นอย่างดี ๕ บาท
๑๑. *การประยุกต์วิทยาศาสตร์ปริมาณในการเกษตรและอาหาร (Application of Atomic Science in Agriculture and Food)* เป็นเรื่องที่น่ารู้เกี่ยวกับการนำปรมาณูมาใช้ในการเกษตรนับเป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในการเกษตรอย่างมาก ๕ บาท
  ๑๒. *การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient Use of Fertilizers)* เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ความชำนาญจากการใช้ปุ๋ยเคมี อย่างถูกต้องหลักทางเศรษฐกิจ และมีประสิทธิภาพจากหลาย ๆ ประเทศ มาเสนอไว้ ๘ บาท
  ๑๓. *พฤกษกรรมร่วม (Sociology: Collective Behaviour)* และ *ชุมชนชน (Man and Society)* ทั้งสองเรื่องนี้เป็นหนังสือวิชาการด้านสังคมวิทยาที่น่าสนใจ และควรแก่การศึกษาอย่างมาก ๕ บาท
  ๑๔. *ความรู้ทางนิติศาสตร์เล่ม ๑ แปลและเรียบเรียงจาก 1. Common Sense in Law by Sir Paul Vinogradoff และ 2. Introduction to the Study of the Law of the Constitution by Albert Venn Dicey* เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ขั้นมูลฐานทางกฎหมาย หลักของกฎหมายแก่ผู้อ่านได้อย่างดี ๒ บาท
  ๑๕. *คณิตศาสตร์ที่น่าสนใจ แปลจากเรื่อง Mathematician's Delight by W.W. Sawyer* เป็นหนังสือที่ชี้ให้เห็นถึงการคิดโดยใช้หลักคณิตศาสตร์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และกำจัดความขยาดกลัวคณิตศาสตร์ให้พ้นไป
- งานแปลที่อยู่ระหว่างการจัดพิมพ์และจะจำหน่ายได้ในเร็ว ๆ นี้คือ
๑๖. *วิธีการเดินสายและการคำนวณสายไฟฟ้าสำหรับประชาชน* แปลจากเรื่อง *Electric Wiring* by Arthur L. Cook เป็นหนังสือที่แนะนำวิธีการเดินสายในระบบจ่ายไฟต่าง ๆ และการคำนวณสายไฟฟ้ากับกระแสไฟ

ผู้ใดมีความประสงค์จะซื้อ โปรดส่งเช็คไปรษณีย์หรือธนาคาร สั่งจ่ายในนามของกองพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี สังกัดราชวิถี (ข้างนี้) พระนคร หรือที่กองแปลและกรมต่างประเทศ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ ถนนพหลโยธิน บางเขน พระนคร สำหรับผู้ที่ซื้อตั้งแต่ ๒๐ เล่มขึ้นไป จะได้รับส่วนลด ๒๐ %

การลดค่าพรีเมียมข้าว

Trent J. Bertrand และ วารินทร์ วงศ์หาญเขาวี

ก่อนอื่นผู้เขียนขอยกถ้อยคำวิสัยทัศน์นำคิด
ของ ม.จ. สิทธิพร กฤดากร ผู้ทรงคุณวุฒิ
ทางเกษตร เพื่อเป็นบทนำของบทความ
ไว้ ณ ข้างล่างนี้

“ชาวนาจะไปได้ประโยชน์มากที่สุด
สุดตรงที่ให้ราคาข้าวดีขึ้น

“ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘-๙ ราคา
ข้าว ๘๐๐ บาท เป็นราคาขั้นต่ำ แต่
มันขึ้นไปถึง ๑๐,๐๐-๑,๔๐๐ บาท เพราะ
ราคากลางโลกขึ้น ส่วนมากกว่าคน
กลางเอาไปกินหมด ที่จริงเปล่า หาก
พ่อค้ารวมหัวกันกดราคา เมื่อรัฐบาล
ประกันไว้ ๘๐๐ บาท กดไว้ได้อย่าง
มากก็ ๘๕๐ เท่านั้นถึง ๑,๔๐๐

“เมื่อเลิกสงครามโลกครั้งที่ ๒
ที่กิน ยังเป็นของชาวนาอยู่ถึง ๘๔%
เดี๋ยวนี้ภาคกลางเหลือเพียง ๖๐% เพราะ
ราคาข้าวต่ำ เรื่องนี้ไม่มีคนคิด บาป
เหลือเกิน ค่าพรีเมียมน่าจะทำบาปมาก
ฉิบหายวายบ่วง เสียที่เสียทาง”^{๑/}

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ชาวนา
ซึ่งมีถึง ๘๐% ของประชากรชาวไทย จะมี
ระดับการครองชีพดีขึ้น ถ้าราคาข้าวภายใน
ประเทศสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้
ราคาข้าวภายในจะสูงขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีการ
ยกเลิกค่าพรีเมียมข้าว การทำเช่นนั้นจะให้
ผลโดยตรงต่อชาวนา เพราะพ่อค้าคน
กลางไม่มีอิทธิพลในการผูกขาดมากดังที่
คนส่วนมากคิดไว้^{๒/} นอกจากนั้น ข้ออ้าง

ที่ว่า ค่าพรีเมียมข้าว สามารถรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวภายในนั้นไม่จริงเสมอไป ปัญหาในที่นี้จึงอยู่ที่ว่า ค่าพรีเมียมข้าวสร้างภาระแก่ชาวนามากน้อยเพียงใด ค่าพรีเมียมข้าวเป็นอากรขาออกประเภทหนึ่ง แม้ภาษีนี้อาจเก็บจากพ่อค้าผู้ส่งออกโดยตรง แต่พ่อค้าดังกล่าวสามารถผลักภาระภาษีไปตกอยู่กับชาวนาผู้ผลิตข้าวได้ ภาระภาษีจากค่าพรีเมียมนี้ตกอย่างคร่าว ๆ จะตกอยู่กับชาวนาคนละ ๖๗ บาท^{๓/} ที่พ่อค้าผลักภาระภาษีไปตกอยู่กับชาวนาได้ ไม่จำเป็นต้องหมายความว่าพ่อค้ามีอำนาจผูกขาดเสมอไป อาจเป็นไปได้ที่ว่าพ่อค้าไม่สามารถเพิ่มราคาข้าวไทยในต่างประเทศได้ และขนาดของค่าพรีเมียมอยู่ในลักษณะที่พ่อค้าไม่อาจจะรับไว้ได้ เมื่อเปรียบเทียบภาระภาษีที่กสิกร (หมายถึงชาวนาและผู้มีอาชีพทางเกษตรอื่น) และผู้ที่ไม่ใช่กสิกรต้องรับไว้ นั่น จะเห็นได้ว่ากสิกรเสียเปรียบอย่างมาก Usher ได้คำนวณภาระภาษีนี้อย่างละเอียด โดยแบ่งภาษีทั้งหลายออกเป็น ภาษีที่ตกอยู่กับกสิกร ภาษีที่ตกอยู่กับพวกที่ไม่ใช่กสิกรและภาษีที่ไม่สามารถแยกได้ว่าตกอยู่กับพวกใดแน่ ภาษีที่ตกอยู่กับกสิกรนั้นได้แก่ ค่าพรีเมียมข้าวและอากรส่งยางออกนอกประเทศ ภาษีที่ตกอยู่กับพวกที่ไม่ใช่กสิกรได้แก่ ภาษีเงินได้และภาษีจาก

สินทรัพย์ นอกเหนือจากนี้เป็นภาษีที่ไม่อาจแยกได้ว่าตกอยู่ที่พวกใด ข้อสรุปจากการคำนวณก็คือ กสิกรต้องรับภาระภาษีราวสองในสามของภาษีทั้งหมด แต่ได้รับรายได้ประชาชาติ เพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น ผลก็คือกสิกรต้องเสียภาษีจากรายได้ของตนถึง ๒๒% ซึ่งสูงกว่าพวกที่ไม่ใช่กสิกร พวกนี้เสียเพียง ๑๐% ของรายได้ของตนเท่านั้น^{๔/} สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ชาวนาต้องรับภาษีถึงสองในสามของภาษีทั้งหมด แต่ได้รับส่วนแบ่งจากยอดขายจ่ายงบประมาณการพัฒนาเศรษฐกิจเพียง ๑๔.๑๕% ตามแผนพัฒนาปี ๒๕๐๔-๒๕๐๙ และ ๒๐.๒๓% ตามแผนพัฒนาปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔^{๕/} จึงเห็นได้ว่า ตามที่ใครต่อใครพูดกันว่า กสิกรไทยมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำและไม่ต้องเสียภาษีอะไรเลยนั้นไม่ถูกต้องทีเดียว เพราะตามความจริงแล้ว กสิกรไทยมีประสิทธิภาพในการผลิตสูงกว่าที่คนส่วนมากคิดไว้ แถมยังเป็นผู้ที่ต้องรับภาระภาษีไว้อย่างมาก^{๖/}

การที่กสิกร ต้องแบกภาระภาษีอย่างนี้ ดูราวกับว่าเป็นสิ่งไม่ยุติธรรมนัก สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาแล้ว นโยบายดังกล่าว มีนักเศรษฐศาสตร์สนับสนุนมาก^{๗/} ทั้งนี้โดยถือกันว่า เกษตรกรรมสามารถผลิตของเหลือกินเหลือใช้ได้ รัฐ

อาจเก็บภาษีจากของที่เหลือกินเหลือใช้
ไปพัฒนาประเทศ ประเทศญี่ปุ่นเจริญรุ่ง
เรืองขึ้นมาได้ ก็เพราะมีการเก็บภาษีอย่าง
มากจากเขตการเกษตร^{๑๖} กล่าวกันว่า
ภาวะภาษีที่กสิกรญี่ปุ่น ต้องรับไว้ในปี
๒๔๓๖-๒๔๔๐ มีถึง ๘๐% และในปี
๒๔๕๖-๒๔๖๐ มีถึง ๕๐%^{๑๗}

ปัญหาของประเทศไทยจึงอยู่ที่ว่า ค่า
พรีเมียมทำหน้าที่ในการพัฒนาเหมือนดัง
ภาษีอากรเกษตรของญี่ปุ่นหรือไม่ จะ
เห็นได้ว่าค่าพรีเมียมในการเมืองไทยไม่ทำ
ให้ผลิตภาพของเขตเกษตรดีขึ้นเลย ค่า
พรีเมียมเป็นเครื่องมือในการกครราคาข้าว
ภายในประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเท่า
กับเป็นการสนับสนุนคนในเมืองให้ซื้อข้าว
ในราคาต่ำโดยชาวนาเป็นผู้เสียประโยชน์
ทั้งปวง มีผู้ประมาณว่า ๖๒% ของภาระภาษี
ที่ชาวนาต้องรับไว้ นั้น เนื่องมาจากการ
ก้องสนับสนุนผู้ที่ไม่มีอาชีพเป็นชาวนาโดย
ชาวนาต้องขายข้าวในราคาต่ำ^{๑๘} ในญี่ปุ่น
นั้น แม้จะมีการเก็บภาษีรุนแรง แต่แรง
จูงใจในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการ
ผลิตไม่ถูกบั่นทอนเลย ทั้งนี้เพราะเงิน
ภาษีที่รัฐบาลเก็บได้ รัฐบาลนำไปลงทุน
เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตร และ
เพื่อรักษามาตรฐานการครองชีพของชาว
นาโดยตรง^{๑๙}

สำหรับประเทศไทยนั้น ค่าพรีเมียม
อาจถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตทาง
อ้อม (Indirect variable cost) อย่างหนึ่ง
เพราะเงินค่าพรีเมียมจะเพิ่มขึ้น เป็นสัค
ส่วนโดยตรงกับการขายข้าว ค่าพรีเมียม
จึงมีผลต่อแรงจูงใจในการผลิตได้ จะมี
มากหรือน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความ
ความยืดหยุ่นของอุปทานทางราคา (price
elasticity of supply) คนทั่วไปมักเข้าใจว่า
พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวมีจำกัด
ความยืดหยุ่น ของอุปทาน จึงคงมี
น้อย และสรุปว่า ค่าพรีเมียมไม่น่า
จะมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการผลิตเท่าใด
นัก ข้อคิดนี้อาจจะไม่ถูกต้องก็ได้ทั้งนี้
เพราะประสิทธิภาพในการผลิตข้าวของ
ไทยยังต่ำมาก มีทางจะปรับปรุงให้สูงขึ้น
ได้ ถ้าราคาข้าวเพิ่มขึ้นเนื่องจากการยก
เลิกค่าพรีเมียม ชาวนาอาจจะซื้อปุ๋ย เพิ่ม
แรงงาน และทำสิ่งอื่นๆ ที่จะขยายผลผลิต
ได้ ในปัจจุบัน ราคาข้าวต่ำจนชาวนาบาง
แห่งไม่อาจซื้อปุ๋ยมาลงในที่นาของตนได้^{๒๐}
ทั้งๆ ที่การใช้ปุ๋ยของเมืองไทยอยู่ในระดับ
ต่ำมาก คือ เฉลี่ยแล้วเพียง ๑.๘ ปอนด์
ต่อกสิกรหนึ่งคน ซึ่งเป็นเพียง ๔.๘% ของ
การใช้ปุ๋ย หรือ ๕.๘% ของไต้หวัน หรือ
๖.๘% ของเกาหลี เท่านั้น^{๒๑}

เนื่องจากข้อบกพร่องต่างๆ ของค่าปริ
เมียมคงที่กล่าวมาข้างต้น นักเศรษฐ
ศาสตร์ส่วนมากจึงเห็นว่า ควรจะมีการ
เปลี่ยนแปลงระบบค่าปริเมียม^{๓๔} แต่ผู้
ไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงก็มี ทั้งนี้
โดยอ้างว่า การเก็บภาษีในรูปค่าปริเมียม
สะดวกก็ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก การยก
เลิกค่าปริเมียมข้าว เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ
เพราะรัฐบาลจะเสียรายได้ไปอย่างมาก^{๓๕}
นอกจากนั้นยังทำให้ราคาข้าวในประเทศ
สูงขึ้น อันเป็นสื่อให้ราคาของอื่น ๆ สูง
ตามไปด้วย ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ก่อ
ให้เกิดความยุ่งยากทางการเมืองได้

ที่จริงปัญหาค่าครองชีพที่กล่าวมานี้
สามารถแก้ไข โดยใช้นโยบายการเงินที่
เหมาะสมได้ คือ เมื่อมีการยกเลิกหรือ
ลดค่าปริเมียม ราคาข้าวในภาคภายใน
คงต้องสูงขึ้นแน่ ราคับริราคาโดยทั่วไป
คงจะสูงขึ้นไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก
ผลของการแทนที่ในทางการผลิต และ
บริโภค (Production and consumption
substitution effects) โดยทางด้านการ
ผลิตมีการปลูกข้าวแทนที่พืชผลอื่น เพราะ
กำไรของข้าวมีมากขึ้น และทางด้านการ
บริโภคมีการบริโภคพืชผลอย่างอื่นเล็ก
น้อยเพื่อแทนข้าวสาร เพราะข้าวสารมี
ราคาสูงขึ้น ผลก็คืออุปทานของพืชผล

อย่างอื่นจะลดน้อยลง แต่อุปสงค์จะมี
มากขึ้น ทำให้ราคาพืชผลอย่างอื่นสูง
ขึ้น ซึ่งจะเป็นเหตุชักจูงให้ระดับราคา
โดยทั่วไปสูงขึ้น ถ้าเป็นดังนี้ รายได้ประ
ชาชาติในรูปตัวเงิน (money income) ก็
จะเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงิน
(money supply) กับรายได้ประชาชาติจะ
เปลี่ยนไป ทำให้รัฐบาลสามารถเพิ่มปริ
มาณเงินด้วยวิธีสร้างเงินใหม่ (money
creation) โดยไม่ต้องเกรงว่าภาวะเงินเฟ้อ
จะเกิดขึ้น เงินที่สร้างขึ้นใหม่นี้สามารถใช้
เป็นเงินช่วยเหลือค่าครองชีพของผู้ที่
ได้รับความเสียหายจากการยกเลิกหรือลดค่า
ปริเมียม และเป็นผู้ที่มีสิทธิ์มีเสียงในทาง
การเมืองของเมืองไทยในปัจจุบัน เช่น
ข้าราชการพลเรือนและทหารเป็นต้น
สิ่งที่ควรระวังเกี่ยวกับนโยบายแบบนี้คือ
ควรทำในระยะเวลาที่จำกัด ถ้าเป็นนโยบาย
ระยะยาว ภาวะเงินเฟ้ออาจเกิดขึ้นได้
Usher คำนวณไว้ว่า สำหรับเมืองไทย ถ้า
รายได้ประชาชาติ เท่ากับหกหมื่นเจ็ดพัน
ล้านบาท ปริมาณเงินมีเพียง หนึ่งพันล้าน
บาทก็พอ ถ้ารายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นถึง
เจ็ดหมื่นแปดพันล้านบาทเนื่องจากระดับ
ราคาเพิ่มขึ้น ปริมาณเงินสามารถเพิ่มขึ้นถึง
หมื่นสามพันล้านบาทโดยไม่ทำให้เกิดการ
เสียดุลย์ทางรายได้ประชาชาติและปริมาณ

เงิน คือไม่ทำให้เกิดภาวะเงินเพื่อขึ้นได้ เงินสองพันล้านที่เพิ่มขึ้นมีมากกว่าค่าพรีเมียมในแต่ละปีถึงพันล้าน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ^{๒๖/} การคำนวณของ Usher นี้ บางท่านอาจไม่เห็นด้วย เพราะการที่จะให้รายได้ประชาชาติเพิ่มจาก หกหมื่นเจ็ดพันล้าน ถึง เจ็ดหมื่นแปดพันล้าน (เพิ่มขึ้นถึง ๑๖.๔%) เป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง ถ้ารายได้ประชาชาติในรูปตัวเงินเพิ่มน้อยกว่านี้ ปริมาณเงินที่จะสร้างได้ก็ต้องลดน้อยไปด้วย อีกประการหนึ่งก็คือ Usher ไม่ได้กล่าวถึงความหลงผิดในค่าของเงิน (money illusion) เลย ถ้าหากประชาชนมีความหลงผิดในค่าของเงิน การบริโภคน่าจะเพิ่มความรายได้ที่เป็นตัวเงิน (money income) ทำให้ระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นไปอีก จนทำให้เกิดภาวะเงินเพื่อได้ เพราะฉะนั้น ปริมาณเงินที่สร้างขึ้นหาได้นั้น จะต้องมามีปริมาณน้อยกว่าที่ Usher ได้คำนวณไว้ แต่อย่างไรก็ดี ปริมาณเงินที่สามารถสร้างขึ้นได้โดยไม่เกิดภาวะเงินเพื่อนั้นคงเพียงพอสำหรับใช้เป็นเงินช่วยเหลือค่าครองชีพของข้าราชการได้

นโยบายการเงินหรือการยกเลิกหรือลดค่าพรีเมียมที่กล่าวมา จะดำเนินได้ผลเต็มที่ก็ต่อเมื่อการผูกขาดในตลาดการค้าข้าว

ภายในประเทศมีน้อย ปัญหาการผูกขาดนี้คงมีในตลาดพระนคร – ธนบุรี มากกว่าตลาดต่างจังหวัด ทั้งนี้เพราะว่าในต่างจังหวัด ผู้บริโภคสามารถซื้อข้าวจากผู้ผลิตโดยตรงได้ง่ายกว่าในพระนคร – ธนบุรีมากนัก เพราะฉะนั้นจำนวนผู้ที่ต้องเสียเปรียบในการยกเลิกค่าพรีเมียม เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมดของประเทศแล้ว จะมีน้อยทีเดียว อีกประการหนึ่งคือ ถ้าเปรียบเทียบลักษณะการผูกขาดของการค้าข้าวและการค้าหมู ที่ชาวพระนคร – ธนบุรีทนอยู่ได้ทุกวันนั้นแล้ว การค้าข้าวมีการผูกขาดน้อยกว่ากันมาก เพราะอย่างน้อยที่สุดโรงสีในพระนคร – ธนบุรีก็มีมากกว่า โรงฆ่าสัตว์มากนัก ที่จริงแล้วการผูกขาดของการค้าข้าวไม่น่าจะเป็นประเด็นในที่นี้ ในเมื่อการผูกขาดเป็นสิ่งที่ไม่ดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายค่าพรีเมียมหรือไม่ รัฐบาลก็ควรหาทางแก้ไข

ปัญหาเกี่ยวกับการยกเลิกค่าพรีเมียมจะทำให้รัฐบาลขาดรายได้นั้น สามารถแก้ไขได้โดยปรับปรุงระบบภาษีใหม่ เพื่อชดเชยรายได้ที่ขาดหายไป ตัวอย่างเช่น การปรับปรุงระบบภาษีที่ดินใหม่^{๒๗/} วิธีปรับปรุงวิธีหนึ่งคือ มีการจำแนกพื้นที่การเกษตรตามผลผลิตภาพของที่ดิน แล้วประเมินภาษีตามประเภทที่จำแนกไว้ เช่นอาจ

แบ่งที่ดินออกเป็นสี่ประเภท โดยแบ่งเป็นประเภทที่ ๑ เป็นประเภทที่มีการชลประทานอย่างดี ที่ดินประเภทนี้เก็บภาษีไร่ละ ๕๐ บาท ประเภทที่ ๒ คือที่ดินที่มีน้ำท่วมถึง ประเภทนี้เก็บไร่ละ ๔๐ บาท ประเภทที่ ๓ คือประเภทที่มีคุณภาพดินดี แต่ไม่มีการชลประทาน หรือน้ำท่วมไม่ถึง ประเภทนี้เก็บไร่ละ ๒๐ บาท และประเภทที่ ๔ คือที่ดินบุกเบิก ที่ไม่จัดอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งข้างต้นเก็บไร่ละ ๗ บาท กำหนดกันว่าการปรับปรุงระบบภาษีที่ดินแบบนี้ จะทำให้รายได้ของรัฐเพิ่มขึ้นถึง พันสามร้อยล้านบาท^{๕๕} ซึ่งเป็นจำนวนเงินสูงกว่ารายได้จากค่าพรีเมียมข้าว และภาษีที่ดินปัจจุบันที่เก็บจากชาวนารวมกัน ภายใต้ระบบนี้ชาวนาจะรับภาระภาษีน้อยลง คือเสียเพียงคนละ ๔๔.๘๔ บาท ต่ำกว่า ๗๒ บาท ที่ปัจจุบันเสียอยู่ ซึ่งประกอบด้วยภาระจากค่าพรีเมียม ๖๗ บาท และภาษีที่ดินอีกราว ๕ บาท

แต่การปรับปรุงภาษีที่ดินอาจเกิดปัญหาทางการบริหารและอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บมาก ผิดหลักการเก็บภาษีของ Adam Smith, Usher จึงแนะนำว่าวิธีปรับ

ปรุงระบบภาษี อาจทำในรูปกำหนดอากรขาออกของสินค้าทุกชนิดในอัตราเดียวกัน ตามมูลค่าการส่งออก (flat ad valorem tax) ถ้ามีการกำหนดอัตรารัตนงั่วเท่ากับ ๑๕% รายได้ของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นถึง พันแปดร้อยสิบสองล้านบาท^{๕๖} ซึ่งมีพอสำหรับค่าพรีเมียมที่ลดลง และยังมีเหลือพอที่จะนำไปใช้เป็นเงินช่วยเหลือข้าราชการอีกด้วย ข้อผิดพลาดของการคำนวณนี้ อยู่ที่ต้องสมมติว่า ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ทางราคาของสินค้าขาออกทุกชนิดไม่มีเลย (perfectly inelastic) ซึ่งยากที่จะเป็นจริงได้ แต่อย่างไรก็ดี การปรับปรุงอากรขาออกแบบนี้ อย่างน้อยที่สุดก็ทำให้ชาวนา ไม่เสียเปรียบผู้ผลิตสินค้าประเภทอื่น ๆ ที่ส่งไปขายในตลาดต่างประเทศ การปรับปรุงนี้จึงถูกต้องด้วยหลักยุติธรรมแห่งการเสียภาษี

ถ้าวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปรับปรุงค่าพรีเมียมมีเพียงแต่จะให้ลดค่าพรีเมียมเท่านั้น รัฐบาลจะไม่ขาดรายได้ในระยะสั้นแห่งการปรับปรุงเลย ถ้ารัฐบาลรู้จักเลือกจังหวะให้ถูกต้อง คงจะแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

ให้ "R" เป็นรายได้ของรัฐบาลจากค่าพรีเมียม "X" เป็นปริมาณข้าวที่ส่งออกและ "t" เป็นอัตราค่าพรีเมียม เพราะฉะนั้น

$$P = X \cdot t \quad \dots\dots\dots (๑)$$

และ $(dR/dt) = t \cdot (dX/dt) + X \quad \dots\dots\dots (๒)$

ราคาข้าวไทยในตลาดต่างประเทศ (P_f) ย่อมเท่ากับราคาข้าวภายในประเทศ (P_d) บวกด้วยค่าพรีเมียม (t) หรือ

$$P_f = P_d + t \quad \dots\dots\dots (๓)$$

สมมุติว่า P_f มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์ของข้าวไทยในตลาดต่างประเทศ (D) และ P_d มีความสัมพันธ์กับอุปทานของข้าวไทยในประเทศที่เหลือจากบริโภค (S) สมการที่ (๓) จึงสามารถเขียนใหม่เป็น

$$P_f(D) = P_d(S) + t \quad \dots\dots\dots (๔)$$

หรือ $(OP_f/OD) \cdot (dD/dt) = (OP_d/OS) \cdot (dS/dt) + 1 \quad \dots\dots\dots (๕)$

ในภาวะแห่งความสมดุลในตลาดนั้น อุปสงค์ (D) จะเท่ากับ อุปทาน (S) และต่างก็เท่ากับปริมาณข้าวส่งออก (X) จากสมการที่ (๒) จะได้สมการที่ (๖) ดังนี้

$$(dR/dt) = [t / (OP_f/OX - OP_d/OX)] + X \quad \dots\dots\dots (๖)$$

ถ้าจะไม่ให้รายได้ของรัฐบาลลดลงเมื่อค่าพรีเมียมลดลง สมการที่ (๖) จะต้องเป็นลบคือ

$$[t / (OP_f/OX - OP_d/OX)] + X < 0 \quad \dots\dots\dots (๗)$$

เงื่อนไข (condition) ที่ (๗) นี้ สามารถเขียนใหม่ได้ดังนี้

$$(tE_sE_d) < (E_sP_f - E_dP_d) \quad \dots\dots\dots (๘)$$

โดย $E_s \equiv -(OS/OP_d) \cdot (P_d/S)$ เป็นความยืดหยุ่นของอุปทานทางราคาตลอดภายในของเมืองไทย และ $E_d \equiv -(OD/OP_f) \cdot (P_f/D)$ เป็นความยืดหยุ่นของอุปสงค์ทางราคาในตลาดโลก

จะเห็นได้ว่า "E_s" และ "E_d" สามารถวัดโดยใช้สถิติได้ "t" เป็นอัตราค่าพรีเมียมที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว และ "P_f" และ "P_d" เป็นราคาในตลาดที่เป็นมาอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นการคำนวณค่าแท้จริงของเงื่อนไขที่ (๘) จึงเป็นสิ่งที่ไม่ยากนัก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐบาลควรจะลดค่าพรีเมียมเมื่อไรนั้นเป็นสิ่งที่กำหนดได้ไม่ยากจนเกินไป

ถ้าวิทยาการเกี่ยวกับการปลูกข้าวในเมืองไทยดีขึ้น ชาวนามีพันธุ์ข้าวและเครื่องมือเครื่องมือในการทำนาดีขึ้น จนสามารถมีข้าวเหลือบริโภคเฉลี่ยต่อคน (per capita rice surplus) เพิ่มขึ้นแล้ว^{๒๐/} ปัญหาที่ว่าเมื่อไรรัฐบาลควรลดค่าพรีเมียมก็จะเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้นอีกมาก ถ้าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (E_d) มีค่ามากกว่าหนึ่ง ดังที่ คร. ศรีปริญญา เคยคำนวณไว้^{๒๑/} ในกรณีนี้เงื่อนไขที่รัฐบาลควรลดค่าพรีเมียมโดยไม่เสียรายได้ก็เหลือเพียงแต่คอยให้ราคาข้าวไทยในตลาดต่างประเทศ (P_f) ลดลงเท่านั้น ทั้งนี้โดยพิสูจน์ได้จากสูตรความยืดหยุ่นของอุปสงค์ระหว่างสองจุด (arc elasticity of demand) ที่มาจากสมการของ Slutsky^{๒๒/} ซึ่งมีดังต่อไปนี้:

$$E_d = -1 [(X_1 P_{f_1} - X_0 P_{f_0}) / (X_0 P_{f_1} - X_0 P_{f_0})] \dots\dots\dots (๔)$$

โดยเลข "๐" และ "๑" ที่ห้อยข้างล่างตัวอักษร หมายถึงค่าของปีที่ไม่ได้เปลี่ยนค่าพรีเมียม และค่าของปีที่ทำการเปลี่ยนค่าพรีเมียม จากสมการ (๔) จะเห็นได้ว่าราคาลดลง ($X_0 P_{f_1} - X_0 P_{f_0}$) จะมีค่าเป็นลบ เพราะฉะนั้น E_d จะมีค่ามากกว่าหนึ่งได้ก็ต่อเมื่อ ($X_1 P_{f_1} - X_0 P_{f_0}$) มีค่าเป็นบวกเท่านั้น แต่เมื่อ P_{f_1} มีค่าน้อยกว่า P_{f_0} โอกาสที่ ($X_1 P_{f_1} - X_0 P_{f_0}$) จะมีค่าเป็นบวกได้ก็ต่อเมื่อ X_1 มีค่ามากกว่า X_0 เมื่อ X_1 มีค่ามากกว่า X_0 เงินค่าพรีเมียมของรัฐบาลก็จะเพิ่มขึ้น เมื่อเป็นดังนี้รัฐบาลก็สามารถลดค่าพรีเมียม โดยไม่หารายได้ลดลงได้ วิธีการลดค่าพรีเมียมแบบนี้ จะไม่ขัดกับนโยบายพรีเมียมของรัฐบาลในปัจจุบันเลย

ถ้าหากรัฐบาลโชคไม่ดี คือ เงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นไม่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ต้องการ การลดค่าพรีเมียมโดยไม่ให้รัฐบาลขาดรายได้ก็ไม่สามารถทำได้ ถ้าเป็นดังนี้รัฐบาลต้องใช้นโยบายปรับปรุงภาษีที่ดินหรืออาคารออกกึ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ปัญหาเกี่ยวกับการลดค่าพรีเมียมที่ควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ ควรจะลดลงเท่าใด จึงจะจงใจให้ชาวนาขยายการผลิต

และเป็นการเพิ่มรายได้ของชาวนาได้เรื่องนี้เกี่ยวกับ พฤติกรรมการลงทุน (Investment behavior) ของชาวนา มีผู้ประมาณว่าชาวนาไทยจะลงทุน ๑ บาท ถ้าคิดว่าคนมีโอกาสดจะได้ผลตอบแทนกลับคืน (expected return) มา ๒ บาท ถึงจะรู้สึกคุ้มกับที่ดินต้องเสี่ยงลงทุนไป^{๒๓/} เพราะฉะนั้นราคาข้าวจึงต้องเพิ่มขึ้นอย่างมาก จึงจะจูง

ใจชาวนาให้ลงทุนเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งก็หมายความว่า ค่าพรีเมียมต้องลดน้อยลงอย่างมากด้วย Taylor ประมาณจากตัวเลขที่เก็บจากนครพนมว่า ค่าพรีเมียมลดลง ๕๐% จะทำให้ราคาข้าวที่ชาวนาได้รับเพิ่มขึ้น ๖๐%^{๒๔/} เรื่องเกี่ยวกับการจูงใจในการลงทุนนี้ สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ โดยใช้นโยบายช่วยเหลือชาวนาของรัฐบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเพียงแต่ทำให้จริงจังยิ่งขึ้นเท่านั้น^{๒๕/}

ถ้าหากว่านโยบายในเรื่องค่าพรีเมียมไม่ใช่แค่เพียงว่าต้องการลดค่าพรีเมียมเท่านั้น แต่เป็นการยกเลิกค่าพรีเมียมเสียโดยสิ้นเชิง ถ้าเป็นดังนี้ รัฐบาลควรดำเนินการยกเลิกอย่างนิ่มนวลคือ เมื่อราคาในตลาดโลกลดลง รัฐบาลควรลดค่าพรีเมียมเป็นไปตามอัตราส่วนของการลดราคาในตลาดโลก หรือให้มากกว่านั้นเล็กน้อย และเมื่อราคาในตลาดสูงขึ้น รัฐบาลควรรักษาค่าพรีเมียมให้คงที่ ต่อเมื่อราคาในตลาดโลกลดลงอีก จึงลดค่าพรีเมียมต่อไป ทำดังนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าค่าพรีเมียมถูกยกเลิกไปโดยสิ้นเชิง

ในเวลาแห่งการยกเลิกหรือลดค่าพรีเมียมนี้ พ่อค้าอาจกักตุนข้าวเพื่อเก็งกำไร เพราะราคาข้าวภายในประเทศมีแต่จะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ วิธีแก้ไขทำได้โดย ในเวลา

ที่ควรรักษาค่าพรีเมียมให้คงที่นั้น รัฐบาลอาจจะเพิ่มค่าพรีเมียมขึ้นบ้างเล็กน้อยเพื่อให้ราคาข้าวภายในประเทศคงที่หรือลดลงเล็กน้อย พ่อค้าผู้กักตุนข้าวจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกักตุน ถ้าราคาคงที่หรือลดลงบ้าง พ่อค้าก็จะขาดทุน วิธีป้องกันการเก็งกำไรของพ่อค้าอีกแบบหนึ่งก็คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการยกเลิกค่าพรีเมียมนั้น ไม่ควรนานเกินไป ควรจะทำให้แล้วเสร็จภายใน ๒-๓ ปี โดยมีการเปลี่ยนแปลงค่าพรีเมียมปีละ ๓-๔ ครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้พ่อค้ามีโอกาสเก็งกำไรมากเกินไป

การแก้ไขเศรษฐกิจใดๆก็ตามไม่ควรใช้นโยบายเพียงนโยบายเดียว ในกรณียกเลิกหรือลดค่าพรีเมียมก็เหมือนกัน ควรจะใช้นโยบายทั้งหลายที่กล่าวมา พร้อมๆกันไป คือมีการปรับปรุงภาษีที่ดิน และอากรขาออก เพื่อให้ชาวนาได้รับความยุติธรรมยิ่งขึ้น และเพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจและช่วยเหลือค่าครองชีพ นอกจากนี้ ยังต้องมีนโยบายการเงินที่เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอันเกิดจากระดับราคาภายในประเทศสูงขึ้น เนื่องจากนโยบายค่าพรีเมียม หรือเนื่องจากการเปลี่ยนแปลง ของราคาข้าวใน

ตลาดโลก ซึ่งจะกระทบกระเทือนถึงภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศโดยตรงมากยิ่งขึ้น เพราะราคาค่าพรีเมียมเป็นกำแพงป้องกันไว้ หากนโยบายทั้งหลายดำเนินได้ถูกต้อง รายได้ของชาวนาจะเพิ่มขึ้น ซึ่งหมายถึงรายได้ของประชากรชาวไทยถึง ๘๐% จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าปัจจุบันมาก ทำให้อุปสงค์รวม (aggregate demand)

เพิ่มขึ้นทำให้เกิดการผลิตสินค้า ที่อยู่ในความต้องการของชาวนาไทย ซึ่งส่วนมากสามารถผลิตภายในประเทศทำให้การจ้างงาน (employment) ภายในประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น และในที่สุดมาตรฐานการครองชีพของคนไทยทั้งปวงก็จะดีขึ้นด้วย

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสุเมธ อธิมาตรานนท์ และคุณทัศนีย์ รมิตานนท์ ที่กรุณาให้คำวิจารณ์และขอขอบคุณ Professor D. Usher แห่ง Queen's University, Canada ที่ยอมให้ใช้บทความซึ่งยังไม่ได้ตีพิมพ์ของท่าน และให้คำแนะนำในระยะเริ่มแรกของการเขียนบทความนี้ ผู้เขียนขอรับผิดชอบข้อผิดพลาดใดๆ ที่มีอยู่ในบทความนี้

๑. คัดจาก "สัมภาษณ์ ม.จ. สิทธิพร กฤดากร" ของ เสถียร จันทิมาธร ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มิถุนายน-สิงหาคม ๒๕๑๑ หน้า ๕๘-๖๒

๒. บทความของ Usher ในหนังสือ *Thailand: Social and Economic Studies in Development*, edited by T.H. Silcock (Australian National University Press in association with Duke University Press, Durham, N.C., 1967) กล่าวว่า การแข่งขันของพ่อค้าคนกลางมีมาก ชาวนาในภาคกลางสามารถรับเงินถึง ๘๐% ของราคาข้าวที่ขายปลีกให้แก่ผู้บริโภค เมื่อเทียบกับภิกขุชาวสาลีหรือมันเทศของสหรัฐซึ่งได้รับเพียง ๔๐% ของราคาขาย จะเห็นได้ว่าการแข่งขันในเมืองไทยอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ดูวิจารณ์หนังสือของ Dr. Laurence D. Stifel ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ มีนาคม-พฤษภาคม ๒๕๑๑ หน้า ๑๖๔-๑๖๖

๓. ถ้าคิดกันตามภาคแล้ว ชาวนาภาคกลางรับภาระถึง ๑๔๐.๘๕ บาท ภาคเหนือ ๗๗.๔๖ บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๔.๗๐ บาท และภาคใต้ ๑๒.๒๕ บาท ดู T.J. Bertrand, *A Note on the Rice Premium: Regional Estimates of the Tax Burden*. (USOM, September 1967) ฉบับโรเนียว

๔. D. Usher, *The Economics of the Rice Premium (Preliminary)* (ไม่ได้ลงวันที่) ฉบับโรเนียว

๕. ดู สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ *Summary of the Second Five Year Plan (1967-1971)* (Bangkok, October 1966)

๖. รายละเอียดอ่านได้จาก D. Usher, *Export and Import Taxes and the Measurement of the Size and Distribution of National Income* (ไม่ได้ลงวันที่) ฉบับโรเนียว หน้า ๒๒

๗. ดู W.A. Lewis, "Economic Development with Unlimited Supplies of Labor," *Manchester School*, May 1954, 22, pp. 139-91. G. Ravis and J.C.H. Fei, "A Theory of Economic Development," *American Economic Review*, Sept, 1961, 51, pp. 533-65.

๘. H. Rosovsky, "Japanese Capital Formation: The Role of the Public Sector," *Journal of Economic History*, Sept. 1959, 19, pp. 350-73.

๙. B.F. Johnston and J.W. Millor, "The Role of Agriculture in Economic Development," *American Economic Review*, Sept. 1961, 55 pp. 566-93.

๑๐. H. Platenius and Vaneer Lertdumrikan, *Notes on the System of Taxing Agriculture Production* (April 1964) ฉบับโรเนียวหน้า ๖

๑๑. ศุ F.A.O., "Agricultural Development in Modern Japan" in R. Bird and O. Oldman, *Readings on Taxation in Developing Countries*, (Baltimore: the John Hopkins Press, 1964) หน้า ๔๓๗

๑๒. คู่มือเท็จจริงได้จาก V.D. Taylor, *The Thai Rice Premium* (July 30, 1965) ฉบับโรเนียว และ Bond, Kelso and Woodward, *A Report on the Thailand Fertilizer Situation and Potential* (AID, May 10, 1966)

๑๓. ตัวเลขนี้เป็นของปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ดูเอกสารที่อ้างมาข้างบน หน้า ๔๑

๑๔. T.J. Bertrand, *op. cit.*; Bond, Kelso and Woodward, *op. cit.*; Chaiyong Chuchart and Sopin Tongpan; *The Determination and Analysis of Policies to Support and Stabilize Agricultural Prices and Incomes of the Thai Farmers (with Special Reference to Rice Premium)* (Bangkok: Government House Printing Office, 1966); Vichien Inthachart, *Rice Premium and Its Administration* (Unpublished Master's Thesis, Institute of Public Administration, Thammasart University) (Bangkok: Institute of Public Administration, Thammasart University, 1960) (Mimeographed); H. Platinius and Vanee Lertdumrikan, *op. cit.*; A Rozen tal, *Rice is at a Premium* (April 1967) (mimeographed); V.D. Taylor, *op. cit.*; D. Usher, *Notes on the Thai Rice Trade* (undated) mimeographed; D. Usher *The Economics, of the Rice Premium op. cit.*; and Melvin Wagner, *The Structure of Thai Rice Prices: Some Preliminary Findings* (undated) (mimeographed).

๑๕. ในสมัยก่อนค่าพรีเมียมถึง ๒๐% ของรายได้ทั้งหมดของรัฐบาล ในระยะหลังนี้ลดลงเหลือเพียง ๑๐% ดู Bank of Thailand, *Annual Economic Report*, 1966.

๑๖. D. Usher, *The Economics of the Rice Premium*, ที่อ้างมาแล้ว หน้า ๒๔

๑๗. G H, Bacon, *Suggestions Regarding Agricultural Revenue with Particular Reference to the Local Development Tax* (1964) (mimeographed)

๑๘. H. Platinius and Vanee Lertdumrikarn, ที่อ้างมาแล้ว

๑๙. D. Usher, *The Economics of the Rice Premium*, ที่อ้างมาแล้ว หน้า ๒๕

๒๐. ถ้าพิจารณาตามตัวเลขปี ๒๕๕๘-๒๕๐๔ ปริมาณข้าวที่ส่งออกนอก จะเพิ่มขึ้นได้น้อยมาก ผู้เขียนเคยประมาณว่าในปี ๒๕๑๓ มูลค่าข้าวส่งออกนอกจะไม่เกิน ๕ พันล้านบาท ทั้งนี้โดยใช่สูตร

$$X_r = P_f [\bar{X} + (.00081985 P_f Q_r) \cdot (1 + q_r)^t - (.00081985 P_f Q_r)] - (P_f E_y C_r N) \cdot [(1 + r_v)^t - 1] \cdot [(1 + r_n)^t - 1]$$

โดย X_r = มูลค่าข้าวส่งออก $\bar{X}_r$ = มูลค่าข้าวส่งออกโดยเฉลี่ยจากปีฐาน ๒๕๕๘-๒๕๐๔ Q_r = ผลผลิตของข้าว q_r = อัตราเพิ่มของการผลิตข้าว t = เวลาคิดเป็นปี E_y = ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ทางรายได้ของภายในประเทศ N = จำนวนประชากรในปีฐาน = r_n อัตราเพิ่มของประชากร r_v = อัตราเพิ่มของรายได้ประชาชาติ C_r = การบริโภคข้าวต่อปีต่อคน คุรรายละเอียดได้จาก Warin Wonghanchao, *Foreign Exchange Requirements of Thailand for 1965 and 1970* (1964), p. 30.

๒๑. คีอมีคัว = ๒.๐ ดู Sriprinyas Ramakomud, *Thailand's Foreign Trade: Structure and Policies 1951-1960* (unpublished Ph. D. Thesis; Indiana University, 1963), p. 63.

๒๒. คุรรายละเอียดได้จาก H.H. Liebhafsky, "Marshall and Slutsky on the Theory of Demand," *Canada Journal of Economics and Political Science*, Vol. XXVII (May, 1961), pp. 176-91

๒๓. ทั้งนี้โดยคำนวณจากพฤติกรรมในการซื้อปุ๋ย ดู Bond, Kelso and Woodward, ที่อ้างมาแล้ว หน้า ๑๐๗

๒๔. V.D. Taylor, ที่อ้างมาแล้ว หน้า ๓

๒๕. คุรรายละเอียดและคำวิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องนี้จาก สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย, รายงานการประชุมวิชาการเศรษฐศาสตร์เกษตร ครั้งที่ ๕ เรื่องนโยบายส่งเสริมเพื่อพัฒนาการเกษตร (พฤษภาคม ๒๕๐๘)

หนังสือที่ศึกษิตสยามจัดพิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒

พื้นความหลัง	เล่ม ๒ ของ เสฐียรโกเศศ	๔๕ บาท
ห้าปีจากปริทัศน์	ของ ส. ศิวรักษ์	๔๕ บาท
รวมปาฐกถาชุดล่าสุด	ของ ทิเรก ชัยนาม	๓๒ บาท
ลำนํ้าภูกระดัง	กวีนิพนธ์ใหม่เอี่ยม ของ อังคาร กัลยาณพงศ์	๒๕ บาท
เที่ยวตะวันออกตะวันตก	ของ มจ. สิบพันพารเสนอ โสณกุล	๒๘ บาท

บริษัทได้จัดพิมพ์หนังสือภาษาอังกฤษ สำหรับอ่านนอกเวลาของอาจารย์ Michael Smithies เรื่อง
Tamarind Temple Lane ออกจำหน่ายแล้ว เล่มละ ๑๒ บาท

สำนักพิมพ์ สักขิตสยาม

๑๑๑๕ ถนนพระราม ๔
สามย่าน ตรงข้ามวัดหัวลำโพง
พระนคร โทร. ๕๑๖๓๐

สมาชิกโปรดไปรับ *พื้นความหลัง* เล่ม ๒ ได้แล้ว

A GROWING AND LOW-PRICED LIBRARY ON BUDDHIST TEACHINGS

THE WHEEL

A Series of Buddhist Publications

Covering in 100 Issues a wide range of subjects in authentic exposition and reliable translations from the Pali Canon. New titles are added bi-monthly.

SINGLE NUMBERS: CEY. RS. 0.50 9D. 15 USA CTS.

(DOUBLE NUMBERS ACCORDINGLY)

BUDDHIST PUBLICATION SOCIETY

P.O. BOX 61, KANDY, CEYLON.

and SUKSIT SIAM 1715 Rama IV Road Bangkok

สมาคมบาลีปกรณ์

กัพิมพ์ :

พระไตรปิฎกพร้อมด้วยคำแปล
พจนานุกรมบาลีอังกฤษ
พจนานุกรมบาลีสยามานุกรม
ไวยากรณ์บาลีสำหรับผู้เริ่มศึกษา ฯลฯ
ผู้สนใจติดต่อขอรายชื่อหนังสือได้จาก

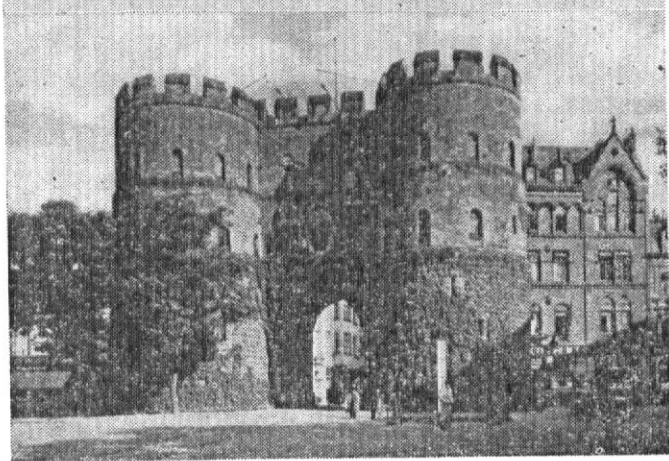
30 Dawson Place London, W. 2

publishes :

PALI TEXT SOCIETY

Pali Texts and Translations
Pali-English Dictionary
Dictionary of Pali Proper Names
Introduction to Pali (a Primer and Reader)
Catalogue post free 30 Dawson Place London, W. 2

แรกเยือนเยอรมัน

ชวลิต บัญญาลักษณ์

นับเป็นครั้งแรกของข้าพเจ้า ที่เดินทางไกลพ้นออกไปจากประเทศเพื่อนบ้าน จนกระทั่งถึงเยอรมัน อันอยู่ในส่วนกลางของทวีปยุโรป ทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้พบเห็นในช่วงเวลาสองสัปดาห์เศษ ๆ จึงเป็นของใหม่สำหรับข้าพเจ้าไปเสียหมด นำเสียกายที่เวลาและทุนทรัพย์ไม่อำนวย หากไม่แล้ว คงจะมีโอกาสแวะเยือนประเทศอื่นในเส้นทางโดยสารได้บ้าง ซึ่งจะเป็นทางให้ได้พบเห็นและรู้จักฝรั่งอื่น ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากฝรั่งเยอรมันอย่างเดียว

ข้าพเจ้าเกิดและเติบโตอยู่ในกรุงเทพฯ ทั้งไม่มีใครจะได้เดินทางไกลด้วย ชีวิตจึงคงอยู่บนพื้นที่ราบมาตลอด เมื่อปีก่อนไปพักอยู่ที่กัวลาลัมเปอร์ราวสองเดือน ได้พบคนมลายูขึ้นไปปลูกบ้านอยู่บนเนินเขายี่สิบแบบฝรั่ง ก็นึกชอบ ค่ายเห็นว่าเป็นของแปลกและงดงามสง่าก็ มาคราวนี้ได้พบเมืองตามเชิงเขาหลายเมือง ซึ่งในความรู้สึกของข้าพเจ้า เห็นว่างามและน่าอยู่ยิ่งขึ้นไปอีก เมื่อนั่งรถอยู่บนเนิน มองลงไปก็เห็นบ้านเรือนแลดูอยู่ข้างล่าง ครั้นพอลงข้างล่าง แหงนขึ้นไป ก็มองเห็นอาคารร้านรวงข้างบนนั้นอีก ความที่ทั้งล่างและบนเจริญทัดเทียมกัน จนดูไม่ออกว่าคนข้างล่างอุทิศลงไปปลูกบ้านอยู่ในหาว หรือคนข้างบนสวระแนขึ้นไปอยู่บนภูเขาแก่นแน่

เมืองอย่างนี้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นด้วยความ
จำเป็น หรือเกิดจากความตั้งใจของคนอยู่
ปัจจัยสำคัญที่จะต้องมี ก็คือการสาธารณ
ูปโภค และการคมนาคม ถ้าขาดสองสิ่งนี้
ท้องถิ่นนั้น ๆ ก็เห็น จะไม่ต่างไปกว่าคง
พญาเย็นหรือภูพานของเราเท่าไรนัก

เมื่อไม่นานมานี้ เราถือกันว่าการเอา
ภาษีอากรที่เก็บได้ มาบำรุง เป็นการ
ตอบแทนท้องถิ่นนั้น ๆ คือความยุติธรรม
ของสังคม เข้าทำนองจ่ายมากก็ควรได้รับ
มาก ต่อมาปรากฏว่า เมืองที่จ่ายน้อย
เพราะรายได้ก็น้อย ไม่มีทางก้าวไปข้างหน้า
ได้สักเท่าไรนัก หลายคน จึงเปลี่ยน
ความคิดว่า เมืองที่เสียภาษีน้อย ควร
ได้รับการอุดหนุนให้พัฒนาได้บ้าง เพื่อ
คนทีนั้นจะได้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ว่ากัน
ด้วยน้ำใสใจจริงแล้ว จะมีสักกี่คนที่เห็น
ด้วย ยกตัวอย่างการสัมมนาว่าด้วย “ความ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมใน
ประเทศไทย” เมื่อปลายเดือนตุลาคมนี้
ที่โรงแรมรถไฟเชียงใหม่ (มูลนิธิฟรีดริช
นอยมานน์ แห่งเยอรมันนี กับคณะสังคม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้จัด)
การสัมมนาคราวนั้น ท่านที่มาจากจังหวัด
ภาคใต้ผู้หนึ่ง ลุกขึ้นกล่าวถึงเรื่องการ
ปรับปรุงบ้านเมืองของเรา ท่านย้ำให้ที่
ประชุมเห็นความจริงว่า เราต้องไม่ถือว่า

ประเทศเราคือกรุงเทพฯ แห่งเดียว หมาย
ความว่า ควรเอาใจใส่จังหวัดอื่นให้มาก ๆ
ด้วย ซึ่งก็นับว่าถูกต้องอย่างที่สุด แต่ใน
ไม่ช้าท่านผู้นั้นกลับกล่าวเป็นเชิงตัดพ้อว่า
จังหวัดภาคใต้นั้น เสียภาษีอากรให้รัฐเป็น
อันมาก เหตุไรจึงไม่กลับไปพัฒนาภาคใต้
ให้มาก ๆ บ้างล่ะ แสดงให้เห็นว่า ในการ
พิจารณาความเลื่อมล้ำของ สิ่งใด คน
ส่วนใหญ่ มักแหงนหน้าพูดตลอดเวลา
เพราะฉะนั้น สิ่งที่ท่านคิดจึงกลายเป็นว่า
ทำอย่างไรจะดึงคนข้างบนลงมาอยู่เท่า ๆ
กับเราให้ได้ โดยที่เราไม่ได้นึกถึงคนที่อยู่
ต่ำกว่าเราอย่างจริงจังเลย

ชีวิตคนเยอรมันนั้น อยู่ข้างจะเร่งร้อน
ตามแบบคนในสังคมอุตสาหกรรม ชีวิตใน
โรงงานต้องแข่งกับเครื่องจักร สายพาน
จะนำงานผ่านมาให้ทำตลอดเวลา และ
อย่างสม่ำเสมอ หากรามือลงชั่วนาทีเดียว
สายพานก็จะพางานที่ไม่สำเร็จ ผ่านไป
สู่คนอื่น ซึ่งเขาก็มีงานจะต้องทำอยู่แล้ว
ครั้นเลิกงาน ความเหน็ดเหนื่อยเกร่ง
เครียดอย่างหนึ่ง กับสภาพคินฟ้าอากาศ
อีกอย่างหนึ่ง บีบบังคับให้คนรีบเร่งกลับ
ที่พัก ไม่มีเวลาแม้แต่จะหยุคขอโทษขอโพย
เมื่อเดินชนกัน ด้วยเหตุนี้ พอได้โอกาส
หยุคพักคนของเขาจึงต้องพักผ่อนกันจริงๆ
และสนุกสนานกันสุขเหวียง เพื่อชดเชย

กับที่ตราครุฑมา วิธีสนุกสนานแบบ
ฝรั่งนี่จะต้องไปตาย หรืออีกสองชั่วโมง
จะต้องไปทำงานแข่งกับเครื่องจักรนี่แหละ
ที่เราไปจำแบบมาใช้ให้เป็นที่ขัดหูขัดตา
กันอยู่ทุกวันนี้ ข้อสำคัญเราจำมาแต่ตอนที่
เขาพักผ่อน ส่วนตอนที่เขาทำงานเราไม่ได้
จำมาด้วย

ชีวิตแบบนี้คงมีได้มีอยู่เฉพาะที่เยอรมัน
เท่านั้น ในยุโรปทั่วไป ในอเมริกา
หรือที่อื่น ๆ ซึ่งเป็นสังคมอุตสาหกรรม
ก็คงจะเป็นแบบนี้ แม้บ้านเมืองของเรา
ต่อไปเมื่อพัฒนาเศรษฐกิจกัน ได้ผลดีขึ้น
เรื่อย ๆ ความจำเป็นและความสะดวก
สบายทั้งหลายในชีวิต ก็คงจะซื้อหาเอาได้
ด้วยเงิน คนทั้งปวงก็จะต้องร่หาเงินกัน
มากยิ่งขึ้นกว่าทุกวันนี้ ขณะเดียวกันการพึ่งพา
อาศัยซึ่งกันและกันก็ลดน้อยลง วัตถุประสงค์
มีบทบาทยิ่งกว่าจิตใจ ในที่สุดชีวิตก็จะกลายเป็น
แบบบ้านใครใครอยู่ หรือตัวใครตัวมัน
เป็นแน่นอน

หากการเป็นไปทำนองนี้เมื่อไร คนที่
ปรับตัว ให้เข้ากับความแพงของชีวิตใน
สังคมไม่ได้ ก็ดี หรือคนที่มันสย้มักได้ ก็ดี
ก็จะทำการทุจริตคดโกงกันมากขึ้น นอก
จากความเจริญทางวัตถุที่ช่วยให้คนรวยคน
เลวมีทางหนีที่โล่งมากขึ้นแล้ว สังคมแบบ
ตัวใครตัวมัน ก็จะช่วยสนับสนุนคนพวกนี้

ในทางอ้อมด้วยเหมือนกัน หากไปถามผู้
ทำนาก็คงจะบอกให้เตรียมแผนไว้ช่วยให้คน
ปรับตัว ให้เข้ากับ สังคม และ สิ่งแวดล้อม
รอบกายเขาให้ได้เสียก่อน พร้อมกันก็ต้อง
พยายามบรรจุนิยามลงในจิตใจบุคคลเหล่านี้
ด้วย

แต่ในทางปฏิบัติ หาได้ง่ายเหมือนที่
คิดไม่ใครจะคาดการณได้ถูกต้อง ว่าสภาพ
แวดล้อมอันแท้จริงของบุคคลเหล่านี้ จะ
เป็นอย่างไรในภายหน้า แล้วเราจะทราบ
ได้อย่างไรว่า ปัญหาของเขาคืออะไรแน่
หนทางที่จะแก้ปัญหาก็อย่างซัด ย่อม
ต้องเกิดภายหลังที่ปัญหาเสมอไป เช่น
เกี่ยวกับยารักษาต้องเกิดภายหลังโรค เรา
คงได้ยีนได้ฟังเสมอ ๆ เรื่องโรคคือยา
บางที เชื้อโรคบางชนิดอาจกินตัวยาของ
เราเป็นอาหารก็ได้ ฉะนั้นใครจะกล้า
ยืนยันว่า จะไม่มีสักปัญหาเดียวเดียวหรือ
ที่อาศัยแผนสำเร็จรูป ซึ่งเราเตรียมไว้ให้
เขานั่นเอง เป็นที่ก่อปัญหาใหม่ ตัวอย่าง
ที่เห็นได้ชัด คือเราเคยเตรียมคุกตะราง
ไว้กักขัง บ่มนิสัยคนร้าย แต่คงไม่มีใคร
ปฏิเสธว่า คนร้ายบางคนที่ถูกจับไปขังนั้น
เมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว กลับเชี่ยวชาญ
วิชาโจรกรรม เสียยิ่งกว่าตอนที่เพิ่งเข้าไป
ตำรวจ ซึ่งเราเตรียมไว้พิทักษ์สันติราษฎร์
บางคน อาจกลายเป็นผู้พิฆาตสันติสุข
เสียเองก็ได้

คนที่เราต้องการในอนาคต คือคนที่จะ
ทนทานสร้างความดีอยู่ได้ในทุกสภาพดิน
ฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อม แต่คนชนิดนี้ก็คือ *มนุษย์ในอุดมคติ* มานานแล้วมิใช่หรือ
และเราก็ยังไม่สมหวังมาโดยตลอดหรือมิใช่

ข้อดีประการหนึ่งของคนเยอรมัน เท่าที่
คุยด้วยสายตา รู้สึกว่าเป็นคนเคารพระเบียบ
ดีกว่าของเรา ตามถนนหนทาง ทั้งผู้ขับขี
ยานพาหนะ และคนเดินถนนต่างก็ถือตาม
กฎจราจรอย่างเคร่งครัด ข้าพเจ้าไม่ทราบ
ว่าเขาฝึกหัดให้คนรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น
ด้วยการอบรมสั่งสอนประการเดียว หรือ
ด้วยการลงโทษตามตัวบทกฎหมายด้วย ใน
บ้านเราเอง ถึงจะมีทางม้าลายไว้ตามถนน
คนก็ยังข้ามได้ไม่สะทกใจ ยังจะต้อง
เหลียวซ้ายแลขวา ถอยหน้าถอยหลัง อยู่ดี
เพราะผู้ขับขี่บางคนยังทำบ้าระห่ำ ขับรถ
ผ่านหน้าเราอยู่เสมอ เมื่อเป็นอย่างนี้ ใคร
เลยจะมัวเสียเวลา เดินไปหาทางม้าลาย
ด้วยว่าโอกาสแห่งการตาย ย่อมมีอยู่พอๆ
กัน เพียงแต่ญาติอาจจะเรียกร้องค่าทำศพ
ได้มากขึ้นหน่อยเท่านั้น ถ้าไปถูกชนตาย
ในทางม้าลาย

ฝ่ายผู้ตั้งกฎวางระเบียบของเขาก็จะรู้จัก
สภาพความจริง เขาวางข้อยึดหยุ่นไว้ให้
คนปฏิบัติตามความเหมาะสม ดังตัวอย่าง

การจราจรอีกเช่นกัน ข้อกำหนดความเร็ว
ของรถยนต์นั้น เปลี่ยนแปลงได้ตามความ
แออัดของการจราจร เวลาใดรถน้อย เขา
ก็ขยายความเร็วจำกัดให้สูงขึ้น ทั้งนี้โดย
ใช้ตัวเลขที่เปลี่ยนแปลงได้นั่นเอง เมื่อข้อ
กำหนดเกิดขึ้นตามความจำเป็นอย่างจริงจัง
ดังนี้ คนก็ต้องเคารพเป็นธรรมดา ลอง
รัฐบาลเยอรมัน สั่งห้ามประพาดความงาม
ทั่วทุกเมือง ในขณะที่กรุงบอนน์กำลัง
โฆษณา หากผู้หญิงสวยมาประพาดกันอยู่
ปาวๆ ใครเขาจะไปเห็นด้วย เขาก็ต้องหา
ทางหลีกเลี่ยงเอาจนได้นั่นแหละ

การฝึกคนให้เคารพระเบียบนี้ จะเป็น
ของดี ไม่มีข้อเสียหาย เพราะต่อไป
ภายหลังเมื่อไปเป็นใหญ่เป็นโต จะได้ไม่ไป
เที่ยวทิ้งระเบียบ ให้คนอื่นยึดถือฝ้ายเคียว
โดยที่ตัวเองแหกคอกอยู่เสมอ ถ้าเป็น
อย่างนั้นได้จริง คนทั้งหลายก็คงจะทำงาน
ร่วมกันได้สนิทใจ ไม่ต้องคอยแยกแยะที่มา
จากประชาธิปไตย นั้นมาจากสหประชาชาติไทย

ประสบการณ์ในอดีต ทำให้ยุโรป
อเมริกา และเกือบตลอดทั้งโลก กลัว
เยอรมันจะแผลงฤทธิ์ขึ้นมาอีก จึงหาทาง
ควบคุมเยอรมันไว้ มิให้สร้างแสนยานุภาพ
ขึ้นได้ ขณะเดียวกันก็คอยอุ้มชูไว้เพื่อเป็น
การเอาใจ รวมทั้งกันไว้เป็นพวกด้วย
เยอรมันก็สามารถสร้างตัวขึ้นได้ อย่างรวดเร็ว

เร็วยิ่ง เพื่อทดแทนความเสียหายทั้งทาง
วัตถุและจิตใจ ที่ได้รับมาจากสงครามโลก
คราวที่แล้ว จนในที่สุดสถานะทางเศรษฐกิจ
กิจของเยอรมันเอง กลับกลายเป็นหนึ่งใน
แถวหน้าของโลก ปัญหาที่เผชิญหน้าชาติ
เยอรมันคือเงินตราสกุลมาร์คแข็งมาก จน
มีคนขายให้ขึ้นราคา เงินที่ได้จากการขาย
สินค้านำออก ก็ค่อนข้างจะไหลมาเทมา จน
ต้องหาทางระบายออกอยู่เสมอๆ โครงการ
ช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ แก่ชาติอื่น ๆ นั้น
ไม่ว่าจะเกิดจากชาติไหน ๆ ย่อมมีสาเหตุ
เงินหมุนเวียนในประเทศมากเกินไป รวม
อยู่ด้วยทั้งสิ้น

การที่มหาอำนาจทางทหาร แบ่งแยก
และขัดแย้งสิทธิกันอยู่ ในดินแดนเยอรมัน
หากจะยกเว้นการเสียหน้าแล้ว เยอรมัน
ก็ไม่ได้เห็นเคียดเคืองร้อนใจตรงไหน กลับ
จะได้ประโยชน์จากความขัดแย้ง ของมหา
อำนาจเสียอีก เพราะฉะนั้น ชัฟเจ้าจึง
คิดว่าสิ่งที่เยอรมันควรจะทำ ก็คือกลัว
มหาอำนาจจะเลิกขัดแย้งกัน เร็วเกินไป
เท่านั้น

โรงงานใหญ่ ๆ ที่เยอรมัน เขาตั้ง
โรงเรียนฝึกสอนคนของเขาขึ้น ไว้ใช้งาน
เอง วิธีนี้นอกจากจะช่วยแบ่งเบาภาระด้าน
การศึกษาจากรัฐบาลแล้ว เขายังมีทางได้
คนที่มีความรู้ ความชำนาญตรงตามที่เขา

ต้องการด้วย อีกทั้งเขาสามารถฝึกคนให้
มีความรู้ความสามารถจริง ๆ โดยไม่ต้อง
หวังว่าประกาศนียบัตรนั้น ๆ ทางราชการ
จะรับรองให้หรือไม่ เขาก็สามารถทำงาน
ได้ และทำได้ก็เสียด้วย

ความสำเร็จของโรงเรียนประเภทนี้ ขึ้น
อยู่ที่การวางหลักสูตร ตรงตามความต้องการ
ของตลาดแรงงาน คือโรงงานอุตสาหกรรม
การมีเครื่องมือ เครื่องใช้พร้อมมูล
การมีครูผู้ฝึกสอนที่ผ่านงาน และชำนาญ
งานด้านนั้น ๆ มาโดยเฉพาะ กับการ
ทดลองทำงานจริง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้าน
เครื่องยนต์ด้านวิทยาศาสตร์ หรือด้านธุรกิจ

ถ้าหากเด็กไทย ที่เดินทางไปเยอรมัน
ปีละไม่น้อย ได้เข้าฝึกอบรมอย่างจริงจัง ๆ ณ
โรงเรียนประเภทนี้บ้างแล้ว ก็
เห็นจะกลับมาเป็นผู้เชี่ยวชาญแท้ ๆ ได้ใน
บ้านเราอย่างไม่ต้องสงสัย

ข้อที่ไม่ชอบใจอย่างหนึ่ง ซึ่งดูเหมือน
จะเป็นธรรมเนียมทั่วไป ของชาติตะวันตก
คือการแสดงความยินดีกันมาก และบ่อย
เกินควร ทำให้ดูเหมือนการเสแสร้ง คนที่
ไม่เคยพบปะกันมาก่อน พอแนะนำให้รู้จัก
ก็ทำท่า เหมือนต่างฝ่ายต่างได้มาพบมนุษย์
จากโลกพระอังคาร หากจะเพียงยอมรับตาม
แบบไทย ก็คงจะถูกหาว่าไม่เต็มใจต้อนรับ
หรืออะไรทำนองนั้น

ความที่เราใช้มารยาทกันพล่อย ๆ ราวกับคำอุทานนี้ พอถึงคราวเป็นการเป็นงานเข้าหน่อย เราจึงต้องเติมคำว่า “ด้วยใจจริง” ต่อท้ายคำยินดี หรือเสียใจ ซึ่งก็ชักไม่ค่อยมีความหมายเสียอีกแล้ว ในปัจจุบัน

ครั้งหนึ่งเขาจัดให้ไปคูโอเปร่า ที่กรุงเบอร์ลิน การแสดง ฉาก คนตรี โดยทั่วไปก็ดูแปลกดี และน่าสนใจพอสมควร แต่เมื่อจบเรื่องแล้ว ตัวแสดงจะพากันออกมาอวดโฉมทีละคนบ้าง ทีละสองคนบ้าง สามคนบ้างหมดโรงบ้าง ครึ่งโรง ค่อนโรงบ้าง เท่านั้นยังไม่พอ นักคนตรีและนักร้องก็ออกมาทำอย่างเดียวกัน ทั้งหมดนี้กินเวลานาน คุเหมือนราว ๑๐

นาทีเห็นจะได้ ระหว่างนั้น คนดูทั้งปวงจะต้องปรบมือติดต่อกันไปตลอดเวลา ทำให้เหมือนชื่นชมต่อการแสดงวันนั้นเสียจริงๆ ครั้นพอออกมาจากโรงละครอนแล้ว ใครจะรับประกันได้บ้างว่า จะไม่มีใครบ่น ใครติ การแสดงเสียเลย กึก ๆ ไปแล้วก็เหมือนว่าคนดูทั้งหมด จะร่วมแสดงในฉากสุดท้ายไปกับเขาค้วย คือเมื่อเห็นเขาแสดงให้ดูโดยหวังทั้งเงินและหน้า ก็เลยให้เขาเสียทั้งสองอย่าง รู้แล้วรู้รอดไป ส่วนตัวเราจะคิดอย่างไรเอาไว้ว่ากันทีหลัง แม้ในกรุงเทพฯ เรา ก็ทำกันแบบนี้อยู่

นี่แหละเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่คุ้น ไม่ชอบ และต้องฝืนใจทำยิ่งกว่าเรื่องอื่น ๆ ทั้งหมดตลอดการเดินทางคราวนี้.

BOOK, RECORDS, PRINTS, CARDS
AND ORIGINAL PAINTINGS

ARE ALWAYS APPRECIATED

DONALD MOORE GALLERIES
221 Sukhumvit Road, Bangkok. Tel. 57477

ไอเดียแบบคสโทร

๙๙๒ วัชรบุรพา พระนคร

โทร. ๒๐๗๔๒

จัดพิมพ์หนังสือของ ส. ศิวรักษ์ คือ

ฝรั่งอ่านไทย

ซึ่งรวมทั้งแบบอย่างการแปลหนังสือ และเรื่องแปลต่าง ๆ ทั้งไทยและอังกฤษ นิตยสาร สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ วิจารณ์ว่า "ไม่เพียงแค่เพียงแบบอย่างการแปลหนังสือที่ดีเท่านั้น หากยังเป็นแบบอย่าง
ในการเขียนหนังสือ และใช้ภาษาที่คล่อง" ๔๘๘ หน้า กระดาษดี มีภาพประกอบวาด พระธาตุนคร
กษัตริย์ กรมฯ เขียนคำนำให้

ราคา ๓๒ บาท

ไทยเขียนฝรั่ง

ซึ่งรวมข้อความภาษาอังกฤษต่าง ๆ ของผู้เขียน บทแปลจากไทยไปสู่ภาษาอังกฤษ และจดหมายจาก
เมืองอังกฤษ อันเป็นวิธีการแนะนำการเขียนภาษาฝรั่งอย่างไทย ๆ เรา ๆ พวก ๆ สุกใจ นิพนธ์
กรมฯ เขียนคำนำให้ ใช้กระดาษดี มีภาพประกอบมากเช่นกัน ออกจำหน่ายแล้ว

ราคา ๓๒ บาท

สรรพสาระ

มีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เรื่องเขียนและเรื่องแปล ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ฝรั่งพร้อม
ม.จ. วิเศษศักดิ์ ช่างสุร ประทานคำนำ กระดาษดี มีภาพประกอบมากเช่นกัน

ราคา ๓๕ บาท

ว. ขยายกร

คำพังเพยฝรั่ง*

Live and let live. เราอยากอยู่ ก็ให้ เขาได้อยู่
อย่าสู้รบ ทำใคร ให้ฉิบหาย
“มันไม่ตายแต่เขา เราก็ตาย”
อิสฎานทำนายไว้อย่างนั้น

Mind your own business. เขามัดหมูเอาไว้ไม่ให้เดิน
อย่าบ้านนี้แย่งเขาเอาไปหัน
เขาไม่ใช่ ไข่ตุ๋นจะคือค้อน
คนทุกวันแย่งดี มีถมไป

Blood is thicker than water. ฝรั่งกว่า เลือดหนากว่าน้ำมาก
ไทยว่ายาก เห็นขดกว่าไส้
เปรียบเทียบว่า “อย่าได้ไว้ใจใคร”
ต้องไว้ใจพี่น้องของเราเอง

Blind leads blind. ตาบอดสอดตาเห็นเล่นซ่อนหา
แล้วชวนตาบอดเล่นเห็นว่าเก่ง
ก็วนเวียนเหี้ยนพันกันตามเพลง
เตี้ยไม่เกรง อุ่มค่อม ย่อมอับจน

* ฝรั่ง มาจาก Frank คือ Free man หรือ คนอิสระ

Honesty is the best policy.

ที่ว่าตรงก็คงมีคคอยู่
ถ้าว่าผู้ซื่อ นมันซัดสน
แต่คนคคขอได้เป็นหลายคน
ถ้าแม้ปรนทรีพให้ใหญ่แน่นอน

Well begun is half done.

ในโลกนี้ไม่ว่าทำอะไร
จงตั้งใจตั้งตนให้คก่อน
อย่าจับจดหุดหู่จากจร
อย่างวงแหงทวนอนก่อนเวลา
จงวางแผนกะแปลนให้จงค
จะได้มีแนวทางไปข้างหน้า
เมื่อตั้งตนว่องไวใช้ปัญญา
นับว่าเสร็จครึ่งได้ไม่ต้องกลัว

Familiarity breeds contempt.

เล่นกับหมา หมาลาม ตามเลียปาก
เล่นกับสาก สากลาม ตามตีหัว
เล่นกับเด็ก อย่าได้ ไปพันพัว
ระวังตัว อย่าให้ตาม ลามได้เลย

Imitation is the highest form of flattery.

การเอาอย่างเป็นทาง “ ยอสูงสุด ”
พวกมนุษย์ชอบจริงไม่เงย
แต่ก็อ่อยมากจนปากเคย
เขาจะเยี้ยเหาะให้ “ คล้ายเลียต้น ”

Half a loaf is better than no bread.

เมื่อยามหิวท้องก้วเพราะอดข้าว
อย่าเพ้อกล่าวโทษที่ได้ถือศีล
ขนมปังครึ่งก้อนก็ควรกิน
คกว่าดินคอยที่ไม่มีเลย

THE THAI SILK CO., LTD.

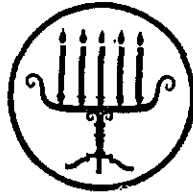
JAMES H.W. THOMPSON
Managing Director

Hand-woven Silks & Brocades
STOLES, BLOUSES, SPORT SHIRTS, NECKTIES
CUMMERBUNDS AND THE LARGEST SELECTION
OF SILKS BY THE YARD IN BANGKOK

THE COMPANY THAT MADE THAI SILK WORLD FAMOUS
NEW PREMISES 9 SURAWONGSE ROAD

สำนักพิมพ์ สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

เป็นตัวแทนจำหน่าย

Solidarity

นิตยสาร บัญญาชนของ ฟิลิปปินส์

เล่มละ ๓๐ บาท

จดหมายจากกัวลาลัมเปอร์

การเดินทางของข้าพเจ้าครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกที่ออกนอกประเทศ จุดประสงค์ก็เพื่อเข้าร่วมอบรมวิชาการหนังสือพิมพ์กับบรรดานักหนังสือพิมพ์ที่มาจากประเทศต่าง ๆ ในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ ศูนย์การหนังสือพิมพ์ นครกัวลาลัมเปอร์ สิ่งที่ได้จากการอบรมครั้งนี้ คือความน่าเบื่อ แต่สิ่งที่เป็นผลพลอยได้ คือโอกาสที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างเป็นกันเอง อีกทั้งได้มีเวลาคิดถึงบ้านเมืองของเรา ชัดเจนขึ้น เมื่อตกอยู่ท่ามกลางคนแปลกหน้าและสิ่งแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย กัวลาลัมเปอร์ไม่ได้สร้างความตื่นเต้นหรือแปลกใหม่ให้มากนัก สิ่งที่จะพบเห็นจากมหานครใหญ่ ๆ ในเอเชียไม่ว่าจะเป็น โตเกียว กรุงเทพฯ หรือ กัวลาลัมเปอร์ คือสภาพความเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ และชีวิตภายในสังคมที่มีวงจรซับซ้อนเพิ่มขึ้น ข้าพเจ้าไม่ปฏิเสธความเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้น แต่ก็ยังมองไม่เห็นว่ ชีวิตภายใต้ลักษณะของสถาบันยกรรมสมัยใหม่ ที่กระโจนเข้าไปใส่คนดู หรือวิถีชีวิตแบบใหม่ที่บีบคนให้กลายเป็นชิ้นส่วนซึ่งไร้ความหมาย หรือเสียงเครื่องจักรที่มีชีวิตอยู่ตามถนนหนทาง จะสร้างความสุขให้เกิดขึ้นแก่ชีวิตได้อย่างไร แน่นอน วัตถุจะมีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อมและความนึกคิดกำลังเปลี่ยนไป ทั้งในทางรูปแบบและเนื้อหา เรากำลังนั่งรถประจำทางมาทำงาน ไม่ใช่ นั่งเกวียน

เรากำลังจะไปโรงหนัง ไม่ใช่ไปวัด เรา กำลังเริ่มที่จะมองสภาพความเปลี่ยนแปลง โดยทั่วไปแล้วเข้าใจว่าสิ่งที่ เป็นชะตากรรม ทั้งหมด เกิดจากน้ำมือของมนุษย์ด้วยกันเอง ไม่ใช่พรหมลิขิต คอเนราคและมอห์ม เคยมองมลายูเคิมด้วยอารมณ์ที่เห็นลักษณะพื้นเมืองดั้งเดิม ของตะวันออกเหมือน ภาพเขียนตาซิติของโกแกง คิปลิงก็เคยมอง อินเดียด้วยสายตาของนักจักรวรรดินิยม ที่เห็นว่าตะวันออกและตะวันออก ไม่สามารถ จะเดินทางร่วมกันได้ แต่ในปัจจุบัน เรา กลับพบว่า วิถีชีวิตตามเมืองใหญ่ ๆ ทั้งใน เอเชียและแอฟริกา กำลังจะกลายเป็น ปารีส ลอนดอน และนิวยอร์ก แห่งใหม่ เรามีคำใหม่และความรู้สึกใหม่ ประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ พัฒนาการ สงครามเย็น เรามีเศรษฐกิจใหม่ ถนนใหม่ มหาวิทยาลัยใหม่ กุ๊กใหม่ โรงพยาบาลโรคจิต ใหม่ ทุกแห่งล้วนแต่ใหญ่กว่า ดีกว่า และไม่เคยมีมาก่อน กัวลาลัมเปอร์ก็เหมือน กรุงเทพฯ กำลังอยู่ในระหว่างเล่นละคร เรื่อง การพัฒนา เหมือน ๆ กัน ซึ่งแม้จะ ไม่มีหลวงวิจิตรวาทการ ก็เล่นกันได้ เพราะมีความรู้สึกอย่างเดียวกันว่า ถ้าพบ แม่น้ำขวางหน้าก็ต้องว่ายข้ามไป แต่ไม่รู้ว่า จะไปทางไหนและไปอย่างไร

กัวลาลัมเปอร์เล็กกว่ากรุงเทพฯ ชีวิต กลางคืนเงียบเหงา แต่ก็กำลังใจแตก แม้ อังกฤษจะทำบาปให้น้อยกว่าคัทซ์ หรือ ฝรั่งเศสในดินแดนอาณานิคม แต่ก็ทั้ง ปัญหาเรื่องเชื้อชาติและภาษา ไว้ให้ตลอด มาจนปัจจุบัน ที่นี้พูดกันสี่ภาษา เชื้อชาติ ก็มีทั้ง มลายู จีน อินเดีย และฝรั่ง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงพวกทางซาราวัคและซาบাহ์ ซึ่งมีเผ่าชนชาวคยัก เมลันัน เกคาซัน ปูนัน และเผ่าชนเล็ก ๆ อีกมากมาย พวกกันตามจริงแล้ว คนจีนในมลายูไม่ใช่คนกลุ่มน้อย ลักษณะเด่นทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม แข็งพอที่จะทำให้ฝ่ายมลายูหัวนวดิก ถ้าหากรวมสิงคโปร์เข้าไว้ด้วย มาเลย์เซียจะมีจีนเป็นชนกลุ่มใหญ่ทันที มลายูเกือบทั้งหมดเป็นมุสลิม ชาวจีนซึ่งส่วนมากเป็น ฮกเกี้ยน นับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน และยังมี ความเชื่อในขนบธรรมเนียมที่สืบเนื่องมาจากลัทธิเต๋าและลัทธิขงจื้ออยู่บ้าง ส่วนแขก โดยมากเป็นพวกหมิ่นพที่มาจาก ลังกาและอินเดียทางตอนใต้ มีทั้งพวกที่ นับถือพุทธ ฮินดู และมุสลิม ปะปนกันไป

ในทางการเมือง แม้สิงคโปร์จะสมัคร แยกตัวออกไป แต่ปัญหาเรื่องเชื้อชาติ ของมาเลย์เซียยังไม่หมดได้ทีเดียว ถึงกลุ่ม จีนจะสามารถร่วมงานกับกลุ่มมลายูได้ โดย อากัยพรรค MCA (The Malayan Chinese

Association) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพรรค UMNO (United Malay National Organization) ของกลุ่มมลายู มาตั้งแต่สมัยเรียกร้องอิสรภาพ แต่ปัญหาเรื่องภาษา และผลประโยชน์ทางเชื้อชาติ ก็ยังถูกนำมาเป็น เครื่องมือหาเสียงทางการเมืองของพรรค ทุกพรรค พรรค PPP (The People Progressive Party) ซึ่งเป็นพรรคจีน หัวรุนแรง ต้องการจะให้ภาษาราชการมี ๒ ภาษา คือ ทั้งจีน มลายู ทมิฬ และ อังกฤษ แต่พรรค PMIP (The Pan Malayan Islamic Party) และพรรค Parti Rakyat ซึ่งเป็นพรรคมลายูหัวรุนแรง ต้องการที่จะให้ใช้ภาษามลายู เป็นภาษา แห่งชาติ กฎหมายเกี่ยวกับภาษาที่ออกมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ แม้จะถือเอาภาษามลายู เป็นภาษาแห่งชาติ แต่ก็ประนีประนอม ยอมให้ฝ่ายจีนและอินเดียน มีสิทธิที่จะสอน ภาษาเดิมของตนในสถานศึกษา ซึ่งแตก แยกออกไปต่างหาก ในโรงเรียนประถม ตลอดจนระยะเวลาหกปี ภาษาทั้งสี่ภาษามีบทบาทเท่าเทียมกัน ใครเชื้อชาติไหนก็ เลือกเรียนภาษาของเชื้อชาตินั้น ลักษณะ ที่เป็นเอกภาพจึงไม่มี แต่ก็น่าแปลกที่เขา ออกทนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ทั้งนี้ อาจ เนื่องจากปมค้อย ที่ต้องต่อสู้ร่วมกันมา ตลอดจนระยะเวลาที่ตกเป็นอาณานิคม เลย

เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน แต่ต่อไป ภายหน้าความคุกรุ่นอาจจะเกิดขึ้น เพราะ ปัญหาเชื้อชาติ และภาษา มักถูกดึงเข้าหา การเมืองตลอดเวลา สำหรับทางออกของ ชีวิตสมัยใหม่ พวกจีนทั้งหมดมักเลือก เรียนภาษาอังกฤษ ควบคู่ไปกับภาษาจีน แม้พวกมลายูที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงก็มัก คิดใช้ภาษาอังกฤษกันจนเกร่อ คณะ เศรษฐศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยมลายาก็ ใช้ภาษาอังกฤษสอนกันทั้งคณะ ทั้งนี้ทำ ความรำคาญให้พวกมลายูซึ่งอยู่ข้างจะเป็น ชาตินิยม ต้องคำทอเอาว่า ภาษามลายู เป็นภาษาทางวรรณคดี มีความค้อยในตัวเอง และมีคนใช้มากเป็นอันดับ ๗ ของ โลก เพราะคนมากกว่าร้อยละ ๘๐ จากอินโดนีเซีย และมาเลเซียสามารถเข้าใจภาษา นี้ได้ ส่วนภาษาอังกฤษแสดงให้เห็นอิทธิ พลของพวกจักรวรรดินิยม ที่ยังเหลือตก ก้างอยู่ อูสมาน อาหวัง กวีมลายูซึ่งมีชื่อเสียงคนหนึ่งในปัจจุบัน กล่าวชี้แจงเมื่อ ข้าพเจ้ามีโอกาสรู้จักเขาที่ควีน บาซาซา แคน ปุสตากา ว่า

เราภูมิใจในภาษามลายู ผมเองไม่ต่อต้าน ภาษาใดทั้งสิ้น แต่ภาษามลายูจะต้องเป็นภาษา แห่งชาติ คนรู้ภาษาอังกฤษจำเป็นต้องมี แต่ ก่อนอื่น เราต้องการลักษณะที่เป็นตัวเองของ ชาติ เขากล่าวต่อไป จริงนะ มันเป็นความ

ปวดร้าวประการหนึ่งของชีวิตในปัจจุบันที่คน
ที่เรียนภาษามลายูมักจะหางานทำได้ยาก ผิด
กับพวกที่รู้ภาษาอังกฤษ การเขียนหนังสือเป็น
ภาษามลายูก็ไม่ค่อยมีคนสนใจ ผิดกับพวกที่
เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ผมไม่ได้ต่อต้านคนที่รู้
ภาษาอังกฤษ ใครทำได้ย่อมเป็นของดี แต่ผม
ต้องการให้ภาษาอังกฤษมีบทบาทเป็นรองลงมา
เท่านั้น เพราะนี่เป็นประเทศมลายู...

เดวัน บาฮาซา แคน ปุสตากา (Dewan
Bahasa dan Pustaka) ที่ข้าพเจ้าได้พบ
อุสมาน อาหวัง และนักเขียนหนุ่มของ
มลายูอีกหลายคน เป็นองค์การทางภาษา
และวรรณคดีแห่งชาติ ถือเป็นศูนย์รวม
ของกลไกที่จะเผยแพร่ภาษามลายูให้มีประ
สิทธิภาพ โดยการส่งเสริมให้มีการเขียน
และพิมพ์หนังสือทุกประเภท ที่เขียนด้วย
ภาษามลายู ทั้งที่เป็นหนังสือเล่มและนิตย
สารทั้งในทางวิชาการ และสารบันเทิง
องค์การนี้หน้าที่ก็คล้ายคลึงกับ “สมาคม
ภาษาและหนังสือ” ของเรา แต่ดูเหมือน
จะมีเป้าหมายหนักแน่นกว่า เพราะ ‘เล่น
ตะ’ ทั้งทางภาษาและหนังสือพร้อมกันไป
นักเขียนที่มีชื่อหลายคนทำงานอยู่ที่นี้ เช่น
เกวิส มาส อับดุล ฮุสเซน กัสซิม อาเหม็ด
และอุสมาน อาหวัง ซึ่งทำหน้าที่บรรณา
ธิการนิตยสาร เดวัน มัลฮารากัต นิตยสาร

ฉบับนี้ออกเป็นรายเดือน เนื้อหาสาระ
ทำนองเดียวกับ ชาวกรุง นอกจากนั้น ยังมี
นิตยสารที่ออกประจำอีกสองฉบับ คือ
เดวัน บาฮาซา เป็นวารสารกึ่งวิชาการ
เนื้อหาสาระจริงจังกว่าฉบับแรก ภายใน
เล่มลงบทความทางภาษา และวรรณคดี
การเมือง เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ และบท
วิจารณ์หนังสือซึ่งเห็นจะเทียบได้กับ สังคม
ศาสตร์ปริทัศน์ ส่วนนิตยสารอีกฉบับหนึ่ง
คือ เดวัน ฟิลาจัวร์ เป็นนิตยสารสำหรับเด็ก
ซึ่งก็เข้าทำนอง ชัยพฤกษ์ นั่นเอง

พูดถึงความเป็นตัวเองของภาษามลายู
นั้น ภาษาเรายังโชคดีที่มีแบบของตัวเอง
เพราะภาษาของเขา ใช้ตัวอักษรโรมัน
ศัพท์บางคำที่มาจากภาษาฝรั่ง เราสามารถ
เทียบเป็นคำไทยได้มากกว่า เช่นคำว่า
เศรษฐกิจ โทรเลข ประชาธิปไตย แต่
ของเขายังใช้ทับศัพท์ เมื่อพิจารณา โลก
ทัศน์ ที่จะสร้างสรรค์งานทางวรรณคดี เรา
น่าจะไปไกลกว่า ทั้งในทางรูปแบบและ
เนื้อหา ในทางปริมาณของงานเรามีมาก
กว่าแต่คุณภาพยังไม่อาจบอกได้ว่า จริงจัง
แค่ไหน เพียงชั่วเวลา ๑๐ ปี หลังจากได้
รับเอกราช ปมค้อยที่หนุนให้เกิดชาตินิยม
ทำให้มาเลย์เซียปัจจุบันมีงานทางวรรณคดี
ของตนเองก็คึกคัก พอจะเทียบได้กับสมัย
สุภาพบุรุษ-ประชามิตร ของเรา ที่พยายาม

จุดไฟ ให้แก่วงการวรรณคดีไทยสมัยใหม่ แม้เนื้อหาในระยะนั้นจะก้าวหน้าไปได้ไม่ไกล แต่กลุ่ม *สุภาพบุรุษ - ประชามิตร* ก็ให้ความหวังพอควร ถ้านักเขียนในวันต่อมาของเราสามารถค่อยๆ คิดและทำให้ดีขึ้น ทั้งในทางรูปแบบและเนื้อหา แต่นักเขียนเหมือนเราจะถอยหลังเข้าคลอง เพราะไม่มีผลงานใดรุ่งโรจน์ขึ้นมาจากโคลนตมถึงขนาดเรื่องนี้พูดกันยาก ข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจว่าทำไมงานเขียนสมัยใหม่ของเรา ซึ่งเคยกระหึ่มกระเจิงและก้าวหน้ามามากแล้ว จึงต้องมาอย่าทำอยู่กับที่ ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่านักเขียนสมัยใหม่ทั้งหมดของเรา จะไร้ความสามารถจนไม่อาจสร้างสรรค์ผลงานใหญ่ๆ ออกมาได้สำเร็จ นักเขียนอาจจะมีจำนวนปรากฏให้เห็นเป็นพันเป็นหมื่น แต่งานเขียนที่ดีอาจมีเพียงสิบ รัสเซียปัจจุบันมีนักเขียนอยู่ไม่น้อยกว่า ๖,๐๐๐ คน แต่ก็หายากที่จะเห็นชิ้นเทียบตอลสตอย หรือ คอสโตเยฟสกี เมื่อพิจารณาทำที่ของนักเขียนมลายู เท่าที่คุยกับเพื่อนศิลปินคนหนึ่ง งานเขียนสมัยใหม่ของเขา ก็ดูเหมือนจงใจผลิตออกมาจากเครื่องจักร ซึ่งเรียกชื่อว่า 'เงิน' เช่นกัน แม้วรรณคดีมลายูจะมีรากฐานความกึกและรับอิทธิพลมาจากวรรณคดีอินโดนีเซียแต่เริ่มต้น ความ

ริเริ่มจากพลังสร้างสรรค์ที่ปวง ก็ยังคงตกอยู่แก่วรรณคดีอินโดนีเซีย ซึ่งไม่ค่อยมีนักเขียนหรือกวี ที่จงใจผลิตงานให้มากเข้าไว้ เพราะต้องคอยผจญอุปสรรคที่ว่า เมื่อไรน้ำจะท่วม หรือภูเขาไฟระเบิดหรือเมื่อไรจะถูกจับเข้าคุก ยิ่งสมัยข้าพเจ้าปกครอง สิบเนื่องมาถึงสมัยสุรกาโน มีนักเขียนอินโดนีเซียหลายคนถูกจับ บางคนก็หายไปเสียเฉยๆ มอกตาร์ ลูบิส บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *อินโดนีเซียรายา* ถูกจำขังอยู่ ๕ ปี โดยไม่ได้ขึ้นศาล *Twilight in Djakarta* ของเขาเขียนเสร็จในคุกเหมือน *Our Lady of the Flowers* ของ ฌ็อง เจเนต และได้ลักลอบนำออกไปแปลเป็นภาษาอังกฤษอีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่สร้างสรรค์งานเขียนขึ้นมาด้วยแรงกระตุ้นของความรู้สึกอันแท้จริง ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใด ล้อมวลชนเจริญมากน้อยแค่ไหน หรือมีผู้เรียกร้องความบันเทิงในทางต่ำมากขึ้นเพียงใด การกล่าวหาว่าวรรณคดีถูกทำให้กลายเป็น *การค้ำ* ไปหมด อาจไม่ยุติธรรมนัก ข้าพเจ้าเชื่อว่ายังมีนักเขียนจำนวนหนึ่ง ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมประเภทใดหรือยุคสมัยไหน ได้พยายามอย่างยิ่งยวดตลอดมาบนเส้นทางของการแสวงหาเพื่อสร้างสรรค์วรรณคดีที่แท้จริงให้เกิดขึ้น

ว่าถึงสื่อมวลชนในมาเลย์เซีย แทนที่จะเป็นเครื่องมือ เพื่อสร้างระบบคุณค่าให้เกิดขึ้นรวมกัน ก็ต้องแตกแยกออกไปตามความจำเป็นทางเชื้อชาติ วิทย์มาเลย์เซีย จัดรายการและออกข่าวประจำวัน โดยใช้ภาษาสี่ภาษา คือมลายู จีน อังกฤษ และ ทมิฬ ส่วนโทรทัศน์ก็เป็นไปแบบเดียวกัน หนังสือพิมพ์ส่วนกลางก็มีสี่ภาษา กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษสามฉบับมี *สเตรทไทมส์* *อีฟนิง ซัน* และ *มาเลย์ เมล์* (ไม่นับรวม *สเตรท เอกโค* หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของบีนัง และ *ซาบาห์ไทมส์* ของซาบาห์ ซึ่งเป็นฉบับภาษาอังกฤษเช่นกัน) สองฉบับแรกเป็นหนังสือพิมพ์เช้า ฉบับหลังเป็นหนังสือพิมพ์บ่าย *สเตรทไทมส์* ได้ชื่อว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่เก่าที่สุด เก่าพอๆ กับ *บางกอกกรีกอร์เดออร์* ของหมอบรัดเลย์ เมื่อครั้ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เสด็จฯ หน้่ากอ เพื่อทอดพระเนตรสุริยุปราคา พร้อมกับ เซอร์ แฮรี่ ออก เจ้าเมืองสิงคโปร์ ซึ่งเดินทางมาพบกันกลางทาง *สเตรทไทมส์* ก็ยังเอาไปทำข่าวและกล่าวสรรเสริญว่า กษัตริย์ไทยพระองค์นี้ทรงพระปรีชาสามารถ ทรงทราบภาษาอังกฤษ และทรงเห็นการณ์ไกล *สเตรทไทมส์* ได้ชื่อว่า เป็นหนังสือพิมพ์แห่งชาติเพราะมีจำนวนจำหน่าย ในประเทศมากกว่าหนังสือ

พิมพ์ทุกฉบับ ตามตัวเลขที่ปรากฏคือ ๑๗๕,๐๐๐ ฉบับ แนวของ *สเตรทไทมส์* เห็นอยู่ว่ายกมือให้รัฐบาล แม้จะไม่เปิดเผย แต่การเสนอข่าวและบทนำฟ้องตัวเองให้เห็นอยู่ทุกวัน หุ่นส่วนใหญ่ก็เห็นจะมีอังกฤษถืออยู่เกินครึ่ง สำหรับหนังสือพิมพ์ภาษามลายูมีสองฉบับ คือ *เบริตา ฮาเรียน* และ *อูตุสานมาเลย์เซีย* ฉบับหลังอ้างว่าตนเป็นหนังสือพิมพ์ที่เป็นปากเสียงให้ชาวมลายูอย่างแท้จริง มีนักข่าว ช่างภาพ และนักเขียนอิสระของตนเองและถือเป็นของประชาชน เพราะเปิดให้คนทั่วไปถือหุ้่นได้ จำนวนจำหน่ายก็อ้างว่าสูงกว่า *สเตรทไทมส์* คือ ๑๘๘,๐๐๐ ฉบับ ส่วนหนังสือพิมพ์ *เบริตา ฮาเรียน* และ *มาเลย์ เมล์* ถือเป็นส่วนหนึ่งของ *สเตรทไทมส์* มีสำนักงานและใช้ที่พิมพ์ร่วมกัน *เบริตา ฮาเรียน* นั้นได้ข่าวและภาพจาก *สเตรทไทมส์* ทั้งสิ้น เพียงแต่ว่า แปรจากภาษาอังกฤษออกเป็นภาษามลายูวันต่อวัน กลไกของ *เบริตา ฮาเรียน* จึงน่าจะถือแนวเอนเอียงเข้ากับฝ่ายรัฐบาล อีกเช่นกัน ส่วนหนังสือพิมพ์จีนมี ๒ ฉบับ คือ *มาน ยางเจียงเป้า* และ *เจียนฉิวจิงโบ้* ทั้งสองฉบับทำงานประสานกับ หนังสือพิมพ์จีนที่ออกในฮ่องกง และสิงคโปร์พร้อมกัน

โดยเฉพาะ *เขียนฉวิจโบ้* มีเครื่องมือถ่าย
ทอสีขาวแลกเปลี่ยน กับหนังสือพิมพ์ใน
สิงคโปร์ ทำให้การติดต่อส่งข่าวเป็นไป
อย่างรวดเร็ว สำหรับหนังสือพิมพ์ภาษา
ทมิฬ มีสามฉบับ คือ *ทมิฬเนสวน ทมิฬมูราสุ*
และ *ทมิฬมาลาร์* ทั้งสามฉบับนี้ *ทมิฬเนสวน*
มีจำนวนจำหน่ายสูงสุด คือ วันละ ๑๕,๐๐๐
ฉบับ พุดถึงเนื้อหา ในแง่ข่าวและภาพ
หนังสือพิมพ์โดยส่วนรวมของเขา กูจะ
หนักแน่น และมีสาระมากกว่าของเรา
ซันเดย์ ไทม์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ภาษา
อังกฤษฉบับวันอาทิตย์ แม้จะมีเนื้อหา
หนักไปในทางขั้วเกินจริงอยู่บ้าง แต่ก็ไม่
รบกวนไปด้วยภาพไร้สาระ และข่าวส่วนตัว
เหมือนอย่างของเรา บางครั้งมีบทความ
เรื่องสั้นและกวีนิพนธ์ลงให้อ่านกัน พร้อม
กับเกม *อาเซียแมกกาซีน* แบบเดียวกับ
บางกอกโพสต์

ประเทศเพื่อนบ้าน ที่ตกเป็นเมืองขึ้น
นั้น เราถูกเขาไม่ได้ เราเองก็เชื่อว่า
คิบคิวิเศษวิโสไปกว่าเขา กัวลาลัมเปอร์
อาจจะเจียบกว่ากรุงเทพฯ แต่ก็มีระเบียบ
ผังเมืองรอบคอบกว่า แม้จะไม่มีแม่น้ำ
ลำคลองเนา ๆ อย่างเรา ก็มีต้นไม้และ
สวนสาธารณะอยู่ใจกลางเมือง มีสระกว้าง
ใหญ่ให้คนไปตกปลา ไปพักผ่อน แม้กัวลา

ลัมเปอร์จะเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่ก็มอง
กันในแง่วัตถุเหมือนกรุงเทพฯ ถนนบาตุ
ย่านที่เคยเป็นแหล่งโสเภณี กลายเป็นถนน
เกสรแบบกรุงเทพฯ แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น
ถนน ถนน คับคูล ราห์มาน กำปงเซียม
สลัมที่เคยเป็นหมู่บ้านคนไทย กลายเป็น
อาคารสงเคราะห์ให้คนเช่า บั๊กตาลิง
จายา เมืองใหม่ที่วางผังเมืองได้อย่างมี
ระเบียบสวยงาม ก็ดูน่าเบื่อ เพราะมอง
ไปทางไหน เห็นบ้าน เห็นคน แล้วเกิด
ความรู้สึกชินชาต่อสิ่งต่างๆ เหมือนกันไป
หมด เงินปอนด์อังกฤษยังมีค่าอยู่ แต่เงิน
ดอลลาร์อเมริกัน กำลังมีเสียงไพเราะมาก
ขึ้น (ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม) สภาพจิตใจ
ของคนหลายก็เหมือนคนไทย ชอบเป็น
ขุนนาง ส่วนมากจำกัดตัวเองอยู่ในวง
ราชการ ส่วนจีนและแขกกลุ่มอำนาจทาง
เศรษฐกิจไว้ แต่ก็พยายามเข้าไปมีอำนาจ
ทางการเมือง บัญญาชนรุ่นใหม่ของประเทศ
นี้ บางคนรู้สึกปวดร้าวต่อสภาพความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และรู้สึกตนเหมือน
เป็น Outsider ต่อสังคมและสรรพสิ่งทั้ง
ปวง แต่ส่วนมากก็เห็นชื่นชมต่อวิถีชีวิต
แบบอังกฤษและอเมริกัน เหมือนพวกหัว
นอกทั้งหลาย ที่รับความฉาบฉวยมาจาก
ตะวันตก หน้าที่หลักซึ่งมุ่งแสวงหาสัจจะ

หรือสร้างสรรค์สิ่งจะขึ้นมา ตามความรู้
ความสามารถของตน จึงจมปลักอยู่เพียง
แค่ความสะดวกสบาย อย่างไรก็ตาม น่า
แปลก ที่จิตใจและความคิดอ่านของเขารุด
หน้าไปอย่างรวดเร็ว จะว่าปมค้อยทำให้
เกิดปัญหา และปัญหาทำให้คนตื่นตัว ก็ถูก
จะว่าทั้งจีนและมลายู ช่วยกันสอคล้อง
ปัญหาคอร์รัปชันในระหว่างพวกของตนให้
อยู่ในคุลยภาพ ก็ถูก แต่ที่เป็นจริงนั้น
เขาพิสูจนการได้อำนาจทางการเมือง ต่อ
หน้าประชาชน การสรรหาผู้นำทางการเมือง
ในระดับที่ไว้ใจได้นั้น ประชาธิปไตย
อาจจะไม่ใช่ระบบที่ดีที่สุด แต่เมื่อให้
ประชาธิปไตยทำงานตามกลไกในตัวของมัน
มันเองด้วยความจริงใจต่อกันแล้ว ก็เห็น
จะไม่มีระบบหรือวิธีใดดีไปกว่านี้ เปลได้
เคยเห็นว่า การปกครองจะดี ต้องมีคนดี
ปกครอง อริสโตเติลแย้งว่า กฎหมายที่ดี

ต้องมาก่อนอื่นใด แต่กฎหมายจะดีแค่ไหน
หรือคนจะดีอย่างไร เป็นเรื่องยากที่จะบอก
เหมือนกับขบวนการ ไม่สามารถแยกออก
จากตัวบุคคลได้สำเร็จ ขบวนการถึงจะดี
ถ้าตัวบุคคลเลว ก็ไปไม่รอด ตัวบุคคลดี
ถ้าขบวนการที่แวดล้อมอยู่รอบตัวมีความ
ชั่วปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวันแม้จะรู้แจ้งแก้ไข
ก็มักไปไม่รอดอีกเช่นกัน เราปล่อยให้เหตุ
การณ์มันผ่านไป อยู่ ๆ ก็เห็นคนโผล่ขึ้นมา
พูดอะไรต่ออะไรแล้วก็หายไป ถ้าหากเรา
อยู่ในศาล แล้วรู้สึกตรงไปตรงมากับโลกได้
โลกก็จะดีมากแต่ที่เราไม่รู้ว่าจะทำหน้าที่ให้
ดีที่สุดได้อย่างไร ข้าพเจ้าแน่ใจอยู่อย่าง
หนึ่งว่า ตัวเองมีภยากติ นี้ถ้ารู้ หรือมีใคร
มาบอกว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ สัจจะ ถูก
ชักขวาง บานนี้คงได้รู้จักตัวเองก้าวหน้า
ไปมากกว่าเดิมแล้วกระมัง

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

คนเขียนหนังสือ ของ เสถียร จันทิมาธร

เล่มละ ๑๕ บาท

หาซื้อได้ทั่วไป รวมทั้งที่ศึกษิตสยาม และสำนักพิมพ์สมาคมสังคมนักข่าว

New MIT Paperbacks

The Psychology and Pedagogy of Reading
by Edmund Burke Huey

A collection and analysis of data on reading, with conclusions intended for the guidance of present and future practice in reading. A book which, historically, is one of the first and most authoritative discussions of the cognitive process of information assimilation that occurs in reading. Originally published in 1908.

MIT-86 \$3.95 20/-

Modern Arms and Free Men
by Vannevar Bush

The former head of the Office of Scientific Research and Development and of the Carnegie Institution in Washington, D.C. discusses in this well-known book issues of pressing and vital importance: the role of a democratic people in making decisions on war and peace, the allocation of natural and scientific resources, and the proper relationship of science and state.

MIT-87 \$2.95 15/-

Nation and Family
by Alva Myrdal

An extensive factual treatment of the population policy the Swedish government adopted during the interwar period. Although the

objective of that policy was to encourage a higher birth rate, its techniques of social reform and theories of population control are especially valuable today.

MIT-88 \$3.45 18/-

Order and Life
by Joseph Needham

First published in 1936, this book presents a fundamental view of biological order as it appeared before the introduction of electron microscopy. Its central assumption, that large scale biological form is directly and specifically traceable to molecular form, has been triumphantly vindicated by modern genetics.

MIT-89 \$2.45 13/-

On Modernism
by Louis Kampf

This book presents, essentially, a perceptive and engaging intellect coming to grips with certain currents of thought inherent in modern art, psychology, and philosophy. By deriving the modernism of these fields from dilemmas of rationalist and empiricist philosophy, Louis Kampf defines these currents and characterizes the cognitive and emotional understructure of the modern intellectual response to artistic and social problems.

MIT 40 \$2.95 15/-

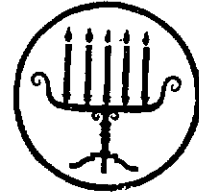
---

send for complete catalogue
the M.I.T. press
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS 02142

or SUKSIT SIAM 1715 RAMA IV ROAD BANGKOK

สำนักพิมพ์ สมาคมตั้งคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
ปากจุฬาฯ ซอย ๒ ถนนพญาไท พระนคร
โทร. ๕๗๖๒๒

คำให้การราชสำนักคือโคจรละเอียด โปรดติดต่อขอได้จากบรรณาธิการ

หนังสือออกใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(พิมพ์ครั้งที่ ๒)

ดิเรก ชัยนาม

ชุดละ ๑๐๐ บาท/เล่มเดี่ยว ๖๐ บาท

หนังสือสนุก (พิมพ์ครั้งที่ ๒)

ส. ศิวรักษ์ ๓๐ บาท

ปริศนาธรรมไทย

พุทธทาสภิกขุ ๔๕ บาท

ประวัติศาสตร์จีน

ส. ศิวรักษ์ แปล ๓๕ บาท

อิสลามสมัยแรก

นิธิ เอียวศรีวงศ์ ๓๕ บาท

ประวัติศาสตร์อาเซียน

ม.ร.ว. จีรวัดน์ จักรพันธ์ แปล ๒๕ บาท

ESSAYS on THAI FOLKLORE by Phya Anuman Rajadhon ๑๒๐

ประเภทหนังสือแปล

โศกนาฏคดี ส. ศิวรักษ์ แปล	๓๐ บาท
ลอสเตเรเลีย วิทยา ชูพันธ์ และ รัตนา บุญยรัตเวช แปล	๒๐ บาท
ประธานาธิบดี ในประวัติศาสตร์อเมริกา ช. เบี้ยค	๒๐ บาท
พุทธศาสนาในประวัติศาสตร์จีน จำนงค์ ทองประเสริฐ แปล	๒๕ บาท
รัฐสภา ประธานาธิบดี และศาลสูง กมล สมวิเชียร แปล (ปกิเล่มละ ๑๐ บาท)	๒๕ บาท
หมอลออทคลี อาภรณ์ ขาคิบุรุษ แปล	๑๕ บาท
ภควัทคีตา แสง มนวิฑูร และ จำนงค์ ทองประเสริฐ แปล	๒๕ บาท
การศึกษาในสหรัฐอเมริกา เดลา ไชยรัตน์ แปล	๑๕ บาท
โมนอคูโต วรรณิ จันทราทิพย์ แปล	๒๐ บาท
คู่มือการเสนอข่าววิทยุและโทรทัศน์ เกษม ศิริสัมพันธ์ แปล	๑๕ บาท
คนนอก อำพรณ ไชยรัตน์ แปล	๑๕ บาท
การศึกษาเด็กตะวันตก เทพกมล เทวกุล และวิทยา เวชชาชีวะ แปล	๒๕ บาท
เอนิค สลคณักสัน บันลือ ถิ่นพังงา แปล	๑๕ บาท
คู่มือธรรมเนียมตะวันตก (๔ เล่ม) เขียน ชีระวิทย์ อำนวยการ แปล	๑๐๐ บาท
ประวัติศาสตร์เยอรมัน นิธิ เอียวศรีวงศ์ แปล	๑๐ บาท

ประเภทวิทยานิพนธ์

บันทึกเรื่องความรู้ทาง ๆ ๕ เล่ม สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์	๒๕๐ บาท
ความทรงจำ สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชูปถัมภ์	๓๐ บาท
สิ่งหญิงใหญ่ สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชูปถัมภ์	๒๕ บาท
หม่อมพินัย กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร	๓๐ บาท
ชุดประเพณีไทย พระยาอนุนามราชธน	๑๐๐ บาท
การเด็กดีธิดาพจนานุกรม ทรงศรี อาจอรุณ	๓๐ บาท
หลักสัทธรรม์ ประเภทต่าง ๆ สวัสดิ์ เอกกัทร	๒๕ บาท
หนังสือสนก ส. ศิวรักษ์ รวบรวม	๓๐ บาท

ประเภทภาษาอังกฤษ

Buddhism Explained by Bhikkhu Khantipalo	๕๐ บาท
Wisdom Gone Beyond Preface by H.H. Prince Dhani	๖๐ บาท
From Ancient Thai to Modern Dialects by J.M. Brown	๑๐๐ บาท
Patimokkha Translated by Nanamoli Thera	๑๐๐ บาท
Notes on the Customs of Cambodia by Chou Ta-Kuan	๕๕ บาท
Teaching Dhamma By Pictures by Bhikkhu Buddhadasa	๑๐๐ บาท
Opening of the Wisdom Eye by The Dalai Lama	๖๐ บาท

คนกับงาน

พระยาศรภักย์พิพัฒน์ และ ฟ. ฮี แลร์

ท่านเจ้าคุณศรภักย์พิพัฒน์ เกิดในตระกูลนาย
อากรและพ่อค้าที่มีชื่อเสียง ถึงกับเรียกกัน
เป็นเจ็สัว ในสมัยประมาณ ๑๐๐ ปีล่วงมา
แล้ว บิดาของท่านมีนามว่า โชเทียนโป
ปู่ของท่านมีนามว่า สอน เรียกกันในหมู่
พ่อค้าว่า เจ็สัวสอน มีนิวาสสถานอยู่ตำบล
ตลาดน้อย ริมศาลเจ้าโจ้ชัวกง ท่านผู้นี้มี
ชื่อเสียงมาก เมื่อข้าพเจ้าเยาว์วัย ยัง
เคยได้ยินผู้ใหญ่ที่บ้านพูดถึงเจ็สัวสอน อยู่
เนื่องๆ ท่านเจ็สัวสอนเป็นนายอากรและ
เป็นพ่อค้ามีเรือสำเภารับทำการค้าขายเดินระ
หว่างประเทศจีนกับประเทศไทยด้วย ถึง
นั้นท่านจึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์
เป็นหลวงอภัยวานิช สังกักรมทำชายใน
รัชกาลที่ ๕ และเป็นต้นสกุล ศรภักย์วานิช
อันเป็นนามสกุลที่ พระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทาน คำว่า

ศรภักย์ นี้ ข้าพเจ้าคาดคะเนว่าคงจะเป็น
นามสนธิมาจากศร กับ อภัย คือเจ็สัวสอน
หลวงอภัยวานิช อนึ่งท่านเจ้าคุณศรภักย์
ก็ใช้นามปากกาว่า “ศรทอง” ในบท
ประพันธ์บางเรื่อง

ข้าพเจ้าคุ้นเคยรู้จักท่านเจ้าคุณศรภักย์
มาเป็นเวลากว่า ๕๐ ปี เมื่อได้พบสังสรรค์
สนทนากันตอนแรก ๆ ๔-๕ ครั้งก็เป็น
ที่ขอบอรรถาธิบาย เพราะเราเป็นนักเรียน
อัสสัมชัญด้วยกัน แต่ท่านอาวุโสกว่า ต่อ
มาในราวปี พ.ศ. ๒๔๗๒ บรรดาอัสสัม
ชนิกประมาณ ๑๐ คนได้มาขอรับรองให้ท่าน
เจ้าคุณและข้าพเจ้า ช่วยรับภาระจัดตั้ง
อัสสัมชัญสมาคมขึ้น ให้เป็นสถานที่รวมนัก
เรียนเก่าของสำนักศึกษานันมีชื่อนี้ ให้เป็น
ปึกแผ่น เราสองคนพร้อมด้วยอัสสัมชนิก
อาวุโสอีกหลายท่าน ได้ช่วยกันเรียกรายเงิน
แล้วจัดซื้อเครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนโต๊ะ
บิลเลียดและอุปกรณ์เกมกีฬาอื่น ๆ ทั้งเป็น

สมาคมชนถนนตีลมและไค้เซียวท่านเจ้าคุณ
โชฎิกราชเศรษฐี (ผ่อง โชติกะพุกณะ) เป็น
นายก ท่านเจ้าคุณศรภักย์เป็นอุปนายก
ข้าพเจ้าเป็นเลขานุการ ท่านเจ้าคุณศรภักย์
กับข้าพเจ้าจึงสนิทสนมกันยิ่งขึ้นตั้งแต่นั้น
มา หนึ่งวันในระหว่างปีนั้น ข้าพเจ้ากับ
เพื่อนๆ สองสามคนได้เริ่มทึ่งหนังสือพิมพ์
รายวัน *ไทยใหม่* ขึ้น ข้าพเจ้าทราบที่ท่าน
เจ้าคุณเป็นนักประพันธ์ฝีมือเอก เคยเขียน
บทความลงในหนังสือพิมพ์ *กรุงเทพ เดลิ
เมล* บ่อย ๆ ข้าพเจ้าจึงขอร้องให้ท่านช่วย
เขียนให้หนังสือพิมพ์ *ไทยใหม่* บ้าง ท่านก็
เขียนให้ตามความประสงค์บทความสำคัญ
ชิ้นหนึ่งที่ลงใน *ไทยใหม่* มีชื่อว่า “ชีวิตของ
ประเทศ” มีข้อความชมเชยการปกครอง
ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปที่มีรัฐธรรมนูญ
และเป็นประชาธิปไตย กับมีความเห็น
ตำหนิข้าราชการ ที่ทำตัวเป็นนายราษฎร
ว ล ว บทความนี้ ท่านเจ้าคุณเขียน

ภายใต้นามปากกาว่า “ศรทอง” เป็น
ความเห็นที่ค่อนข้างจะเผ็ดร้อน สำหรับ
สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนถึงกับ
เจ้าหน้าที่กรมอัยการได้คัดบทความเสนอ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และแนะนำ
ให้ฟ้องหนังสือพิมพ์ *ไทยใหม่* เศษบุญ
ของหนังสือพิมพ์ *ไทยใหม่* ที่สมเด็จพระเจ้าฟ้า
กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งทรง
ตำแหน่งเสนาบดีในขณะนั้น ทรงเห็นว่า
ข้อความทั้งหมด เป็นความเห็นติชมธรรม
คา มิได้ตั้งใจจะปลุกปั่นให้ราษฎรกระต้าง
กระเดื่อง ตามความเข้าใจของกรมอัยการ
เรื่องเลยสงบไป

ความใกล้ชิด ระหว่างข้าพเจ้ากับท่าน
เจ้าคุณศรภักย์ในงานของสมาคม และกิจ
การหนังสือพิมพ์ ทำให้ข้าพเจ้าสนิทสนม
และเคารพท่านเจ้าคุณเป็นอันมาก เพราะ
ท่านได้แสดงให้เห็นประกายชัด ว่าท่าน
เป็นสุภาพบุรุษที่แท้จริง กล่าวโดยย่อท่าน
มีอุปนิสัยเพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรมอันดี
งามเช่น ๑) มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอา
เปรียบผู้ใด ๒) รักษาวาจาสัตย์ ๓) กล้า
หาญ กล้าพูดกล้าเขียน ในสิ่งที่ตนเชื่อว่า
ไม่ผิด ๔) ตรงต่อเวลา ๕) เอื้ออารีต่อ
ผู้ยากไร้ ๖) ระลึกถึงผู้ที่มีพระคุณ และ
พยายามตอบแทนเสมอ ๗) มีจรรยา
มารยาทเยี่ยงสุภาพชนที่แท้จริง ๘) มีศีล
ธรรมประจำใจ

อุทาหรณ์ที่จะนำมาเล่าประกอบธรรมที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้นี้ มีมากมายหลายเรื่องด้วยกัน ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงเพียงสองสามเรื่องเท่านั้น เช่น รักษาวิชาสัตย์ ท่านเจ้าคุณเคยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า เมื่อท่านอายุครบ ๒๑ ปี ถึงเวลาพอที่จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุได้ ท่านเจ้าคุณเวลานั้นยังเป็นนายเลื่อนเฉยๆ อยู่ ได้ไปหาท่านเจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม ขอให้ท่านเป็นองค์อุปัชฌาย์ ท่านเจ้าอาวาสได้กล่าวว่า “ก่อนที่จะบวชให้ อาตมาอยากจะขอคำมั่นสัญญาจากคุณสักข้อหนึ่ง ก็คือคุณจะให้วิชาสัตย์ได้หรือไม่ว่า จะไม่คัมสุราเมรัยตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่” นายเลื่อนก็รับคำว่า จะไม่คัมของมีนเมาเลยตลอดชีวิต ท่านเจ้าอาวาสก็เป็นอุปัชฌาย์อุปสมบทนายเลื่อนเป็นภิกษุสงฆ์มีฉายาว่า ปุณฺณวณฺโณ ตั้งแต่นั้นมาจนครบเท่าถึงอวสานของอายุ ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นท่านเจ้าคุณศรภักย์คัมเหล้าเลย แม้แต่เหล้าที่ไม่มีแอลกอฮอล์มากเช่นเบียร์หรือไวน์ ท่านก็ไม่คัม

ท่านเจ้าคุณศรภักย์ เป็นผู้ระเบียบในการรักษาขรรยามารยาทโดยเคร่งครัด ในงานฉาปนกิจ งานสมรสหรือวันเกิด ถ้าท่านได้รับเชิญ ท่านต้องพยายามไปในงานนั้นเสมอ ถ้าเพื่อนคนใดได้เตือนยศ

หรือเลื่อนตำแหน่งสำคัญ ท่านก็มีจดหมายไปแสดงความยินดีในทำนองเดียวกัน ผู้ที่คุ้นเคยใกล้ชิดก็ได้รับความทุกข์ภัยพิบัติบางที่ท่านก็ไปเยี่ยมเยียนด้วยตนเอง ในกรณีหลังนี้ ท่านมักจะชวนข้าพเจ้าไปเป็นเพื่อนบ่อยๆ ข้าพเจ้าจะเล่าเฉพาะเรื่องเก่าๆ คือ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเกิดรัฐประหารขึ้นนั้น ได้มีผู้เอาปืนยิงนายพลตรีพระยาเสนาสงคราม (ม.ร.ว. อี นพวงศ์) ตอนเข้ามีต ขณะที่ท่านจะออกจากบ้าน กระสุนถูกที่ท้องเป็นบาดแผลก่อนข้างฉกรรจ์ และมารักษาตัวอยู่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ท่านเจ้าคุณศรภักย์ ก็มาชวนข้าพเจ้าไปเยี่ยมเจ้าคุณเสนาสงคราม ข้าพเจ้าก็ไปด้วย อันที่จริงขณะนั้นเป็นเวลาคับขัน ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะมีข้าราชการน้อยคน ที่กล้าหาญไปเยี่ยมนายทหารที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับ “คณะราษฎร” ซึ่งคุมอำนาจอยู่ในเวลานั้น ต่อมาไม่ถึงสองเดือน ท่านเจ้าคุณศรภักย์ก็ถูกปลดจากตำแหน่งเจ้ากรมเสมียนตรา กระทรวงกลาโหม พร้อมด้วยนายทหารอื่นๆ และข้าราชการเป็นจำนวนมาก ในจำนวนข้าราชการผู้ใหญ่ที่ถูกปลด และเป็นอัสสัมชนิกมีอาทิคือ นายพลตำรวจโท พระยาอธิกรณ์ประกาศ (หลุย จาติกวณิช) และพระยาอนุমানราชธน (ยง เสฐียรโกเศศ)

ท่านทั้งสองนี้ ดำรงตำแหน่งอุปนายก
กิตติมศักดิ์ของอัสสัมชัญสมาคมด้วย พอถึง
วันที่ข้าพเจ้าว่างงานวันหนึ่ง ท่านเจ้าคุณ
ก็ชวนข้าพเจ้าไปเยี่ยมเยียน และแสดง
ความเสียใจที่ได้ถูกปลดออกจากราชการ
รายแรก คือท่านเจ้าคุณอธิการบดีประกาศ
ผู้มีศักดิ์เป็นอาของเจ้าคุณศรราชย์ ท่าน
ต้อนรับเราอย่างธรรมดา ๆ ข้าพเจ้าสังเกต
ได้ว่า ท่านไม่สู้จะยินดียินร้ายอะไรนัก
ก่อนที่เราจะลากลับ ท่านได้กล่าวกับเรา
ตรง ๆ ว่า พวกเธอมาหาฉันวันนี้ก็ดีแล้ว
แต่คราวหลังอย่ามาหาดีกว่า เวลานี้บ้าน
เมืองอยู่ในสถานะที่ยังไม่ปกติ มันจะไม่ดี
สำหรับตัวเธอและตัวฉันด้วย เราสองคน
เห็นใจท่าน เพราะเจ้าคุณอธิการบดีเป็น
บุคคลสำคัญของรัฐบาลเก่า คณะปฏิวัติมัก
จะส่งคนมาสอดแนมความเคลื่อนไหวอยู่
เสมอ หลังจากนั้นเราก็มาเยี่ยมท่านเจ้าคุณ
อนุমানราชชนที่บ้านท่าน ตำบลถนน
เคโห ท่านต้อนรับเราด้วยอัธยาศัยไมตรี
ข้าพเจ้ามองไปรอบ ๆ ห้อง ก็เห็นตู้หนึ่ง
จำนวนมากมาย เพราะท่านเจ้าของบ้าน
เป็นผู้มีความรู้และคงแก่เรียน การสนทนา
กันวันนั้นก็ไม่มีความสำคัญ ข้าพเจ้า
ได้ยินท่านเจ้าคุณทั้งสอง ประารมภ์กันว่า
เอ นี่เรามีความผิดอะไรหรือ จึงถูกปลด
ออกจากตำแหน่งโดยกะทันหันดังนี้

ชีวประวัติของท่านเจ้าคุณมีเรื่องน่าตื่น
เต้นหวาดเสียวอยู่หลายครั้งหลายคราวแต่
เป็นที่น่าสังเกตว่า ท่านมิได้แสดงอาการ
สะทกสะท้านเลย เมื่อท่านเขียนบทความ
บางเรื่องใช้ถ้อยคำค่อนข้างรุนแรง ถ้ามี
ผู้ทักท้วงขึ้น ท่านมักจะตอบว่า ผมแก้
แล้วจะจับเอาไปตีพิมพ์ไปเอง หรือทำอะไรก็
ตามใจเถิด ชีวิตของท่านมีขึ้น ๆ ลง ๆ
ขึ้นแล้วก็ลง ลงแล้วก็กลับขึ้นไปอีก ท่าน
มีโอกาสดำรงเที่ยวไปในทวีปยุโรปเยี่ยม
เยียนหลายประเทศ ได้เคยเที่ยวประเทศ
จีนและญี่ปุ่นเป็นเวลาหลายเดือน กลับ
จากประเทศญี่ปุ่นแล้ว ไม่นานก็ต้องโทษ
การเมือง ถูกคุมขังอยู่ในคุกบางขวางเป็น
เวลากว่าห้าปี ภายหลังย้ายไปขังที่เกาะ
ตารูเตา เมื่อหลบหนีจากเกาะตารูเตา
ได้แล้ว ก็ไปพักอยู่ในประเทศมาเลเซีย
และอินโดเนเซียหลายปี เมื่อสงครามโลก
ครั้งที่ ๒ อุบัติขึ้น ท่านก็ได้อยู่ในคณะเสรี
ไทยทำหน้าที่โฆษกให้แก่วิทยุกระจายเสียง
ออสเตรเลียเป็นภาษาไทย ซึ่งมีผู้นิยมฟัง
กันเป็นอันมากในเวลาสงครามบรูพา เมื่อ
กลับจากต่างประเทศแล้ว ก็ได้รับเลือกตั้ง
เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดธนบุรี ต่อมาเป็น
วุฒิสมาชิก แล้วก็ได้ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ๆ ให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๔๙๐) รายละเอียด

ของการผจญภัยในชีวิตของท่านเจ้าคุณนั้น
ท่านผู้สนใจจะอ่านได้จากหนังสือ *ฝันร้าย*
ของข้าพเจ้า และ *หมิ่นไมล์ของข้าพเจ้า*
ซึ่งท่านเจ้าคุณเป็นผู้ประพันธ์เอง

เรื่องอารมณ์ขัน ก็เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง
ถึงท่านเจ้าคุณมีความชำนาญแสดงไม่น้อย
ถึงแม้ว่าท่าน จะถูกคุมขังอยู่ในบางขวางก็
ยังออกแสดงไม่ได้ เรื่องมีดังนี้ กาลวันหนึ่ง
ข้าพเจ้าได้ไปรษณียบัตรฉบับหนึ่ง มี
ประทับตราและลายเซ็นว่า ได้ผ่านการ
ตรวจของเจ้าหน้าที่เรือนจำแล้ว ใจความ
ในไปรษณียบัตรเท่าที่ข้าพเจ้าจำได้มีย่อ ๆ
ดังนี้ “ขณะนี้ผมกำลังเรียนหนังสือจีนอยู่
อยากจะได้หนังสือจีนสัก ๑ เล่มสำหรับมาเป็น
บทเรียนหนังสือนี้มีชื่อว่า..... (เขียน
เป็นอักษรจีน เป็นลายมือท่านเจ้าคุณเขียนเอง)
ขอคุณช่วยจัดหาซื้อ แล้วส่งมาให้ผมด้วยจะ
ขอบคุณมาก

ลงนามนักโทษชาย เลื่อน ศ.

ข้าพเจ้าได้รับไปรษณียบัตรแล้ว ก็นำ
ไปให้พ่อค้าจีนที่รู้จักดู เพราะข้าพเจ้าอ่าน
หนังสือจีนไม่ออก แล้วก็ถามเขาด้วยว่า
หนังสือชื่ออะไรและมีขายที่ไหน พ่อค้า
จีนคนนั้นดูไปรษณียบัตรนั้นแล้วก็หัวเราะ
ตอบว่า อักษรจีนที่เขียนมานั้นไม่ใช่เป็น
ชื่อหนังสือบทเรียนออก แต่เป็นคำพังเพย

ภาษาจีนแปลเป็นไทยว่า “ชนะเป็นเจ้า
ถ้าแพ้ก็เป็นโจร” อรรถาธิบายหมายความว่า
ผู้ที่ทำการปฏิวัติหรือรัฐประหารนั้น
ถ้าเป็นผลสำเร็จก็ได้ครองอำนาจ ถ้าไม่
สำเร็จก็ต้องเป็นขบถต้องรับโทษทัณฑ์

ข้าพเจ้าได้ฟังแล้วก็รู้สึกนึกขำว่า ท่าน
เจ้าคุณชอบเล่นตลก ความประสงค์ของ
ท่านคงจะอยากให้ข้าพเจ้าทราบว่ บัดนี้
ท่านเขียนหนังสือจีนได้แล้ว และอยากจะ
คบค้าผู้ตรวจจดหมายของเรือนจำ ที่อ่าน
หนังสือจีนไม่เป็น

ท่านเจ้าคุณ เป็นนักเขียนที่เรื่องนาม
มาเป็นเวลากว่า ๕๐ ปีแล้ว เมื่อท่านเขียน
เสร็จแล้วบางทีก็ส่งมาให้ข้าพเจ้าอ่านก่อน
บางทีเมื่อลงพิมพ์แล้ว ก็ส่งฉบับหนังสือ
พิมพ์นั้นมาให้อ่าน ถ้ามีเรื่องอะไรซ้ำ ๆ
ก็เก็บไว้มาเล่าให้ฟัง เช่นโคลงสองบท
ซึ่งท่านเคยบอกข้าพเจ้าว่า อ่านแล้วซาบ
ซึ่งจับใจจริง ๆ เป็นบทประพันธ์ของท่าน
อาจารย์ ฟ. ซี แลร์ ข้าพเจ้าอ่านดูแล้วก็
ชอบจนท่องขึ้นใจได้ จึงเลยขอถือโอกาส
เก็บมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ด้วย

พรช อาทิตย์ส่องท้าว	ฉันทิ
เจ้า แผ่นดินผดุงไทย	คุณั้น
อยู่ มาสุขปราศภัย	เพราะเดช ท่านแย
หัว ออกชนทุกชน	เข้มขันชมเชย

มีบุญมีทรัพย์ทั้ง	ศฤงคาร
มียศมีบริวาร	แน่นท้าว
มีฤทธิมีเดชปาน	บรมจักร พรรคเอย
มีเท้ามั่นพ้า	ท่อนพันความตาย

ในส่วนท่านอาจารย์ซีแลร์นั้นเกิดที่ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ค.ศ. ๑๘๘๑ (พ.ศ. ๒๔๒๔) ท่านได้มาประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๔ และได้เป็นอาจารย์ในโรงเรียนอัสสัมชัญ จนกระทั่งนัยน์ตามีคมัวสอนไม่ได้ ท่านเป็นผู้คงแก่เรียน เมื่อมาประเทศไทยก็เริ่มศึกษาภาษาไทยจนแตกฉาน ทั้งศัพท์บาลีสันสกฤตก็เชี่ยวชาญ และมีความสามารถ ในการบัญญัติศัพท์เหล่านี้ ให้เป็นภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมด้วย คำสำคัญคำหนึ่งที่ท่านบัญญัติไว้ และใช้อยู่แพร่หลายคือคำ *อัสสัมชัญ* เดิมใช้เขียนว่า *อาซัมชัน* ซึ่งแปลงมาจากคำอังกฤษ "Assumption" บางคนก็แก้งเขียนว่า *อาซมซาน* วันหนึ่งข้าพเจ้ามีธุระไปที่โรงเรียน ท่านอาจารย์ซีแลร์พบเข้าก็บอกว่า ตั้งแต่ต่อไปโรงเรียนของเราจะใช้ชื่อ *อัสสัมชัญ* และอธิบายว่า *อัสสัม* แปลมาจาก *อาศรม* แปลว่าที่อยู่ที่อยู่อาศัย *ชัญ* แปลว่าเกิดความรู้ *อัสสัมชัญ* จึงแปลว่าที่อยู่แห่งวิชาความรู้ แล้วท่านถามว่า "ไพละคะตีใหม่" ข้าพเจ้าสนองรับทันทีว่า "กะทัดรัดและเหมาะสมที่สุด" โรงเรียนอาซัมชัน

จึงเปลี่ยนเป็นโรงเรียนอัสสัมชัญหรือเรียกสั้น ๆ ว่าโรงเรียนอัสสัมตั้งแต่นั้นมา และนักเรียนเก่าก็เรียกว่า "อัสสัมชนิก" ซึ่งเป็นศัพท์ที่ท่านบัญญัติไว้เหมือนกัน

ท่านอาจารย์ซีแลร์ สอนวิชาประวัติศาสตร์ แปลไทยเป็นอังกฤษ อังกฤษเป็นไทย และเรียงความ ตั้งแต่ชั้นมัธยม ๑ ถึง ๗ วันละหนึ่งชั่วโมง ข้าพเจ้าจึงเป็นศิษย์ของท่านโดยตรง ตลอดเวลาหกปีที่เรียนอยู่ วิชาสำคัญที่ได้จากท่าน ก็คือ วิชาเรียงความ หรือการประพันธ์นั่นเอง เนื่องจากท่านเป็นนักประพันธ์ที่ยอดเยี่ยม ทั้งทางร้อยแก้วและร้อยกรอง ท่านจึงพยายามฝึกฝน ให้นักเรียนสนใจในวิชานี้ บทร้อยกรองของใครก็ ท่านก็นำมาอ่าน ให้นักเรียนฟังโดยทั่วกัน แล้วรวบรวมไปลงหนังสือ *อัสสัมชัญอุโฆษสมัย* บางทีก็เก็บเอาไปพิมพ์เป็นตำราเรียนเช่น *ดุริยศึกษา* ก็มี

ท่านอาจารย์ซีแลร์ ไม่เพียงแต่เป็นครูสอนหนังสือเท่านั้น ท่านเป็นมันสมองสำคัญของโรงเรียนอัสสัมชัญ เปรียบเหมือนเสนาธิการใหญ่ ที่ดำเนินกิจการให้โรงเรียนมีสมรรถภาพ และเจริญก้าวหน้า ยิ่งๆขึ้นไป ตึกอนุสรณ์ของท่านบาทหลวง กอลมเบต์ก็ตี ตึกหอประชุมก็ตี ได้สร้าง

ขึ้นเป็นผลสำเร็จ ก็ด้วยความพากเพียรพยายามของท่านอาจารย์ผู้นี้เป็นส่วนใหญ่

คุณงามความดีของท่านอาจารย์ ซีแลร์ ที่ได้ยอมมอบตัว มอบชีวิตจิตใจ ยอมเสียสละทุกอย่าง เพื่อมาเป็นอาจารย์สอนหนังสือในประเทศไทยเป็นเวลากว่า ๕๐ ปี ย่อมเป็นที่ประจักษ์แก่มวลชนแล้ว ไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะพรรณนา ให้ยืดยาวต่อไป

เกียรติคุณอันพึงสรรเสริญนี้ ได้แพร่ไปถึงประเทศฝรั่งเศส อันเป็นปิตุภูมิของท่าน จึงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ รัฐบาลฝรั่งเศสได้มอบเครื่องอิสริยาภรณ์ ซาวาเลีย เดอ ลา เลยอง คอนเนตร์ Chaveliar de la Legion D'Honneur แก่ท่านอาจารย์ ซีแลร์ เป็นเครื่องเชิดชูเกียรติ และยกย่องในผลงานของท่านที่ได้ทำไว้ในประเทศไทย

เมื่อท่านได้รับเหรียญตรานี้ ท่านได้กล่าวแก่ข้าพเจ้าว่า “รัฐบาลฝรั่งเศสนี้ใจดีจึงเลยเขาให้เหรียญตราครุฑทำไมก็ไม่รู้ซี ความจริงครุฑไม่ได้ทำประโยชน์อะไร ให้แก่ประเทศฝรั่งเศสสักนิดเดียว”

อาศัยที่ข้าพเจ้าเป็นศิษย์ของท่านและมีความสัมพันธ์สนิทสนมกับท่านมาเป็นเวลา

นาน ข้าพเจ้าตระหนักเห็นว่า ท่านอาจารย์ ซีแลร์ มีน้ำใจรักประเทศไทยและประชาชนคนไทยอย่างแท้จริง

ครั้งหนึ่งราว พ.ศ. ๒๔๙๕ ข้าพเจ้าทราบว่าคุณอาจารย์ บัวอยู่ ณ โรงพยาบาลเซ็นต์หลุยส์ ข้าพเจ้าจึงไปเยี่ยมท่าน และในระหว่างสนทนา ข้าพเจ้าได้เอ่ยถามท่านว่า *ครุฑช่วยเข็นครุไม่นึกคิดที่จะกลับประเทศฝรั่งเศสบ้างหรือ*

อาจารย์ซีแลร์ ตอบว่า *จะกลับไปได้ ว่าจะไรละห่อคุณเอ๊ย พวกพี่น้องรุ่นราวคราวเดียวกันในประเทศฝรั่งเศส ก็สาบสูญ หรือตายไปเกือบหมดแล้ว พวกรุ่นใหม่เราก็ไม่รู้จักเขาครุมอยู่เมืองไทย ๕๐ ปีมาแล้ว อะไร ๆ มันก็เป็นไทยไปหมด อากาศก็ชินกัน อาหารก็ชินกัน ครุก็เหมือนคนไทยคนหนึ่ง ครุขอฝากกระดุกไว้แผ่นดินไทยแน่นอน ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในคำพูดของอาจารย์ ผู้มีพระคุณนี้เป็นอันมาก และแล้วในที่สุดท่านก็ฝากสร้อยรางวัลเมืองไทยจริงๆ ณ สุสานภราดา คณะเซนต์กาเบรียล ภายในบริเวณโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา*

เอก วิสกุล

ป. อินทรปาลิต

แน่นอน เขาจะได้ตายในฐานะนายทหารไทยคนหนึ่ง แห่งยุครัตนโกสินทร์ ซึ่งอาจจะมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยถึงจอมพลก็ได้ถ้า

หากว่า เขามีความพิสมัยต่อการเป็นนายทหารและอาชีพทางทหาร ตามเจตจำนงของผู้เป็นบิดา ซึ่งเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ท่านหนึ่งของไทยสมัยราชาธิปไตย และได้

เจริญรอยตาม ที่โรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. ที่ท่านเป็นอาจารย์สอน ร่วมอยู่ด้วยผู้หนึ่ง แต่จะเป็นใคร หรืออะไรก็ตาม ที่ให้เขาเกิด มาไม่ใช่เพื่อการเป็นนายทหาร และมี อาชีพทางทหาร หากแต่ให้เขาเกิดมาเพื่อ เป็น นักประพันธ์ แล้วก็ตามในฐานของ กษัตริย์คนเฉื่อยใจตามคำประณามที่ว่า นัก ประพันธ์ไส้แห้ง ฉะนั้นเขาจึงไม่ชะมัดเขม้น ในการเรียนเพื่อเป็นนายทหาร ตามเจตจำ นงของบิดาอย่างควรแก่ความเฉลียวฉลาด ที่สมองของเขา มีอยู่ประจำตัวมาแต่กำเนิด ในที่สุดเมื่อจวนจะถึงชั้นจบหลักสูตร ของ โรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. เขาสอบตกสองปี ซ้อน ต้องถูกคัดชื่อออกตามกฎโดยไม่มียก เว้น แม้ว่าตอนเข้าเรียนในสมัยนั้นลูกนาย ทหารจะมีสิทธิพิเศษเข้าเรียนได้ โดยไม่ ต้องสอบคัดเลือก

เมื่อหมกหวังได้เป็นนายทหาร และมี อาชีพทางราชการทหารแล้ว เขาก็ยังมี โอกาสเป็นอันมาก สำหรับอาชีพทางราช การพลเรือน จากวิชาความรู้ที่ได้เรียนมา จากโรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. ชั้นสูงสุด แต่ อาชีพทางราชการพลเรือน ก็ไม่เป็นที่ พึงปรารถนาของเขาอีก เหตุผลในขั้นนี้เขา ได้บอกข้าพเจ้า เมื่อเราสนทนากันใน ระยะเวลาที่เขากำลังจะตาย เขาว่า อาชีพข้าราชการ นั้น ใช้แค่ 'ความรู้' ที่ได้เล่าเรียนมาจาก

สถานศึกษาหรือโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้ใช้ 'สติปัญญา' หรือ 'ความคิดความอ่านจากสมอง' ที่มีมาแต่กำเนิดเลย แล้วก็ยังจะต้องคอย 'ขอรับกระผม' ต่อความคิดความเห็นของผู้บังคับบัญชา ตะพิดตะพือไป ไม่ว่าจะความคิดเห็น ของผู้บังคับบัญชาจะเข้าท่าหรือไม่เข้าท่าก็ตาม ที่ จึงจะได้ดี

ด้วยเหตุนี้ เขาจึงมุ่งมั่นที่จะยึดถือเอา งานที่ให้โอกาสแก่เขา ในการได้ใช้ สติปัญญา หรือ 'ความคิดความอ่านจากสมอง' ที่เขามีมาแต่กำเนิดได้เต็มที่ และโดยอิสระ เป็นทางหาเลี้ยงชีพ นั่นคือ การเป็น นักประพันธ์ และการประพันธ์นั้น เขาได้ เลือกทางประพันธ์ ประเภทนิยายแบบสมัย ใหม่ ซึ่งหนักไปในทางให้ความบันเทิงแก่ผู้ อ่าน ในเมื่อทุกคนที่เกิดมาจะต้องทำงาน ไม่อะไรก็อะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นทาง ให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ และเขาก็ประสบความสำเร็จในทางประพันธ์อย่างงดงามยิ่ง

ป. อินทรปาลิต เข้ามาสู่วงการประ พันธ์ของไทยอย่างจริงจัง ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๖ หลังจากข้าพเจ้าบิหรือ สองปี ซึ่งก็สมควร ในเมื่อเขาเกิดมาสู่โลก อันแสนจะวุ่นวายนี้ ภายหลังข้าพเจ้าสองปี หรือสามปี เช่นกัน (แต่เมื่อเขาซึ่งตายไป ก่อนข้าพเจ้า จึงยังความสลดใจให้แก่ ข้าพเจ้าอย่างยิ่ง) ซึ่งเป็นนี้เดียวกับที่เขา ถูกคัดออกจากโรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. ใน

ตอนนั้น การประพันธ์นิยายแบบสมัยใหม่ ซึ่งเรียกกันในปัจจุบันว่า *นวนิยาย* ตอนนั้น ยังเรียกกันว่า *เรื่องอ่านเล่น* หรือ *นิยายประโลมโลก* เข้าสู่ยุคเฟื่องฟู โดยมีผู้ตั้งสำนักพิมพ์จำหน่ายกันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน แต่เรียกกันว่า *คณะ* ยังไม่เรียก *สำนักพิมพ์* มีอยู่ด้วยกัน ๓ คณะ คือ *คณะเพลินจิตต์ คณะนายอุเทน คณะวัฒนานุกูล และคณะล. เกศรารัตน์* (คณะหลังนี้มีพิมพ์ออกน้อย) ส่วนสามคณะแรกนั้น มีเรื่องใหม่ออกจำหน่ายทุกวัน แต่ละเรื่องมีขนาดยาว ๑๐ ถึง ๑๕ ยก ปกอ่อน พิมพ์ภาพสอดสีงดงาม ราคาขายเล่มละ ๑๐ และ ๑๕ สตางค์(หนึ่งสตางค์สมัยนั้น ก็ดูจะเท่าหนึ่งบาทสมัยนี้) นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ ก็มีเรื่องยาวเหยียด ลงเป็นประจำวัน คู่กันไปกับเกร็ดพงศาวดารจีนและไทย หนังสือ นิตยสารรายสัปดาห์ และรายเดือน ก็ลงเรื่องสั้น แต่ไม่เอื้อเฟื้อแก่นักประพันธ์อิสระ นักประพันธ์จึงต้องประจำทำงาน กินเงินเดือนของหนังสือพิมพ์นั้นๆ อย่างข้าพเจ้าก็เริ่มต้นที่ *ศรีกรุง* แล้วก็ *ประชาชาติ* ถึงคณะที่พิมพ์เป็นเล่มราคาเขานั้น ก็ต้องเป็นนักประพันธ์ชาวคณะเหมือนกัน ทั้งนี้ก็เพราะเป็นนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง เรื่องเป็นที่นิยมของนักอ่านแล้วนั่นเอง ผู้ที่เป็นหน้าใหม่นามใหม่ แม้เรื่องจะดี โอกาสที่

จะได้รับตีพิมพ์ ออกเผยแพร่ต่อนักอ่านแทบจะไม่มีเอาเลย หากไม่มีนักประพันธ์รับอย่างแข็งแรงกับเจ้าของคณะผู้เป็นนายทุนในการพิมพ์ออกจำหน่าย เพราะเมื่อพิมพ์แล้วขายไม่ได้ทำให้ขาดทุน เป็นความกลัวที่ขึ้นสมองของคนพวกนี้ การลองเพื่อเปิดโอกาสแก่พวกหน้าใหม่โดยไม่ได้รับการสนับสนุนรับรองจากพวกหน้าเก่า จึงไม่มีเอาเลย แต่ ป. อินทรปาลิต หรือ ปรีชา อินทรปาลิต มีโชคดีในทางการประพันธ์อย่างยิ่ง เพราะเรื่องแรกที่เขาส่งไปให้คณะเพลินจิตต์ คือเรื่อง *นักเรียนนายร้อย* จากประสบการณ์ที่เขาได้รับมาสดๆ ได้รับการตีพิมพ์ออกเผยแพร่ต่อนักอ่านสมัยนั้น ซึ่งส่วนมากเป็นคนวัยหนุ่มสาว โดยความบังเอิญ ซึ่งมนัส จรรย์รงค์ เป็นผู้บันทึกลงให้เกิดขึ้น(เรื่องละเอียดของกรณีนี้ข้าพเจ้าได้เล่าไว้แล้ว ในหนังสือของข้าพเจ้าเรื่อง *ความเป็นมาของการประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย* ซึ่งแพร่พิทยาพิมพ์จำหน่าย ข้าพเจ้าจึงไม่นำมาเล่าอีกในที่นี้)

นักเรียนนายร้อย ของเขาขายดีเหมือนอย่างที่ว่า เจ้าของคณะเพลินจิตต์โฆษณา ยังผลให้เจ้าของคณะ อ้าแขนเต็มเหยียดต้อนรับเขาเป็นชาวคณะ บอกเขาว่าเขียนมาเกิด ที่ละร้อยเรื่องก็รับซื้อหมด แล้วเขาก็มีความเป็นอัจฉริยะ ในทางประพันธ์

เรื่องนิยายอย่างน่าอัศจรรย์จริง ๆ ที่เกี่ยว
เพราะสมองของเขาในทางจินตนาเรื่องเพื่อ
ผลิตออกมาสู่ผู้อ่านนั้น ทำงานได้รวดเร็ว
ไม่มีเหน็ดเหนื่อย มือของเขาที่เขียนเป็นตัว
อักษรตามสมองบัญชา คุราวกับเครื่องจักร
ที่ไม่รู้จักล้า ทำให้เขามีเรื่องส่งให้เจ้าของ
คณะเพลินจิตต์ได้เกือบวันละเรื่อง เจ้าของ
คณะนั้นก็ทะลุพิมพ์เป็นพิเศษ เพราะว่า
เป็นเรื่องที่ทำเงินให้เป็นกอบเป็นกำเหนือ
กว่านักประพันธ์ของชาวคณะ คนอื่น ๆ
นอกจาก 'ไม้เมืองเดิม' ซึ่งเขียนได้ช้ากว่า
อย่างเป็นม้าแข่งก็ทั้งกันจนไม่เห็นหลัง แต่
เป็นที่น่าเศร้าใจอย่างยิ่ง ที่เรื่องของเข
เป็นที่ต้องการ ของผู้พิมพ์ขายอย่างสูงสุด
เพราะขายได้ดีที่สุดเมื่อพิมพ์ออกวางตลาด
แต่เขากลับได้ค่าเรื่อง ต่ำกว่านักประพันธ์
คนอื่น ๆ เรื่องนี้ข้าพเจ้ารู้จากน้องสาวของ
เขา ซึ่งเป็นเพื่อนภริยาข้าพเจ้า และตัวเขา
เอง ก็เป็นเพื่อนเสมียนพี่ของภริยาข้าพเจ้า
ด้วย เพราะเหตุที่เรื่องของเขาดูกกด
ราคาอย่างน่าเศร้าใจ เขาจึงเอาจำนวนมาก
ของเรื่องที่ผลิตออกมาเข้าช่วยเพื่อให้มีราย
ได้มากขึ้น เป็นเหตุให้เขาหมองใจกับข้าพ
เจ้ามาเป็นเวลาประมาณ ๓๐ ปี โดยข้าพ
เจ้าถือเอาความเป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่า ถือ
วิสาสะเขียนจดหมายไปถึงเขา ค่าที่ข้าพเจ้า
กับเขาไม่รู้จักกันเป็นส่วนตัวมาก่อน ซึ่ง

เป็นความคึกที่ผิดพลาดอย่างฉกรรจ์ที่เขา
ถ่อมตัวเจียมใจ แล้วทีกักเอาเองว่าเขา
เป็น 'นักประพันธ์ชั้นสวะ' จึงไม่ยอมคบ
หาสมาคมกับพวกนักประพันธ์ด้วยกันเอา
เสียเลย ทั้งที่เรื่องของเขายกดีเสมอด้วย
ของเรื่อง คุณโชติ แพร่พันธ์ (ยาขอบ)
คุณเลี้ยว ศรีเสวก (นามปากกามาจากจน
ข้าพเจ้าชื่อกี๊เขียน) และก้าน พิงบุญ
ณ ออยุธยา (ไม้ เมืองเดิม) นักประพันธ์
เรื่องขายดีที่สุดในสมัยนั้น มีเพียงสามคน
เท่านั้นเอง จดหมายของข้าพเจ้ามีข้อความ
เพียงสั้น ๆ ว่า 'คุณปริชา คุณอย่าทำเรื่องของคุณ
ให้เป็นอย่างสินค้าญี่ปุ่นน้อยเลย' อันทำให้
เขาเข้าใจเจตนาของข้าพเจ้าผิดไป ว่า
ข้าพเจ้าดูหมิ่นเรื่องของเขา ทั้งนี้ก็โดยที่
ข้าพเจ้าชื่อกี๊เขียนจดหมายยาว ๆ ถึงใคร
นั่นเอง เขาเลยโกรธไม่ยอถนอมมาว่า ที่
ข้าพเจ้าว่าอย่างนั้น ข้าพเจ้าเจตนาอย่างไร
เขาเลยไม่รู้เจตนาแท้จริง ของข้าพเจ้า
ในตอนนั้น มารู้อีกก็ต่อเมื่อเขาอยู่ใน
สภาพตายทั้งเป็นแล้ว เพราะเจตนาที่แท้
จริงของข้าพเจ้า ที่ไม่ต้องการให้เขาทำ
เรื่องให้เป็นอย่างสินค้าญี่ปุ่นนั้น ข้าพเจ้า
ต้องการให้เขา เรียกร้องเจ้าของคณะพิมพ์
ให้ขึ้นค่าเรื่องของเขาให้สูงขึ้น อย่างที่เจ้า
ของคณะนายอุเทนได้ให้คุณเลี้ยว ศรีเสวก
มาก่อน แต่เขาไม่สนใจ ปล่อยให้ค่าเรื่อง

ของเขาอยู่ใน 'สุดแต่เจ้าของสำนักพิมพ์จะ
เมตตา' จนกระทั่งสิ้นชีวิต พระสงฆ์สวด
อภิธรรมเจ็ดคืนที่วัดมกุฏ ตั้งแต่คืน
วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๑ ในฐานะศพ
ของนักประพันธ์ไส้แห้ง ไม่มีสมบัติ
พัสถานอะไรเหลือ เป็นมรดกให้แก่ลูกเมีย
เลยนอกจากชื่อเสียงเกียรติคุณ

เมื่อเขาก้าวเข้ามาสู่วงการประพันธ์ของ
ไทยนั้น เขาเข้ามาในฐานะ 'นักประพันธ์
เรื่องรักโศก' ตามที่เรียกกันในสมัยนั้นซึ่ง
ก็ได้ครองตำแหน่งเป็นเอก แทน 'ชาว
เหนือ' ซึ่งเป็นรุ่นพี่ แล้วก็ทิ้ง 'ชาวเหนือ'
เสียลิบลับ เมื่อเทียบกันด้วยความนิยมของ
นักอ่าน ทำให้เจ้าของคณะพิมพ์ที่พิมพ์
เรื่องเขาร่ำรวยจนได้ชื่อว่า นายห้างเมื่อเขา
เปลี่ยนแนวมาเป็นเรื่องตลกที่มีชื่อว่า พล
นิกร กิมหงวน ก็ทำเงินให้เป็นกอบเป็นกำ
แก่ผู้พิมพ์จำหน่ายอีกเช่นกัน และเมื่อเขา
จับเขียนเรื่องโลดโผน หรือที่นิยมเรียกกัน
ว่า "เรื่องบู๊" คือชุด เสือดำ เสือใบ เรื่องชุด
นี้ ข้าพเจ้าได้รู้จากปากเจ้าของสำนักพิมพ์ที่
พิมพ์ชุดนี้ของเขาบอกว่า ใ้กำไรสุทธิเป็น
เงินรวมแล้วเกือบสามแสนบาท แต่เขาได้
กำไรเรื่องซึ่งรวมทั้งลิขสิทธิ์ด้วย เพียงสอง
หมื่นบาทเท่านั้นเอง (จากถ้อยคำของ
ป. อินทรปาลิต ที่ให้สัมภาษณ์ผู้แทน
หนังสือพิมพ์ บางกอกใหม่) และเมื่อเขา

หันมาเขียนเรื่องอีกแนวหนึ่ง ซึ่งมีชื่อว่า
ชุดกาลาโกหก ก็ทำเงินเป็นกอบเป็นกำ
ให้แก่ผู้พิมพ์จำหน่ายอีกเช่นกัน

โดยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงกล้าบอกได้ว่า เขา
เป็นผู้ประสบผลสำเร็จ อย่างบรรเจิดที่สุดใน
วงการประพันธ์ ด้วยเรื่องที่หลุดออก
มาจากสมองเครื่องคอมพิวเตอร์และมือ
คีย์บอร์ดของเขา เคนอยู่ในความ
นิยมของนักอ่าน ทั้งวัยเด็ก และวัยรุ่น
ตลอดจนวัยผู้ใหญ่มาตลอดเวลา ๓๐ กว่าปี
นับแต่ย่างเข้ามาสู่วงการประพันธ์ จนกระ
ทั่งอำลาโลกไป และเขาก็เขียนเรื่อยมา
จนกระทั่งจบเกมชีวิต เว้นระยะเพียง
๓ เดือน ที่ต้องไปนอนในฐานะศพที่ยังมี
ลมหายใจ พอเคลื่อนไหวสังขารลุกนั่งได้
บ้างแต่เดินไม่ได้ ณ โรงพยาบาลจุฬา
ลงกรณ์

จากงานของเขา ที่ปรากฏในตลาดหนังสือ
เล่มเล็ก ราคาเขา ไม่ขาดสาย ทำให้
ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เขาคงอยู่ดีกินดีเป็นแน่
ข้าพเจ้าเองรู้จักเขา ก็แต่เพียงชื่อเท่านั้น
เอง รูปร่างหน้าตาก็ไม่เคยเห็นมาก่อนเลย
ส่วนเรื่องราวส่วนตัว ก็รู้จากภริยาข้าพ
เจ้าที่รู้จักเขาอย่างสนิทสนมเมื่อวัยเด็กและ
คุณมาลัยน้องสาวคนหนึ่งของเขา เท่านั้น
ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงแทบไม่เชื่อหูตนเองเมื่อ
คุณนรา พฤฒินันท์ เจ้าของโรงพิมพ์และ

สำนักพิมพ์ 'มิถุนรา' บอกข้าพเจ้าเมื่อ
ห้าเดือน ล่วงมาแล้วว่า อยากจะช่วยเหลือ
ป. อินทรปาลิต ซึ่งป่วยหนักและจนกรอบ
แต่การช่วยมีข้อแม้ว่า จะเป็นไปในทาง
ซื้อเรื่องมาพิมพ์ขายโดยให้ราคาดี ข้าพ
เจ้าพอจะติดต่อให้ได้ไหม ข้าพเจ้ารับปาก
ว่าได้ทันที ทั้งที่ไม่รู้ว่าจะไปติดต่อได้ที่
ไหน คุณนราเองก็ไม่รู้ที่อยู่ ข้าพเจ้าเที่ยว
ถามใครต่อใคร จนสิ้นเวลาไปเกือบสอง
เดือนจึงมีผู้บอก ให้ไปพบคุณปราณีภริยา
เขาซึ่งเป็นลูกจ้างชายของ อยู่ที่ร้านแฉง
ลอยร้านหนึ่ง ในบริเวณสถานีขนส่งสาย
ใต้ ข้าพเจ้าตรงลี้ไปที่นั่นทันที แต่ไม่พบ
คุณปราณี แต่ก็ไม่ได้เสียเที่ยว เจ้าของร้าน
ข้างเคียงบอกว่า ขณะนี้เขาป่วยหนักอยู่ที่
ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตึกสิงหเสนีย์
ข้าพเจ้าออกจากนั้น ก็ตรงไปโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์ และพอมองปราศไปเห็น
สารรูปของเขา ที่นอนอยู่บนเตียงของโรง
พยาบาล ข้าพเจ้าก็บอกแก่ตัวเองว่า เขา
ต้องตายแน่ และจะในไม่ช้านี้ด้วย ข้าพเจ้า
ถามถึงอาการป่วยของเขาแล้ว โดยสัน
คานที่ไม่ชอบพูดอะไรอ้อมค้อม ข้าพเจ้า
บอกถึงความประสงค์ที่มาพบเขาทันที ซึ่ง
ทำให้เขาน้ำตาคลอ และข้าพเจ้าก็ได้รู้
จากปากของเขาเองว่า ในวงการประพันธ์
และหนังสือพิมพ์ มีผู้ที่เหลียวแลเขาเพียง

คุณธิดา บุนนาค คุณสนิท เอกชัย แล้ว
ก็ข้าพเจ้าเป็นคนที่ ๓ นี้เท่านั้น และเมื่อ
ข้าพเจ้าถามถึงฐานะการเงินของเขา ก็ได้
รู้ว่า ลำพังตัวเขาเองแล้ว ไม่มีทางมาอยู่
โรงพยาบาลได้เลย ที่มาอยู่ได้ก็โดยอนุ
เคราะห์ของพวกญาติพี่น้อง กับเพื่อนฝูงที่
อยู่นอกวงการประพันธ์ ซึ่งต่างก็มีฐานะ
เบี้ยต่อไส้ด้วยกันทั้งนั้น คุณปราณีภริยา
ของเขา ซึ่งเข้าบ้านอยู่ที่ซอยอัมพันพนา
ถนนจรัลสนิทวงศ์ ต้องทำห่อหมกไปขาย
เมื่อไปทำงาน ในฐานะลูกจ้างชายของที่
สถานีขนส่งสายใต้ ข้าพเจ้าไม่รู้สึกสลด
ในข้อนี้ เพราะข้าพเจ้าเองบางวันก็มีกิน
อย่างคนธรรมดาเขากินกัน บางวันก็ต้อง
กินอย่างพระหรือขอทาน ตามปรกติใน
ความเป็นอยู่ บ้านที่อยู่อาศัยก็เป็นบ้านเช่า
ที่มีขนาดไม่พอแมวเดินตาย ข้าพเจ้าชินชา
ต่อความยากแค้นเสียแล้ว ข้าพเจ้ามาร้อน
ใจตรงที่เขาบอกว่า จะต้องกลับไปอยู่บ้าน
ตอนสิ้นเดือนนี้เพราะไม่มีเงินค่าห้องค่ายา
ต้องรบกวนญาติพี่น้องมามากนักแล้ว ไป
อยู่บ้านเอายาไปกิน ไม้้นหมดคเปลือกน้อย
หน่อย แล้วก็พอจะบอกเรื่องให้หลานชาย
ช่วยเขียนแทนเอาไปขายได้บ้าง ข้าพเจ้า
นึกอยู่ในใจว่า ไอ้ที่ตายนะตายแน่ละ แต่
การกลับไปอยู่บ้าน เป็นต้องช่วยเร่งการ
ตายให้เร็วขึ้นแน่เท่านั้น ความรู้สึกในจิต

ใจของข้าพเจ้านั้น ไม่ว่าใครทั้งนั้น เมื่อเป็นคนดี มีประโยชน์แก่สังคมอย่างแท้จริง ข้าพเจ้าต้องการให้เขาตายช้าที่สุดที่จะช้าได้ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงต้องการให้เขาได้อยู่รับการเยียวยาของแพทย์ที่โรงพยาบาลต่อไป มันจะอยู่ต่อไปได้ก็ด้วยเงิน แล้วทำอย่างไรเล่าข้าพเจ้าจึงจะช่วยให้เขามีเงินได้รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลต่อไป

ข้าพเจ้าลาเขามาแล้ว ก็ติดต่อกับคุณนราทัศน์ ที่ได้รับคำตอบว่าต้องรอไปอีกหน่อย เพราะขณะนั้น บังเอิญเงินขาดมือ ข้าพเจ้าจึงวิ่งไปหาสำนักพิมพ์หลายแห่งที่ข้าพเจ้ารู้จักคุ้นเคยขอให้ช่วยรับซื้อเรื่องที่เขาเขียนลงตีพิมพ์ในนิตยสารต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มาก มารวมพิมพ์เป็นเล่ม แต่ไม่ได้รับความเอื้อเฟื้อจากสำนักใดเลย วิ่งไปทางสมาคมหนังสือพิมพ์ และสมาคมนักหนังสือพิมพ์ ก็ไม่มีทางสำเร็จอีก เพราะเขาได้ไม่เป็นสมาชิก ข้าพเจ้าจึงขอร้องเพื่อนฝูงในวงการนักประพันธ์คนหนึ่งพอได้เงินมาก่อนหนึ่งแล้วก็รีบนำไปให้เขาในทันที

นอกจากจะสละเงินส่วนตัว จำนวนซึ่งยากที่ใครจะสละให้กันง่าย ๆ โดยไม่ได้รับ

อะไรตอบแทนแล้ว ยังให้ข้อคิดแก่ข้าพเจ้าว่า ต่อไปสภาวะเช่นนี้ยังมีกันอีกเรื่อย ๆ เพราะอาชีพการเขียนหนังสือขายกิน จะมีผู้ยึดถือกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แล้วในที่สุดบางคน อาจจะตกอยู่ในฐานะคนยากไร้ จำต้องมีสถาบันให้ความสงเคราะห์โดยตรงเกิดขึ้น อย่างที่พวกฝรั่งเขามีกัน ดังที่คุณสุชาติ สวัสดิ์ศรี ได้นำมาเขียนเล่าไว้ใน *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ฉบับประจำเดือนมิถุนายน—สิงหาคม ๒๕๑๑

บัดนี้สถาบันที่มีวัตถุประสงค์สงเคราะห์นักเขียน ก็ได้เริ่มก่อตัวขึ้นแล้ว ขณะนี้อยู่ในฐานะ *ทุนเสรียรโกเศศ* และอยู่ในระหว่างยื่นขออนุญาตจากทางราชการ เพื่อเป็นมูลนิธิ โดยมี หม่อมคุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา เป็นประธานคณะกรรมการก่อตั้ง ฉะนั้นถ้าหากการเขียนถึง ป. อินทรปาลิตนี้ข้าพเจ้าได้รับค่าตอบแทน ทุกบาททุกสตางค์ข้าพเจ้าขอมอบสมทบทุน 'เสรียรโกเศศ' เพื่อเพื่อนนักประพันธ์ ที่ต้องประสบเคราะห์กรรม ต้องยากไร้ อันจะมีมาในวันข้างหน้าอีกอย่างไม่ต้องสงสัย

ยศ วัชรเสถียร

รอยัล สแตนดาร์ด
แม็กคิงส์ 10 ซิก้าเรต

รส และ ญาณภาพ
เยี่ยมเลิศ
อยู่เสมอ

ใช้น้ำมันสามทหาร

รายใต้เข่าร์จ

-
- ๑ สมอฝรั่งส่งมาขาย   สมอสยามมากมาย
    เรียงรายขายที่ คีกริมิต
- ๑ ซอใส่กะโหลกโพรงนิต   เดิมชั่วชีวิต
    บัณฑิตไม่เต็มดวงตัก
- ๑ มันเปลวเหลวล้นหลัก   แบกไว้หนักนัก
    นำควักมาไว้เจียวไข่
- ๑ สมอหมูเต็มถ้วยใหญ่   ผสมเหล้าจิ้นใส่
    สืบบาทขาดตัวตามเหลา
- ๑ สมอมนุษย์ปล่อยังเง้า   บาทเดียวไม่เอา
    เปลืองเปล่าไร้ค่าราคาคน ฯ

อภินิทนาการจาก นายโรจน์ ศรีสุโร

ร้านคีกริมิตสยาม ๑๗๑๕ ถนนพระราม ๔ สามย่าน พระนคร โทร. ๕๑๖๓๐

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับนิสิตนักศึกษาเล่มใหม่

กำหนดออกปลายเดือนมกราคม ๒๕๑๒

ท่านที่จะส่งเรื่อง ขอให้ส่งภายในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๒

สหรัฐกับนโยบายต่างประเทศ

ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับ ศาสตราจารย์ ฮอฟฟ์แมน แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ ศาสตราจารย์ บระเชซินสกี แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ในข้อที่ว่า ต่อแต่นี้ไป สหรัฐอเมริกาต้องมีนโยบายเลือกถอนตัวออกจากภาคต่าง ๆ ในโลก (Selective Disengagement Policy) พร้อมกันนี้ ในภาคต่าง ๆ ของโลก ก็ควรมีกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองใหม่ ๆ เกิดขึ้น ดังเช่น นายชาวิง ซโครแบร์ แห่งฝรั่งเศส ผู้เป็นประธานร่วมแห่งการสมานนี้ ต้องประสงค์ให้มีขึ้นในยุโรป ในเอเชียอาคเนย์ก็ต้องมีกลุ่มประเทศดังกล่าวเช่นกัน เพราะเดิมประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตก โดยเฉพาะอังกฤษ ได้ให้ความอารักขาแก่

อาณาบริเวณดังกล่าว ครั้นจักรวรรดินิยมต่าง ๆ เหล่านี้กลายเป็นสภาพไปหรือสลายตัวไป สหรัฐก็ได้เคลื่อนที่เข้ามาแทนเป็นส่วนใหญ่ จนในบางประเทศ สหรัฐรับผิดชอบในทางเสถียรภาพเกือบจะเรียกได้ว่าโดยตรง หากมีการรุกรานจากภายนอกภายในอนาคตอันใกล้นี้ อังกฤษก็จะถอนฐานทัพจากสิงคโปร์ และอาจจะผลัดตัว ออกจากองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ด้วย อเมริกาจะรับภาระ เป็นตำรวจของโลก ตลอดไปไหวหรือ ฉะนั้น น่าจะถึงเวลาแล้วคอกกระมังที่สหรัฐควรมีบทบาทในอันที่จะช่วยให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์รวมตัวกันให้เป็นปึกแผ่น ทั้งในทาง

เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการป้องกัน
ภัย โดยมึนโยบายระยะยาว ว่าสหรัฐ
ไม่เป็นพี่เบิ้มอยู่ตลอดไป อนึ่ง สหรัฐ
ควรจะถามตัวเอง ได้แล้วเหมือนกัน ว่า
เวลาได้มาถึงแล้วมิใช่หรือ ที่ตนจะต้อง
เจรจาทารึกกับสหภาพโซเวียต และ
สาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างจริงๆ จังๆ
ในฐานะมหาอำนาจ ที่เสมอมาเสมอไหล่
กัน

ข้อเสนอทั้งสามประการที่ข้าพเจ้ากล่าว
มาแล้วนั้น ต้องเป็นนโยบายในระยะยาว
เป็นอนุกรรมการอันควรดำเนินการ ไปให้ถึง
และควรดำเนินการไปตามมรรคาวิถีที่ว่านี้
แต่บัดนี้เป็นต้นไป แม้จะล่าช้าไปเพียงใด
ก็ดีกว่าไม่เริ่มเสียเลย แต่สหรัฐจะเริ่มมี
นโยบายดังกล่าวนี้ไม่ได้เลย ถ้าปราศจาก
ขันติธรรม ปราศจากเกียรติศักดิ์ และ
ความซื่อสัตย์ทางทหารที่พวกเรา
ภายนอกประเทศ และที่ฟังๆ คุ จากผู้ที่
มาร่วมสัมมนาจากภายในประเทศนี้ ต่างก็
พากันสงสัยนั่นคือ เวลานั้นสหรัฐมีนักการ
ทูตที่สามารถเพียงพอละหรือ หรือว่า
เวลานั้นสหรัฐปล่อยให้ นักการทหารบงการ
นโยบาย ที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือพวกพ่อค้า
ที่ยิ่งใหญ่ในการผลิตอาวุธต่าง ๆ อาจจะมี
อิทธิพลเหนือนักการทหาร และนักการ

เมืองไปอีกเสียซ้ำ ถ้าสหรัฐแก้ปัญหา
ภายในเช่นนี้ไม่ตก ก็เห็นทีจะไม่มีหวัง ที่
จะแก้ไขปัญหภายนอกประเทศได้สำเร็จ

ประเด็นที่สำคัญอยู่ที่ว่า สหรัฐต้องการ
อยู่ในโลกร่วมกับประเทศอื่น ๆ อย่างเสมอ
มาเสมอไหล่ หรือหาไม่ ต้องการเข้าใจ
ระบบการเมืองอื่น ๆ อันแตกต่างไปจาก
ระบบของตนเอง หรือหาไม่ หรือว่า
สหรัฐต้องการจะเป็นเด่นอยู่แต่ฝ่ายเดียว
เชื่อมั่นในตนเองแต่ฝ่ายเดียว ตนเองทำ
นั้นที่จะนำโลกได้ ตนเองเท่านั้นที่จะรักษา
คุลย์แห่งอำนาจไว้ได้ ซาติอื่น ๆ ถ้าไม่
หันมาเป็นสมัครพรรคพวกก็ต้องตีตัวออก
หากไป หาไม่ก็กลายเป็นศัตรูไปเลย

ทัศนคติที่ว่าสหรัฐควรอยู่ร่วมกับมหา
อำนาจอื่น หรือกลุ่มมหาอำนาจอื่นนั้น
ย่อมกินความไปถึงอำนาจอื่น ๆ นั้นด้วย
ว่าเขาเหล่านั้นต้องการจะมีทัศนคติเช่นนี้
หรือเปล่า แม้เขานั้น ๆ ยังไม่พร้อมที่จะ
มองโลกในแง่ดี สหรัฐก็น่าจะเป็นผู้นำ
ในทางทัศนคติเช่นนี้ได้ ที่ข้าพเจ้าสงสัย
ก็คือ อเมริกาพร้อมแล้วหรือยังสำหรับ
ทัศนคติดังกล่าว และถ้าพร้อมที่จะมี
ทัศนคติเช่นนี้ อเมริกาสามารถจะดำเนิน
นโยบายให้บรรลุผลได้หรือไม่ คำถามของ
ข้าพเจ้าในข้อนี้ เป็นการพูดซ้ำกับที่ท่าน

เอกอัครราชทูตจากอินโดนีเซียได้เอ่ยขึ้น
แต่วันแรกแห่งการสัมมนา คำตอบที่
ศาสตราจารย์กัลเบรธให้ ก็ดูจะเป็นไป
ทำนองปฏิเสธ ท่านได้แต่ขอให้เราหวัง
และพร้อมกันนั้น ท่านก็บอกเป็นนัยไว้ให้
เห็นชัดแล้วว่าประธานาธิบดีคนใหม่ ย่อม
จะอยู่ในอำนาจของระบบข้าราชการ ทั้ง
ฝ่ายทหารและพลเรือน อยู่ในวิถีทางของ
กิจการอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง
และต้องผูกมัดกับหัวใจตัวจักรวรรจ์ ๆ ใน
รัฐสภา ท่านว่านายนิคสันดูเหมือนจะเป็น
คนของระบบการมากกว่าอะไรอื่น ถ้า
บัจเจกชนเอาชนะระบบการไม่ได้ ก็
ขออย่าได้หวังอะไรให้มากนักเลย ยิ่ง
สหรัฐอเมริกาด้วยแล้ว ถ้าประธานาธิบดี
ปราศจากความเป็นผู้นำ ระบบการต่าง ๆ
ก็จะนำประธานาธิบดีไป ตลอดเวลาที่เขา
อยู่ในตำแหน่งตลอดสี่ปีข้างหน้า

ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในชั้นมูลฐาน
อย่างที่เรียกว่า พลิกจากหน้ามือเป็นหลัง
มือ นโยบายอเมริกา ก็จะเป็นไปเรื่อย ๆ
อย่างที่เป็นมาเรื่อย ๆ ผิดบ้างถูกบ้างแล้ว
แต่กรณี ชาวโลกก็จะแลเห็นสหรัฐตั้งหนึ่ง
ลู่แซมที่ใจดี หรือหาไม่ก็เห็นเป็นพี่ชาย
ใหญ่ที่ใจโหด ไม่มีใครเคยเห็นสหรัฐ ใน
ฐานะของประเทศ ที่เสมอมาเสมอไหล่กับ

คนอย่างน้อย ก็ไม่มีใครเคยมีทัศนคติเช่น
นี้ จำเค็มแต่สงครามโลกครั้งที่แล้วเป็นต้น
มาเราต้องไม่ลืมว่า สหรัฐอเมริกาเพิ่งจะ
กลายสภาพมาเป็นมหาอำนาจระดับโลก ก็
แต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่แล้วนี่เอง

ท่านที่มาเข้าสัมมนานี้ ที่เป็นนิโกรก็ดี
ที่เป็นพวกซ้ายอย่างใหม่ ก็ดี และ
ที่เป็นผู้นำกลุ่มนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย
ก็ดี ท่านต่างก็พูดกันคนละอย่าง รวม
ความแล้วก็คือท่านไม่ต้องการระบบที่เป็น
อยู่ในบัดนี้ ท่านผู้ใหญ่ที่ถือตนว่าเป็นเสรี
ชน เช่นศาสตราจารย์ ยอร์ช เคนนั้น
และกัลเบรธ ต่างก็ไม่พอใจในสภาพที่
เป็นอยู่ในบัดนี้ ที่ร้ายก็คือ แต่ละฝ่าย
ที่มีทัศนะแตกต่างกันนี้ หามืออะไรในทาง
สร้างสรรค์ที่เหมือนกันไม่ ยิ่งรัฐบาลใหม่
เป็นตัวแทนของฝ่ายปฏิกริยานิยมด้วยแล้ว
จะหวังอะไรมากนัก เห็นจะยาก ประธา
นาธิบดีคนใหม่และพลพรรค ย่อมจะไม่
ปรึกษาปัญญาชน ประเภทที่ถือเสรีภาพ
เป็นใหญ่ และย่อมจะไม่ปรึกษานิโกร
เป็นแน่ ยิ่งนักศึกษาด้วยแล้ว อย่าว่าแต่
รัฐบาลขณะนี้เลย ถึงให้ กัลเบรธและ
เคนนั้นกลับไปเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลอีก
เขาก็หายอมมารับคำปรึกษาจากท่านไม่

จากคำพูดต่าง ๆ ของคนอเมริกันใน
ที่สัมมนา และจากสื่อมวลชนต่าง ๆ นอก
ห้องสัมมนา เราย่อมรับรู้ได้อย่างดีว่า
ขณะนี้ สหรัฐกำลังเผชิญการปฏิวัติทาง
วัฒนธรรม คนรุ่นใหม่ ไม่ว่าจะผิวดำ
หรือขาว พวกนั้นทนคนรุ่นก่อนตนไม่ได้
นอกจากจะใช้ภาษาคัดค้าน อย่างรุนแรง
จนบางครั้งหยาบกายแล้ว ยังมีการเดิน
ขบวน จนถึงขนาดทำร้ายร่างกาย และ
อาคารสถานที่ก็มี มองในแง่หนึ่ง นี่ย่อม
เป็นสภาพอันไม่น่าพึงปรารถนา แต่มอง
ในมุมกลับ นี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของการ
สำรวจตรวจค้นตนเองก็ได้ ชาติที่ร่ำรวย
มากในทางวัตถุ ที่มีพลังอำนาจมากในโลก
ทั้งในทางทรัพย์สินถาวร บริวาร และการ
ทหาร เห็นที่จะขาดจุดประสงค์อันปลายใน
ชีวิตเป็นแน่แท้ อะไรคือคุณค่าที่แท้จริง
ของมนุษย์ มนุษย์อยู่เพื่อเป็นพี่แบ้มเท่า
นั้นละหรือ เมื่อเด็ก เกยลางชามอยู่ตาม
โรงแรม รีบเรียนหนังสือเพื่อออกไปหา
งานทำ เพื่อให้ได้รับความสำเร็จคือความ
มั่งคั่ง มีหน้ามีตา อำนาจวาสนา เท่านั้น
ละหรือ มนุษย์ควรเอาชนะจักรวาล ควร
รีบไปให้ถึงดวงจันทร์ ควรใช้เครื่องยนต์
กลไกอย่างใหม่ ๆ ควรผลิตอะไรต่ออะไร
ให้มาก ๆ ควรจัดระบบสถาบันให้ยิ่ง

ใหญ่ ควรก้าวหน้าในทางวิชาการ ฯลฯ
เพื่ออะไร บทบาทของมนุษย์เองอยู่ที่ไหน
ความดี ความงาม ความจริง สัมพันธ์กับ
ชีวิตอย่างไร ถ้ารู้จักหาความสุขแล้ว
ความรวยทรัพย์ รวยชื่อ จะมีความหมาย
เพียงใด ปัญหาเหล่านี้ บางทีคนอเมริกัน
รุ่นก่อนจะถามตัวเองไม่พอ เพราะคัมภีร์
ศาสนาคริสต์เคยมีคำตอบสำเร็จรูป ให้ไว้
ก่อนแล้ว ในเรื่องนี้ ครั้นศาสนาแห่ง
ศาสนานั้นหมดความสำคัญไป ความสำเร็จ
จึงคับคูลเข้ามาเป็นศาสนาแทน ความ
สำเร็จในที่นี้คืออำนาจนั่นเอง เป็นแต่
กลายสภาพไปในรูปต่าง ๆ กัน แต่แล้ว
ก็ล้วนเป็นอำนาจชั้นต่ำในทางโลก ๆ ทั้ง
สิ้น เช่นอำนาจในการคุมคนไว้ได้ คือ
เป็นนายเขา อำนาจในการหาสิ่งที่ตนประ
สงค์มาได้ ด้วยกรรมมีสมบัติไว้มาก ๆ เป็น
ต้น ฉะนั้น ที่ว่าการเงินกลายเป็นพระเจ้า
แทนพระมหาไถ่ จึงมีความจริงอยู่มิใช่น้อย
เพราะการเข้าหาพระเป็นเจ้าที่อยู่
เหนือโลกเท่านั้น ความสำเร็จจึงจะกลาย
รูปจากวัตถุธรรมไปสู่นามธรรมได้ ยิ่ง
ต้องการความสำเร็จในทางโลก เร็วเท่าไร
ขันติธรรมก็หายไป บิบัติสุขก็หายไป เร็ว
เท่านั้น ยิ่งต้องการสร้างสถาบันให้ยิ่งใหญ่
บ้างเจกภาพก็ด้อยความสำคัญไป มนุษย์

สัมพันธ์มีความหมายน้อยลง และแล้ว
มนุษย์ก็เลยไม่รู้ตัวว่า ตนจะเดินไปทาง
ไหน จึงต้องปล่อยให้ระบบการ สถาบัน
วิถีทาง และการดำเนินชีวิตประจำวัน
ตลอดจนเครื่องยึดถือ บงการชีวิต
ของตนไปเรื่อย ๆ ทำเป็นดี ไม่ทำไม่ดี
ใครพูดมาก เขียนมาก เก่ง ใครไม่พูด
ไม่เขียน โง่ ใหญ่ ก็ เล็ก สู้ใหญ่ไม่ได้
เร็ว ดี ช้า เลว ฯลฯ

ถ้าเราปล่อยให้มันทัศนคติเช่นนี้ อยู่ต่อ
ไป ปริมาณเท่านั้นที่จะมีความหมาย
คุณภาพจะหายไปทุกที ศาสตร์ใหม่ ๆ
ไม่ว่า จะเป็น วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ
เศรษฐศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ พูดถึง
แต่ปริมาณ และสนใจแต่รายละเอียด
ปลีกย่อย ในสาขาวิชาของตน จนวิชา
นั้น ๆ ยากที่จะมีความสัมพันธ์กับแก่นของ
ชีวิต ภาษาที่ใช้ในศาสตร์นั้น ๆ ก็ยาก
แก่การเข้าใจ ความเจริญของประเทศคือ
ประเทศนั้น ๆ มีเงินมากขึ้น มีวัสดุมาก
ขึ้น ชีวิตสะดวกสบายขึ้น อเมริกันเจริญ
และยิ่งใหญ่ ก็เพราะตัวเลขต่าง ๆ ส่อให้
เห็นถึงความยิ่งใหญ่ และความเจริญตาม
นัยดังกล่าว เรามองไม่เห็นกันคอกหรือว่า
พลังที่กระตุ้นให้เกิดความเจริญเช่นนั้นมา
จากความเห็นแก่ตัว มาจากระบบการกำ

การโฆษณาชวนเชื่อ การเสกสรรทัศนคติ
ให้ทุกคนต้องการในสิ่งที่ตนไม่มี จริงอยู่
คนจนในสหรัฐเวลานี้ มีสถานะความเป็น
อยู่ สะดวกสบายกว่าแต่ก่อน แม้คนผิวดำ
ก็มีสภาพกระตือรือร้นกว่าแต่ก่อน แต่เหตุ
ฉนั้น คนรุ่นใหม่จึงก่อการจลาจลวุ่นวาย
ทนคนรุ่นพ่อตนไม่ได้แล้ว ทั้ง ๆ ที่พ่อก็
ใจดี ไม่ใจดีแต่ในประเทศ หากเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ไปถึงประเทศต่าง ๆ ที่ด้อยพัฒนา
กว่าตนด้วย ประเทศด้อยพัฒนานั้น ๆ
เอง ก็พากันโกรธซึ่งเอากับสหรัฐเสมอ ๆ
ทั้งนี้มิใช่เพราะรากเง่าภายในใจ ส่วนลึก
ของคนอเมริกันนั้น มีความเห็นแก่ตัวแฝง
อยู่ มิใช่หรือ การให้แต่ละครั้งมิใช่ทานมัย
อันบริสุทธิ์ มิใช่หรือ จริงอยู่ พวกเรา
ทุกคนที่เป็นมนุษย์ปุถุชน ย่อมมีความ
สกปรกหมักหมมอยู่ภายใน ด้วยกันทั้งสิ้น
แต่ในกรณีของประเทศที่เจริญมากในทาง
วัตถุ และมีทัศนคติในทางต้องการมาก
กว่าที่ตนมีอยู่ โดยไม่เคยวินิจฉัยความ
ต้องการภายในตนเองเลย ปฏิบัติที่มา
จากภายนอกตนและบางครั้งมาจากภายใน
ตนเอง ย่อมเป็นไปในรูปที่ไม่น่าพิสมัย
นัก กรณีที่สหรัฐเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น
โดยไม่เห็นแก่ตน ก็ใช่จะไม่มี แต่ก็มี
ในรูปขององค์การกุศล ของปัจเจกชน

มากกว่ารัฐ นั่นก็เพราะคุณงามความดี
เอาชนะความเห็นแก่ตัวได้สำเร็จ มนุษย์
แต่ละคนมีพลังทางกุศล และพลังทาง
อกุศลอยู่ในคนเสมอ ต่อคนที่รู้จักวินิจฉัย
ตัวเอง รู้จักถามปัญหาขั้นมูลฐานกับตน
เอง นั่นแหละ เหตุผลและอารมณ์จึงจะ
ดำเนินควบคู่กันไปได้ ในทางสร้างสรรค์
เพื่อประโยชน์แก่ตนเองด้วย และแก่ผู้อื่น
ด้วย

ข้าพเจ้าเห็นพ้องต้องด้วยกับหลายคน
ที่ถูกขึ้นพูดก่อนหน้าข้าพเจ้าแล้ว ว่าการ
ปฏิบัติที่ดีขึ้นของคนรุ่นใหม่ เป็นส่วนหนึ่ง
แห่งการวินิจฉัยตนเอง ของสังคมอเมริกัน
แม้พวกบุปผาชน คนที่เสพของมีนเมา
อย่างใหม่ คนที่เข้ารีตในลัทธิแปลก ๆ
ใหม่ ๆ ก็เป็นสัญลักษณ์ของการค้นคว้า
หาทางทำความรู้จักกับตนเองทั้งสิ้น เป็น
แต่เขาเหล่านั้นยังไม่พบตนเอง พลัง
อำนาจจึงเป็นไปในรูปที่แข็งเกินไป หรือ
อ่อนเกินไป เพราะเหตุผลทางปัญญาและ
ความสิ้นสะเทือนใจในอารมณ์ ยังไม่ประ
สานสอดคล้องต่อกันและกัน ดังที่ปรัชญา
จีนเอ่ยไว้ ว่าหยินกับหยางต้องผสมผสาน
กันเป็นอันดี แรงบวกและแรงลบจึงจะ
แนบสนิทซึ่งกันและกัน บังเกิดพลังในทาง
ที่เป็นคุณธรรมทั้งแก่ตนเองและแก่สังคม

คราวใด ที่สังคมภายในประเทศสหรัฐ
ยังไม่ราบรื่น ทศนคติต่อโลกภายนอกจะ
เรียบร้อยดังงาม หาได้ไม่ ถ้าเราจะถาม
ว่าทำไมสหรัฐ จึงชนะสงครามโลกทั้งสอง
คราว ถ้าตอบส่วนหนึ่งก็คือ แต่ละคราว
ผู้คนภายในประเทศเห็นว่าประธานาธิบดี
เป็นผู้นำของชาติอย่างแท้จริง มีทั้งเกียรติ
ความกล้า ความสามารถ และความเสีย
สละ ไม่เชื่อตามใคร ๆ ในสหรัฐเวลานี้ดูก็
ได้ ว่าวิสัยทัศน์และรูสเวลท์ไม่ใช่หรือ คือ
ประธานาธิบดีที่ยิ่งใหญ่ในรอบกึ่งศตวรรษ
นี้ แม้เราจะพูดล้อทรมานอย่างไร
ก็ตาม เมื่อตอนเขาผู้นั้นอยู่ในอำนาจ
คนทั้งหลายก็ยังเชื่อ ในความเป็นผู้นำของ
เขา จำเคิมแต่นั้นมาดอก ที่ผู้นำของ
ประเทศนี้มีแต่เสื่อมลงทุกที หรือพอจะมี
ที่ทำดีขึ้นบ้าง ก็ลอบสังหารกันเสียและ
เฟื่องจะเร็ว ๆ นี้เอง ที่คนอเมริกันไม่วิตก
กังวล แต่ในคุณภาพของประมุขประเทศ
เท่านั้น หากสงสัยตลอดไปถึงกลไกการ
ปกครองทั้งหมดเลยทีเดียว ว่ายังคงเหมาะ
สมแก่สมัยอยู่ละหรือ การถามปัญหาเช่นนี้
เป็นวิธีที่ถูก ถ้าถามด้วยเหตุผล ด้วยปัญญา
และถ้าถามถึงปัญหาขั้นมูลฐานของข้าพเจ้า
ได้กล่าวมาแล้วด้วย จะเป็นการดีไม่น้อย
ข้อวิพากษ์วิจารณ์ ที่สำคัญ อันเกี่ยวกับด้วย

คนของประเทศนั้นก็คือ พวกท่านมักไม่สามารถถามตัวเองถึงปัญหาชั้นมูลฐานอันเนื่องด้วยชีวิต คนไทยกับคนอเมริกันออกจะคล้ายกันมากในเรื่องนี้ เราดูจะอยู่กันไปวัน ๆ ดำเนินตามครรลองของชีวิตที่เป็นมาแล้ว โดยไม่ยอมสงสัยวิถีชีวิตนั้นๆ กันเลย เราเก่งแต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยปราศจากอุดมการณ์อันสูงส่ง อุดมคติดั้งเดิมของคนอเมริกันนี้ คุณจะมีที่มาจากศาสนาคริสต์เท่านั้นเอง ก็เมื่อท่านฆ่าพระเจ้าเป็นเจ้าของเสียแล้ว ท่านจะหาอุดมการณ์อื่นใดมาแทนที่ได้สูงส่ง เช่นนี้อีกเล่า

การปราศจากอุดมคดีย่อมหมายถึงขาดการวางแผนระยะยาว นโยบายต่างประเทศของอเมริกัน จึงเป็นไปในระยะสั้นเสมอ เมื่อสหรัฐเข้าสู่สงครามในเมืองญวน ก็นึกกันว่า จะแล้วเสร็จได้เร็วๆ ท่านจะทำสงครามต่อไปได้เรื่อย ๆ ละหรือ คำตอบก็คือไม่ได้ ประชาชาติในประเทศนี้จะยอมทนไม่ได้เป็นอันขาด จำเพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ประท้วงการรับเกณฑ์จนถูกคุมขังก็มีจำนวนเกินห้าพันเข้าไปแล้ว และที่รอคำตัดสินอยู่ ก็มีปริมาณปาน ๆ กัน นอกจากนั้นแล้ว ท่านยังจะบัตชบต่อไปในการทุ่มเทกำลังคน และกำลังเงิน ไปอย่างสาหัสเสียเทเสียเช่นนี้เรื่อย ๆ ละหรือ ไม่ใช่

ทุ่มไปเพื่อสงครามเท่านั้น หากยังใช้จ่ายไปในการเตรียมสงครามปีละมาก ๆ เหลือคณานับด้วยถึงคนที่รับผิดชอบกับนโยบายในประเทศนี้จะล้าหลัง อยากรู้ก็ตาม ข้าพเจ้ายังเชื่อว่า มหาชนในประเทศนี้ยังคงมีเหตุผลเหลืออยู่บ้าง แม้จะไม่คำนึงถึงปัญหาทางจริยธรรม ความเห็นแก่ตัวเอง ก็คงต้องช่วยให้ตนเองสำนึกได้ในเรื่องนี้ ภายในเวลาอันไม่ช้านี้แล้ว ถึงอย่างไร อเมริกา ก็เอาชนะเวียคนามเหนือไม่ได้ และที่จะได้สันติภาพด้วยและเกียรติยศด้วย คงที่ประธานาธิบดีจอห์นสัน มักชอบอ้างนั้น ก็อย่าได้หวังเลย ถ้าความหวังที่เรียกร้องนี้หมายความว่า จะรักษาเวียคนามไว้ไว้ได้ภายในฉายาของสหรัฐ ญวนจะแบ่งเป็นสองตลอดไป ทั้งเขอมนันหรือเกาหลินั้น อย่าพึ่งหวัง ความซอซนี้ก็มีผู้พูดไว้ เขียนไว้ ในที่ต่าง ๆ มากแล้ว ในระยะยาว ญวนทั้งหมดจะต้องอยู่ในอำนาจของฮานอย ไม่ว่าฮานอยจะเป็นเผด็จการคอมมิวนิสต์ เพียงใด หรือไม่ก็ตามที่

ในกรณีเช่นนี้ สหรัฐควรจะดำเนินการสถานใด ปล่อยเวียคนามไว้ให้ญวนแก้ปัญหากันเอง โดยถอนตัวออกหมดเลยหรือ ถ้าทำเช่นนั้น ท่านก็ต้องกลับไปหากฎของประธานาธิบดีมอนโร โดย

ขอยุ่รอดเดียวกาย แต่บนทวีปอเมริกา
เท่านั้น ท่านผู้รู้ทั้งหลายในที่สมานันท์
เห็นพ้องต้องกันหมดแล้ว ว่าพันวิสัยเสีย
แล้วที่สหรัฐจะถอยหลังเข้าคลองไปได้อีก
หากนักฎ หรือทฤษฎีดังกล่าว มาใช้เป็น
นโยบาย จะเป็นภัยแก่สหรัฐเอง โดยไม่
ต้องสงสัย ถ้าเช่นนั้น เมื่อถึงคราวต้อง
ระงับศึกญวน ก็ควรถอนฐานทัพออกจาก
ประเทศนั้น ไปไว้ในประเทศอื่นบนผืน
แผ่นดินเอเชียอาคเนย์ ซึ่งย่อมหมายความว่า
ประกังมาไว้ในเมืองไทย ข้าพเจ้าเชื่อว่า
ทั้งรัฐบาลและประชาชนคนไทย ย่อมไม่
พอใจแน่ๆ แม้เมื่อแรกที่ท่านส่งกองทหาร
เข้ามา ข้าพเจ้าก็เข้าใจว่ารัฐบาลไทยไม่
พอใจนัก ต้องใช้เล่ห์เพทุบายกันหลาย
อย่าง จากทั้งสองฝ่ายออก จึงตั้งฐานทัพ
ไว้ได้ภายในประเทศ โดยที่บีบบังประ
ชาชนคนไทยและคนอเมริกันอยู่นาน แต่
ถ้าไม่มีทางอื่น รัฐบาลไทยก็คงยอมให้มี
กองทหารอเมริกันอยู่ภายในประเทศต่อไป
แต่ประชาชนคนไทยจะพอใจก็หาไม่ การมี
กองทัพอเมริกันอยู่ในเมืองไทยมากเท่าไร
นานเท่าไร จะทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่าง
ประชากรของสองประเทศนี้เกลียดกันมาก
ขึ้นเท่านั้น สำหรับรัฐบาลประเทศต่างๆ

ในย่านเอเชียอาคเนย์ ไม่ว่าจะเป็นสมาชิก
ส.ป.อ. หรือไม่ก็ตาม ย่อมจะพอใจให้สหรัฐ
มีฐานทัพอยู่ในภูมิภาคนั้น เพราะต่างก็
เห็นประโยชน์ของตน และต่างก็ยืนยันว่า
เมืองไทยจะกลายเป็นญวนที่สองไปหาได้
ไม่ หากปราศจากทหารอเมริกันในเมือง
ไทยเสียแล้ว คอมมิวนิสต์ก็คงไหลบ่าลงมา
ยึดครองเอเชียอาคเนย์ไปจนหมดสิ้น

การกำจัดภัยาคติเรื่องคอมมิวนิสต์นี้ยาก
เพราะพวกเราถูกสหรัฐฉ้อโกง ไว้ให้กลัว
ลัทธินี้มากนั้นนาน แต่ตราบโคที่เอาชนะ
ภัยาคติไม่ได้ เราจะเข้าใจรัสเซียและจีน
ไม่ได้เลยเป็นอันขาด ในบางประเทศทาง
แถบเอเชียอาคเนย์นั้น นอกจากรัฐบาล
จะไม่ได้ศึกษาเรื่องลัทธิคอมมิวนิสต์ ไม่มีผู้
รู้เรื่องเมืองจีนและรัสเซียแล้ว เอกชน
แม้จนอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ก็เอาเอก
สารจากเมืองนั้น ๆ มาศึกษาไม่ได้ ขอให้
เรามองในแง่ของสหภาพโซเวียต และ
สาธารณรัฐประชาชนจีน สองประเทศนี้
ก็มีเหตุผลอย่างพอเพียงมิใช่หรือ ที่จะ
กลัวและไม่ไว้ใจสหรัฐและพลพรรค ซึ่ง
เรียกตัวเองว่าโลกเสรี ทั้งๆ ที่มีไม่ถึงครึ่ง
โลก และราษฎรในประเทศก็มีได้รับ
อนุญาตให้มีเสรีภาพเท่าไรนัก

ข้าพเจ้ารังเกียจคอมมิวนิสต์ รังเกียจระบบเผด็จการ ไม่น้อยไปกว่าท่าน แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าเราต้องอยู่ในโลกนี้ร่วมกับประเทศที่มีระบบการเมืองเช่นนั้น เราต้องการเข้าใจเขา ต้องการทางเจรจากับเขา สหรัฐกับจีนก็เคยสนิทสนมกัน รัสเซียกับสหรัฐก็เคยเป็นศัตรูกันยิ่งกว่านี้ทำไมจะเปลี่ยนทัศนคติไม่ได้ แต่ไม่ใช่เปลี่ยนเพราะเหตุการณ์บังคับเท่านั้น ต้องเปลี่ยนทัศนคติแต่ต้นมือ และวางแผนเพื่อปลายมือ จริงอยู่ การติดต่อกับจีนเวลานี้ยาก การเจรจากันลับ ๆ เสมอ ๆ ที่ขอออกก็จะไร้ผล แต่ก็พยายามยิ่งกว่านี้ได้อีก ถ้าต้องการ จีนเองก็กำลังอยู่ในสภาพของการปฏิวัติทางวัฒนธรรม อย่างปราศจากผลในทางสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับท่าน ยิ่งการปกครอง เป็นไปในระบบเผด็จการ ทุกสิ่งทุกอย่าง ยิ่งรุนแรงร้ายกาจเป็นทวีคูณ ตรีคูณ แต่เหตุการณ์เหล่านี้ไม่ควรจะมาอำพรางหน้าตาเรา บัญญาเรา อย่าเอาอารมณ์และอคตินำหน้าเหตุผล ด้วยเหตุผลทางปัญญาเท่านั้นที่เราสามารถแก้ปัญหานั้นได้

ต่อเมื่อสหรัฐมองไปที่สาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างจริงจัง อย่างหวังจะผูกมิตรในระยะยาวเท่านั้น จึงจะวางแผนเพื่อสันติภาพในเวียดนามได้อย่างมีผล จากนั้น

แต่ไม่ก่อนนั้น สหรัฐจึงควรถอนทหารไปให้พื้นดินแผ่นดินใหญ่ของเอเชียอาคเนย์ด้วย พร้อมกันนั้น สหรัฐก็ต้องรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่ภูมิภาคแถบนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ รวมกลุ่มกันขึ้นเป็นมหาอำนาจขึ้นมา ดังเช่นยุโรปอันรวมกัน ออสเตรเลียและญี่ปุ่นควรมีส่วนร่วมในกลุ่มนี้ ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการทหาร หากไม่สองประเทศนี้ ก็จะทำให้ตนตั้งคนเห็นแก่ตัว หาแต่เงินเข้าประเทศ โดยปล่อยให้สหรัฐรับผิดชอบป้องกันการรุกรานจากภายนอกแต่ฝ่ายเดียว

ในระยะต้นแห่งการถอนทหารออกไป สหรัฐต้องให้คำมั่นไว้ด้วยว่าจะช่วยป้องกันภูมิภาคแถบนี้ ถ้าถูกรุกราน การช่วยเหลือทางเศรษฐกิจก็ควรเป็นคำมั่นอันให้ไว้เป็นระยะ ๆ เช่นกับการทหาร แต่ไม่มีการให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ประเทศหนึ่งใดโดยเฉพาะ นอกจากจะช่วยมายังกลุ่มประเทศทั้งกลุ่ม หากไม่จะเป็นการช่วยหนุนให้บางประเทศมีทหารปกครองอยู่อย่างไม่มีวันสิ้นสุด เมื่อกลุ่มอำนาจทางแถบดังกล่าวรวมตัวกันได้เป็นอย่างดี เสมอไป เสมอไหล่ แม้จะไม่เท่ากันนัก กับจีน รัสเซีย ยุโรป ฯลฯ ก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งพา

สหรัฐต่อไป แต่ก็ไม่ต้องขับไล่ค่าขอ
สหรัฐด้วยผลสุวาจากต่าง ๆ ถึงเวลานั้น ก็
ควรจะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างตะวันออก
ออก ตะวันตก จีน อเมริกัน ฯลฯ ได้แล้ว
การช่วยเหลือ ก็ควรเป็นไปในรูปต่าง ๆ
จากทุกฝ่าย โลกควรจะเป็นโลกของการ
คบค้าสมาคมกันและกัน ไม่ใช่โลกแห่ง
การเตรียมเอาชนะกันและกัน เอาเปรียบ
กันและกันในทางการค้า เท่านั้น

การทำเช่นนี้มีใช่ง่าย มีใช้ทำได้เร็ว
ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงกล่าวไว้แต่ต้นแล้ว
ว่าต้องการขันติธรรม เกียรติศักดิ์ และ
ความสามารถทางการทูต ถ้าปราศจาก
คุณธรรมอย่างหนึ่งอย่างใด จากฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่ง ย่อมจะทำได้สำเร็จไม่ได้ และถ้า
ขืนคงกล่าวหาว่าฝ่ายอื่นไร้เกียรติ ไร้คุณ
ธรรม เลยเป็นข้อแก้ตัวว่าฝ่ายเราเองไม่
ควรเริ่มด้วยธรรม ที่ว่าธรรมะย่อมจะชนะ
อธรรมนั้นเป็นความจริง ไม่ใช่ความฝัน
ความจริงนั้นนำมาประยุกต์ได้ ไม่ใช่เป็น
คำพูดที่มีไว้ให้นักการเมืองตีฝีปากเท่านั้น
แก่นักการเมืองที่มีเกียรติเท่านั้น จึงจะรู้จัก
ธรรมะ ก็เวลานี้ ในประเทศนี้ ท่านมี
นักการเมืองที่มีเกียรติหรือไม่เล่าในฐานะ
ที่ท่านเป็นมหาอำนาจ ถ้าท่านขาดผู้นำ
ที่มีเกียรติ ถึงระบบการเมืองของท่านจะ
คืออะไร ท่านก็จะแก้ปัญหาในระยะยาว
ไม่ได้ ก็ได้แต่ทำตนเป็นตำรวจของโลก
ต่อไป ยิ่งเวลานี้คนรุ่นใหม่สงสัยว่าระบบ

ที่เป็นอยู่น่าจะล้มสมัยเสียด้วยแล้ว ถ้าท่าน
ไม่แก้ทัศนคติขั้นมูลฐาน ท่านจะเอาตัว
รอดละหรือ ทั้งทางภายในและภายนอก
ประเทศ ในอดีตมหาอำนาจที่ขึ้นถึงจุดสูง
สุดแล้ว ก็ต้องตกอันดับลงมาจากตำแหน่ง
นั้นทั้งสิ้น ถ้าท่านไม่ต้องการให้ใครเตะ
ท่านลงมา หรือกลานลงมาอย่างเชื่อง ๆ
ท่านควรจะได้ลงมาอย่างสง่า และช่วย
พยุงประเทศอื่น ๆ ให้รวมตัวกันขึ้นมา
เสมอ ๆ กับท่านด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์
ของท่านเองด้วย และประโยชน์ของโลก
ด้วย

หากรัฐบาลใหม่ของสหรัฐดำเนินการ
สักแต่ว่าแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปวัน ๆ โดย
ไม่คำนึงถึงเกียรติ ถึงวินัย และความ
อดทน ใช้หน่วยสืบราชการลับมาผสม
ปนเปื้อนอยู่กับนักการทูตเย้ย ก้าวก่ายกิจ
การภายในประเทศอื่นโดยอ้างว่าช่วยเหลือ
ประเทศนั้นเอ๋ย ส่งทหารไปช่วยปราบ
ผู้ก่อการร้ายเอ๋ย ฯลฯ เหล่านี้ล้วนไม่มี
ผลดี ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผู้ที่หา
ว่าสหรัฐตั้งจักรวรรดินิยมนั้น ไม่มีแต่
ศัตรูเท่านั้น มิตรก็เริ่มกล่าววาจาเช่นนี้
กันบ้างแล้ว ทั้งนี้เพราะต่างก็พากันรู้สึก
ว่าแต่ละประเทศเป็นบริวารท่านมากกว่าเป็น
มิตร ผู้แทนต่าง ๆ จากยุโรปและลาติน
อเมริกา ที่ลุกขึ้นพูดก่อนหน้าข้าพเจ้าก็มี
ทัศนะเช่นเดียวกันนี้ รัฐบาลของประเทศ

นั้น ๆ ก็รู้สึกตัวอยู่ ก็จะเห็นได้ว่าประเทศที่อยู่ใต้ฉายาท่านมากเท่าไร รัฐมนตรีบางคนของประเทศนั้นจะใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับประเทศ ท่านรุนแรงมากขึ้นตามส่วน ยิ่งคนที่อยู่นอกรัฐบาล และเขาวชนค้ายแล้ว จะทนสถานะอันไม่เท่าเทียมกันนี้ต่อไปไม่ได้นานนักคอก คนรุ่นใหม่ที่แสดงปฏิกริยาต่าง ๆ เวลานี้ ไม่มีแต่ในสหรัฐเท่านั้น กำลังแผ่ขยายไปในยุโรป และเอเชียด้วย ปฏิกริยานั้น ๆ มักพากันมาถึงรัฐบาลสหรัฐด้วยเสมอ จนเกินเลยไปถึงกับนิยมเมมาเซตุงก็มี ในประเทศเสรี เป็นได้ถึงเพียงนี้ ประเทศที่ขาดเสรีภาพ พวกที่มีปฏิกริยารุนแรงก็ต้องดำเนินการให้คิดอย่างไม่เป็นปัญหา พวกนี้เลยมักถูกหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ และที่เป็นจริง ๆ ก็คงมีไม่น้อย

อันวิสัยของคอมมิวนิสต์นั้น ต้องใช้เล่ห์เพทุบาย และชอบวิธีลับ (ทั้งที่พวกเราที่เชื่อในเสรีภาพชอบใช้วิธีพูดกันซึ่ง ๆ หน้า) ยิ่งจับกุม ก็ยิ่งกำเริบ พวกคริสเตียน เมื่อแรกเผยแผ่ศาสนาเข้ามายังโรมก็ใช้วิธีนี้ ถ้าเวลานั้น กรุงโรมมีผู้นำที่ซื่อสัตย์สุจริต ประกอบไปด้วยศักดิ์ศรี

และความสามารถ พร้อมทั้งจะยอมฟังติจากมหาชน ลัทธิคริสตังก็คงเอาชนะจักรวรรดิโรมันหาได้ไม่ นี่ฉันใด คอมมิวนิสต์ในปัจจุบันก็ฉันนั้น

มิตรประเทศของท่านที่อ่อนแอ ปรากฏจากผู้นำที่สามารถ ทั้งยังใช้ระบบเผด็จการด้วยแล้ว ถ้าท่านละไปเฉย ๆ ก็คงล้มทั้งยืน หาไม่ ก็คงขายประเทศให้คอมมิวนิสต์ไปเลย เพื่อความอยู่รอดของเขาเท่านั้น ถ้าท่านเข้าไปพองยุ่มยามภายในมากเท่าไร ประชาชนก็เกลียดท่านมากเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ ท่านต้องเดินทางสายกลาง ค่อย ๆ ติตัวออกห่าง ๆ โดยให้ออกาสเขาคั่งตัว ท่านเลี้ยงเขาฐานผู้ใหญ่กับเติกมานานแล้ว ต้องค่อย ๆ ช่วยให้ความยืนหยัดได้ด้วยตนเอง ให้เขารวมตัวกับกลุ่มประเทศเสรีด้วยกัน เพื่อความอยู่รอดของประเทศเขาเอง และถ้าเขาเองไม่มีผู้นำเกิดขึ้นมาในอนาคตอันใกล้นี้ ไม่มีระบบการปกครองที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ก็ในปัจจุบันนี้ ไม่มีทัศนคติในทางอุดมการณ์ที่สูงส่งยิ่งขึ้นไปกว่าที่เป็นอยู่ในบัดนี้ ก็ทำให้กิจของท่าน ที่จะต้องรับภาระต่อไปไม่ว่าจะเป็นน้องหรือลูกก็ตาม จะตามเลี้ยงกันตลอดไป โดยไม่รู้จักโต หาได้ไม่

**Statement from the Princeton Seminar of the
INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR CULTURAL FREEDOM**

As writers and scholars gathered together in Princeton at a meeting on behalf of cultural freedom, we wish to express our sense of comradeship with intellectuals denied freedom in their own lands.

In particular, we condemn the brutal destruction of democracy and intellectual freedom by the military regime in Greece. We call upon all governments supporting this regime to withdraw all military and moral assistance.

We further declare our solidarity with the ninety-five Soviet intellectuals who have so courageously protested the trials of P.M. Litvinov and Larisz Bogaraz-Daniel. We call upon the government of the Soviet to free them, as well as all other writers imprisoned for expressing and publishing their views.

We equally affirm our support for the intellectuals of Czechoslovakia fighting for their freedom of expression and inquiry.

Arthur Schlesinger, U.S.A.
Manes Sperber, France
C. Vann Woodward, U.S.A.
S. Sivaraksa, Siam
Norman Podhoretz, U.S.A.
Martin Peretz, U.S.A.
Sam Brown, U.S.A.
Ging Giugni, Italy
David Marquand, U.K.
Zbigniew Brzezinski, U.S.A.
Karl Kaiser, Germany
Michel Crozier, France
Lars Roar Langslet, Norway
A.G. Noorani, India
Alan Bullock, U.K.
Shepard Stone, U.S.A.
David Blumenthal, U.S.A.
Jan Kott, Poland
Robert Jay Lifton, U.S.A.
Alessandro Silj, Italy
Edna Lisle, U.S.A.
Marion Doenhof, Germany

François Duchene, France
Ivan Svitak, Czechoslovakia
Carl Kaysen, U.S.A.
Robert Manning, U.S.A.
Eugen Loebel, Czechoslovakia
Walter Goodman, U.S.A.
Lillian Hellman, U.S.A.
Geoffrey Martin, U.K.
Diana Tead Michaelis, U.S.A.
Harold W. Cruse, U.S.A.
Brian Walde, U.K.
Pierre Emmanuel, France
Paul Doty, U.S.A.
Francois Bondy, France
Stanley Hoffmann, U.S.A.
François Furet, France
Edward Shils, U.S.A.
Anthony Hartley, U.K.
K.A. Jelenski, France
Judith Kipperly, U.S.A.
J. Kenneth Galbraith, U.S.A.

December 5, 1968

ปฏิภิกิริยา

ปฏิภิกิริยาจากผู้นเขียน

เมื่อบรรณาธิการยอมให้ผู้อ่าน มีปฏิภิกิริยา
ต่อผู้นเขียนได้ ก็ควรรยอมให้ผู้นเขียนมีปฏิ
ภิกิริยาต่อผู้อ่านได้เหมือนกัน จึงจะยุติธรรม
และเป็นประชาธิปไตย ปฏิภิกิริยาของผม
มีอนุสนธิมาจากปฏิภิกิริยาของ คุณเทียน
ทอง ทำนุวงศ์ (*ปริทัศน์* ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒)
อันมีต่อข้อเขียนของผมเรื่อง “ ลักษณะ
และปัญหาของปัญญาชนไทย ” (*ปริทัศน์*
ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑) ซึ่งผมจะขอนำเสนอ
ดังต่อไปนี้

ขอเปิดฉากด้วยการพ้อว่า ท่านผู้ใดก็
ตาม เมื่อคัดเอาคำนิยามอันใดของผมไป
นอกจากขอความกรุณา คัดเอาไปทั้งหมด
แล้ว โปรดอย่าได้ผลิตคำนิยามใหม่ ใส่ใน
นามผมเลย ผมตั้งคำจำกัดความ (อย่าง

คร่าว ๆ) ไว้ว่า “ ปัญญาชนคือนักคิดผู้มี
ปัญญา มีกิจกรรมทางปัญญาที่สังคมเห็น
ได้ และเป็นผู้ใช้ปัญญาและวิจารณ์
อย่างอิสระ ” คุณเทียนทองบอกว่า
“ เห็นเข้าที่ดี เพราะเมื่อลองย้อนนิยาม
ของคุณกมลก็ได้ความว่า คือผู้ใช้ปัญญา
สร้างประโยชน์ให้แก่สังคมนั่นเอง ”

ผมไม่ได้เอ่ยถึงการใช้ปัญญาสร้าง ประ
โยชน์ ให้แก่สังคมเลยแม้แต่น้อย สิ่งใดที่
จะมีประโยชน์หรือไร้ประโยชน์ นอกจาก
จะไม่อยู่ในประเด็นแล้ว ยังเป็นเรื่องต่าง
จิตต่างใจ เดียงกันจนฆ่ากันตายก็ไม่ตก
ปาก ใครจะกล้าบอกได้ว่าเรื่องที่เขียนใน
ปริทัศน์ ได้ตอบกันนี้ เป็น ประโยชน์ ต่อ
สังคม หลายคนอาจจะหมั่นไส้บอกว่าทำ
ไมไม่เอาเวลาไปทำอย่างอื่น ชายก้วยเที่ยว
สร้างถนนพัฒนา หรือไถนา อะไรก็แล้ว

แต่ที่มัน “มีประโยชน์” กว่านี้ คอมมิวนิสต์และโซเชี่ยลิสต์คงรับเป็นเสี่ยงเดียวกันว่า ภูมิปัญญาของคาร์ลมาร์ก เป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่คนอีกหลายสิบล้านอาจจะไม่ยอมรับ อาจประณามค่าว่าเอาเสียๆ หายๆ ว่าเป็นผู้ทำลาย (เช่นสงครามเวียดนาม) คุ้มซ้ำ คุ้มเหตุฉะนั้น ผมจึงขอความกรุณา อย่า “ย่นย่อนิยาม” ของผมเลย นักวิชาการคนอื่นจะเข้าใจผมผิด (ไม่วันนี้ก็อีก ๑๐ ปีข้างหน้า) โดยไม่จำเป็น อันที่จริงผมไม่นิยมให้คำจำกัดความ ไม่ว่าจะแก่ลูกศิษย์หรือต่อหน้าชาวบ้าน มันเป็นเรื่องไม่เที่ยงแท้ทางวิชาการที่เขียนไปเพราะว่าเป็นจริงๆ (ไม่งั้นคนอ่านจะดูเอาว่าไม่เห็นบอกว่าปัญญาชนคือใคร หน้าตาเป็นยังไง) และทำไปในแบบที่ฝรั่งเรียกว่า “เปิดท้าย” ไว้ให้พอมีทางค้นได้พอสมควร (โปรดดูเชิงอรรถ) เพราะวิทยาการสาขาสังคมศาสตร์นั้น ให้เป็นใครมาจากไหนก็พิสูจน์อย่างจับให้มันค้นให้ตาย โดยเอาเข้าเครื่องทดสอบ (แบบวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์) ไม่ได้ ถึงได้ก็ไม่แน่ คุ้มอย่างเช่นที่คุณเทียนทอง แบ่งอาชีพมนุษย์ออกเป็นสามพวก คือพวกใช้สมอง พวกใช้ฝีมือ และพวกใช้กำลังกาย

เป็นต้น ผมเห็นว่าแบบกายมาก แต่พอเราตามว่า แล้วชวานาสะจะอยู่ในประเภทไหนกันแน่ เราก็ชักไม่แน่ใจ และต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป แล้วแต่ประเทศและภูมิภาค ชวานาไทย และชวานาส่วนมากในโลก อาจจะจัดเข้าอยู่ในพวกใช้กำลังกายได้ แต่ชวานาสหรัฐฯ (และอังกฤษบางประเทศ) ซึ่งใช้เครื่องจักรกลทันสมัย (บางแห่งใช้เครื่องคิดตรวจสอบคุณภาพของพันธุ์ข้าว) และมีกรรมวิธีทางการจัดการ การค้นคว้า และการกลังกรรมแผนใหม่ อาจจัดเข้าอยู่ในพวกใช้กำลังกายลำบาก หรืออาจจะไม่ได้เลยด้วยซ้ำไป นี่เป็นตัวอย่างง่ายๆ ของความยุ่งยากทางวิชาสังคมศาสตร์ เพราะฉะนั้นใครที่อยากเล่นเกมนี้ จะต้องระวังให้มาก นักปราชญ์อย่างเพลโต ฟรอยด์ ยุง โซโรกิน อารอง โคนนักร้องที่รุ่นหลังกระหนาบมาแล้วแทบทั้งนั้น ผมเป็นเพียงมวญวัด โทณเลยจะอาจหาญเกินไปได้

ผมไม่ได้เอ่ยถึงประโยชน์ที่ใครต่อใครทำต่อสังคม (ทั้งๆ ที่ผมยกย่องคนกวาดถนน) จึงจะไม่ขอแถลงเสริมในข้อนี้ แต่อยากจะถามคุณเทียนทองว่า จริงหรือที่ “ผู้ที่คิดสร้างประโยชน์ ให้แก่สังคมอย่าง

จริงจัง อย่าว่าแต่จะไปฉ้อราษฎร์บังหลวง
เลย แม้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันก็คงไม่ยก
เบียดเบียน” (หน้า ๑๑๗) เพราะเมื่อ
มองย้อนหลังดูประวัติศาสตร์ไทยและโลก
แล้ว ผมยังไม่แน่ใจนัก คุณอย่างสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราชเป็นต้น คนไทยย่อม
ยอมรับว่า ทรงประกอบคุณประโยชน์แก่
ศรีอยุธยาเป็นอันมาก แต่หากจะพิจารณา
ดูพระราชประวัติ การได้มาซึ่งพระราช
อำนาจแล้ว หลายคนอาจจะสั่นหน้า ใคร
ที่ขี้สงสัยลองตรวจสอบประวัติศาสตร์ไทย
ยุคนั้นดูให้ละเอียด เอาที่ใกล้ตัวเรากว่า
นั้น จอมพล ส. ได้ประกอบคุณความดี
ไว้ไม่น้อย แผนเศรษฐกิจและโครงการ
พัฒนาชาติต่าง ๆ ที่ยังมีประโยชน์และ
ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน น่าจะเป็นเครดิต
ของบุคคลผู้นี้บ้างไม่มากนักน้อย แต่ใครจะ
กล้ายืนยันได้ว่า จอมพล ส. “ไม่ยก
เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน” ถ้าเอา
หลักกฎหมายไทยที่ว่า *การกระทำเป็นเครื่อง
สื่อเจตนา* มาจับ เราก็ต้องบอกว่าคิดเบียด
เบียนแน่ เงินที่ท่านผู้นี้เอาไปบริการ
อนุภริยาและสมุนบริวารนั้น สร้างโรง
เรียนประชาบาลชั้น ๑ ได้ประมาณ ๑,๐๐๐
หลัง (คิดเสียหลังละล้านบาท) ปัจจุบัน

ยังมีผู้ที่คิดสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมแบบ
นี้อยู่หลายท่าน ในประวัติศาสตร์โลก ฮิต
เลอร์ หวังทำประโยชน์ให้แก่สังคมเยอรมัน
โดยเบียดเบียนเอาชีวิตชาวบ้านยิว
(รวมทั้งผู้หญิงและทารกตาต่าๆ) ไปเสีย
อย่างน้อยแปดล้านคน นี่เป็นโศกนาฏ
กรรมของมนุษยชาติ แต่ก็ก็เป็นความจริง
ที่ประวัติศาสตร์น่าจะสอนเราบ้าง

คุณเทียนทองเป็นผู้มีความกรุณา และ
ได้แสดงความเห็นใจผมว่า “คุณกมลตั้ง
ความหวังไว้สูงเกินไป ว่าอาจารย์มหา
วิทยาลัยทั่วโลก ควรเป็นอย่างนั้นอย่างนี้
หรือไม่ก็รองรับทัศนคติ สำเร็จรูปของคน
ไทยเอาไว้มากจนเกินไป...” เรื่องนี้ ถ้าผม
รับเอาทัศนคติของชาวบางกอกไว้อย่าง
เต็มคราบ ตามที่ว่า ผมคงไม่เสียเวลา เสีย
หัว เสียสตางค์ค่าแถมมี เขียนเรื่องคั่ง
กล่าวมาลง *ปริทัศน์* เป็นแน่แท้ ควรที่จะ
ก้มหน้าก้มตาหาทางเป็นข้าราชการชั้นผู้
ใหญ่โดยเร็ว ตามแบบและวิถีทางที่ข้าราชการ
“ผู้ประสบความสำเร็จ” ทั้งหลาย
ปฏิบัติกัน แต่ที่ผมกลับหาความทุกข์ใส่ตน
แกว่งปากกาหาเรื่อง (ออกชั้นเงินเดือน
 ฯลฯ) ซึ่งสำหรับผมเป็นเรื่องเล็ก ทั้งนี้
และทั้งนั้นไม่ใช่ผมจะอยากเป็นฝรั่ง ผม

ภูมิใจในความเป็นไทย แต่ก็อยากจะเป็นไทยที่รู้จักละอายต่อบาป หรือเป็นชาวสยามยุคพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ที่กล่าวว่า ผมตั้งความหวังไว้สูงเกินไปนั้น ไกลจากความจริงอย่างยิ่ง ผมไม่เคยตั้งความหวังไว้สูง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องมหาวิทยาลัยไทย นักศึกษาไทย หรืออะไรๆ ที่เกี่ยวกับไทย ผมคลุกคลีกับมหาวิทยาลัยมา ในฐานะนิสิต (จุฬาและ ม.ธ.) และครูไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ๑๕ ปีน่าจะนานพอที่จะสอนให้รู้อะไรๆ ได้มากกว่าการฝันหวาน ยิ่งกว่านั้น ถ้าผมเป็นคนผิดหวังอย่างว่าแล้ว ผมคงไม่เที่ยวเขียนบทความยาว ๒๐ หน้ามาลง *ปริทัศน์* และก็ได้เขียนอย่างนี้มา ๑๐ ปี (พอดี) แล้ว คนผิดหวังจะใช้วิธีการแอบนินทา คำลับหลัง เอาคีย์ทางอื่น หรือในกรณีอย่างผมก็สอนหนังสือหาเลี้ยงลูกเมียอยู่อเมริกา (ผมสอนอยู่ ๒ ปี) ฉะนั้นตรงกันข้าม ผมเป็นคนสมหวังที่สุด ผมมีเพื่อนร่วมงานหลายคนที่มีอุกมกคติ ผมเห็นว่าเมืองไทยมีคนดีๆ และสามารถ (ไม่จำเป็นต้องเป็นบัณฑิตฯ) มากมายหลายสาขา และผมหวังว่าเมืองไทย มหาวิทยาลัยและนักศึกษาไทย และวัฒนธรรมไทย คงจะไปรอดใน

อนาคตข้างหน้า แต่เห็นว่าเรายังทำไม่พอ เราน่าจะทำได้ดีกว่านี้ ยังมีอะไรต่อมิอะไรที่จะปรับปรุงได้มาก แต่ฉันแหละ หากไม่กระตุนกันบ้าง ช้างก็ไม่เดิน คนอย่างผม เป็นส่วนของสังคมที่เปรียบเหมือนแมลงหวี่ แมลงหวี่ต้องตอมตาช้าง เพื่อช้างรำคาญจะได้ก้าวเสียบ้าง และในส่วนตัวของหัวใจก็เป็นแมลงหวี่ที่มีความสุขและสมหวัง ขอให้มีโอกาสได้ตอมตาช้างก็พอแล้ว กลัวแต่ช้างจะบันดาลโทสะขยี้แมลงหวี่เสียเท่านั้น

จะไม่ขอมีปฏิกริยาให้มากไปกว่านี้ อะไรๆ ที่พออนุโลมได้ก็ให้ผ่านไป ทั้งนี้จะขอปิดท้ายรายการด้วยการแสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อคุณเทียนทอง ท่านุวงศ์ ที่ได้กรุณาวิจารณ์มา ใครก็ตามที่ซีดเขียนอะไรไปแล้ว นอกจากจะมีคนอ่าน แลผมยังมีคนวิจารณ์มาถึง ๓-๔ หน้ากระดาษ น่าจะเป็นผู้มีบุญ การกระทำของคุณเทียนทอง ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าผมเป็นคนโชคดีมหาศาล

กมล สมวิเชียร

ชวานากับภาษีรายได้

เศรษฐกิจบางท่านเคยแสดงความคิดเห็น
ว่า แม้ชวานาต้องเสียภาษีขาออกในรูป
พรีเมียม เป็นการเจาะจงเก็บแก่เฉพาะ
ชวานา ซึ่งภาษีอื่นๆ ก็ต้องเสียเหมือน
ประชาชนทั่วไป ส่วนชวานาต่างกับประ
ชาชนทั่วไปที่ ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี
เงินได้ แต่ผู้ที่พูดอย่างนี้ทำได้คำนวณดู
ว่า แท้ที่จริงถ้าชวานาไม่ต้องเสียภาษี
พรีเมียม เสียแต่ภาษีรายได้ประชาชน

ทั่วไปยังจะดีกว่า เพราะภาษีพรีเมียมนั้น
เอง กลับสูงกว่าภาษีรายได้เป็นไหนๆ
ก็จะคำนวณให้ดูต่อไป

ฝ่ายวิชาการ ของธนาคารแห่งประเทศไทย
ได้แยกแยะตัวเลขดู ปรากฏว่าข้าว
เปลือก ๑ เกวียน เมื่อเดือนมีนาคม
๒๕๑๐ มีราคา ๑,๒๐๐ บาท ที่ท้องนา
และเมื่อสีส่งออกนอก จะมีมูลค่า ๒,๔๓๐
บาท หรือสูงขึ้นไป ๑,๒๓๐ บาท และใน
จำนวน ๑,๒๓๐ บาท นี้เป็น

๑. ค่าไรคนกลาง และค่าขนส่งโรงสี	๒๐๐ บาท
๒. ค่าใช้จ่ายในการสี รวมทั้งภาษีการค้าและเทศบาล	๑๑๕ บาท
๓. ค่าใช้จ่ายในการส่งออก รวมทั้งภาษี ๔.๒% และค่าไร ผู้ส่งออก	<u>๒๖๓</u> บาท
รวมค่าใช้จ่ายและค่าไรคนกลาง	๕๘๒ บาท
ค่าภาษีพรีเมียมที่รัฐบาลเก็บ	<u>๖๔๘</u> บาท
รวม	<u>๑,๒๓๐</u> บาท

จากตัวเลขข้างบนนี้จะเห็นได้ว่า คน
กลางที่ถูกประณามกันว่า กตกราคาเอา
เปรียบชวานาต่าง ๆ นานา นั้น มีส่วนได้
เกวียนละ ๕๘๒ บาท ซึ่งแบ่งกันได้มาก
มายหลายคนระหว่างพ่อค้า กรรมกรขนส่ง
กรรมกรสีข้าว ภาษีรัฐ ภาษีเทศบาล
หรืออีกนัยหนึ่งเงินจำนวน ๕๘๒ บาท นี้

แบ่งกระจายออกไปเลี้ยงดูราษฎรในอาชีพ
ต่าง ๆ ซึ่งเขาเหล่านั้นก็ได้ให้บริการอย่าง
โกลอย่างหนึ่ง แต่ถึงกระนั้นยังได้น้อยกว่า
รัฐบาลที่เก็บพรีเมียมเฉย ๆ ถึงเกวียนละ
๖๔๘ บาท และถ้าไม่มีพรีเมียม ชวานาจะ
ได้ราคาข้าวเพิ่มมากขึ้นไม่น้อยกว่าเกวียนละ
๖๐๐ บาท เป็นเกวียนละ ๑,๘๐๐ บาท

ในการสำรวจต้นทุนการผลิตสภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจพบว่า การทำนาได้ผลมากที่สุด อยู่ในภาคกลาง และในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เฉลี่ย ได้ครอบครัวละ ๑๐ เกวียน และได้ขายกัน และได้พบว่าในปริมาณ ๑๐ เกวียน ได้ขาย

กันอย่างมาก ๖๐% หรือ ๖ เกวียน นอกนั้น ต้องเอาไว้บริโภค ทำพันธุ์ ทำบุญ ให้ญาติ ฯลฯ และต้นทุนในการผลิตตกเกวียนละ ๙๙๕ บาท จะคิดรายได้ดังนี้

๑. ข้าวที่ขายได้เกวียนละ ๑,๒๐๐ บาท ๖ เกวียน เป็นเงิน ๗,๒๐๐ บาท
  ๒. ข้าวที่เอาไว้ใช้คิดตามต้นทุน เกวียนละ ๙๙๕ บาท ๔ เกวียน ๓,๙๘๐ บาท
- ๑๑,๑๘๐ บาท

ตามการสำรวจโดยกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า นอกจากนั้น ยังมีรายได้จากทำงานอื่น ๆ เช่น งานโยธา ฯลฯ เฉลี่ยได้ครอบครัวละ ๑,๖๔๔ บาท ฉะนั้นจึงมีรายได้ทั้งหมดดังนี้

จากการทำนา	๑๑,๑๘๐ บาท
จากงานอื่น ๆ	<u>๑,๖๔๔</u> บาท
รวม	<u>๑๒,๘๒๔</u> บาท

ตามสถิติปรากฏว่าครอบครัวชาวนาแต่ละครอบครัวคิดโดยเฉลี่ยมี ๖ คนกว่า คือ สามี ภรรยา กับลูก ๔ คน ฉะนั้นในการประเมินภาษีรายได้ อนุญาตให้ลดสำหรับ

ค่าใช้จ่ายเป็นเหมา ๒๐%	๒,๕๖๔.๘๐ บาท
สามี	๔,๐๐๐.๐๐ บาท
ภรรยา	๒,๐๐๐.๐๐ บาท
ลูก ๔ คน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	<u>๔,๐๐๐.๐๐</u> บาท
รวมลด	<u>๑๒,๕๖๔.๘๐</u> บาท

หักจากรายได้	๑๒,๘๒๔.๐๐ บาท
เหลือจำนวนรายได้ที่คิดเป็นภาษี	๒๕๙.๒๐ บาท
ภาษีรายได้ ๑๐%	๒๕.๙๒ บาท

๒๕.๙๒ บาท เป็นจำนวนเงินที่ชาวนาไม่ต้องเสีย เพราะยกเว้นภาษีรายได้ แต่ เก็บพรีเมียม เกวียนละ ๖๒๔ บาท

ที่นี้ สมมุติว่าเลิกเก็บพรีเมียม เกวียนละ ๖๒๔ บาท ราคาข้าวเปลือกจะขึ้นไปไม่น้อยกว่า เกวียนละ ๖๐๐ บาท เป็นเกวียนละ ๑,๘๐๐ บาท ภาษีรายได้จะคิดได้ดังนี้

๑. ข้าวที่ขายได้ ๖ เกวียน ๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท เป็นเงิน	๑๐,๘๐๐.๐๐ บาท
๒. ข้าวที่เอาไว้ใช้ ๔ เกวียน ๆ ละ ๘๘๕ บาท ,,	๓,๕๘๐.๐๐ บาท
๓. รายได้จากงานอื่น ๆ ,,	<u>๑,๖๔๔.๐๐ บาท</u>
	รวม <u>๑๖,๐๒๔.๐๐ บาท</u>

หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ๒๐%

เหลือ ๑๓,๑๓๘.๒๐ บาท

ลดค่าสามปี ภรรยา และลูก ๔ คน

เหลือ ๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ภาษีรายได้ ๑๐%

๓๑๓.๘๒ บาท

ถ้าไม่มีพรีเมียมและเสียภาษีรายได้เท่านี้ ยังกี้ แต่การเก็บพรีเมียมนี้หนักกว่ามาก
ถ้าไม่มีพรีเมียมจะมีรายได้

๑๖,๔๒๔.๐๐ บาท

เมื่อเก็บค่าพรีเมียมจะมีรายได้

๑๒,๘๒๔.๐๐ บาท

ฉะนั้นต้องเสียพรีเมียมปีละ

๓,๖๐๐.๐๐ บาท

โดยไม่มี ค่าการลดค่าใช้จ่าย เป็นการ
เหมา ๒๐% และลดสำหรับสามปี ภรรยา
กับลูก ๆ เลย พุศสั้น ๆ สำหรับรายได้
๑๖,๔๒๔ บาท ที่ควรจะได้นั้นถูกเก็บภาษี
๓,๖๐๐ บาท หรือ ๒๑%-๒๒% ของ
รายได้ทั้งหมด ซึ่งเป็นอัตราที่เก็บจากผู้
ที่มีรายได้ปีละ ๑๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท ถึง ๑๕๐,
๐๐๐.๐๐ บาท ภายหลังที่หักค่าใช้จ่าย ๒๐%
และลดแล้ว ๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท สำหรับสามปี
ภรรยา กับลูก ๆ ๔ คน หรืออีกนัยหนึ่ง
ถ้าชานาเสียภาษีรายได้อย่างบุคคลธรรมดา

ก็จะต้องเสียปีละ ๓๑๓.๘๒ บาท แต่
ต้องเสียถึง ๓,๖๐๐ บาท มากกว่าบุคคล
ธรรมดา ๑๐ เท่าตัว จึงเป็นการเก็บภาษี
ที่ไม่เป็นธรรมเลย และไม่ตรงหลักการ
เสียภาษีที่ผู้มีรายได้มากต้องเสียมาก และผู้
มีรายได้น้อย ต้องเสียภาษีน้อยตามส่วนที่
คิดมาข้างต้นนี้ยั้งดี เพราะคิดตามราคาส่ง
นอกที่ยังต่ำ ถ้าคิดตามราคาตลาดโลก
เดี๋ยวนี้ ยิ่งหนักกว่านี้มาก

ม.จ. สิทธิพร กฤดากร

จดหมายถึงบรรณาธิการ

สมเด็จพระยาจารย์

ขอให้คุณได้สนองพระคุณสมเด็จพระยาจารย์
มหาบุรุษผู้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ด้วยการเขียนพระ
ประวัติของพระองค์ เป็นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งท่านเองก็
เคยปรารภครั้งหนึ่งเมื่อ ๒-๓ ปีที่แล้ว ขอให้ท่าน
ได้สนองพระคุณพระองค์สมปรารถนาของท่าน และ
ขอให้เรื่องนี้เป็นเรื่องยาวให้ปรากฏ โดยที่แล้ว ๆ มา
ก็ได้แต่หากินกับเรื่องเก่า (ของท่าน) พิมพ์ใหม่เท่า
นั้นถึงจะเก่าพิมพ์ใหม่ ก็อุดหนุนเสมอมา

ชัชพล เชาวดีชัย

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

อนาคตของเราอยู่ท่านผู้อ่าน

ด้วยผมจำไม่ได้ว่า ได้ชำระเงินค่าสมัครเป็นสมาชิก
สังคมนักประวัติศาสตร์ ปีที่ ๖ หรือยัง หากชำระแล้ว
หรือยังมีได้ชำระ กรุณาแจ้งไปให้ผมทราบด้วย ถ้า
หากยังค้างชำระ จะได้รับจัดการส่งเงินมาให้โดยเร็ว

ฐรัฐ อินทร์ธนาสุขะ

ที่ว่าการสรรพากร อ. เมือง กันแพงเพชร

๖.๕
ดีเพื่อสร้าง

“คอมเมนท์” ปีที่ ๖ ฉบับล่าสุด ขอชมตามระเบียบ
ว่าจัดได้สวยงาม หน้าปกของคุณออกแบบก็แจ๋ว รูปข้าง
ในก็น่ารัก ผมชอบบทความของคุณเขจร และของ
David Wyatt ส่วนของคุณสุเมธก็น่าสนใจ ข้อนี้ก็คือ

๑๓๔

มีคำผิดมากเกินไปที่หนังสือขนาด ปีที่ ๖ ควรจะ
(ข้อนี้คงแก้กันตัวเองอยู่แล้ว) แต่ข้อที่ขอติมาก
ที่สุด คือหน้าหลัง ชื่อบทความและชื่อผู้เขียนเป็นภาษา
อังกฤษ สำหรับส่วนตัวแล้ว ชื่อผมกลายเป็น Tech
Bonnag ไป ซึ่งแปลกประหลาดไปกว่า mutation
อื่น ๆ สำหรับส่วนรวม การเปลี่ยนชื่อเรื่องนั้น ผม
สังเกตเรื่อยมาว่า ไม่ใช่ definite article ‘the’ และ
indefinite article ‘a’ ให้แน่นอน ทำให้อ่านออกมา
ขบถก อยู่ ขอติแก่นี้ ซึ่งรู้สึกว่าจะอยู่ในชนิดที่
เพื่อสร้าง

เดช บุนนาค

Oxford University,
England

ไม่พอต้องการ

สำหรับ ปีที่ ๖ ว่างใหม่ที่ส่งมาให้นั้น ขอให้เพิ่ม
จำนวนเป็น ๑๕ เล่ม เพราะไม่พอกับคนที่อยากได้
เป็นเจ้าของ ซึ่งผมไม่จำเป็นต้องกล่าวชม ปีที่ ๖
ของคุณ คุณออกจะเป็นของธรรมดาจนกว่าที่แก้ไข

เชิดสกุล เมทธีวรวรรณ

Hollywood, California
USA.

กลับต้นกับเรือใบ

สังคมนักประวัติศาสตร์ ฉบับที่แล้ว คุณเหมือนจะไม่สนใจ
สมาชิกผู้อ่าน และทำให้หัวใจอยู่มาก ว่าหากเป็น
ไปในทำนองนี้ น่ากลัวเรือใบ สังคมนักประวัติศาสตร์

บรรณาธิการยินดีรับจดหมายเสมอและจะนำตีพิมพ์ ถ้าเห็นว่าสาระ เว้นเสียแต่เจ้าของแสดงความจำนงมิให้ลงพิมพ์ ผู้ที่ประสงค์จะใช้นามปากกาต้องแจ้งนามจริงให้บรรณาธิการทราบทุกครั้งไป บรรณาธิการสัญญาว่าจะไม่เปิดเผยนามจริงให้กับบุคคลอื่นทราบได้เป็นอันขาด และบรรณาธิการต้องขออนุญาตคัดลอกข้อความลงบ้าง เพื่อสงวนหน้ากระดาษ

จะหงายกระดูกงูขึ้นสู่ฟ้าดิน ยิ่งได้ทราบข่าวกันว่า “กบตัน” ไปมีภาระหน้าที่เต็มเวลาผูกพันอยู่กับทางอื่นแล้ว และเพียงแบ่งเวลามาก็อ้อท่ายเรือใบสมัครผู้หวังคึกก็สะอึกใจอยู่แล้วเพราะเรื่องนี้ ยิ่งฉบับที่แล้วมา ยืนยันโดยปริยายว่า ที่หัวน้ำใจอยู่นั้นสมเหตุสมผล เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่ไม่ทราบแน่ว่า “กบตัน” ไปอยู่ที่อื่นนั้น ทุ่มเทแรงกายแรงสมองแรงใจให้เท่าใด จะเหลือไว้ให้เรือใบ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ มากน้อยเพียงใด และได้ทราบว่าตอนเล่มที่แล้วออกมา “กบตัน” ไปธุรกิจที่เยอรมนี ทั้งแขนขา ก็ต้องไปมาเลเซีย เรื่องจึงอืดเวงอยู่ กังนั้น ผมอยาก จะเห็น สังคมศาสตร์ปริทัศน์ แก่ตัวโดยแสดงคุณภาพ ในเนื้อหา การตรวจสอบให้ถูกต้องตามต้นฉบับ และ บทบรรณาธิการแยกสาย ตั้งแต่กาลก่อน และให้ตี ยิง ๆ ขึ้นไป ในเล่มส่งท้ายปี ๒๕๑๑

เฉลิม อยู่เวียงชัย
กระทรวงศึกษาธิการ พระนคร

ติดใจ

ขอบคุณมาก ที่ส่ง สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับล่าสุด ซึ่งลงบทความของผมไปให้ ฉบับนี้รู้สึกว่าจะได้งาม

มาก เนื้อหาที่มีสาระก็น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผมคิดใจเรื่องของคุณเชจร สุขพานิช กับของคุณเกษ ษุนานุก เอามาก ๆ ที่เดียว

เดวิด วายนอคต์
University of Michigan
USA.

คนรับช่วงงาน

ปัญหาเมืองไทยเรา คือผู้คิดริเริ่ม มักไม่มีสายกายาว เตรียมตัวสำรองไว้ พอเปลี่ยนคน งานก็ล้ม แต่ ปริทัศน์ ไชยศักดิ์ ที่ยังมีคนรับช่วงงาน หวังว่าจะ รุกหน้าต่อไปด้วยดี อย่าลืมน่าตอนนี้เป็นวารสาร ที่มีอิทธิพลที่สุดในหมู่คนฉลาด คนไทยในเมืองนอก ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ก็อ่านกันทั้งนั้น

บทนำในฉบับ ๖/๑ เยี่ยมมาก (รู้สึกว่าเป็นที่สุด) เพราะเป็นวิชาการด้วย และมีความคิดดี ถ้าเขียน ให้ยาว ๆ จะมีผู้อ่านมาก ดีกว่าบางเรื่องซึ่งเป็นวิชาการมากไป

กมล สมวิเชียร
Bolingbroke Grove,
London SW 11., England

ฉบับพิเศษ

นำข้อใจที่ข้างไปสรรหาเรื่องของนักเขียนจากแหล่งต่าง ๆ มาเสนอได้ทั้งไกลและใกล้ อนึ่ง ขอย้ำว่าฉบับนี้ด้วยเรื่องนั้นเรื่องนี้ โดยเฉพาะชั้นใหม่บ่อยนัก เพราะเท่ากับชีวิตจริงอันจากตัวตัวเองเดิน จะทำให้ได้ยาก ฉบับที่แล้วก็ต้องตัวเองอยู่ ทั้ง ๆ ที่เล่มบางลงเพราะเนื้อเรื่องน้อย แต่บางเรื่องก็ไม่น่าสนใจเอาเลย แสดงว่าคุณทำฉบับร้อยปีการผลัดแผ่นดินกันขึ้นมา โดยที่ยังไม่พร้อม อีกประการหนึ่ง ปรวิทัศน์ ยืนยงอยู่มา ๕ ปีกว่าแล้ว รู้สึกว่าแพร่หลายไปในหมู่คนต่าง ๆ อาชีพกับพอควร กังนั้น จึงควรลงเรื่องหลาย ๆ สาขา ทั้งเศรษฐกิจ การบ้านการเมือง การศึกษา ฯลฯ

ศาสตราจารย์
บ้านจรรยาวิ เพชรบุรี

หมั่นใส่ใจเต็มที่

คู่มือปกสวยดี ขนาดเล่มก็พอเหมาะ แต่ราคาทำให้ผมสะดุ้งอยู่หลายครั้ง และทำนายไว้ในใจว่า อีกในไม่ช้าจะคงเจ๊ง

หนังสือฉบับนี้เบ่งเหลือเกิน ไอ้อวคตัว ยักทำต่าง ๆ นานา แต่เมื่อฟัง ๆ พวกปัญญาชนเขาคุยกันก็รู้สึกว่าสนุกดี และมีประโยชน์มากสำหรับจะพัฒนาความคิดของคนให้ก้าวไกลขึ้น ข้างเดียวบ้าง แต่หัวเกรงอยู่อย่างเดียวว่า ผู้เขียนหนังสือ สังคมศาสตร์ ฉบับนี้ จะเป็นปัญญาชนขนาดไหน และข้อคิดเห็นเหล่านี้ เกรงว่าจะจำกัดอยู่ในมันสมองของผู้รู้ (ไม่จริงพอ) เพียง ๔-๕ คนเท่านั้น แล้วจะพลอยชักจูงคนอื่น ๆ หลายคนให้คล้อยตาม จะกลายเป็นผลเสียหายต่อเมื่อภายหลัง แม้ว่าขณะนี้ยังไม่มีการเสียหายก็ตาม แต่ความโง่เขลาที่อาจทำให้ล้มเหลวได้อย่างที่หนังสือนี้ว่ากันมากต่อมาก และข้อคิดเหล่านี้ก็อาจกลายเป็นข้อคิดเขลา ๆ ในกาลครั้งหน้าก็ได้ เมื่อผมว่ามาอย่างนี้คุณอาจจะย้อนมาว่า “แล้วจะให้ทำอย่างไร” ฉะนั้นผมว่าไปว่า ขอให้เป็นข้อคิดของ

คนมาก ๆ หน้าหน่อย เพื่อจะได้ฟังข้อคิดเห็นกันทีเดียว

ลงได้เขียนมาลงแล้วก็ขอมาเสียเลย ก็หนังสือสังคมศาสตร์ นี้ ออกจะแก่ภาษาอังกฤษมากไปหน่อย คนอย่างผมอ่านไม่รู้เรื่อง แม้บางคำเปิด Dict. คุ้งไปเสีย ฉะนั้นขอได้คำกับภาษาไทยไว้บ้างเป็นไร

ไพโรจน์ ทองประเสริฐ

ร.ร. ช่างก่อสร้างอุเทนถวาย พระนคร

คำนิยมของเรา

ขณะนี้นักเรียนไทยใน San Jose ๔๐ คน ที่เข้าเรียนปริญญาตรีและโทจริง ๆ รวม ๑๐ คน นอกนั้นเรียนโรงเรียนบัญชีข้างถนน และโรงเรียนภาษาอังกฤษของเทศบาลเมืองนี้ ที่นี้เขาจัดการศึกษาให้ผู้ใหญ่ที่ไม่มีโอกาสเล่าเรียนในวัยเรียน (อายุตั้งแต่ ๓ ขวบถึง ๑๘ ขวบนี้ เขาถือว่าเป็นวัยเรียน) ได้มีโอกาสเล่าเรียนอีกครั้งหนึ่ง โรงเรียนแบบนี้เขาเรียกว่า Adult Education Program ซึ่งมีอยู่ราว ๑๒ แห่ง โดยเปิดสอนวิชา High School วิชา Business วิชาแก้เครื่องยนต์ วิชาตกแต่งอาคาร และวิชา Computer ทุกรัฐที่เปิดสอนนั้น เขาให้ประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบผ่านหลักสูตร และสามารถไปต่อการศึกษาในชั้นปริญญาตรี หรือประกอบอาชีพได้ ที่น่าสรรเสริญเทศบาลอย่างนี้มาก ก็คือเขาเปิดโอกาสในการศึกษาให้ประชาชนของเขาฟรี และมีชั้นเรียนตั้งแต่ ๔ โมงเช้า ถึงกลางคืน ๑๐.๐๐ น. ผมได้มีโอกาสเข้าเรียนบางวิชาที่กับคนอเมริกาที่ทำงานและเรียนไปด้วย บางคนเป็นกรรมกรโรงงานผลไม้ผลัดกลางคืน แต่เข้าเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตอนเช้า คุณเขาสนใจการเรียนมาก และมีความหวังว่าเขาจะได้เรียนวิชาวิศวกรรมในโอกาสต่อไป ซึ่งผิดแปลกกับเทศบาลบ้านเรา ที่สนใจโรงหมู โรงอบอบบวด มากกว่าการที่จะผลิตผลเมืองของท้องถิ่น ให้เป็นที่มีการศึกษาและมีวิชาชีพติดตัว ยิ่งผูกเกี่ยวกับการเมืองแล้ว ออกที่จะทำอะไรไม่ได้ บ้านเมืองของเรายังไม่ดีขึ้น การโกง

จะเป็นของธรรมดาไปเสียแล้ว แม้แต่พวกหัวนอกที่
ผมได้พบปะ ต่างถือว่าอะไรไม่ใช่ และชอบบ่นบ่นๆ
ว่า ถ้ามีโอกาสคุณจะไม่เอาบ้างหรือ เมื่อไหร่หนอ
ความกึกกั้นจึงจะเปลี่ยนไป

ชนะ วิชาการ
San Jose, California
USA.

ขอพิมพ์ซ้ำ

ด้วยทางพศกนิกรไทยในนครชิคาโก จะได้จัดงาน
เฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในปีนี้ และในโอกาสนี้จะได้จัดพิมพ์สัปดาห์ออกใน
งานเพื่อเป็นทางเผยแพร่ทั้งวัฒนธรรมไทย และเพื่อ
เปิดวิสัยทัศน์แห่งการสื่อสาร อันอาจจะทำให้เกิดความ
เข้าใจกันอย่างแท้จริง ระหว่างไทย-อเมริกัน ฯลฯ
ด้วย

ในฐานะสหายมิตรของสัปดาห์นี้ ผมใคร่ขออนุญาต
จากท่านคัดลอกบทความ (บทนำ) "อิทธิพลฝรั่ง"
ของ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ เพื่อนำ
ลงตีพิมพ์ซ้ำในสัปดาห์นี้ด้วย หวังในความร่วมมือ
ของท่านอย่างยิ่ง ผมจะบอกที่มาของเรื่อง ฯลฯ ตาม
ระเบียบ ผมเชื่อว่าการตีพิมพ์ซ้ำบทความนั้นจะก่อ
ประโยชน์หลายสถาน

โกศล ศรีสังข์
University of Chicago,
USA.

เพราะฝรั่งข้างแฉะ

อาตมาเป็นสมาชิก ปริทัศน์ ประเภชข้ออ่าน ได้ติด
คามมาเป็นเวลาเกือบ ๓ ปีแล้ว และจะยังคงติดตาม
ต่อไป ตราบเท่าที่ ปริทัศน์ ยังมีชีวิตอยู่ในบรรณพิภพ
ขอให้จัดทำต่อไป อย่าได้วางมือเสีย เพราะหนังสือที่
อย่างนี้ หาอ่านได้ไม่มากนักในกลาภบ้านเรา

ออกจะน่าแปลกอยู่สักหน่อย คือเมื่อแรกที่จะ
ได้รู้จัก ปริทัศน์ นั้น อาตมารู้จักเพราะฝรั่งคนหนึ่ง
แนะนำ เพราะเจตนาของเขาเคยปรากฏอยู่ในหน้า
"จดหมายถึงบรรณาธิการ" ของปริทัศน์ เมื่อปีที่แล้ว
ฝรั่งคนนั้นชื่อ คอน สวีทโบม เป็นอาสาสมัครชาว
อเมริกัน เมื่อตอนที่แกสอนอยู่ที่มหาจุฬาฯ แกแนะนำ
ให้พวกนิสิตอ่าน พวกเราจึงได้รู้จัก ปริทัศน์ กันมา
ตั้งแต่คราวนั้น และกับเพื่อนๆ นิสิตหลายท่านก็ยัง
คงติดตาม ปริทัศน์ อยู่แต่รู้สึกว่า ปริทัศน์ จะไปถึง
มหาจุฬาฯ ช้ากว่าที่อื่น อยากจะขอร้องให้เร็วกว่านี้
หน่อย

ใน ปริทัศน์ ฉบับที่แล้ว (กันยายน-พฤศจิกายน
๒๕๑๑) อาตมาสนใจในบทความของ Donald K.
Swearer เรื่อง "Some Observations on New
Directions in Thai Buddhism" รู้สึกว่าแกชี้ให้เห็นจุด
สำคัญๆ ที่หากไม่ชัดเจน อาตมาใคร่ขออนุญาตถ่าย
ทอดบทความนี้ออกเป็นภาษาไทย และนำลงพิมพ์ใน
วารสาร เสี่ยงธรรม ซึ่งอาตมามีส่วนร่วมอยู่ด้วย เพื่อ
ประโยชน์สำหรับท่านที่ไม่ได้อ่าน ปริทัศน์

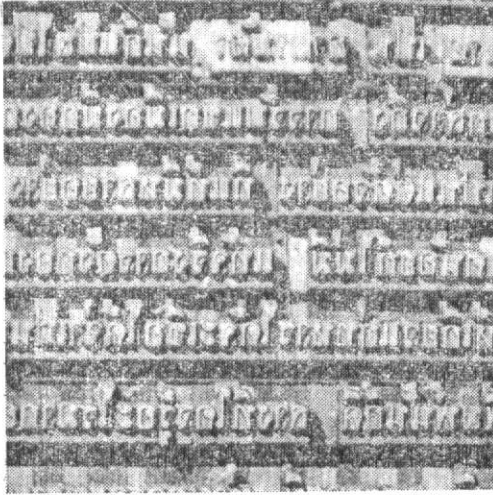
พระมหาชาย อาภากรโร
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา

ขอพิมพ์ซ้ำอีก

เมื่อเร็ว ๆ นี้ นิตยสาร Practical Anthropology ได้ตี
พิมพ์บทความเรื่อง A Thai View of Americans ไว้
พบว่าบทความนี้ น่าสนใจและน่าจะมีโอกาสอ่าน
เกี่ยวกับเรื่องเช่นนี้มากขึ้น เราคิดว่าความคิดเช่นนี้
เป็นสาระอย่างหนึ่ง ที่เราต้องการบอกให้คนหนุ่ม
สาวตะวันตกของเราได้รู้ไว้บ้าง

องค์การของเราจัดทำ อนุสารรายสามเดือน
ส่งให้แก่สมาชิกเป็นประจำ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า บทความ
เรื่องนี้ ปรากฏครั้งแรกในนิตยสาร สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ จึงใคร่ที่จะขออนุญาตตีพิมพ์บทความเรื่องนี้
ของท่านซ้ำอีกในอนุสารของเรา

เจ. เอ็ม. รอดเบธ
Oversea Missionary Fellowship, Singapore.

วิจารณ์หนังสือ

อิสลามสมัยแรก

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (สังคมศาสตร์) ๓๕๑ หน้า ๓๕ บาท
ที่มา

ข้าพเจ้าอ่านหนังสือนี้แต่หน้าแรกถึงหน้าที่ ๑๒๔ และอ่านหน้าหลังตอนจบบ้าง สืบได้ว่า ผู้ “ลงมือทำ” อาศัยหนังสือ *The History of the Arabs* ของ Philip K. Hitti เป็นแนวการเขียนเกือบตลอดทั้งเล่ม และข้อความส่วนใหญ่ของหนังสือนี้เอามาจากของนายฮิตตี เพียงแต่ว่า ย้อนหน้าย้อนหลังบ้างตามถนัดเท่านั้น

พิจารณาเนื้อหาของหนังสือ ๒๐ เล่มที่อ้างนั้น ไม่มีเล่มใดเลยเป็นของมุสลิม ที่จะซึ้งคล้อยแห่งเรื่องราวต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะของนายฮิตตีนั้น เนื่องจากเป็นคริสตศาสนิกชาวเลบานอน ได้มีตีพิมพ์เป็นภาษาอรับแพร่หลายในตะวันออกกลางด้วย หนังสือของเขามีส่วนอยู่มาก แต่ก็มียาพิษอยู่ไม่น้อย จึงได้มีนักเขียนชาวอรับมุสลิมเรียบเรียงหนังสือขึ้นหนาพอ ๆ กับของนายฮิตตี แก่ข้อใส่โคล้และความเข้าใจผิดมากมายที่ปรากฏในหนังสือเล่มนั้น บังเอิญหนังสือแก่การใส่

โคลัณมีตีมีในภาษาอังกฤษ และตีมีในภาษารบก็มิได้มาแพร่หลายในประเทศไทย เราจึงเรียนประวัติศาสตร์จากพวกทางทิศตะวันตกแต่ทิศเดียว

ผู้ “ลงมือทำ” หนังสือเล่มนี้ สนใจ “อิสลามสมัยแรก” อย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ และได้อ่านหนังสือ ลัทธิของเพื่อน เป็นแรงกระตุ้น นับได้ว่ามีเวลาน้อยมากสำหรับการ “ลงมือทำ” หนังสือประเภทนี้ อนึ่ง ลัทธิของเพื่อน ก็ไม่ใช่มีครที่วางใจได้ในงานบุกเบิกเช่นนี้ ท่านองเกี่ยวกับ สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และ ศาสนาเปรียบเทียบ ของ เสฐียรโกเศศ ที่กล่าวถึงศาสนาอิสลาม ผู้ “ลงมือทำ” พึ่งคำราของฝรั่งเป็นส่วนมาก แม้แต่ความหมายของ อัล-กูรออันในภาษาอังกฤษ ก็ใช้ของที่ฝรั่งแปล

เนื้อความ

หน้า (๑๗) “ในปัจจุบันมีคนทีประกาศกันว่า เป็นอิสลามิกชนไม่ต่ำกว่า ๓๕๐ ล้านคน” รายงานของสันนิบาตมุสลิมมีว่า มีมุสลิมประมาณ ๖๐๐ ล้านคน ถ้าตัวเลขนี้สูงเกินไป เอามาแบ่ง ก็ยังมีถึง ๔๗๕ ล้านคน ตัวเลข ๓๕๐ ล้านคนนั้น ฝรั่งเขียนไว้เก่ามากไปแล้ว

หน้า (๗) “นักศึกษาวิชาอิสลามผู้หนึ่ง Hitit: *History of the Arabs* เปรียบเทียบเมืองตาอิฟกับแคนซาวาคีที่พรรณนาไว้ในคัมภีร์กรอ่านว่ามีลักษณะใกล้เคียงกันที่สุด” นั่นคืออคคิตศาสตร์อีกอันพยายามบ้ายแก้ท่านนบีมุฮัมมัด คือลว ว่าอยู่แต่ในทะเลทราย ซึ่งมีแค่เมืองฏออิฟเท่านั้นอุดมสมบูรณ์ จึงได้นึกถึงภาพของเมืองนั้นเป็นสวนสวรรค์ ข้อความเช่นนี้เท่ากับพยายามโค่นรากฐานของศาสนาอิสลามว่า ท่านนบีมูฮัมมัด (คือลว เป็นคำย่อใช้ต่อท้าย แปลว่า “ขอความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ และความสันติจึงมีแก่ท่าน”) ได้เทศนาเรื่องนี้เพราะอาศัยเมืองฏออิฟเป็นฉากเท่านั้น อัล-กูรออันแสดงลักษณะของสวนสวรรค์ไว้มากมาย ล้วนแต่เป็นอุปมาให้เข้าใจในมโนภาพเท่านั้น และกล่าวว่า “ดังนั้น ไม่มีชีวิตใดทราบถึงที่ถูกซ่อนสำหรับพวกเขาซึ่งจะยังความสดชื่นแก่ดวงตาของพวกเขา เป็นการตอบแทนตามพวกเขาได้ประกอบไว้” (คุดัล-กูรออัน ๓๒ : ๑๗)

หน้า (๗) “เมืองเมกะเป็นเมืองโบราณมาก มีปรากฏในหนังสือภูมิศาสตร์ของพโตเลมี เป็นที่ตั้งของหินคำกะบะห์ (Ka'bah) และนาพซัมซัม (Zam Zam) ตามชื่อเดิมของเมืองนี้มีความหมายว่า “สถาน

ศักดิ์สิทธิ์” ชื่อนี้ นายยัคกีเขียนในหนังสือของเขาหน้า
ที่ ๑๐๓ ว่า มาจากคำ มะกูระบะ Makuraba ของ
พวกศอบอีน (Sabaeans) แปลว่า ศักดิ์สิทธิ์ แต่ใน
ภาษาอรับมิได้มีความหมายเช่นนั้น ตรงกันข้ามยัง
เรียกว่า บักกะฮู ก็ได้ (คอดัล-กูราน ๓ : ๕๕) เป็น
ที่ตั้งของสถานสำคัญอะบะฮู ซึ่งในสถานทีนั้นมีหิน
คำอยู่ และมีบ่อน้ำขมข้มซึ่งเป็นน้ำแร่ชนิดหนึ่งไหลซึม
อยู่ มิได้พวยพุ่งเป็นน้ำพุ

หน้า (๑๕) “มีกำสวคมนท์อยู่บ่ทหนึ่งของพวก
เรว็อน ที่สะท้อนความคึกทั้งหมคเหล่านี้ออกมาได้
อย่างคี่ ความว่า “ข้าแต่พระเจ้าเป็นเจ้า ขอจงทรง
พระเมตตาแก่ข้าพเจ้าและแก่พระมะหะหมัค แต่อย่า
ได้ทรงเมตตาแก่มันผู้โคอื่นอีกเลย” นำเสียดายที่มี
ได้มีอ้างว่า กำสวคมนท์เช่นนี้มาจากหนังสือเล่มโค
เพราะเป็นของแปลกแก่ข้าพเจ้า และเพื่อนมุสลิมที่
เชี่ยวชาญทางวรรณคดี และประวัติศาสตร์อิสลามอีก
หลายท่านที่อยู่ในกรุงเทพฯ

หน้า (๒๖) “ทุกกระโจมรวมกันนี้เรียกว่าหนึ่ง
หะยี้ (Hayy) สมาชิกทุกคนของหะยี้รวมกันเป็นหนึ่ง
สกุล (Qawn) ฯลฯ” เรื่องนี้มาจากของนายยัคกี
หน้า ๒๖-๒๗ คำ Hayy นี้อ่านว่า หัยยี้ หรือ หัยยูน
มีพหูพจน์ เบน อะหุยาอ์ หรือ อะหุยาอน หมายถึง
tribal community หรือ เผ่า การเขียนว่า หะยี้ จะทำ
ให้ผู้อ่านเข้าใจไขว้ถึงผู้ทำหัจญ์ ซึ่งภาษาตลาควเรียกว่า
โคะหะยี้โคได้ และ เกมมี นั้น แปลว่า หมู่ชน หมู่คณะ
เชื้อชาติ ไม่ใช่ สกุล

หน้า (๓๕) “ในบรรดาเทพทั้งหมดนั้น มีบคี่
อยู่องค์หนึ่งคือพระอัลละฮ์ ซึ่งเป็นพระนามที่เก่าแก่
มาก มีปรากฏในภาษาของชนชาติเซมิติกเกือบทุกเผ่า”
ข้อความนี้มาจากของนายยัคกีหน้า ๑๐๐ และเป็น
ความเข้าใจผิดอย่างถนัดที่เข้าใจเช่นนั้น และเป็น
ความพยายามของฝรั่งที่จะลากคำ อัลลฮะฮ์ ว่ามาจาก
ศัพท์ของภาษานั้นภาษานี้ ซึ่งที่จริง อัลลฮะฮ์ เป็น
วิสามัญนาม และไม่มีรากศัพท์

นายยัคกีเขียนอักษรอรับ โดยเทียบตามหลักนิยม
ของนักปราชญ์ทางศาสตร์ตะวันออกกลาง (Oriental-
ists) โดยที่นายยัคกีไม่ได้ศัพท์อักษรอรับที่ใช้เทียบ
ให้รู้ค้วย แสดงว่า การเทียบอักษรอรับเป็นอักษร
โรมันเช่นนี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายเป็นส่วนมาก เขาจึง
เขียนว่า Allah, Muhammad, Makkah, Madinah,
Sarah Isā, Khadijah. แต่ผู้ “ลงมือทำ” ได้กั้งทัว
สะกดใหม่ ทำให้อ่านยากขึ้นเช่นเขียนว่า อัลละฮะ
มะหะหมัค เมกกะ เมคินะ ฮุระฮ์ อีฮะอะ คอะกัฎะฮ์
แทนที่จะให้คนไทยอ่านให้ถูก หรือใกล้เคียงเป็น
อัลลฮะฮ์ มุหัมมัด มัคกะฮ์ มะคินะฮ์ ฮุเราะฮ์ อีสา
เกาะคัฎะฮ์ จะสังเกตได้อีกว่าในหนังสือ *The Near
East in History* ของนายยัคกี เขากลับเขียนคำ
เหล่านี้ตามสบาย กล่าวคือในเล่มหนึ่งเขารักษาจารึก
ของ Orientalists แต่ในอีกเล่มหนึ่งเขากลับสวมเสื้อ
ชาวยายลาญคอกโค ๆ ไปในงานสนับนาศโมสรของ
ทางการ

หน้า (๔๗) “กฎหมายหรือคำสั่งโคที่จะใช้บังคับ
อย่างโคผล อ้อมค้อมอาศัยพระมะหะหมัคเป็นศูนย์
กลางทั้งสิ้น กฎหมายจารึกของอิสลามซึ่งเรียกว่า
หะดีษ (Hadith) ก็คืออ้างเอาพระมะหะหมัคเป็นผู้ออก
คำสั่ง กฎหมายใหม่อื่น ๆ ซึ่งจะออกในเวลาภายหลัง
ก็ค้อมอาศัยคำสั่งของพระองค์ในอัล-กูรานเป็นหลัก
สำหรับการขยายความทั้งสิ้น (คล้ายกับกฎหมายตรา
สามดวงของไทยที่อ้างเอาคัมภีร์พระธรรมศาสตร์เป็น
หลักในการออกกฎหมายใหม่ แต่ของอิสลามนั้นความ
สัมพันธ์ระหว่างกฎหมายใหม่และอัล-กูรานเห็นได้
ชัดเจนกว่า)” กฎหมายของอิสลามมาจากอัล-กู
ราน ซึ่งเป็น วะหัย (Revelation) จากอัลลฮะฮ์แก่
ท่านนบีมุหัมมัด ค็อดฯ มิได้คิดหรือสร้างสรรค์ขึ้นเอง และ
มาจากหะดีษ - โอวาท และสุนนะฮ์ - จริยวัตรหรือ
แบบแผนของท่านค้วย เช่นในอัล-กูรานมีพระ
บัญญัติให้ทำการเคารพภคคี่ ถือศีลคอก ทำหัจญ์ ท่าน
จะให้แบบอย่างว่าทำเช่นโค ในอัล-กูรานมีพระ
บัญญัติให้บริจาทาน ท่านจะให้โอวาทเกี่ยวกับ
ลักษณะของการบริจาค เป็นคั้น ทั้งสองครรลคองนี้
คืออัล-กูรานและหะดีษกับสุนนะฮ์ เป็นที่มาของ
กฎหมายของอิสลาม

หน้า (๕๐) “ชีวิตของหญิงสมัยก่อนอิสลามนั้น มีเสรีภาพ และความเสมอภาคเทียบเท่าผู้ชายยิ่งกว่า หลังสมัยของพระองค์เป็นอันมาก” ข้อนี้ไม่ทราบว่าเป็นไปเรียนมาจากไหน เพราะเป็นที่ทราบกันดีในประวัติศาสตร์ มิใช่แค่ของสมัยอรัยบัยกงมายเท่านั้น แต่ของชาติอื่นๆ ด้วยว่า หญิงถูกถือเสมือนสินค้า เป็นนางบำเรอไม่มีสิทธิในมรดก มีสภาพค่าตัว ฯลฯ หากจะมีผู้ใดในยุคนั้นยกระดับของหญิงขึ้นให้ทัดเทียมชายได้ ผู้คนคือ ท่านนบีมีหัมมัด คือลวฯ คงจะหาหลักฐานได้มากมายจากอัล-กุรอานและหะดีษ เรื่องนี้เป็นความจริงทางประวัติศาสตร์เหมือนแสงแดดจ้า จึงเป็นที่น่าเสียดายที่ผู้ “ลงมือทำ” รีบด่วนในเรื่องนี้ก่อนที่จะศึกษาแก่นโศภนรอบคอบ ในอัล-กุรอานมีกล่าวไว้ความว่า

๔๔ : ๑๓ “มนุษย์ชาติเอ๋ย! แท้จริง เราได้บังเกิดสุเจ้าจากเพศชายและเพศหญิง และให้ทำให้อุเจ้าเป็นตักเป็นเหล่าเพื่อสุเจ้าจะได้รู้จักกันแท้จริง ผู้มีเกียรติยิ่งในหมู่สุเจ้าในทัศนะของอัลลอฮ์คือ ผู้สำรวมตนจากความชั่ว”

๓๓ : ๓๕ “แท้จริงชายผู้ชอบน้อมและหญิงผู้ชอบน้อม ชายผู้ศรัทธาและหญิงผู้ศรัทธา ชายผู้กตัญญูและหญิงผู้กตัญญู ชายผู้สัตย์จริงและหญิงผู้สัตย์จริง ชายผู้มีขันติธรรมและหญิงผู้ขันติธรรม ชายผู้ด้อมท้าวและหญิงผู้ด้อมท้าว ชายผู้บริจาทานและหญิงผู้บริจาทาน ชายผู้ถือศีลอกและหญิงผู้ถือศีลอก ชายผู้รักษาของสงวนของพวกเขา (คือไม่ไปล่วงประเวณีกับผู้อื่น) และหญิงผู้รักษาเช่นกัน ชายผู้รำลึกถึงอัลลอฮ์มากและหญิงผู้รำลึกถึงเช่นกัน อัลลอฮ์ได้ทรงเตรียมไว้สำหรับพวกเขาซึ่งการอภัยโทษและรางวัลอันใหญ่หลวง”

มีตอนใดบ้างในศาสนาอิสลามที่ภักษีสิทธิผู้หญิงให้ค่ากว่าของชาย

หน้า (๕๒) กล่าวถึงเทพยบวออลนำผ้าไหมซึ่งมีหนังสือเขียนอยู่ด้วยหนึ่งผืน ให้ท่านนบีมีหัมมัด คือลวฯ อ่าน ท่านตอบว่า จะให้ข้าพเจ้าอ่านอะไร ฯลฯ

มีหลายกระแสเกี่ยวกับการได้รับวะหีย์ครั้งแรกนี้ แต่ที่ยอมรับกันแพร่หลายคือท่านนบีฯ คือลวฯ กล่าวถึงหลับอยู่ในคันทหนึ่งของเคอนเราะมะฎอนที่ด้าซาหรือ หลังจากได้สมาธิ และในการหลับนั้นท่านได้เห็นญิบรออีล มาบอกแก่ท่านว่า จงอ่าน แก่ท่าน ตอบว่า ฉันอ่านไม่เป็น เพราะท่านนบีฯ คือลวฯ เป็นอุมมีย คือผู้ไม่รู้หนังสือ

แต่เรื่องที่ว่ามีเขียนบนผ้าไหม และประโยคที่ว่า อานะไรนั้น เป็นกระแสที่แปลก คล้าย ๆ กับแสดงว่า ท่านเป็นคนอ่านเขียนได้ เพื่อจะลากความต่อไปว่าอัล-กุรอานเป็นบทประพันธ์ ไม่ใช่วะหีย์นี้คือข้อปรักปรำของศาสนิกอื่น ท่อศาสนาอิสลามอย่างไม่มีลุ่มหลุมตา

วะหีย์คืออะไร เป็นเรื่องละเอียดเกินกว่าจะอธิบายในที่นี้ แต่หมายถึงการกระซิบกระซาบที่สื่อโดยรวบรวมมายังดวงจิต และรู้ได้แก่ผู้ได้รับวะหีย์เท่านั้นแปลกกันว่า Revelation อธิบายกันว่า Suggestions แต่ไม่ได้หมายถึงการแนะ หรือ แนะนำ ดังที่ปรากฏในหน้าที่ (๕๗) บรรดาผู้ศรัทธาเห็นว่า คำ นิมิตก็เกิดขึ้นก็ไม่ได้ให้ความหมายกว้างและคลุมพอ จึงแปลทับศัพท์ว่า วะหีย์ตลอดมา

เรื่องราวที่ปรากฏในหน้า (๕๓) หลังจากท่านนบีฯ คือลวฯ ได้รับวะหีย์แล้ว นางเคาะติญะฮ์ให้กันไปถาม และท่านนบีฯ คือลวฯ จะปลงชีวิตตนเองนั้น เป็นกระแสที่อ่อนน้อม จะนำมาเป็นหลักฐานในการเรียบเรียงตำราไม่ได้

หน้า (๕๖) “และเห็นคำซึ่งสลักเทพริศาสามองค์ หมกความสำคัญลง” ไม่มีการสลักใดๆ บนหินคำเลย

หน้า (๕๔) “เมื่อชุมชนของพระมะหะหมัดกลายเป็นเผ่าพระมะหะหมัด” ในอิสลามมีแค่ประชากรมุสลิม ไม่มี “เผ่ามะหะหมัด”

อีร็อกได้รายงานว่า ได้ยินการอ่านอัล-กุรอานด้วยสำเนียงที่แปลกแตกต่างกันในหลายที่ตามสำเนียงของท้องถิ่น เกรงว่าจะเกิดการสับสนขึ้นภายหลัง ในข้อนี้จะเทียบตัวอย่างในบ้านเราได้แก่คำว่า รั ในภาคกลาง เป็น อู ในภาคเหนือและอีสาน เที้ยว เป็น แอ้ว พุก เป็น อู วัลฯ ท่านอุษมานจึงสั่งให้เอาฉบับหลวงมาคัดลอกออกหลายสำเนา โดยให้ถือสำเนียงของพวกกัร็อยซ์ อันเป็นตระกูลของท่านนบี มุหัมมัด คือสว เป็นมาตรฐาน และได้ส่งสำเนาที่คัดลอกนี้ไปที่ต่าง ๆ ส่วนอัล-กุรอานที่อ่านออกเสียงตามสำเนียงท้องถิ่นนั้น ก็ถูกสั่งให้ทำลายให้หมดคว้อย่างที่เข้าใจได้ง่ายคือ เรามีรัฐธรรมนูญของประเทศในภาษาไทยกลาง แต่รัฐธรรมนูญเขียนตามสำเนียงของภาษาท้องถิ่น แม้จะให้ความหมายเช่นเดียวกันก็ตาม ก็เป็นรัฐธรรมนูญที่รัฐบาลจะยอมไม่ได้ ต้องมีฉบับหลวงเป็นมาตรฐาน และกัที่ซึ่งสำคัญขึ้น ก็เป็นพระคัมภีร์ที่ปรากฏไปทั่วโลกหรือ

นั่นแหละคือเรื่องราวของอัล-กุรอาน ในสมัยของท่านอุษมาน ซึ่งยังมีรายละเอียดมากกว่านี้ ทั้งหมดนี้ตรงกับข้อความเข้าใจของผู้ “ลงมือทำ” ที่ว่า “ฉบับต่าง ๆ เหล่านี้คงมีที่ซัดแย้งกันเองอยู่มาก” ซึ่งเท่ากับนำความค้างพริ้วแก่อัล-กุรอาน ซึ่งเป็นคัมภีร์เล่มเดียวของโลก ที่ดำรงความบริสุทธิ์และความสมบูรณ์ของคัมภีร์ไว้ มิได้ถูกเรียบเรียงแก้ไขหรือสังคายนาเลย

หน้า (๘๔) “มีผู้แปลคัมภีร์กุรอานออกเป็นภาษาต่างประเทศไม่น้อยกว่า ๔๐ ภาษา (รวมทั้งภาษาไทยด้วย) แต่ไม่ถือว่าฉบับแปลเหล่านั้นเป็นที่รับรองของ “ทางการ” อิสลาม ยกเว้นฉบับแปลภาษาตุรกีเท่านั้นที่ได้รับการรับรอง” ข้อความนี้เอามาจากของนายฮิกคัหน้า ๑๒๖ ซึ่งความจริงมีแปลกันมากกว่า ๔๐ ภาษา ฝ่ายที่แปลโดยให้ความหมายบิดเบือนนั้นมักมาจากของพวกอะนาคิส ศาสนิกอื่นที่วางทางการอิสลาม รับรองฉบับแปลภาษาตุรกีเท่านั้น ข้าพเจ้าพึ่งเคยได้ยิน และรู้สึกแปลกมาก อัล-กุรอานเป็นคัมภีร์ที่ถูกอ่านกันแพร่หลาย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ จึงมีผู้ให้การควาระเช่นเก็บไว้ที่เหมาะสม แม้แต่บางคนเห็นกระดาษก็เรียกรากก็เก็บเอามากกว่ามีข้อความอัล-กุรอานด้วยหรือไม่ ถ้ามีก็เอาไปไว้ที่อื่นแทนที่

จะให้ถูกเทียบยา เมื่อผู้ “ลงมือทำ” มีความเข้าใจ เช่นนี้ ท่านทราบหรือไม่ว่า ท่านได้ลือข้อความของอัล-กุรอานโดยนำเอาโครงการที่ ๑ ซึ่งเป็นอักษรย่อ ในบทที่ ๒๐ มาทำเป็นหน้าปก

“ในสมัยพระมะหะหมัด ยังไม่มีงานประพันธ์อาหรับชิ้นหนึ่งที่เป็นร้อยแก้วเลย เพราะฉะนั้นอัล-กุรอานจึงเป็นงานร้อยแก้วชิ้นแรกที่สำคัญ อัล-กุรอานเป็นมาตรฐานแก่นักเขียนอิสลามตลอดมาจนถึงปัจจุบัน....” นี้ออกมาจากหนังสือของนายฮิกคัหน้าที่ ๑๒๗

ที่ว่าอัล-กุรอาน เป็นงานร้อยแก้วที่สำคัญนั้นเป็นการสมประมาทอย่างรุนแรง แสดงความไม่รู้เรื่องของผู้ “ลงมือทำ” หนังสือเล่มนี้ด้วย มุสลิมไม่ได้ถือว่าอัล-กุรอาน เป็นบทประพันธ์หรือเป็นกาพย์กลอนเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองเลย อัล-กุรอานเป็นโองการจากพระผู้เป็นเจ้า มีลิลิตสัมผัสในข้อความเอง ซึ่งแปลกจากที่กัร็อบได้ประพันธ์มาก่อน จึงยังความแปลกใจแก่พวกนั้น อัล-กุรอานเป็นคัมภีร์ที่ถูกอ้างหลักฐานในการเขียน แต่ก็ไม่มีมุสลิมคนใดเลียนแบบกติกประพันธ์เช่นอัลกุรอาน ที่จริง ได้มีคำทำปรากฏในอัล-กุรอานหลายตอนว่า ถ้าผู้ใดคิดว่าอัล-กุรอานเป็นงานร้อยแก้วหรือถูกประพันธ์ขึ้น ก็ให้ประพันธ์เขียนขึ้นสักบทหนึ่งหรือแม้แต่สักโองการหนึ่งก็ได้ หากทำคนเดียวไม่ได้ ก็ให้เรียกหลาย ๆ คนมาช่วยกัน ในที่สุด อัล-กุรอานสรุปว่า จะไม่มีผู้ใดทำได้เลย

หน้า (๘๕-๘๖) พุดถึงหลักศรัทธาของอิสลาม ซึ่งสับสนมาก จนเอามาเป็นหลักไม่ได้ ได้กล่าวถึงโศกนาฏว่าพระผู้เป็นเจ้ากำหนดสิ่งนั้น แล้วก็เพิกการลิขิตของพระองค์ เพราะพระองค์ทรงเปี่ยมด้วยความเมตตา ในหน้าที่ (๘๗) บอกว่า “พระมะหะหมัดเชื่อว่าวันสิ้นโลกกำลังใกล้เข้ามาแล้ว แต่มาในภายหลังจึงได้กล่าวว่า ยังอยู่ห่างออกไป” ในหน้า (๘๘) กล่าวถึงพระมหาไถ้ จนตลอดถึงหน้า (๑๐๖)

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงว่าผู้ “ลงมือทำ” มิได้มีความเข้าใจศาสนาอิสลามเป็นทุนมาก่อนเลย จึงประมวลข้อผิดพลาดไว้มากมาย ซึ่งถ้าจะวิจารณ์แก้หรืออธิบายก็จะเป็นหนังสือเล่มใหม่

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์

ประวัติศาสตร์อาเซียน

B.R. Pearn เขียน ม.ร.ว. จีรวัดน์ จักรพันธ์ แปล (สังคมศาสตร์) ๒๕๖ หน้า ๒๕ บท

เมื่อทราบว่า สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย กำลังจัดพิมพ์หนังสือ *ประวัติศาสตร์อาเซียน* ฉบับแปลจากภาคภาษาอังกฤษ ก็รู้สึกยินดี เพราะใน ปัจจุบันวงการศึกษายังต้องการหนังสือประวัติศาสตร์ ภาคพื้นอาเซียนอยู่อีกมาก หนังสือเล่มนี้ ม.ร.ว. จีรวัดน์ จักรพันธ์ แปลและเรียบเรียงมาจากหนังสือ ภาษาอังกฤษชื่อ *An Introduction to the History of South-East Asia* ผู้แต่งคือศาสตราจารย์ บี.อาร์. เพิร์น (B.R. Pearn) เคยเป็นอาจารย์สอนประวัติศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัยแองกุน สหภาพพม่า ปัจจุบันเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องราวของพม่าและไทย อยู่ที่กระทรวงการต่างประเทศ กรุงลอนดอน

เนื้อหาของหนังสือสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ก็เป็นแต่เพียงบทกราวพากย์ สำหรับผู้ที่ไม่เคยทราบ หรือผู้ที่อยากทราบเรื่องของอาเซียนอย่างละเอียด ก่อนค้นของหนังสือ เน้นหนักเรื่องอาณาจักรโบราณ และเล่าพันธุกรรมของชนทางอาเซียน นำ สรรเสริญครั้งที่ศาสตราจารย์เพิร์น เขียนเรื่องมาก่อน ข้างสลบซับซ้อน และไกลจากเหตุการณ์ปัจจุบันได้ กะทัดรัด ช่วยให้ผู้อ่านรู้จักความเป็นมาของประเทศ ในกลุ่มอาเซียนได้ดี ต่อมาเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศในอาเซียน จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ตามมาด้วยอิทธิพลชาวยุโรปในแถบนั้น นโยบายล่าเมืองขึ้น และเรื่องราวในสมัยอาณานิคม สำหรับ เหตุการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นจุดสำคัญ ที่ชักโยงมาถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอาเซียนในปัจจุบัน ผู้เขียน ๆ ไว้วรรวมดีมาก อธิบายความสั้น ๆ ว่า แต่ละ ประเทศมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นหลังสงคราม ไม่ต่าง อะไร กับหนังสือหน้าเกี่ยวกับอาเซียนสมัยปัจจุบัน สำหรับนักวิชาการ ที่ต้องการทราบเรื่องราวละเอียด หนังสือตอนหนึ่งไม่ได้ช่วยอะไรมากนัก

เห็นจะเป็นตัวผู้เขียนต้องการเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย จึงไม่พยายามยกปัญหาที่ยังไม่แน่นอนของ ประวัติศาสตร์มาพิจารณาและตีความตามหลักเหตุและ ผลทางประวัติศาสตร์ เช่น เรื่องไทยรบพม่า ศาสตราจารย์เพิร์น กล่าวรวบรัดว่า เมื่อครั้งสงครามชิงช้างเผือก ปี พ.ศ. ๒๑๐๖ ในแผ่นดินสมเด็จพระมหา จักรพรรดินั้น พม่าคืออยุธยาแตกและจับพระเจ้าแผ่นดิน ไทยไปเป็นตัวประกัน ภายหลังพม่าจึงส่งตัวกลับ ประเทศไทยตั้งตัวเป็นอิสระทันที (หน้า ๕๗) ซึ่ง ถ้าเรายอมรับข้อความตอนนี้ก็เท่ากับต้องเปลี่ยนแปลง เรื่องราวประวัติศาสตร์ไทยกันใหม่ว่า เราเสียกรุงแก่ พม่า ๓ ครั้ง ไม่ใช่ ๒ ครั้ง คือเสียครั้งสงคราม ช้างเผือกเป็นครั้งแรก

เรื่องนโยบายอังกฤษในมลายูผู้เขียนก็กล่าวไว้ไม่ แจ่มแจ้ง อังกฤษแบ่งหน่วยรูปการปกครองมลายูออกเป็นสองเขต เซตเติลเมนต์ (Straits Settlements) เฟดเคอเรทีฟ มาเลย์ สเตท (Federated Malay States) และอันเฟดเคอเรทีฟ มาเลย์ สเตท (Unfederated Malay States) หน่วยหลังนี้แสดง ให้เห็นถึงการที่ผู้ตั้งนโยบายสงวนสิทธิเสรีภาพของ รัฐและการคงไว้ซึ่งรูปประเพณีการปกครองของมลายู แต่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงเลย เช่นที่ไม่ได้กล่าวถึงการ ที่ขอลี้ภัยออกกฎหมายห้ามชาวอินโดเนเซีย ขายที่ดิน ให้แก่คนต่างชาติ ข้อนี้ถือเป็นหัวใจนโยบายเสรีนิยม ของฮอลันดา เป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่ชาวพื้น เมืองทางอาเซียน ได้รับความคุ้มครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน จากมหาอำนาจตะวันตก คดีปัญหายุ่งยากเรื่องกรรม สิทธิ์ที่ดินและปัญหาชาวนาที่สหภาพพม่า หรือ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ซึ่งกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน

เรื่องการค้าที่ปรึกษาไทยประจำรัฐฉาน และ ครั้งกาน (หน้า ๑๘๗) นั้น ผู้เขียนกล่าวว่าไทยต้องการแต่งตั้งเพื่อกระชับสิทธิของไทย เห็นว่ารัฐทั้งสอง แต่ทว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ไทยต้องยอมแต่งตั้งที่ปรึกษา ซึ่งเป็นคนสัญชาติอังกฤษประจำฉาน และครั้งกาน เพราะถูกชักชวนแกมบังคับจากอังกฤษ

เนื่องจากในเวลานั้น อังกฤษกำลังดำเนินนโยบายแผ่ อิทธิพลใหม่หลายชิ้นมาทางตอนเหนือ คือ หมายถึง คินแดนมาลายูในความครอบครองของไทย (กั้นกัน ครังกานู ไทรบุรี ปลิส) นั้นเอง

สำหรับ ม.ร.ว. จีรวัดน์ ผู้แปล แม้จะได้รับมอบหมายให้แปลหนังสือที่ค่อนข้างจะอ่อนในเนื้อหา ด้าน วิชาการ และล้าสมัยแล้วก็ตาม ก็สมควรได้รับยกย่อง ในความอุตสาหะและความสามารถ ม.ร.ว. จีรวัดน์ แปลได้ถูกคามความหมายของต้นฉบับ ใช้ภาษาไทย สดใสสวยงาม อ่านแล้วไม่เพียงแต่รู้เรื่อง แถมยังอ่านเพลิน สนุก ไม่ต้องเสียเวลาเบียดเบียนฉบับภาษา อังกฤษ เพื่อเอามาประกอบการตีความภาษาไทยที่ กระโถกกระเจกหรือภาษาไทยปนเทศ

อย่างไรก็ตาม ความผิดพลาดก็มีอยู่บ้างเป็น ธรรมดา ที่เห็นได้ชัดคือชื่อบุคคลและสถานที่ เรื่องนี้ มักจะเป็นปัญหาแก่คนแปลหนังสืออยู่เสมอ เพราะ คดลงกันไม่ได้แน่นอนว่าจะเรียกชื่อตามแบบเจ้าของ ภาษาหรือจะเรียกตามแบบไทย จึงมักจะคลัดกันอยู่ เช่นบริษัท อีสต์ อินเดียน น่าจะแปลเป็นบริษัทอินเดีย ตะวันออก พระเจ้าโพธิพญา พระเจ้ายาชิกอร์ของพม่า (หน้า ๑๐๒) ก็ควรเรียกว่า พระเจ้าปดุง และพระเจ้า จิกกายแมง ซึ่งเป็นชื่อที่คนไทยอยู่แล้ว หรือชื่อ เหยียนอันห์ของเวียตนามนั้น (หน้า ๑๑๒) อ่านแล้ว งง เพราะเรารู้จักองค์เชียงสีอ มากกว่าเหยียนอันห์ พระเจ้าเยี่ยสอง (หน้า ๑๑๒) ก็ควรจะเป็นพระเจ้า เวียตนามยาลอง และมีบางชื่อที่ผู้แปลทั้งไว้เป็นภาษา อังกฤษไม่ได้แปล เช่นพระเจ้า Anaukpetlun แห่ง อังวะ (หน้า ๕๕) ในหนังสือ ไทยรบพม่า สมเด็จพระ ราชดำริทรงราชานุภาพ ทรงเรียกพระนามว่า พระเจ้าสิทธธรรมราชา ส่วนเมือง Mercuri (หน้า ๗๖) เรียกเป็นไทย ๆ ว่า มะริค

มีบางชื่อเช่นคัชและซอลันคา เวียตนามและญวน แรงกุนและย่างกุ้งเขียนสับสนกันจนผู้อ่านไม่เข้าใจว่า เวียตนามกับญวนเหมือนกันหรือต่างกัน คัชกับซอลัน คาเป็นคนละชาติหรือชาติเดียวกัน ตัวอย่างง่าย ๆ มี

ความแปลหน้า ๗๓ ว่า “ในบริเวณโคกที่ ฮอลันดา สามารถควบคุมได้อย่างใกล้ชิดอย่างยิ่ง คัช ก็จะได้ ปลุกพืชผลที่มีราคา...” ข้อนี้ผู้แปลคงตั้งใจจะเรียก ชาวซอลันคาว่า คัช และประเทศซอลันคาว่าซอลันคา ตามแบบฝรั่ง แต่เมื่อแปลออกมาเป็นไทยแล้วเข้าใจ ยาก หรืออีกตอนในหน้า ๑๑๗ มีว่า “ก่อนจากนั้นไม่ นานเขมรก็ต้องต่อสู้รบศัตรูหน้าใหม่ โดยถูก ญวน รุกไล่คินแดนทางใต้มากขึ้นทุกที และนับจากนั้นมา เขมรก็ต้องรับศึก ๒ หน้า คือทั้งไทยและ เวียดนาม”

ในส่วนเนื้อหาที่ขอบทพ่วงเรื่องแปลน้อยเต็มที ในหน้า ๑๓๘ ผู้แปล ๆ คำ Culture System ใน อินโดเนเซียว่า ระบบเศรษฐกิจแบบวัฒนธรรม ข้อนี้ เห็นจะต้องขอคัดค้าน เพราะคำ Culture ในที่นี้ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมแต่อย่างใด แต่หมายถึง System of Cultivation หรือระบบการเพาะปลูก มี อีกตอนหนึ่งเกี่ยวกับนโยบายเสรีนิยม Liberal Policy (หน้า ๑๓๕) ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญของนโยบายการ ปกครองของซอลันคาในอินโดเนเซีย ผู้แปลก็มิได้ เห็นถึงความสำคัญ หากไปแปลความหมายเป็นการ ปรับปรุงนโยบายของระบบเศรษฐกิจแบบวัฒนธรรม

ข้อความเรื่องมลายู มีคลาดเคลื่อนอยู่บางตอน เช่น เรื่องนโยบายของไทยเหนือรัฐมลายู ข้อความ หน้า ๑๕๒ กล่าวว่า หลังจากอังกฤษโจมตีครังกานู ในปี พ.ศ. ๒๔๐๕ แล้ว ไทยต้องเลิกเกี่ยวข้องกับรัฐ ครังกานูและกัลันตัน อันที่จริงไทยเพียงแต่เพิ่มความ รมักระวังการขยายอิทธิพลเหนือคินแดนเหล่านั้นมาก ขึ้น แต่ไทยยังคงถือสิทธิปกครองรัฐทั้งสองนี้อยู่จน ถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๒ จึงโอนรัฐทั้งสองให้แก่อังกฤษ

ในต้นฉบับภาษาอังกฤษ เมื่อจบเรื่องแต่ละตอน มีสรุปเหตุการณ์สำคัญพร้อมทั้งปีที่เกิด และแบบ ฝึกหัด นำเสียดายที่ผู้แปลไม่ได้แปล ตัวได้แปลไว้ถึง จะช่วยลับสมองผู้ใส่ใจศึกษาประวัติศาสตร์อาเซียนอา กเน็อยู่บ้าง

แถมสุข นุ่มนนท์

ประวัติศาสตร์จีน

คาร์ริงตัน กูคริคจ์ เขียน ส. ศิวรักษ์ แปล
(สังคมศาสตร์) ๓๐๐ หน้า ๓๕ บาท

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การแปลหนังสือภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะหนังสือทางวิชาการเป็นภาษาไทยนั้น ไม่ใช่้งานง่ายนัก ยิ่งเป็นตำราเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนด้วยแล้ว ยิ่งต้องมีปัญหามาก โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการออกชื่อต่าง ๆ ของจีน สำหรับหนังสือประวัติศาสตร์จีน ของนายคาร์ริงตัน กูคริคจ์ เมื่ออ่านकुศลอคเล่มแล้ว ก็เกิดความรู้สึกว่า เฉพาะปัญหาเรื่องการออกชื่อจีนจากภาษาอังกฤษมาเป็นไทย ความสำเนียงจีนกลาง (Standard Chinese) ก็จะเป็นงานหนักเอาการอยู่แล้ว ผู้แปลหนังสือเรื่องนี้ยังได้พยายามทำตารางเทียบเสียงอย่างจีนและอย่างไทยไว้ท้ายเล่มอีก นับว่าเป็นสิ่งที่น่าชม นอกจากนี้ ผู้แปลยังได้ชี้แจงไว้ในบทแสดงของสำนักพิมพ์ว่า ในเรื่องความลึกลับของภาษาที่ใช้ในนั้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้กล่าวคือ ชื่อใดเป็นชื่อที่คนไทยใช้กันจนคุ้นหูอยู่แล้ว ผู้แปลก็ใคร่ขอใช้ชื่อนั้น ๆ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นภาษาจีนกลาง อาทิ ได้ใช้ ช่งกง แทน เซียงกัว ไหลล่า แทน ไหลหนัน โฮหนาน แทน เหวหนาน บักกิง แทน เป่ยจิง เจียงโคเซก แทน เจียงเจือสือ เมาเซกุง แทน เหมาเจ้อกุง และชื่อที่เคยปรากฏคุ้นกันอยู่แล้วในวรรณคดี เช่น สามก๊ก ก็ได้นำมาใช้ในหนังสือเล่มนี้แทนภาษาจีนกลาง และผู้แปลก็มีความละเอียดรอบคอบดี ถึงกับวงเล็บชื่อตามสำเนียงจีนกลางกำกับไว้ให้ด้วย เป็นกรณีศึกษาที่ยังอยากสำหรับผู้ต้องการเทียบเสียงภาษาจีนกลาง เมื่อเอ่ยชื่อเหล่านั้นขึ้นมาเป็นครั้งแรก

อย่างไรก็ดี ยังมีความลึกลับของภาษาที่ใช้ในอีกลักษณะหนึ่งปรากฏอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นความบกพร่องในการตรวจรูปก็ได้ คือ กลับใช้ชื่อสำเนียงจีนกลางแล้ววงเล็บชื่อที่คนไทยรู้จักไว้แทน เช่นที่ปรากฏในหน้า ๑๘ ใช้ ซ่านซี (ซานตี) แทนที่จะใช้ ซานตี (ซ่านซี) เหมือนที่เคยใช้มาแล้วในหน้าก่อน ๆ การ

ใช้ชื่อราชวงศ์ ก็เช่นเดียวกัน จะพบว่าในที่บางแห่งใช้ชื่อจีนกลางแต่อย่างเดียว เช่นที่หน้า ๑๗๑ ทรงหัวเรื่องของบทที่ ๕ ใช้น่า “การแตกแยกและราชวงศ์สูง” จะเห็นว่า “สูง” สะกดผิดไปจากที่เคยใช้ว่า “ซ่ง” ซึ่งหมายถึงราชวงศ์ซ้อง และในบางครั้งยังทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน ในเรื่องชื่อของราชวงศ์อย่างมาก เช่น ราชวงศ์ซ้อง (ซ่ง) ในหน้า ๑๖๖ จะใช้สับสนกับราชวงศ์ซ้อง (ซ่ง) โดยเป็นราชวงศ์ซ้อง (ซ่ง) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อยากรจะขอชมอย่างใจจริงว่าผู้แปลและคณะผู้จัดพิมพ์มีความพยายามและด้วยความตั้งใจอันแท้จริงที่จะให้ความสะดวกแก่ผู้อ่านในทุก ๆ ทาง และที่จะทำให้นี้หนังสือสำเร็จออกมาเป็นรูปเล่ม ได้มาตรฐานสากล มีการจัดทำสารบัญ ค้นคว้า (index) เรียงตามตัวอักษรอย่างเรียบร้อย และได้จัดเทียบศักราชให้เป็นพุทธศักราชทุกตอนไป สำหรับผู้อ่านที่ไม่คุ้นเคยปีทางคริสตศักราช การวางรูปเล่มและการจัดทำปกก็พิถีพิถัน เรียบร้อย สวยงาม น่าสนใจดีกว่าหนังสือ ๒ เล่มแรกในชุดเดียวกันที่ได้จัดพิมพ์ไปแล้ว และโวหารการแปลเล่า ชื่อของ ส. ศิวรักษ์ ก็เป็นหลักฐานที่ได้อย่างดีในความสละสลวย การเลือกเฟ้นถ้อยคำ คุศลจนการรักษาท้องรถและรสของภาษาไว้โดยไม่ขาดตกบกพร่อง โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี และศาสนา

เรื่องของประวัติศาสตร์จีน และประวัติศาสตร์ตะวันออกโดยทั่วไป เป็นสิ่งที่เราคนไทยควรพยายามส่งเสริมให้มีการศึกษา ค้นคว้า และสนใจกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งทั้งนี้และทั้งนั้น ความสำเร็จของเรา ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ของท่านผู้ทรงความรู้ในเรื่องนี้ ที่จะช่วยกันกระตุ้นความสนใจ คุศลการผลิตตำรับตำราออกมา จะเป็นด้วยการเขียนหรือแปลก็ตาม และก็เป็นที่น่ายินดีที่มีผู้เริ่มดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์ก็เรียกได้ว่า เป็นกำลังสำคัญในอันที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการให้แก่สังคมบ้านเรา ดังนั้นหนังสือที่ทางสำนักพิมพ์แห่งนี้ จัดพิมพ์ขึ้นจึงน่าจะได้อ

รับการสนับสนุน และประการสำคัญที่สุด น่าจะได้มีผู้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในวงการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น สำหรับหนังสือเรื่อง *ประวัติศาสตร์จีน* ที่ ศ. ศิวรักษ์ แปลนี้ ถ้าจะหันมาพิจารณาทางคุณค่าของหนังสือโดยเฉพาะแล้ว จะเห็นได้ชัดว่าคือยกว่าเรื่อง *อู่อารยธรรมตะวันออก* ซึ่งได้จัดพิมพ์ไปแล้ว ทั้งนี้เพราะในเนื้อที่เพียงประมาณ ๓๐๐ หน้า ผู้เขียนย่อไม่อาจบรรจุเนื้อหาที่สมบูรณ์ เกี่ยวกับความเป็นมาของจีนตลอดระยะเวลาอันยาวนานถึง ๕,๐๐๐ ปีได้ ทั้งนี้การลำดับเรื่องราวของอารยธรรมจีน จึงมีลักษณะค่อนข้างฉาบฉวย พอให้ผู้อ่านเห็นเรื่องราวปะติดปะต่อกันเท่านั้น แนวอารยธรรมบางยุคซึ่งสำคัญอย่างมากในประวัติศาสตร์จีน เช่น ในยุคทองของราชวงศ์จิว น่าจะได้รับการเอาใจใส่ให้มีเรื่องราวเกี่ยวกับแนวความคิด อันเป็นรากฐานของอารยธรรมจีนให้ละเอียดชัดเจนกว่านี้ แต่ผู้เขียนก็กล่าวไว้เพียงคร่าวๆ เกี่ยวกับปราชญ์ของจีนเท่านั้น แล้วสรุปว่า จิวเป็น ยุคทอง ของจีนโดยที่ผู้อ่านก็มองยังไม่เห็นว่าเป็น ยุคทอง ทางใดบ้างและอย่างไร

นอกจากนี้เนื้อหาที่ผู้เขียนละเอียดอย่างมาก ก็คือเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการ และปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจของจีน ทฤษฎีทางการเมืองอันเกี่ยวข้องกับที่มาแห่งอำนาจของพระมหากษัตริย์ หลักการของ สวรรค์ ไอรสวรรค์และอาณัติของสวรรค์ และที่น่าเสียดายอย่างยิ่งก็คือ ผู้เขียนดูเหมือนจะไม่พยายามแตะต้องลักษณะและความสำคัญของลัทธิขงจื้อที่มีต่อระบบการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจีน ปัญหาของจีน เมื่อลัทธิขงจื้อต้องพบกับการทำลายจากแนวความคิดใหม่ๆ ของโลกตะวันตก ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และความสัมพันธ์ระหว่างจีนใน ยุคเก่า และจีนใน ยุคใหม่ ว่ามีมากเพียงใดและอย่างไร

อย่างไรก็ตาม หนังสือเรื่อง *ประวัติศาสตร์จีน* นี้ ก็ยังมีความดีเด่นเป็นพิเศษในเรื่องที่เกี่ยวกับวิวัฒนาการยุคอื่น ที่กล่าวถึงการเข้ามาของพุทธศาสนาในประเทศจีน อิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อลัทธิเต๋า

ต่อความเจริญทางภาษา ศิลปะ วรรณคดีและวัฒนธรรมจีน ประกอบกับความสามารถในการแปลของ ศ. ศิวรักษ์ในตอนนี้ ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ ความเข้าใจและซาบซึ้งในเรื่องเหล่านี้ยิ่งขึ้น ฉะนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า หนังสือ *ประวัติศาสตร์จีน* เล่มนี้แม้จะยกยอคุณค่าในเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการของปรัชญาอันหนักของขงจื้อ ระบอบการปกครองและเศรษฐกิจของจีนไปบ้าง แต่ในค่านับปรัชญาความคิดแขนงอื่นและเรื่องของวัฒนธรรมจีนในยุคอื่นและถึง ก็ไม่ค่อยไปกว่าหนังสือดี ๆ เล่มอื่นเลย และเมื่อมองในแง่ผลงานของผู้แปลและคณะผู้จัดพิมพ์แล้ว หนังสือเล่มนี้ก็ควรจัดได้ว่า มีค่าแก่วงการคำรับคำรามเมืองไทยอย่างยิ่ง

สุจิตวา วุฒิสถิตย

ไหมอีสาน

เจราคีน ฮอลส์ เขียน รัตนา แปล (ศกนิเทศยาม)
๔๐๐ หน้า ๓๒ บาท

แรกที่หยิบ *ไหมอีสาน* อ่าน เรามีจุดมุ่งหมายอยู่สองสามประการด้วยกัน ประการแรกต้องการจะรู้ว่าชาวต่างประเทศมองคนไทยอย่างไร ประการต่อมาการมองของเรามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด และประการสุดท้ายใน เมื่อนวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงบทบาทของสถาบันอันเคยเฟื่องฟู อยู่ที่อีสานระยะหนึ่งแล้วก็มีอันวิบัติไปอย่างเจ็บเข็บ จึงใคร่รู้ว่าจะด้วยเหตุผลกลใดผลักดัน อย่างน้อยที่สุด การสะท้อนออกมาในรูปแบบของนวนิยาย คงจะช่วยให้มองเห็นแง่มุมที่แปลกออกไปจากเหตุผล ของทางราชการเป็นแน่แท้

แต่เมื่ออ่านไปโดยตลอดแล้ว ก็มองเห็นความสามารถของ เจราคีน ฮอลส์ ได้หลายข้อเหมือนกัน ถ้าหากจะแยกแยะรายละเอียดของนวนิยายเรื่องนี้ออกมาแล้ว ก็อาจจะมองเห็นเป็นเรื่องของสองชีวิตและสองแบบด้วยกัน แบบหนึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม เป็น

เรื่องของสถาบัน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศหลากหลายสาขามาอยู่ที่ *ฉันทนคร* ทำงานร่วมกับคนไทยนับว่าเขามาเพื่อจะพัฒนาคนไทยทั้งทางด้านการทำมาหากิน การศึกษาและการอนามัย สำหรับอีกแบบหนึ่งหรืออีกเรื่องหนึ่งนั้น เป็นชีวิตส่วนตัวของ ลอเรนซ์ เฟรียร์ กับ โอลิเวีย เทเลอร์ และแน่นอนชีวิตของคนทั้งสอง เกือบเศษสามส่วนสี่ ข้องเกี่ยวกับงานของสถาบันและเพื่อนพ้องในแวดวงเดียวกันทั้งสิ้น แต่สำหรับส่วนที่เหลือเป็นเรื่องส่วนตัวอันซาบซึ้งและชวนให้ครุ่นคิดของคนทั้งสอง

เจราคีน ฮอลส์ เขียนหนังสืออย่างชนิดที่เรียกว่า *เรื่อย ๆ มาเรื่อย ๆ* เธอปล่อยให้เหตุการณ์ชักลากตัวละครไปอย่างเชื่องช้า และแล้วเหตุการณ์เหล่านั้นเองก็หมวกตัวละครแต่ละตัวให้จนเข้าไปในมุม ฅ มุม โคมุมหนึ่ง สำหรับนวนิยายอันเป็นภาพจำลองชีวิตที่ผู้เขียนเลือกสรรแล้วว่า น่าจะเขียนถึง เธอฉลาดพอสมควรที่เลือกเอาคนที่ค่อนข้างถือความคึกของตนเองเป็นใหญ่อย่างลอเรนซ์ เฟรียร์ ให้เป็นประหนึ่งสะพานทอดไปทำความเข้าใจกับ คร. แครมน์ ผู้เชี่ยวชาญจากอเมริกา นอกจากนี้ยังมี สุปัทม์ ประมวล เจ้าหน้าที่จากยูเนสโก ตลอดจน โอลิเวีย เทเลอร์ ในที่สุด ก็จากเฟรียร์มิใช่หรือที่ทำให้เรามองเห็นความเป็นปดุษุนของผู้เชี่ยวชาญทั้งปวง ซึ่งถึงแม้ว่าจะสำเร็จปริญญาถันยาวเหยียด แต่ก็มาคึกข้องอยู่กับการทำงานอย่างทีโอลิเวียพูดว่า “เขาไม่พอใจอยู่กับการทำความคึกอย่างเดียว แต่จะต้องทำความคึกให้คนเห็นด้วย” (หน้า ๓๓)

นอกจากนั้นลักษณะการบักแข็งบักขา การหักหน้าล้มล้างกัน อย่างชนิดไม่มีเกียรติยศในวงงาน ก็จะมองเห็นได้จากบทบาทของ คร. แครมน์และที่นั่นร่วมกันกระทำอย่างแจ่มชัด เจราคีน เขียนถึงสิ่งเหล่านี้อย่างไม่หักโหมเท่าใดนัก เธอค่อย ๆ ระบายสีความขัดแย้งในหลักการขั้นทีละน้อย ๆ แล้วก็ประโคมในคอนจะจบอย่างรุนแรงมากเป็นพิเศษ ถ้าคิดเสียว่า

สิ่งเหล่านี้มิใช่ของแปลกอะไร ทั้งนี้ เพราะในการทำงานไม่ว่าจะเป็นในสังคมของคนไทย หรือชาวต่างประเทศ การบักแข็งบักขาก็ซึ่งกัน อย่างไม่ให้เฟรียร์พบเห็นมานาน เป็นของปกิกรรมคนเสียเหลือเกิน ความโศครายของเขา ก็เป็นเรื่องขาค่อยยั้งงนมมิใช่หรือ

สำหรับทางค่านภาพของคนไทยที่ผู้เขียนเขียนถึงในแต่ละบรรทัด ไม่ว่าจะเป็จากปากของ คร. แครมน์ที่รำคาญอย่างเหลือเกิน หรือของโอลิเวียที่มองคึกด้วยความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจ ถ้าพิจารณาแต่เพียงเผิน ๆ ก็คล้ายจะเกินเลยไป เช่น สภาพความพอใจในสิ่งที่มีอยู่อันเป็นลักษณะสันโดษ หรืออาการยัมนที่คล้ายกับตึกคาจนเกิน ไปในยามพบปะกับชาวต่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันแม้แต่บุคคลชั้นนำของไทยบางท่านก็ยังไมยอมทั้งนี้สัที่ได้รับสมญาว่า Land of smile นี้ ลักษณะคึกกล่าวเราเห็นว่าเป็นความถูกต้องที่ใกล้เคียงมากที่สุด โดยเฉพาะในข้อที่เป็นการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ๆ ง่าย ๆ อันเรียกกันว่าความสันโดษ ซึ่งชาวบ้านในชนบทของไทยยังคงรักษาความเป็นอยู่แบบนี้ไว้ได้อย่างเหนียวแน่นพอสมควร แต่ในขณะเดียวกันตามเมืองใหญ่ ๆ ลักษณะสันโดษเรียบง่ายแบบนี้เริ่มจะหมดไป เพราะสภาพการคึนร่นแก่งแย่งแข่งคึกันได้เริ่มเข้ามาแทนที่อย่างรวดเร็ว เราไม่แน่ใจเหมือนกันว่า ถ้าหาก เจราคีน ฮอลส์ มาอยู่เมืองไทยอีกระยะหนึ่ง เธอจะมีความรู้สึกรู้สึอย่างไร ค่อความเปลี่ยนแปลงอันน่าหวาดกลัวเช่นนั้น

และก็ยังจะนำวิถึคึนเป็นทวิคณเมื่อมาเห็นสภาพที่ไม่เปลี่ยนแปลงเลย ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีของลักษณะการบริหารราชการของไทยตลอดจนแนวทางการพัฒนาประเทศทั้งจากความคิดของคนไทยและคนที่เรียกตัวเองว่าผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ รูปการณ็เคยค่านึนไปในแบบของ คร. แครมน์อย่างไรก็เป็

อยู่อย่างนั้นทั้งสิ้น กล่าวคือพัฒนาโดยยกเอารูปแบบ
ที่ตนคิดว่า ดี ว่า ถูกต้อง ไปให้หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน
สวมใส่ โดยไม่พยายามที่จะนำเอาจุดเด่นหรือบุคลิก
ของหมู่บ้านนั้น ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการสร้าง
ความเจริญทั้งทางจิตใจและการทำมาหากินดังที่เฟรียร์
เคยพยายามแล้วแต่ล้มเหลว ดังนั้น เราจึงไม่นำแปลก
ใจที่เห็นหมู่บ้าน ตึกตา แบบเดียวกันเต็มไปหมดตาม
ชนบทต่าง ๆ ในขณะเดียวกันต่างจังหวัดหลายจังหวัด
ที่เคยมีบุคลิกของตนเองก็เริ่มจะมีลักษณะความเจริญ
อันฉาบฉวยทำนองเดียวกันกับกรุงเทพฯ เข้าไปทุกที่
แล้ว ความเจริญเช่นนี้มองหาก ๆ ก็ตียิ่งนักที่บ้าน
เมืองคล้ายคลึงกันไปทุกหนทุกแห่งแต่ถ้าพิจารณาให้
ลึกซึ้งเข้าไปแล้วก็ไม่ดีเลยเพราะการพัฒนาในลักษณะ
ดังกล่าว เป็นการทำลายความเป็นตัวของตัวของ
แต่ละแห่งจนหมดสิ้น

ถึงแม้โดยความเป็นจริง นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้
เย้ยหยันออกเสียทีเดียว แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็น
พิเศษเรื่องหนึ่งเพราะเป็นเรื่องของเมืองไทยและคน
ไทย และผู้แปลคือคุณวิภาซึ่งอยู่ออสเตรเลียในเวลา
ที่นานพอสมควรก็ทำหน้าที่ได้อย่างน่าชมเชย ทำให้
เรามองเห็นความกึกก้อง เราคิด ได้โดยตลอดและ
ด้วยรูปแบบที่ง่ายต่อความเข้าใจ และประการสำคัญ
เธอช่วยให้เรามองเห็นความพินาศของโครงการช่วย
เหลือจากต่างประเทศแต่ละโครงการ ว่ามิได้มีอันเป็น
ไปเพราะขาดทุนทรัพย์ หรือขาดตัวบุคคลแต่อย่างใด
เลย หากเป็นเพราะขาดความจริงใจในการทำงานเพื่อ
ประชาชนอย่างแน่วแน่ต่างหาก โครงการเหล่านั้น
จึงได้พังพินาศไปอย่างไม่น่าเห็นใจเท่าใดนัก เราไม่
มั่นใจว่า ไทม์อีสม จะให้ความสบายใจเมื่อพลิกอ่าน
ไปในแต่ละบรรทัดแต่ละหน้า แต่เรามั่นใจเหลือเกิน
ว่าหนังสือเล่มนี้ได้ให้ความจริง และความกึกก้องที่พอจะ
เป็นกระจุกสำหรับสะท้อนดูรูปกาย และรูปความคิด
ของคนไทยได้แจ่มกระจ่างพอสมควรอยู่

เสถียร จันทิมาธร

สรรพสำราญ

ส. ศิวรักษ์ (ไอเดียนสโตร์) หน้า ภาพประกอบ
๒๐ ภาพ ๓๕ บาท

บวิติทางของนักเขียนบทความด้วยกันแล้ว ส.
ศิวรักษ์ นับได้ว่าเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งใช้ถ้อยคำสำนวน
ในการเขียน ชวนให้สนใจและน่าอ่าน ถึงแม้จะมีคำ
กล่าวในทำนองที่ออกจะเกินเลยความเป็นจริง ว่า
สำนวนของ ส. ศิวรักษ์ นั้นคมกริบ แข็งกร้าวก็ตาม
งานเขียนของ ส. ศิวรักษ์ก็ยังมีส่วนหยิบบ้างถึงบาง
อย่าง ให้กับผู้อ่านอยู่เป็นครั้งคราว ทั้งนี้ย่อมมิให้
เห็นข้อดีและข้อเสียเฉพาะคนที่ทำให้ ส. ศิวรักษ์ ผิด
แนกไปจากนักเขียนบทความคนอื่น

สรรพสำราญ เล่มนี้ เป็นการรวบรวมเรื่องต่าง ๆ
ที่เคยตีพิมพ์มาก่อนประกอบด้วย พุทธวจนัย เสด็จ
อังกฤษ ลึกขานาษิต ชีวิตประวัติเนห์รู ทฤษฎีแห่งความ
รัก และ ศิวพจนารถ

พุทธวจนัย เป็นการเลือกแปลเฉพาะเนื้อความที่
สำคัญและมีสาระจากหนังสือต่าง ๆ ส่วนเสด็จอังกฤษ
นั้น เป็นคำกลอนที่แต่งขึ้นโดยนำเอาเหตุการณ์ต่าง
ด้วย การเสด็จพระราชดำเนินประเทศอังกฤษอย่าง
เป็นทางราชการ ระหว่างวันที่ ๑๕ ถึงวันที่ ๒๓
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ว่าถึงเนื้อความ ก็พอจะ
สะท้อนภาพพจน์ให้เห็นอยู่บ้าง แต่ในเรื่องความลึก
ซึ้งของภาษาออกจะทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร ข้อที่ควรระก
เห็นจะมีอยู่ที่ความพากเพียร ในการแต่งและแปลเท่า
นั้น แม้ใน อธิบายท้ายสุด จะมีคำนิยมจากผู้หลักผู้
ใหญ่ ของ ส. ศิวรักษ์ ประปนอยู่ด้วย ก็ไม่มีอะไร
มากไปกว่าการให้กำลังใจ หม่อมเจ้าสิริพันธ์พารเสนา
โสณกุล ทรงพระกรุณาถวายพระหัตถ์ว่า เรื่องเสด็จ
อังกฤษ ซึ่งเธอฝากนายฝรั่งหนุ่มน้อยศิษย์ของเธอมาให้
นั้น ฉันได้รับและได้อ่านจบไปแล้ว สนุกดีมาก ขอ
ขอบใจเธอมาในทันที พี่ชายใหญ่ (กรมหมื่นพิทยลาภ)
ก็ฝากขอบใจเธอมาด้วย (หน้า ๑๔๖) ส. ศิวรักษ์

อาจจะมีความหลงใหลได้ปลื้มอยู่ไม่น้อย ทกลำนำเอาความที่ว่า...อ่านแล้วพลอยเคลิบเคลิ้มเหมือนตามเสด็จด้วยตนเอง (หน้า ๑๔๗) ของปากหลวงสนธิ ลิขิตานนท์ มาตีพิมพ์ไว้ด้วย จริงอยู่ ส่วนดีของ เสด็จอังกฤษ นั้นก็แค่ก็ไม่มากพอ เฉพาะงานเขียน เสด็จอังกฤษ นี้ หากจะเปรียบเป็นงานในค่านิจกรกรมแล้ว ย่อมมิใช่งานที่สร้างด้วยพรวิญญาหรือพลังใจอันบริสุทธิ์ หากแต่เป็นเพียงงานช่างฝีมือที่ทำด้วยความถนัดจักษุเท่านั้น

ในการตีพิมพ์ *ลิลิตอาภิวดี* ครั้งนี้ ใต้นำเอาภาคภาษาอังกฤษมากำกับไว้ด้วย เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นด้วยค่าสำนวนในการแปลมาเป็นภาคภาษาไทย เนื้อความส่วนใหญ่ล้วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เซอร์ วอลเทอร์ โมเบอร์เลย์ ได้กล่าวถึงการศึกษาและมหาวิทยาลัยไว้ว่า “การศึกษาเพื่อการศึกษาเท่านั้น นั่นแหละคือหน้าที่ที่ถูกต้องของมหาวิทยาลัย ภาระของมหาวิทยาลัย ในฐานะของกลุ่มชนที่ทรงไว้ซึ่งวิทยาการแลความรู้ นั้น ย่อมแตกต่างไปจากภาระของคณะสงฆ์ รัฐบาล หรือพ่อค้า นักวิสาหกิจ พร้อมกันนั้น มหาวิทยาลัยก็ต้องไม่อยู่ใต้อำนาจสถาบันนั้น ๆ มหาวิทยาลัยมีกิจที่ตนเองเข้าใจว่า คนย่อมทำได้ดีกว่าคนนอก -หน้าที่ที่แท้จริงของตนนั้นมีไว้เพื่อหาเงิน เพื่อผลิตผลเมืองที่ หรือผลิตผู้บริสุทธิ์ หากมีหน้าที่เพียงแสวงหาวิชาความรู้เท่านั้น” (หน้า ๑๕๗) ความดังกล่าว ออกจะตรงกันข้ามกับภายในเมืองสยามของเรา ๆ ท่าน ๆ มหาวิทยาลัยบางแห่งเป็นเพียงเวทีสำรองของนักการเมือง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่มีจุกจบ และในค่านิจการศึกษา เราจะยอมรับความจริงหรือไม่ก็ตามว่า ระบบการศึกษาเมืองสยามนั้น เป็นเพียงด้อยค่าหรือทรบแผ่นกระษาศ ผลที่ได้รับจากการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การบริหารของรัฐนั้น ได้ไม่คุ้มเสียเป็นส่วนใหญ่

ชีวิตประวัตินะห์รุ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ *สรรพสาระ* และเป็นส่วนที่เท่าที่ควรของหนังสือเล่มนี้ เรื่องราวของรัฐบาลระบอบชาติเพื่อนบ้านที่ต่อสู้อย่างสาหัส ออก

ทน และเสียสละเช่นนะห์รุนี้ ย่อมเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านอยู่ไม่น้อย การตกอยู่ภายใต้อำนาจของอังกฤษครั้งนั้น นำความเดือดร้อนและสภาพการณ์ที่เลวร้ายมาสู่ประชาชนชาวอินเดียน้อย่างไม่มีทางเลี่ยง ช้ำยังความยากจนที่คุกคามประชาชนส่วนใหญ่ การแบ่งชั้นวรรณะ และความแตกต่างในการนับถือศาสนา ล้วนเป็นจุกกำเนิดของความยุ่งยาก ที่ทำให้อินเดียต้องสูญเสียแทบทุกสิ่งอย่าง แม้ชีวิต เพื่อแสวงหาเสรีภาพ ซึ่งหมายถึงการปกครอง โดยปราศจากคนอังกฤษและจักรวรรดิอังกฤษ

ชาวาหารลัด เนห์รุ ถึงจะได้รับการศึกษาอยู่ที่อังกฤษ แต่ก็ไม่มี ความหลงใหลในประเทศอังกฤษมากนัก มหาคมะ กานธี ซึ่งเคยได้รับพระราชทานเหรียญความชอบเนื่องในวันเฉลิมพระราชา เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘ นั้น ค่อมมาภายหลังก็ได้คืนให้กับอังกฤษ

เมื่อครั้งที่นะห์รุ ถูกตัดสินจำคุกกรณีร้านพ่อค้าผ้าบางคน ซึ่งแอบค้าตลาดมืดที่เมืองอาละหะบัดโคเนบ่อนทำลายถึง ๑ ปี ๔ เดือน เขาประกาศว่า “ข้าพเจ้าจะเข้าคุกอีกอย่างเต็มใจที่สุด บัดนี้คุกได้กลายเป็นสวรรค์สำหรับเราไปแล้ว เป็นสถานศักดิ์สิทธิ์สำหรับผู้ที่ถือบุญจาริก ข้าพเจ้าพอใจที่ได้โชคเช่นนี้ ที่มีโอกาสทำการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของอินเดียนั้น ถิ่นบ่าวที่เป็นเกียรติอยู่แล้ว แต่เมื่อมาได้ทำการภายใต้การนำของบุคคล เช่น มหาคมะ กานธี แล้ว ถิ่นบ่าวเพิ่มเติมเกียรติเป็นทวีคูณ เราต้องทนทุกข์ เพื่อประเทศที่รักของเรา จะมีโชคอะไรยิ่งไปกว่าการตายให้ประเทศของเรา นั้นไม่มีแล้ว ถ้าการตายนั้นเป็นไปเพื่อความผืนอันจะเป็นจริง” (หน้า ๒๐๔) เนห์รุ เข้าออกประตูคุกบ่อยครั้ง จนถึงกับเขียนไว้ในอัตชีวประวัติของเขาว่า “สำหรับข้าพเจ้า คุกได้ทำให้ข้าพเจ้าเป็นคนโดยสมบูรณ์” (หน้า ๒๑๓) และสำหรับกานธี แม้เนห์รุจะมีความคิดความอ่านซัดแย้ง แต่ก็ไม่ได้กับปลื้มตัวออก เขาเขียนถึงราชทูตแห่งองคานธีว่า “ข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจว่า กานธี (จิตที่หายนามหมาย

ถึงบุคคลอันเป็นที่รักและเคารพ) ต้องประสบ
อุปสรรค ก็เพราะทำการอยู่ในสถานะอันท่านไม่คุ้น
ท่านเข้าใจเรื่องสงครามจริง ๆ หรือสันติภาพจริง ๆ
ถึงสงครามถึงสันติภาพ ท่านไม่เข้าใจ” (หน้า ๒๑๕)

ในปีนปลายของการต่อสู้เพื่อเอกราช เนห์รูยอม
รับให้มีประเทศปากีสถานและอินเดียประกาศอิสรภาพ
เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๙๐ ต่อมาอีกหกเดือน
คานธีก็ถูกลอบฆ่า ซึ่งนับว่าเป็นการปิดฉากแห่งสมัย
เก่าลงและก้าวเข้าสู่สมัยของเนห์รู

ทฤษฎีแห่งความรัก มีบางสิ่งที่น่ารู้ แม้จะเป็นงาน
แปลที่ไม่มีอะไรลึกซึ้งจนเกินไป จะมีก็ที่ว่า “I have
lost my way but found my heart” เท่านั้นกระมัง
ด้วยเป็นคำอังกฤษที่จับใจ ส. ศิวรักษ์ มากที่สุด ใน
เรื่องนี้ ส่วน ศิวพจนมุต คือ การแสดงความสามรถ
ในการเขียนกลอนของ ส. ศิวรักษ์

ในปกของ *สรรพสาระ* เป็นเมนูของมหานคร
ลอนดอน เมื่อคราวจังกานเลี้ยงรับเสด็จ ในการเสด็จ
พระราชดำเนินประเทศอังกฤษเป็นทางราชการ พ.ศ.
๒๕๐๓ ทำให้แปลทบทวนออกนอกไปจากหนังสือ
เล่มอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีภาพประกอบอีกไม่น้อยกว่า
๒๐ ภาพ พร้อมกับคำนำของ มจ. วิเศษศักดิ์ ชยางกูร
ผู้วิจารณ์เห็นว่า หนังสือเล่มนี้อย่างน้อยก็ควรแก่
การอ่าน

ตึก วงศ์รัฐปัญญา

Thailand: Another Vietnam?

by Daniel Wit (*New York: Charles
Scribner's Son*) x, 205 pp., illustration,
selected bibliography, index, \$ 4.95

ชื่อหนังสือเล่มนี้อาจทำให้ท่านผู้อ่านเข้าใจผิดก็ได้ ถ้า
ท่านผู้อ่านคิดจะหาคำตอบว่า ประเทศไทยในอนาคต
จะมีสภาพเหมือนเวียดนามได้หรือไม่ ท่านผู้อ่านก็คง
จะผิดหวัง เพราะหนังสือเล่มนี้ไม่ได้พยากรณ์เกี่ยวกับ
เรื่องนี้อย่างชัดเจน ท่านผู้เขียนเพียงแต่กล่าวว่า ถ้า

ชนชั้นปกครองของไทยสามารถปรับตัวให้ทันกับเหตุ
การณ์ของโลกและความต้องการของประชาชนโดยไม่
หวังพึ่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศแล้ว ประเทศ
ไทยก็จะหลีกเลี่ยงความยุ่งยากแบบในเวียดนามได้

ปัญหาของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ว่า ขอบเขตการวิจัย
กว้างเกินไปจนการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งไม่อาจทำได้ ท่าน
ผู้เขียนชักแม่น้ำทั้งห้าเริ่มด้วย ประวัติศาสตร์ ภูมิ
ศาสตร์ ของประเทศไทยที่เดียว แล้วก็ทอดด้วยภาวะ
ทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม บุคลิกของคนไทย
ระบบการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน กว่าจะ
ถึงการวิเคราะห์ปัญหาตามชื่อหนังสือ ที่ท่านผู้เขียน
ถึงไว้ก็จวนจะหมดเล่มแล้ว

แต่หนังสือเล่มนี้ก็ไม่ถึงกับไม่มีคุณค่าประโยชน์
ทีเดียว ถ้าท่านผู้อ่านต้องการทราบว่ามีฝรั่งที่มีความรู้
เกี่ยวกับประเทศไทยบ้าง มองประเทศไทยอย่างไร
ท่านผู้อ่านก็ควรอ่านหนังสือเล่มนี้อย่างยิ่ง เพราะ
หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมความคิดเห็นของฝรั่งไว้มาก
และเขียนด้วยสำนวนที่กะทัดรัด ทำให้ท่านผู้อ่าน
ไม่ต้องเสียเวลาในการอ่านและค้นคว้ามากนัก อีกทั้ง
ท่านผู้เขียนเองก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นถึงคณบดีคณะ
รัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัย Northern Illinois และ
เป็นผู้ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าในประเทศไทย เป็น
เวลาประมาณสองปี สิ่งใดที่ได้กล่าวถึงหรือยกเว้นไม่
กล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้ จึงถือได้ว่าอย่างน้อยที่สุด
ก็ได้ผ่านการกลั่นกรอง จากนักวิชาการชั้นออกคู้หนึ่ง
มาแล้ว

กล่าวโดยสรุปแล้ว ท่านผู้เขียนมีความเห็นว่า
ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีสภาพเหมือนเวียดนาม
ก็เพราะว่า ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์
ธัญญาหาร แม้จะไม่มีแร่ธาตุเหมาะสมสำหรับใช้ใน
ทางอุตสาหกรรม แต่ประชาชนก็มีมาตรฐานการครอง
ชีพอยู่ในระดับพอยังชีพได้ ปัญหาเกี่ยวกับประชากร
ก็ไม่น่าจะเป็นห่วงนัก เพราะยังมีจำนวนไม่มากนัก
เกินไป ความก้าวหน้าของคนไทยในสังคมของคน

ทำได้ง่าย เพราะไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะตายตัวแบบประเทศอื่นในเอเชีย ความรู้สึกของคนไทยในการรวมเป็นชาติอันหนึ่งอันเดียวกันก็ดีกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ การปกครองของประเทศไทยแม้จะอยู่ในมือชนกลุ่มน้อยก็ตาม แต่ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่รู้สึกว่าคนถูกเอารัดเอาเปรียบจนเหลือทน ต้องลุกฮือขึ้นต่อสู้ ระบบการปกครองของไทยก็มีรากฐานมั่นคงสืบต่อเนื่องกันมาโดยไม่เคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของประเทศอื่น แม้ชนชั้นปกครองจะแบ่งพรรคแบ่งพวกแย่งชิงอำนาจทางการเมืองกัน แต่ก็ไม่ได้สร้างความเคียดแค้นให้แก่ประชาชนมากนัก นอกจากนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนมากก็เป็นผู้ที่มีการศึกษาดี มีความสามารถที่จะปฏิบัติราชการโดยไม่ทำให้ประเทศชาติขาดความมั่นคงได้

แต่เหตุการณ์ของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ถ้าประเทศไทยไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์ของโลก ไทยอาจมีสภาพเหมือนเวียดนามได้ แม้ว่าประเทศไทยในปัจจุบันจะเป็นประเทศที่มีความมั่นคงมากเนื่องจากสภาพดังกล่าวข้างต้น แต่ก็ไม่ใช่เป็นประเทศที่ปราศจากปัญหาเสียทีเดียว ปัญหาที่สำคัญมากของประเทศไทยประการหนึ่ง คือปัญหาชนกลุ่มน้อย รัฐบาลจะต้องให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยมีส่วนร่วมในขบวนการทางสังคม ทางการเมือง และทางการเมืองการปกครอง จะต้องให้พวกนี้รู้สึกว่าเป็นพลเมืองไทย ที่มีสิทธิและหน้าที่อย่างเต็มที่คนหนึ่งหลักทั่วไปที่รัฐบาลจะต้องคำนึงถึง คือการเอาชนะ

จิตใจประชาชน ไม่ว่าเขาจะเป็นชนกลุ่มน้อยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพราะ เป้าหมายของสงครามปฏิวัติ (Revolutionary Warfare) ในปัจจุบัน ไม่ได้อยู่ที่การยึดพื้นที่ หากอยู่ที่การชักชวนให้ประชาชนเห็นด้วยกับอุดมคติของฝ่ายคนให้มากที่สุด ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของไทยคือ การขาดชนชั้นกลางที่อยู่นอกวงราชการ การปรับปรุงประเทศจึงไม่สามารถพึ่งเอกชนได้ และความหวังที่ประเทศจะพัฒนาไปทุก ๆ ด้านพร้อม ๆ กันไป โดยปราศจากการนำจากเบื้องบนนั้นมีน้อยมาก เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีอำนาจในการบริหารประเทศ จึงต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาทุกด้าน คือทั้งทางด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ พวกนี้จะต้องเป็นผู้ที่นำเอาทรัพยากรมนุษย์ และธรรมชาติมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อทุกคนในประเทศจะได้มีสภาพการกินอยู่ดีขึ้น และเป็นการชดเชยปัญหาความยุ่งยากทางการเมือง ภายในประเทศด้วย ในการปรับปรุงประเทศให้ก้าวหน้า ชนชั้นปกครองจะต้องทำโดยตนเอง อย่าได้หวังพึ่งการช่วยเหลือจากต่างประเทศมากนัก เพราะการช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นเพียงสิ่งสำหรับสนับสนุนการปรับปรุงนี้เท่านั้น ผู้ให้ความช่วยเหลือหรือผู้ที่ดำเนินโครงการความช่วยเหลือที่เป็นชาวต่างประเทศ ก็มักมีความเข้าใจในปัญหามูลฐาน ของประเทศไทยได้ไม่ถ่องแท้เท่าคนไทย

วารินทร์ วงศ์หาญเขาว์

ใครจะกุมชะตาเอเชีย

พระพุทธศาสนาหรือลัทธิคอมมิวนิสต์

คือหนังสือเล่มใหม่ที่สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์กำลังจัดพิมพ์

๕ ฟื้นความหลัง

(เล่ม ๒) เสรีรัฐโกเศศ (ศิษย์ศตยาม) ๓๗๔ หน้า
๔๕ บท

ผู้เขียน ฟื้นความหลัง ประสงค์จะเล่าชีวิตของตนเอง และเล่าอย่างบุคคลผู้ทรงความรู้ และถึงพร้อมแล้วซึ่งเกียรติยศชื่อเสียง เรื่องของท่านจึงมีบรรยากาศของความสวางด้อมกตตามที่ได้เห็น ตามความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ไม่มีท่อนโคของเรื่องให้ออกความสำคัญของตนเอง ถึงแม้ว่าเสียงของผู้เล่าจะมีใจในชีวิตของคนที่อย่างยิ่งก็ตาม แต่ก็มีพฤติกรรมที่ควรจะภูมิใจ มิได้สำคัญคนผิด

ถ้าอ่านอย่างผิวเผิน จะเข้าใจว่า หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนเล่าถึงชีวิตจริงของตนน้อยมาก ถ้าจะประมาณเรื่องราวชีวิตแท้ๆ ของผู้เขียนคงไม่เกินหนึ่งในสี่ของเล่ม เพราะผู้เขียนเล่าเรื่องของคน ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ ที่เป็นอยู่และเกิดขึ้นเมื่อสมัย ๘๐ ปี ล่วงมาแล้ว ซึ่งเป็นประวัติกรุงเพทฯ ย่านบางรัก สุรวงศ์ จนจรกย่านหัวลำโพง เรื่องหัวเมืองบักขี้ไก่ ของไทย ตลอดจนการเดินทาง ไปประเทศมาเลเซีย และเกาะสิงคโปร์สมัยนั้น เรื่องของกรมศาลการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ แต่ถ้าอ่านให้ลึกซึ้ง จะเห็นว่า ผู้เขียนมีแนวการเล่าชีวิตของตนอย่างฉลาด เพราะการเล่าเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิด แต่ห่างไกลจากชีวิตของตนนั้น แสดงให้เห็นบุคลิกภาพและพื้นนิสัยใจคอของผู้เขียนอย่างชัดเจน ว่าเป็นผู้มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มานะพยายามบากบั่นในการงานและใฝ่หาวิชาความรู้ สภาพอ่อนโยนในคราวที่ควร แต่ก็กล้าแข็ง เมื่อเผชิญกับสิ่งที่ไม่ถูกต้องทำนองคลองธรรม มีนิสัยรอบคอบ ช่างสังเกต ไม่ประมาท ยึดทางสายกลางในการดำเนินชีวิต ยังผลให้สุขภาพจิตใจและร่างกายแข็งแรง แม้ชีวิตจะยุ่งเข้สว่ยชรา และไม่ห่อหุ้มดำไปทางชั่วในคราวประสมมรสุมชีวิต ถูกปลดออกจากงานโดยกะทันหัน นอกจากนี้ ยังเป็นสามีที่ดี เป็นผู้รู้จักเลือกคบมิตร มีจิตใจที่กว้าง มีอารมณ์ขัน เป็นประจำ มีความสนใจความรู้อย่างกว้างขวาง เมื่อพบเห็นอะไร สามารถเล่าและอธิบายได้เป็นเรื่องเป็นราวละเอียดลออ เพื่อจะให้ผู้อ่านได้รู้ได้เห็นและเข้าใจด้วย ทั้งนี้เป็นลักษณะจิตใจของผู้เป็นครูโดยแท้ ข้อคิดและหลักประพฤติกปฏิบัติของผู้เขียน จะเห็นได้ชัดจากหนังสือเล่มนี้

ฟื้นความหลัง นอกจากจะสะท้อนให้เห็นอุปนิสัย ความคิดเห็น และบุคลิกภาพของผู้เขียนดังกล่าวแล้ว ถ้าจะมองกันในด้านความรู้ ฟื้นความหลัง ก็ได้ให้ผู้อ่านมากเกินพอ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ผู้เขียนบรรยายและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของคนไทยที่อาศัยอยู่ริมคลองในสมัยนั้น การแต่งกายของชาย การทำยาเส้นที่ในค่านความรู้ภาษาไทย ก็มีปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เช่นเดียวกับหนังสือเล่มอื่น ๆ ของผู้เขียน และยังได้เล่าถึงข้อค้าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักฐานที่มาของชื่อ และยังบอกกล่าวเป็นเชิงตักเตือนให้รู้จักระมัดระวังการใช้ถ้อยคำภาษาเขียน เพื่อมิให้ผู้อ่านแล้วอึ้งหวัดใจ นอกจากนั้น ผู้อ่านยังได้แบบอย่างการบรรยายลักษณะคน ที่ผู้เขียน ได้พบปะคุ้นเคย แบบอย่างสำนวนแปลในสมัยก่อนของผู้เขียนในเรื่อง หนวดพระสังฆราช และที่มีคุณค่ายิ่ง ก็คือได้แนวความรู้สึคนึกคิดของบุคคลที่ได้ชื่อว่า ประสบชัยชนะอย่างงดงามในเวทีชีวิตมาแล้ว

หนังสือเล่มนี้ที่พิมพ์เป็นรูปเล่ม กะทัดรัดทันสมัย กล่าวคือ แบ่งเป็นบท เป็นตอน มีสารบัญ และจรรยาณีนชื่อ ค้นคำท้ายเรื่อง ทำให้สะดวกแก่การหาความรู้จำเพาะเรื่อง นอกจากนี้ ยังมีรูปภาพผู้เขียนและสถานที่ที่เกี่ยวข้องประกอบอีกหลายภาพ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เคยอ่านหนังสือของท่าน แต่ไม่เคยพบและรู้จักตัวจริงมาก่อน หน้าที่ไม่ควรถลอกก็คือ คำนำ เพราะทำให้รู้ถึงที่มาของหนังสือ และเจตจำนงของผู้เขียนอย่างดียิ่ง

หนังสือเล่มนี้ ถ้าจะมีผิด ก็คงได้แต่เพียงว่าเขียนแบบปากกาพาไป นึกอะไรได้ก่อนก็เล่าก่อนแล้วย้อนมาเล่าใหม่ แต่เรื่องนี้ผู้เขียนได้ออกตัวไว้แล้ว และถึงแม้ปากกาจะพาไปก็พาไปสู่เรื่องที่มีสารคดีประโยชน์ความรู้ทั้งสิ้น แนวเขียนแบบนสำหรับข้าพเจ้า เห็นว่าน่าฟัง ชวนให้คิดตาม

ข้าพเจ้าไม่พยายามยกข้อความ แม้กระทั่งตอนที่ประทับใจข้าพเจ้าออกมาตีพิมพ์ใหม่ แม้แต่คนเดียว เพราะท่านจะได้รสที่แท้จริงของ ฟื้นความหลัง จาก ฟื้นความหลัง เท่านั้น มิใช่จากข้อเขียนของข้าพเจ้าเป็นแน่

ยุพา สังศิริ

ปรัชญาฝ่ายโยคะ

สวามี สัตยานันท ปรี (ไทยภารต) พิมพ์ครั้งที่ ๓
๓๘ บาท

ความจริงเรื่องของโยคะก็เป็นเรื่องคล้าย ๆ กับภาคปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนานั้นเอง แม้พระพุทธเจ้าเอง ก่อนที่พระองค์จะตรัสรู้ก็ได้เคยผ่านการปฏิบัติตามแบบโยคะมาก่อน แม้แต่กับปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา เราก็เรียกโยคี หรือ โยคาวจร ซึ่งก็แปลว่า ผู้ปฏิบัติโยคะนั่นเอง ทั้งนี้เพราะคำว่าโยคะ หมายถึง โยคศุจิตวิฤคคิมิโรธ “การหยุดความเคลื่อนไหวของจิต” นั่นคือวิธีที่จะควบคุมจิตหรือเอาชนะในตนเอง ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า การทำจิตให้เป็นสมาธิ

สวามี สัตยานันท ปรี ได้เขียนอธิบายโยคสูตรด้วยการยกสูตร ที่เป็นภาษาสันสกฤตขึ้นมาเป็นหัวข้อ แล้วก็แปลเป็นภาษาไทย และให้คำอธิบายอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านจะได้มีโอกาสศึกษาโยคสูตรทั้งโดยอรรถและ โดยพยัญชนะ นั่นคือ ทั้งคำความตัวอักษร และตามความหมาย นับว่าเป็นการแปลคำต่อคำเสียก่อน บางทีก็อธิบายจนกระทั่งว่าคำคำนั้นมีรากศัพท์มาจากธาตุอะไร และธาตุนั้นมีความหมาย อย่างเช่นคำว่า โยคะ ทำนกับบอกว่ามาจาก ยฺชิรุ ธาตุ ในความหมายว่า เทียมแอก ผูกมัด ประกอบ ติดต่อกันเป็นกันก็ ได้ หรือมาจาก ยฺชฺ ธาตุ ที่เป็นไปในสมาธิก็ได้

หนังสือเล่มนี้ได้แบ่งออกเป็นสี่ตอน ตอนแรกเรียกว่าปฐมบท กล่าวด้วยสมาธิหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติโยคะ ซึ่งก็มีหลักการต่าง ๆ ในเบื้องต้นคล้ายกับในทางพระพุทธศาสนา เพียงแต่จุดหมายปลายทางของการปฏิบัติโยคะ กับ การเจริญวิปัสสนากรรมฐานในทางพุทธศาสนานั้นแตกต่างกัน เพราะทางฝ่ายโยคะยังยึดมั่นในอาคมันอยู่ เพราะมีสูตรหนึ่งกล่าวว่า เมื่อจิตเป็นสมาธิแล้ว อาคมันก็จะตั้งมั่นอยู่ในรูปของตนคือในสภาพของตน

ในตอนที่ ๒ หรือ ทศยบพทน์ กล่าวด้วยสาธนาทเทศ ซึ่งชี้แจงถึงมรรค หรือหลักการปฏิบัติ ซึ่งฝ่ายโยคะมีคำบัญญัติเรียกว่า กิริยาโยค กิริยาโยค หรือมรรคปฏิบัติทนั้น ได้แก่มรรคสามประการคือ ๑. คุปะกรรม ๒. สวชยายกรรม และ ๓. อีศวรปดิธานกรรม คือการเพ่งถึงพระอีศวร ในทศยบพทน์ได้กล่าวถึง อวิชาว่า ได้แก่ความเข้าใจในสิ่งที่ไม่เที่ยง ไม่บริสุทธิ เป็นทุกข์และเป็นอนัตตาว่าเป็นสิ่งที่เที่ยง บริสุทธิ เป็นสุขและเป็นอัตตา อวิชาจึงนับว่าเป็นกิเลสสำคัญที่เราควรละ และการจะละอวิชาและกิเลสทั้งหลายได้ ก็โดยวิธีเข้าฌาน ทั้งนี้เพราะการที่เราได้เวียนว่ายตายเกิดมานี้ ก็เพราะมีกิเลสเป็นมูล นั่นคือกรรมเป็นผู้นำเราไปเกิด ถ้าเราสามารถตัดมูลกรรมได้ก็เกิดขเวเราก็ไม่ต้องเกิดอีกต่อไป การที่จะประหารกรรมให้หมดไป ก็จำต้องทำลายบ่อเกิดแห่งกรรม นั่นคือกิเลส ซึ่งคล้าย ๆ กับในพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า การจะดับทุกข์ ต้องดับที่เหตุที่ทำให้ทุกข์เกิด นั่นคือดับ อวิชา กิเลส อุปาทาน

ตอนที่ ๓ หรือ ศกยบพทน์ กล่าวด้วยวิภูติ หรือ อธิธิบาท ได้กล่าวถึงว่า ธรรมสองประการที่บังคับบุคคลไม่ให้ก้าวขึ้นสู่แดนโลกุตตรธรรม คือ กายธรรม กับ จิตธรรม ทั้งนี้เพราะธรรมสองประการนี้ กอปรเทือนบุคคลไม่ให้สมัคใจ ที่จะหันหลังกลับไปสู่โลกุตตรธรรม ซึ่งเป็นสภาพที่แท้ของบุคคลได้ ทั้งนี้ในการที่จะก้าวเข้าไปสู่แดนแห่งโลกุตตรธรรมได้นั้น จึงจำต้องกำจัดธรรมสองประการนั้นให้ได้เสียก่อน ในตอนที่ ๑ ได้อธิบายถึงหลักคำเนนิโยคะ ซึ่งเป็นไปในการกำจัดอำนาจแห่งกายธรรม ส่วนในตอนที่ ๓ นี้ได้บรรยายถึงหลักการดำเนินโยคะ อันเป็นไปเพื่อกำจัดอำนาจแห่งจิตธรรม ซึ่งจะนำไปสู่เขตแดนแห่งโลกุตตรธรรมในขั้นต่อไป เพราะโยคะประกอบด้วยองค์ ๘ ได้แก่ ยม นียม อาสนะ ปาณายาม ปรัคยาหาร ธารณา ธยาน และ สมาธิ ตั้งแต่ยม ถึง ปรัคยาหาร นับว่ายังติดอยู่ในขั้นภายนอกแห่งโลกุตตรธรรม คือเป็นขั้นเตรียมพร้อม เพื่อให้มีสมรรถภาพใน

การก้าวไปสู่ชนภายในแห่งโลกุตตรธรรม ธารณาจึงเป็นเสมือนประตูที่นำเข้าไปสู่เขตแดน แห่งโลกุตตรธรรม ธารณา ธยาน และ สมภาติ รวมเรียกว่า สังขม โดยอาศัยสังขมนี้ ผู้ปฏิบัติก็จะบรรลุถึงปัญญาญาณ ซึ่งคล้าย ๆ กับหลัก คีต สมภาติ ปัญญา ในพระพุทธศาสนาตนเอง

ตอนที่ ๔ หรือ จตุตถบาท กล่าวด้วย ไทวัลย์ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของผู้บำเพ็ญโยคะ คล้ายกับนิพพานเป็นจุดหมายปลายทาง ของการปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาฉะนั้น เมื่อพระโยคีได้ฉกฉวยแล้ว ย่อมทำการกรรมโดยไม่มีเจตนามุ่งผลเพื่อตนเอง แม้แต่น้อย เพราะฉะนั้น การกระทำของท่านจึงจักเป็นกรรมไม่ขาวและไม่ดำ ก็เป็นกุศลก็ไม่ใช่ เป็นอกุศลก็ไม่เชิง เพราะท่านจะกุศลอกุศลได้หมดแล้ว

เช่นเดียวกับพระอรหันต์ในพระพุทธศาสนา ก็ชื่อว่า เป็นผู้ละบุญละบาปได้หมดแล้ว ส่วนปุถุชนคนมีกิเลส ยังชื่อว่า มีกรรมดำ (บป) กรรมขาว (บุญ) หรือ กรรมดำ ๆ ขาว ๆ (บุญบาปปนกัน) อยู่

เนื้อหาของ *ปรัชญาฝ่ายโยคะ* มีมากมายจนไม่อาจนำมาวิจารณ์ได้อย่างสิ้นเชิง แต่ถ้าใครได้อ่านแล้ว จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นอยากจะทำอย่างเรื่อย ๆ ไปไม่รู้เบื่อ และจะเพิ่มพูนพุทธปัญญาในศาสนาและปรัชญามากขึ้น และจะทำให้เป็นผู้มีโลกทัศน์กว้างขึ้นอีกมากทีเดียว เพราะฉะนั้น หนังสือเล่มนี้ นับว่าเป็นหนังสือที่ประกอบด้วยสาระดี ประโยชน์อย่างมากมาย ที่ผู้สนใจในความรู้ค้ำนี้ควรจะหาอ่านโดยละเอียด

จำนงค์ ทองประเสริฐ

LONGMANS ENGLISH LAROUSSE

“The New Encyclopedia”

เป็นหนังสือที่มีพร้อมทั้งพจนานุกรม และสารานุกรมในเล่มเดียวกัน ซึ่งใช้เป็นคู่มือและอ้างอิง ได้อย่างกว้างขวาง มีทั้งประวัติบุคคลสำคัญของโลก สถานที่สำคัญต่าง ๆ เหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์โลก คำศัพท์ ความหมายและที่มาของศัพท์ ๆ ตัวอย่างการใช้วลี และสำนวนในภาษาอังกฤษ ฯลฯ

ภายในเล่มประกอบด้วยภาพสี และภาพขาว-ดำ เกินกว่า ๑,๐๐๐ ภาพ และแผนที่ประเทศในเหตุการณ์ต่าง ๆ เกินกว่า ๑๓๐ ภาพ ตัวอย่างการใช้คำ วลี ประโยค และสำนวนในภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน บอกการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์ พร้อมทั้งที่มาของศัพท์วิทยาการก้าวหน้าต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์

สารานุกรมและพจนานุกรมเล่มนี้ บรรจุคำมากกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ คำ ใช้เวลาจัดทำกว่า ๑๖ ปีโดยนักปราชญ์ชาวอังกฤษ อเมริกัน และฝรั่งเศส เกินกว่า ๑๐๐ คน ภายใต้การดำเนินงานของสถาบัน Larousse อันมีชื่อเสียงของฝรั่งเศส เพื่อให้เป็นคู่มือ และหนังสืออ้างอิงเหมาะสำหรับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และสถานที่ราชการทั่วไป

Longmans English Larousse พิมพ์เรียงตามลำดับอักษร ด้วยกระดาษดิกชันนารี ชัดเจน ไม่เลอะเทอะ รูปเล่มกะทัดรัด สะดวกต่อการใช้งานขนาด ๑๔ ๕ ซม. x ๒๐ ๕ ซม. หน้า ๑,๓๗๖ หน้า

ราคาเล่มละ ๑๕๐ บาท

ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ไทยวัฒนาพานิช ๕๕ ถนนไมตรีจิต พระนคร

โทร. ๒๐๑๑๔, ๒๐๘๐๗, ๒๘๒๔๑.

เป็นผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียวในประเทศไทย

ผู้เขียน

แสง จันทร์งาม

เมื่ออยู่ในเพศบรรพชิต ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ครั้งหลังสุดเป็นพระราชอาคันตุกะ ที่พระอมราภิวัชรภิษิต บัณฑิตเอกเทศมราวาส เป็นอาจารย์ประจำอยู่ที่ คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลาว คำหอม

นามปากกาของนักเขียนเรื่องสั้น เคยเขียนบทความใช้นามจริงมาลง *ปริทัศน์* เสมอๆ และเคยได้รับคัดเลือก ไปดูงานด้านหนังสือที่ บริษัท ไทม์-ไลฟ์ สหรัฐอเมริกา

กีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ

เคยร่วมเป็นบรรณากร และเขียนเรื่องให้ *ปริทัศน์* ฉบับบัณฑิตศึกษามาตั้งแต่แรก ปัจจุบันเป็นอาจารย์ ประจำอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์

เป็นอาจารย์ประจำอยู่ที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ เคยร่วมเป็นบรรณากรและเขียนเรื่องให้ *ปริทัศน์* ฉบับบัณฑิตศึกษามาก่อนเช่นกัน

Trent J. Bertrand

วรินทร์ วงศ์หาญเขาว์

คนแรกเคยทำงานในฐานะนักเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ ขององค์การยูซ่อม ส่วนคนหลังขณะนี้ เป็นอาจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย นอร์ธ คาโรไลนา มีชื่อเขียนลง *ปริทัศน์* อยู่เสมอ

ว. ษายางกูร

นอกจากจะประทานชื่อเขียนแก่ *ปริทัศน์* แล้ว ยังหมั่นเสด็จมาทรงทักท้วง และให้กำลังใจอยู่เสมอๆ ทั้งๆ ที่พระชันษาก็กว่า ๘๐ มาหลายปีแล้ว

เอก วิสฤต

นักหนังสือพิมพ์อาวุโส เรื่องที่ลง *ปริทัศน์* ชั้นนี้เขียน เพื่อનોมนวลถึงท่านเจษฎา ฟ. ยีแลร์ และพระยา ศรภักย์พิพัฒน์

ยศ วัยร์เด็ตร

นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ เคยมีเรื่องเขียนลง *ปริทัศน์* มาก่อน และเป็นหัวแรงสำคัญคนหนึ่ง ในการก่อตั้ง มูลนิธิเสฐียรโกเศศ เพื่อช่วยเหลือนักเขียน

แพร่พิทยา

วังบูรพา พระนคร โทร. ๒๔๒๘๓

ขอเสนอหนังสือ

พระคัมภีร์และ ของคัมภีร์เบต ของ ส. ศิวรักษ์
พระคัมภีร์ของ ส. ศิวรักษ์ นี้ ไม่ใช่พระที่สร้างขึ้นด้วยผงที่ปลุกเสก
ด้วยฤทธยาหรือโหราที่เรียกกันว่า ‘พระเครื่อง’ แต่เป็นพระที่เดิมที
เป็นมนุษย์ปุถุชน แล้วสละกิเลสละเพศฆราวาสสู่สมณเพศ แต่ในโลก
ของสมณเพศก็มีทั้งพระดี ไม่ค่อยดี และไม่ดี เช่นเดียวกับในโลกของ
ปุถุชนเหมือนกัน ฉะนั้นพระที่ดีจึงเป็นพระที่นำรู้จัก และ ส. ศิวรักษ์
ผู้เข้าถึงความเป็นพระดีหรือไม่ดี ได้นำที่ตีมาแนะนำให้ท่านรู้จักอย่างน่า
สนใจยิ่ง พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์ พร้อมด้วยภาพประกอบกระดาษอาร์ต

ราคาเล่มละ ๓๒ บาท

สองอมตะนวนิยายของชาวตะวันตก

พิมพ์แล้วพิมพ์อีก จนบัดนี้จำนวนจำหน่ายแพร่ไปทั่วโลกนับด้วยล้าน ๆ เล่ม
พิมพ์า จันทรพิมพ์ฯ ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยอย่างได้วรรจรส และเนื้อหา
ของคัมภีร์ฉบับอังกฤษ ทั้งสองเรื่อง

ฉบับภาษาไทยพิมพ์เป็นครั้งที่ ๕

๑. วิเบคกา ของ คัทินี กู มัวร์ ๑๔ บาท

๒. วิทเคอริงไฮท์ส ของ เอนิด บรอนเต้ ๑๒ บาท

ทั้งสองเรื่องอยู่ในประเภทที่ Sir Francis Bacon จำแนกว่า “เป็นหนังสือ
ที่ควรอ่านอย่างข้อยให้ละเอียด ไม่ใช่เพียงอ่านเพื่อสันทนาการหรือรับขมา
กลั่นกิน”

PRENTICE—HALL offers you:

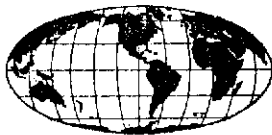
The Foundations of Modern Sociology Series
Series Editor: Alex Inkeles, Harvard University

A comprehensive and coordinated set of brief introductory books, written by outstanding specialists and designed to form a complete course in elementary sociology. Each book serves as an introduction to a particular sub-field within the discipline. Volumes are produced in an attractive uniform format of approx. 128 pages in paper and clothbound editions. *Published Titles in the Series:*

COHEN	Deviance and Control.
ETZIONI	Modern Organizations
GOODE	The Family.
INKELES	What is Sociology.
MOORE	Social Change.
PARSONS	Societies: Evolutionary and Comparative Perspectives.
SMELSER	The Sociology of Economic Life.
ROSSI	Community Social Structure.
LAZARFELD	Theory and Method in Social Sciences.
MILLS	The Sociology of Small Groups.
O'DEA	The Sociology of Religion.
SEXTON	The American School.
TUMIN	Social Stratification.

Prentice/Hall International

Englewood Cliffs • New Jersey 07632 U.S.A. | Cable PRENHALL, ENGLEWOODCLIFFSNJ

Representative in Southeast Asia:
Mr. Antonio Esposito, Managers,
Prentice-Hall International, Inc.,
P.O. Box 21,
Quezon City, Philippines.

บรรณาธิการ

แม้บรรณาธิการจะไม่ได้เป็นลูกจ้างของสมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทยแล้วก็ตาม ทั้งนี้ขอมอบหมายความว่าพันธภาระหน้าที่ไปจากสำนักพิมพ์เท่านั้น หากยังคงเป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ของ *สังคมนศาสตร์ปริทัศน์* อยู่ ทั้งโดยนิติบัญญัติและพฤตินัย และคงยินดีทำงานด้านนี้เรื่อยไป ตามความประสงค์ของคณะกรรมการ ดังที่องค์นายกและประธานกรรมการฝ่ายการพิมพ์ได้แจ้งให้ทราบว่าการให้บรรณาธิการดำรงตำแหน่ง อย่างถาวรติดต่อกันไปอีกนานเท่านาน แต่ท่านผู้อ่านทั้งหลายคงจะสังเกตเห็นเองมาแล้ว ว่าบรรณาธิการได้ถอนตนออกจาก *ปริทัศน์* ที่ละเล็กละน้อย เพื่อให้เพื่อนร่วมงานในสำนักพิมพ์มีบทบาทมากขึ้น และฉบับหลัง ๆ นี้ ผู้ช่วยบรรณาธิการได้แสดงฝีมือโดยมอมมากกว่าบรรณาธิการยิ่งขึ้นทุกที แต่ทั้งนี้เชื่อว่าบรรณาธิการจะทิ้งทวนไปเสียทีเดียวก็หาไม่ ครบเวลาดังดำรงตำแหน่งอยู่ ก็ยังคงรับผิดชอบอยู่ โดยตรงตลอดไป และถ้าฉบับนี้ยังไม่เป็นที่พอใจท่านก็ขอได้บอกมา ฉบับหน้าจะได้ไว้ลาให้ท่านอีกครึ่งว่าสิ้นฝีมือกันหรือยัง

สำหรับฉบับนี้ เราลงเน้นเรื่องคดี ๆ หลายท่านบางท่านก็เสียชีวิตไปแล้ว บางท่านก็ยังมีชีวิตอยู่ เช่น ม.จ. สิทธิพร กฤดากร ผู้ทรงเป็นประหนึ่งสัญลักษณ์แห่งความดีของชาติบ้านเมือง นับว่าทรงประกอบไปด้วยความกล้า ความเสียสละเพื่อส่วนรวม เพื่อความยุติธรรมทางสังคมมาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ ถ้าคนรุ่นหนุ่มของเราเขาเชื่ออย่างท่านได้มากเพียงไร (โดยไม่จำเป็นต้องมีทัศนคติเช่นท่าน) เมืองไทยก็เห็นจะยังมีอนาคตอันสดใสอยู่ แต่ถ้าคนรุ่นใหม่มัวคิดถึงแต่ตน ยิ่งกว่าประโยชน์ของคนส่วนรวม แม้จะไปเรียนวิชามากมายถ้ายกกองเพียงใด ก็รังแต่จะเร่งให้ประเทศไทยลึบหายลึบจมเร็วขึ้นเท่านั้น

คดีอีกท่านหนึ่ง ซึ่งมีอายุครบ ๘๐ ปี เดือนนี้พอดี คือพระยาอนุমানราชชน เราไม่ได้เอ่ยถึงท่านไว้ในเล่มนี้ เพราะได้ตีพิมพ์หนังสือเป็นพิเศษต่างหากออกไปแล้ว ท่านนายกสมาคมฯ ได้ประทานพระนิพนธ์ให้นำให้เป็นเกียรติแก่ท่านในหนังสือ (ภาษา

อังกฤษ) เล่มนั้นด้วย พร้อมทั้งนั้นก็ได้รับพระกรุณาประทานค่านำแก่ *หีบจากปริทัศน์* ซึ่งบรรณาธิการได้รวบรวมขณัตพิมพ์เป็นต่างหากออกไปอีกเล่มหนึ่ง นับเป็นพระเดชพระคุณหาที่สุดมิได้

ในภาคภาษาอังกฤษฉบับนี้ เริ่มเรื่องเนื่องด้วยรัฐฉานอันเราเคยตีพิมพ์มาก่อนบ้างแล้ว ที่แปลกก็คือเมื่อเร็ว ๆ นี้ บรรณาธิการขึ้นไปเมืองฝาง ไปเจอชาวไทยใหญ่พลัดถิ่นมาจากฉานหลายคน บางคนบอกได้ว่ารู้จัก *สังคมนศาสตร์ปริทัศน์* ดี เพราะแต่ละครั้งที่เรานำตีพิมพ์เรื่องเกี่ยวกับพวกเขา เขาอ่านกลับไปเป็นภาษาไทยใหญ่ และอดเสียดใจไปขายให้พรรคพวกกันทั้ง นับว่าเป็นการให้กำลังใจกันและกันอย่างหนึ่ง เราเองก็ได้แต่ให้กำลังใจเขาเหล่านั้นอยู่ห่าง ๆ

การเมืองในบ้านเราเอง ก็จะมีบทบาทมากขึ้นทุกที แม้กระนั้นเราก็ยังมีบทบาทอยู่ห่าง ๆ ตามเคย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะดังที่สมาชิกคนหนึ่งอ้างคำของ ชาตรี มาว่า เราอยู่ในสมัยแห่งภยาคติก็ได้

โบราณท่านสอนว่าอย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน เมื่อไรหนอพวกเราจึงจะมีความกล้าอย่างเด็ดเดี่ยวเช่นคนรุ่นก่อน มีท่านสิทธิพรเป็นต้น เราอาจจะสบายกันเกินไปก็ได้ จึงไม่ยอมเสียสละกันอย่างจริงจัง โดยนึกเสียว่าที่ทำงานการกันทุกวันนี้ ก็มีประโยชน์แก่สังคมพออยู่แล้ว และเราก็คงจะหลอกตัวเราเองได้เรื่อย ๆ ไปเช่นนั้น มีโยที่สังคมกว้างอันห่างไกลเราออกไปจะทุตหนักถึงเพียงไรก็ตาม

อย่าว่าแต่เรื่องทางการเมืองเลย แม้เป็นแบบที่สหประชาชาติประกาศเรียกร้องสิทธิ เพื่อนมนุษย์เราก็เกือบไม่ได้ทำอะไรในตำนานกันเลย รัฐบาลก็คงทำไปรมณียากรเป็นที่ระลึกอย่างฝักซีโรหน้า เช่นชาติอื่น ๆ เท่านั้นเอง แต่ทั้งรัฐและราษฎรพร้อมแล้วหรือยัง ที่จะสนับสนุนให้มีสิทธิของมนุษยชนและเสรีภาพส่วนบุคคลทั่วไปทุกแห่งหน หรือในส่วนลึกแห่งใจจริงแล้วยังตั้งตัวใครตัวมันอยู่ ใครมีอวยสาวได้สาวเอาไม่ว่าจะเอาพรคบังหน้า หรือประชาธิปไตยบังหน้า ก็ตามที่

PHYA ANUMAN RAJADHON'S

ESSAYS on THAI FOLKLORE

INCLUDES

Culture

Introducing Cultural Thailand
The Cultures of Thailand
The Traditional Culture of Thailand
Loi Krathong

Published

on
the
author's
eightieth
birthday
14 December 1968

Language & Literature

Thai Literature in Relation to the Diffusion
of Her Cultures
Thai Literature
Swasdi Raksa
The Nature and Development
of the Thai Language
Thai Language

Folk Tale

A Study on Thai Folk Tale
Data on Conditioned Poison. (A Folklore Study)

Buddhistic

Phra Čedi
Thet-Māhā Chat
Thai Traditional Salutation

Rites & Ritual

Fertility Rites in Thailand
The Khwan and Its Ceremonies
The Ceremony of Tham Khwan of A Month
Old Child
The Story of Thai Marriage Custom
Thai Charms and Amulets
Luck-Measurement in Thailand
Some Siamese Superstition about Trees and Plants

Appendix

The Life of the Farmer

Social Science Association Press of Thailand
Chula Soi 2, Phya Thai Road,
Bangkok 5. Tel. 57622

pp. 384 + illustration
Baht 120

จ่ายเงินเพียง ๕๐ บาท

สมัครเป็นสมาชิก

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ท่านจะได้รับฉบับธรรมดาสีฉบับ

ในเดือนมิถุนายน กันยายน

ธันวาคม และ มีนาคม

พร้อมทั้งฉบับนิสิตนักศึกษาและฉบับพิเศษอื่น ๆ

ที่ออกในปีนั้น ๆ ทุกฉบับ

ได้ผลทั้งทางจิตใจและทางการค้า

ท้องโฆษณาใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์

สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์ฯ จุฬาฯ ซอย ๒ ถนนพญาไท พระนคร โทร ๕๑๖๒๒

THE SOCIAL SCIENCE REVIEW

DECEMBER 1968
VOL. 6 NO. 2

EDITED BY SOMSAK XUTO, SULAK SIVARAKSA
SOCIAL SCIENCE ASSOCIATION PRESS OF THAILAND
PHYA THAI ROAD, CHULA SOI 2, BANGKOK, TEL. 57622

TABLE OF CONTENTS

LEADING ARTICLE, <i>The President of USA. and a hope for Asia</i>	3
<i>Buddhism and Thai Society</i>	6 Seang Changnam
<i>The Accident - a Short Story</i>	18 Lao Kamhom
<i>Notes On the Shan State</i>	26 Our Correspondent
<i>Laugh of an Old Mouse - a poem</i>	36 Deeprom Chaivongkeit
<i>Some Ideas On a Europe Tour</i>	37 S. Sivaraksa
<i>Problems on U.S. Dollar</i>	45 Rangsan Tanapornpandhu
<i>Letter from India</i>	56 Our Correspondent
<i>Reducing of the Rice Primum</i>	65 Trent J. Bertrand Warin Wongharnchao
<i>My first visit to Germany</i>	78 Chawalit Panyalakshana
<i>A poem</i>	86 V. Jayangkura
<i>Letter from Kuala Lumpur</i>	89 Suchart Sawasdesri
<i>Men and their works</i>	100 Aek Veesakura
<i>U.S. Foriegn Policy</i>	115 Editor
NOTES AND COMMENTS	127 M.C. Sithiporn Kridakara
LETTERS TO THE EDITOR	134
BOOK REVIEWS	138
EDITORIAL NOTE	159

Cover : Painting by Pichai Niran

ข้อคิดเห็นใดๆ ในหนังสือนี้ ย่อมเป็นของผู้เขียน มิใช่เป็นทัศนะของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
ส่วนลิขสิทธิ์ของทุกบทความเป็นของสังคมศาสตร์ปริทัศน์ การตีพิมพ์ซ้ำ ต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบก่อน
สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ออกปีละ ๔ ฉบับ ในเดือน มิถุนายน กันยายน ธันวาคม และ มีนาคม
จำหน่ายปลีกตามร้านทั่วไป เล่มละ ๑๐ บาท สมาชิก คำนำรุ่งปีละ ๕๐ บาท โดยมีสิทธิได้รับฉบับพิเศษ
ส่งขนาดเท่าไดโนนาม นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ บรรณาธิการ (ส่งจ่ายไปรษณีย์รอมเมือง)
สมาชิกประเภทนักเรียนเสียครึ่งราคา แต่ต้องมีอาจารย์รับรองกำกับมา และส่งตรงให้ที่สำนักพิมพ์เท่านั้น

The Social Science Review is printed by SIVAPHORN LIMITED PARTNERSHIP
74 Soi Rajjathapan, Makkasan, Bangkok, Siam Tel. 70752 Cable Add. "SIVAPHORN BANGKOK"

หนังสือของสำนักพิมพ์ลมาคมสังคมศาสตร์ มีจำหน่ายตามร้านต่อไปนี้

ในพระนคร ก้าวหน้า แพรวพิทยา โอเดียนสโตร์ และร้านอื่นๆ ในบริเวณวังบูรพาภิรมย์
ศึกษาภัณฑ์ กรมการศาสนา สหกรณ์จุฬาฯ ธรรมศาสตร์ฯ พัฒนบริหารศาสตร์
มหามกุฏฯ มหาจุฬาฯ ไทยวัฒนาพานิช นิพนธ์ เฉลิมนิจ สุวีชานันท์
สายรุ้ง เต็กเฮ็ง คลังสมุดคริสเตียน แบบดิส สมประสงค์ ศักดิ์สยาม
และโรงแรมชั้นนำต่างๆ

นอกพระนคร เชียงใหม่ สุวิงศ์บุคเชินเตอร์ นครศรีธรรมราช นิวเจนเตอร์ หุ่นสูง
บรรณาการ หัทลุง อุดมพานิชกิจ ออยุธยา อุดมดี อัมพร สุราษฎร์
ไทยวัฒนาพานิช ขอนแก่น ไทยกันเอง

ต่างประเทศ

Australia	: Cheshire, Melbourne : Whitcombe & Tombs, Melbourne
Britain	: Arthur Probstain, London : Luzac, London : C. Hurst, 21 Gloucester Circus, Greenwich, London SE. 10
Ceylon	: Lake House, Colombo
France	: Samuelian, Paris 6
Germany	: Otto Harrassowitz, Weisbaden
India	: Marry Martin, Madras
Japan	: Maruzen, Tokyo
Malaysia & Singapore	: Donald Moore
Netherlands	: Van der Peet, Amsterdam : E.J. Brill, Leiden
Philippines	: Solidarida, Manila
Sweden	: Almqvist & Wikseld, Stockholm
Switzerland	: Horst Erdmann Verlag, Basel
USA	: New York : Paragon, Orientalia, East & West : San Francisco : Buddhist Church of America : Portland, Oregon : Richard Abel : Detroit, Michigan: Cellar

และพหุสถานใหญ่ๆ ในต่างประเทศทุกแห่ง

50

This is Prasarn Kilaniyompong: He loves playing soccer!

If you were to ask him why, he'd simply tell you that he enjoys the game. He enjoys the excitement of man against man, team against team. The thrill of a tense game. The victories. The defeats. Obviously, Prasarn enjoys competition.

In the same way, the Shell Company of Thailand appreciates the value of compe-

tition. Without competition between companies, the world would be a less exciting market place. Prices would rise at the whim of the manufacturer. Product improvement would be a much slower process.

Competition in industry causes progress, and a progressive community is a prosperous one.

THE SHELL COMPANY

OF THAILAND LIMITED